

GÖKKUŞAĞI PAS RENGİ

Baskı: Yücesan Matbaa

ISBN:978-9944-62-730-6

2. Baskı Ekim 2011 Tüm Hakları Saklıdır.

Tanıtım amacıyla yapılacak kısa alıntılar dışında yazarın yazılı izni olmaksızın, hiçbir yolla kopyalanamaz, çoğaltılamaz, ticari amaçla kullanılamaz.

web: www.ramazanbas.com

e-mail: basramazan@hotmail.com

anneme

teşekkür

önsöz

DAVETLİ MİSAFİR DAVETSİZ TALİH

Eylül ayının son günleriydi. Yazın bunaltıcı sıcakları geride kalmış, sonbaharın tatlı serinliği kendini iyice hissettirmeye başlamıştı. Niyazi, yoğun bir çalışma gününün ardından, eve biraz erken gitmek istiyordu. Banyo yapıp, ayaklarını uzatıp dinlenecekti. Ancak, genelde işyerini o saatlerde kapattığı halde o gün planlarının aksine eve daha geç gitmek zorunda kalacaktı. Çünkü bir süre önce borç verdiği, yakın arkadaşı İsa, akşam onu beklemesini ve alacağıyla ilgili bir ödeme planı yapmalarını istemişti. İsa ile birbirlerine çok yakındılar. İsa, uzun boylu, ortalama altmış beş kilo, esmer tenli, yağız biriydi. Eşleri de iyi anlaştıkları için ailece her fırsatta bir araya geliyorlardı. Birbirlerini çok sever ve birçok şeyi paylaşırlardı. Zaman zaman, elleri darda olduğunda birbirlerine destek olurlardı. Niyazi ile İsa'nın dostlukları uzun yıllar öncesine dayanıyordu. İlk tanıştıklarında İsa, araba alım satım işleri ile uğraşıyordu. Ancak, bir süre bu işle uğraştıktan sonra hayatında değişiklikler yapmak üzere çiftlik işleri ile uğraşmaya karar vermişti. Bir nebze de olsa stresli şehir yaşamından uzak kalabilecek, çeşitli hayvanlar ve doğayla iç içe yaşayabilecekti. İsa, yeni bir yaşamın kapılarını açacağını düşündüğü çiftliği İstanbul'a çok uzak olmayan, doğal güzellikleri ile bilinen Şile'de almaya karar verdi. Ve kararını uygulayabilmek için sık aralıklarla birkaç kez Şile'ye gitmiş, sonunda istediği gibi bir çiftlik arazisi bulmuştu. Arazi, İsa'nın tam istediği gibiydi ama elindeki para yetmemişti. İsa, her zaman olduğu gibi sadık dostuna konuyu açmış, Niyazi de gerekli olan paranın geri kalanını İsa'nın araziye alabilmesi için tamamlamıştı. Borcuna sadık bir insandı İsa, aldığı paranın tamamını getiremese de fazla zaman geçirmeden bulabildiği kadarını Niyazi'ye iade etmek istemişti.

İsa, güleç yüzüyle işyerinden içeri girerken selam verdiğinde akşamın saatleri iyice ilerlemişti. Bir süre sohbet etti-

ler. İsa,

“Niyazi, karnım aç, bana yiyecek bir şeyler söyleyebilir misin?” dedi.

“Elbette söylerim kardeş, ben seni ne zaman aç gönderdim buradan?” diye yanıt verdi Niyazi. Ardından aceleyle işyerinin hemen yanındaki restorana yemek siparişi vermek için telefon açtı. Fakat geç olduğu için restoranda yemek kalmamıştı. Yemek alabileceği en yakın yer, Ümraniye çarşısı içiydi. Ama orası da işyerine bir hayli uzak sayılırdı. Ümraniye çarşısı içine gitmektense işyerine beş yüz metre uzaklıkta olan evinden yemek getirme fikri daha cazip gelmişti Niyazi’ye. Eşini arayıp kendileri için yemek hazırlamasını söyledikten sonra İsa’ya, “Bekle ben evden yemek almaya gidiyorum, çok gecikmem hemen dönerim.” dedi. İsa,

“Bu kadar zahmete gerek yoktu, sana da bir sürü iş çıkardık şimdi.” diye itiraz edecek oldu. Ama Niyazi,

“Ne zahmeti canım sen bir çay içinceye kadar gelirim ben.” diyerek uzaklaştı yanından. Kapıdan çıkarken ağabeyi Hasan ile karşılaştı. Ağabeyi, İç Anadolu’nun, Akdeniz’in, Karadeniz’in her yerine şehirlerarası otobüs işletmeciliği yaptıkları ofislerinin yanı sıra, otomobil tamirhanesi olarak da çalıştırdıkları işyerlerinin akşam temizliğini yapıyordu. Hasan Niyazi’ye göre daha uzun boylu ve daha zayıftı, gözleri Niyazi’nin gözlerinden daha koyu renkliydi, otuz sekiz yaşında olan ağabeyi Niyazi’den dört yaş daha büyüktü. Ağabeyi de Niyazi gibi evliydi ve bir çocuk babasıydı. Aralarında farklılıklar olsa da, yan yana geldiklerinde birbirlerine olan benzerliklerinden dolayı kardeş oldukları hemen anlaşılıyordu. Hasan, Niyazi gibi girişken değildi, daha ağırkanlıydı. Zamanın çoğunu işiyle geçirir, işini ciddiyetle yapardı. Müşteri ilişkileri ve diğer işlerin koordine edilmesiyle daha çok Niyazi ilgileniyordu. Hasan da, ofis ve tamirhane-deki işlerin yapılmasına ağırlık verirdi. Aralarındaki iş bölümünden ikisi de memnundular. Uyum içinde çalışıyorlardı ve sahip oldukları her şeyi eşit bir şekilde paylaşıyorlardı. Kendiışlerini kurduktan sonra iyi para kazanmışlar ve ka-

zandıkları parayı sürekli yatırıma dönüştürmüşlerdi. Niyazi, ağabeyinin omzuna hafifçe dokunarak, “Hadi yeter artık hala yorulmadın mı?” dedi. Sonra, ellerini yıkamasını, birazdan yemek getireceğini söyleyerek yanından ayrıldı.

Niyazi işyerinden dışarı çıktığında ablasının kendisine seslendiğini fark etti. Ablası gülümseyerek,

“Niyazi, annem bizde, bir sürü yemek yaptım, hepsi de senin bayılacağıın türden, sofraya beş dakikaya hazır ağabeyine de haber ver soğutmayın yemekleri.” dedi. Ablasının evi işyerlerinin tam karşısındaydı. Aradan bir yol geçiyordu sadece. Hatta bazen işyerinin önüne çıktığında, ablası cama çıkıyor, sohbet bile edebiliyorlardı. Ablası gerçekten nefis yemekler yapıyordu, bir an eve telefon edip eşine yemek hazırlamasını söylediği için pişman oldu. Ayrıca uzun süredir annesini de göremiyordu, ama içinde bulunduğu durumdan dolayı ablasına onu reddetmek zorunda olduğunu bildirmek durumunda kalacaktı.

“Ablacığım reddedemeyeceğim bir teklifte bulunduğunun farkındayım ama bu akşam gelmemiz gerçekten mümkün değil, sen anneme onu çok özlediğimi, ellerinden öptüğümü söyleyiver. Eğer işimi erken bitirebilirim, eve gitmeden önce kapıdan da olsa uğramaya çalışacağım” dedi ve daha fazla zaman kaybetmemek için oradan hızla uzaklaştı.

Eve gittiğinde eşi yemeği hazırlamıştı bile. Tepsinin içinde dizilmiş olan tabakların içindeki yemeklerden mis gibi kokular geliyordu. Niyazi yemeklerin kokusunu içine çektikçe bir hayli acıkmış olduğunu fark etti. Nadire'nin yanına bir öpücük kondurup,

“Sen bir tanesin karıcığım.” dedi.

“Ne çabuk hazırlamışsın yemekleri.”

Nadire gülümseyerek,

“Zaten hazırды yemekler, ben sadece ısıtıp tepsiye yerleştirdim.” diye yanıt verdi. Birbirleri için hissettikleri sevgi bağları o kadar güçlüydü ki, ev ve işyeri arasındaki mesafe çok yakın olmasına rağmen yine de özlem duyuyorlardı. Nadire üç çocuk doğurmasına rağmen hala çok güzel bir ka-

dındı. Yaşı, orta yaşa yaklaşmasına rağmen ne vücudunda bir bozulma ne de yüzünde kırışıklıklar oluşmuştu. Her zaman, mavi gözlerinde sevgi ve gülümseme olurdu. Niyazi'nin yemek tepsisini almak için uzanıp aceleyle evden çıkmaya çalıştığını görünce, "Çok gecikme olur mu? Biliyorsun çocuklar seni görmeden yatmak istemiyorlar." diye tembihledi Nadire Niyazi'yi. Aslında çocuklardan çok kendi görmek istiyordu onu. Niyazi akşam eve geldiğinde onunla vakit geçirmek mutlu ediyordu Nadire'yi. Kocasını yanında olduğunda kendisini huzurlu ve güvende hissediyordu.

"Sen merak etme karıcığım, İsa gider gitmez hemen gelirim." dedi Niyazi. Sonra önemli bir müjde verircesine,

"Çocuklara da söyle bu hafta sonu pikniğe gidiyoruz. Söyle bol ağaçlı bir deniz kenarı ya da göl kıyısı bir yer bulalım. Mangal da yaparız. Hem sen de bütün haftanın yorgunluğunu atmış olursun üzerinden." dedi. Karısının yanına bir öpücük kondurup, içinde birkaç çeşit yemek olan tepsiyi kaptığı gibi tekrar işyerine gitmek üzere yola koyuldu.

Niyazi coşkuluysa, aynı coşkuyu Nadire de yaşırdı. İşinin dışında kalan bütün zamanını karısına ve çocuklarına ayırır, ailece hep birlikte olmanın mutluluğunu tadarlardı. Hemen hemen her hafta sonu ya piknik yaparlardı ya da farklı bir yere giderlerdi. Gitmeden önce, gidilecek yerle ilgili tahminler yürütülür, hafta sonu yapılacak gezi daha da heyecanlı bir hale getirilirdi. Nadire her hafta herkesten daha çok heyecanlandığı halde bu kez içinde tuhaf bir his belirmişti. Bir türlü anlam veremediği bu duyguyu ilk kez hissetmişti. Yine de üzerinde fazla durmamış, ev işleri, çocuklar, alışveriş gibi yapılan işlerin yorgunluğu olduğunu düşünerek tatlı yapmak üzere tekrar mutfağa girmişti.

Niyazi, Ofise geri döndüğünde, İsa ile Hasan sohbettediler. İsa, Niyazi'ye yardımcı olmak için elinden tepsiyi almak üzere ayağa kalktı. Tepsinin içinde dolma yemeğini de görünce sevinçten neredeyse çığlık atmıştı.

"Hey güzel Allah'ım, dolmayı ne kadar çok severim, uzun

süredir de yememiştim.”

Sonra Niyazi'nin boynuna sarılıp yanaklarından öpmeye başladı.

“Kardeşim benim, dolmayı ne kadar sevdiğimi tahmin edemezsin, o kadar makbule geçti ki ben senin için ölürüm.” Arkadaşının çok sevdiği bir yemeği getirerek ona ikramda bulunmak Niyazi'yi de çok memnun etmişti. Ama bir dolma yüzünden onun için ölmesini istemezdi doğrusu. Ofis masasının üstüne yemek tabaklarını dizdikten sonra, İsa'nın daha rahat edebilmesi için masasının arkasındaki koltuğa oturmasını sağladı.

Masanın bir tarafında Niyazi, diğer tarafında ağabeyi vardı. Karınları doydukça sohbet daha da neşelenmişti. Yemeğin sonlarına geldiklerinde ise ağabeyi yarım kalan işini bitirmek üzere tekrar ofisten dışarı çıkmıştı. İsa, Niyazi'ye olan borcu ile ilgili konuyu açmak için,

“Niyazi senden aldığım emaneti halledelim artık, senin de ödemelerin vardır, bir kısmını nakit getirdim ama hepsini nakit sağlayamadım geri kalanına çek versem olur mu? dedi. Niyazi,

“Kardeşim senden para isteyen oldu mu? Madem ayarlamadın sonra hallederiz, elin sıkışıkça ne diye zorluyorsun kendini?” diye yanıtladı İsa'yı.

“Olmaz zaten yeterince geciktirdim, şimdi borcumu ödeyeyim ki ihtiyacım olduğunda yine isterim.” dedi İsa. Ardından,

“Hem senin gibi faizsiz borç veren bankayı nereden bulurum sonra ben?” diye espri yaptığında ikisi de gülüşmeye başladılar. İsa cebinden bir miktar nakit para ve çek defterini çıkardı. O sırada, kapıda üç araç durmuştu. İçinden birileri iniyorlardı. Birkaç saniye sonra kapıdan içeri giren üç kişinin tavırları odanın havasını aniden değiştirmişti. Tavır ve hallerinden dostane bir ziyarette bulunmadıkları anlaşılıyordu.

“Buyurun beyler, bir şey mi istediniz? Size nasıl yardımcı olabilirim?” diye sordu Niyazi. İçlerinden biri, “Tanışmaya

geldik sizinle, duyduk ki işleriniz yolundaymış, maşallah iyi kazanıyormuşsunuz, insan çok kazanmaya başladığı zaman düşmanı da çok olur. Ama merak etmeyin biz sizi bundan sonra korumaya aldık, biz sizi koruduğumuz sürece kimse size zarar veremez.” dedi. Adamların niyetini açıkça anlamıştı Niyazi. Haraç istiyorlardı. Namuslarıyla kazandıkları parayı bu haydutlara vermeye hiç niyeti yoktu ama işyerinde olay çıkmaması için alttan almaya çalıştı.

“Bakın bizim çok para kazandığımız falan yok. Siz yanlış adrese geldiniz. Orta halli bir esnafız biz, kazancımızla ancak ailemizi geçindiriyoruz.”

Adamlardan uzun boylu, kısa saçlı, bıyıkları dudağının yanından aşağı doğru sarkmış olan masaya yumruğunu vurarak, “Bana bak aslanım oyun oynayacak zamanımız yok, daha açık konuşalım biz mafyayız, bundan sonra bize haraç vereceksiniz.” dedi. Niyazi’nin hemen sağında duran sarışın orta boylu olanı ise “Eğer bundan sonra bize haraç vermezseniz burada rahat yüzü göremezsiniz” diyerek destekledi onu. Ofisin kapısının hemen dışında ise 1.65 boylarında tıknaz, 75 kilo civarındaki üçüncü adam ağabeyinin yanında bekliyordu. Niyazi, ayağa fırlayıp, uzun boylu, esmer olanına dönerek, “Bizden hiçbir şekilde haraç alamayacaksınız, ekmeğimizi namusumuzla kazanıyoruz, kimseye avanta verecek tek kuruşumuz yok! Adam gibi anlayın işte. Bu işi daha fazla uzatmaya devam ederseniz sadece biz değil, buradan siz de zararlı çıkarsınız.”

Adamla arasındaki münakaşaya tepkisiz kalamayan arkadaşının üzerine doğru hamle yaparak yakasına yapıştı. “Defolun buradan be, ne sanıyorsunuz siz kendinizi? Başlatmayın mafyanızdan, sizin gibi çakallar ancak avucunu yalar bu kapıda.”

Niyazi, kavganın büyümesini önlemek düşüncesiyle her ikisinin arasına girip elleriyle onları ayırmaya çalışıyordu. O sırada ofisin hemen dışında yankılanan bir el silah sesi duydu ve kafasını hemen o tarafa çevirdi. Dışarıdaki adam ağabeyini ensesinden aşağı doğru eğmiş, kalbinin hemen yanına

göğsüne bir el ateş etmişti. Niyazi bu manzarayı gördüğünde artık iş çığırından çıkmıştı. Belindeki silahı çıkarmak için hamle yaptığı sırada ofisin dışındaki adam bir el daha ateş ederek İsa'yı tek kurşunla alnının tam ortasından vurmıştu. İsa'nın koltuğa yığıldığını gördü. Kurşunun İsa'nın alnına saplanırken gördüğü manzara Niyazi'nin iyice çıldırmasına neden olmuştu. Belindeki ruhsatlı silahını çıkararak hemen yanında duran adama bir el ateş etti. Silahtan çıkan kurşun alnını kafatasının üzerine doğru sıyrarak adamı yaralamıştı. O andan itibaren her şey birbirine karışmaya başladı. Dışarıdaki adamlar da dâhil her iki taraf birbirine ateş ediyordu. Ağabeyi yaralı olduğu halde yedi el ateş ederek adamlardan sarışın olanı yaralamıştı. Dışarıdaki adamların silahlarından çıkan kurşunlarla ofisin içi kurşun yağmuruna tutulmuştu. Tamirhanedeki arabalar bile kurşun deliklerinden süzgece dönmüştü. Silahların patlamalarından çıkan sesler kulaklarda sağır edencesine çınlamalara neden oluyordu. Niyazi, üzerine gelen kurşunlardan kendini korumak için yer değiştirmeye çalışırken bir anda vücudunda hissettiği acıyla sanki bulutların üzerinden süzülür gibi yere doğru düşmeye başladı.

Kulakları uğulduyor, başı dönüyordu. Bütün bu olanlar inanılır gibi değildi. Yere düştüğü sırada yaşadıklarının gerçek mi yoksa hayal mi olduğunu ayırt etmeye çalışıyordu. Ayakları karıncalanmaya başlamıştı. Düşerken aynı sırada silahı da elinden düşmüştü. Silah sesleri her yerden duyulmuş olmalı ki dışarıdan bağırış sesleri geliyordu. Dışarıdaki adamlar da içeri girmiş yerde yatan arkadaşlarını aceleyle çıkarmaya çalışıyorlardı. İçerideki üç kişiden ikisinin yaralı oldukları belli oluyordu. Biri iki kişinin kollarında güç bela da olsa yürümeye çalışıyor, yaralılarından diğeri arkadaşları tarafından dışarıya çıkarılmaya çalışılırken acı içinde kıvranıyor, sürekli haykırıyordu. Üçüncüsü ise, yerde tamamen hareketsiz yatıyordu. Arkadaşları onu da tamirhaneden dışarıya taşırlarken, diğeri kadar şanslı olmadığını anlamışlardı. Vücuduna giren kurşunlardan biri haraç almaya geldikleri

tamirhanede son nefesini vermesine neden olmuştu. Adamlar ofisten çıkarken Niyazi'nin silahını da yanlarına almış, hızla oradan uzaklaşmaya başlamışlardı. Bu arada ağabeyi arkalarından ateş etmeye devam ediyordu.

Niyazi kıvıldamaya çalışıyor ama bir türlü başaramıyordu, vücudu tamamen hareketsiz kalmıştı. İstedığı halde hareket edemeyişinden dolayı felç olduğunu düşündü. Felcin ne olduğunu biliyordu çünkü daha önce kaza sonucu omuriliğinde hasar olan arkadaşıyla birlikte onun yaşadığı birçok sıkıntıyı paylaşmıştı. Ama yine de hareket ve his yeteneklerini kaybetmiş biriyle birlikte olup, onun duygularını anlamaya çalışmakla kendi bedenindeki çaresizliği yaşamak çok farklı şeylerdi. Bunu ancak şimdi anlayabiliyordu ve bu duygu Niyazi'nin dehşete kapılmasına neden olmuştu.

“Allah'ım ne olur düşündüğüm gibi olmasın.” diye dua sözcükleri döküldü ağzından. Sonra düşüncelerini ani bir reddedişle değiştirip,

“Sadece geçici bir durum bu, lanet olası bir kurşunun neden olduğu geçici bir durum.” diye söylendi. İçinde bulunduğu durumu düşünmekten biran sıyrıldığında, İsa'yı ve ağabeyini merak etmeye başladı. İsa'ya doğru baktığında onun koltuğun üzerine yığılmış ve kafasının arkaya doğru düşmüş olduğunu gördü. Ağzına boşalan kan nedeniyle hırıltılı sesler çıkarıyordu.

“Dayan kardeşim neredeyse yardım gelir sakın kendini bırakma.” diye seslendi. Kafasını ağabeyinden tarafa çevirdiğinde ise ağabeyinin ayakları üzerinde doğrulmaya çalıştığını gördü. Göğsündeki akan kanı durdurmak için eliyle bastırmış, önce dizlerinin üzerinde sonra yarı ayağa kalkıp sendeleyerek tamirhaneden dışarı çıkıyordu. Gözleri karar-maya başlamıştı Niyazi'nin, tükendiğini hissettiği gücünü zorlayarak çıkarabildiği en yüksek ses tonuyla,

“Ağabey hemen yardım gönder.” diye seslendi arkasından.

Ablası kurşun seslerini duyduğunda pencereye doğru koşmuş, dışarıda kopan kıyametin kardeşlerinin işyerlerinden

geldiğini anlamıştı. Çok geçmeden annesi, ablası ve komşuları tamirhaneden içeri girdiler. İçeride gördükleri manzara hepsini dehşete düşürmüştü. Tamirhanenin içi sanki bir savaş alanına dönmüştü. Barut kokusu kan kokusuna karışmış, neredeyse gözle görülen her yerde kan izine rastlanıyordu.

Ofisten içeri giren annesinin o anki yüzünü kelimelerle anlatması asla mümkün değildi. Annesi acı içinde haykırıyor, çığlıklar atıyordu. Hepsini Niyazi'nin üzerine doğru eğilip ona yardım etmeye çalışıyorlardı.

“Beni bırakın, ben iyiyim” dedi Niyazi.

“İsa'nın durumu çok kötü, önce ona yardım edin.”

Bir hamle daha yapıp elleriyle sürünerek İsa'ya doğru gitmeye çalıştı ama yapamadı. İsa'nın boğazına akan kan nedeniyle çıkardığı hırıltılı seslerden dolayı onun yaşayacak olmasına bir işaret olduğunu düşünüyordu Niyazi. Duyduğu bu sesler başka şartlarda olsa onu dehşete düşürebilirdi ancak o anda yaşanan can pazarı İsa'nın çıkardığı sesleri, yaşayacağına dair bir umuda dönüştürüyordu. Annesi, ablası ve komşuları bir yandan çığlıklar atıyor, diğer yandan her biri bir yanından tutmuş karga tulumba sürükleyerek bir an önce Niyazi'yi hastaneye götürmeye çalışıyorlardı. Niyazi'yi dışarıda komşunun arabasının arka koltuğuna yatırdılar. Arabaya taşındıkları sırada karga tulumba götürülmesi nedeniyle acısının daha da artması omurgasında ve omuriliğinde daha çok hasarın meydana geldiğinin belirtisiydi. Koltukta ablası da yanına oturmuş ona destek olmaya çalışıyordu. O sırada Niyazi sürekli ağabeyini soruyordu. İyi olduğunu, yaralarının hafif olduğunu söylediler. Buldukları yere en yakın hastane sadece beş dakikalık mesafedeydi. Ama bu beş dakika bile ona saatler gibi gelmişti. Nefesi kesilmeye başlamıştı. Kendisinden geçmek üzereydi.

Son bir gayretle cep telefonunu çıkarıp, memleketi olan Ordu'da ki amcasını aradı.

“Amca, işyerimizi bastılar, silahlı çatışma oldu, ağabeyim ve ben yaralandık, şu anda beni hastaneye götürüyorlar.” Telefonun öbür ucundan amcasının telaşlı bir ses tonuyla sü-

rekli sorular sorduğunu duyuyordu. Fakat bu telaşlı sesin sorularına cevap verecek hali kalmamıştı.

YETER Kİ GERİ DÖN

Hastanenin önüne geldiklerinde iyice halsizleşmişti, onu sedyeye alarak hastanenin acil ünitesine getirdiler. Acilde yanına gelen doktora

“Doktor Bey, ben kendimi hiç iyi hissetmiyorum, gözlerim kararıyor, kendimi kaybetmek üzereyim.”

dedi. Başka doktorlar, hemşireler geldiler. İç kanaması olduğunu, kurşunun akciğere saplanmış olabileceğini konuşuyorlardı. Henüz kendisini kaybetmemişti. Herhangi bir uyuşturucu kullanmadan kalbinin tam altından bir delik açarak içindeki kanı boşalttılar. Acı içinde haykıran Niyazi'nin o sırada gözleri tamamen kararmış, kendinden geçmiş ve bayılmıştı.

Niyazi'yle birlikte hastaneye gelen yakınları yaşadıkları olayın şokunu bir türlü üzerlerinden atamıyorlardı, ablası bir anda “Nadire” diye haykırdı.

”Nadire’yi de arayıp olanlardan onu da haberdar etmemiz gerek”.

Ancak bu önerinin ardından herkes birbirinin yüzüne bakıyor fakat hiç kimse bu sorumluluğu almak istemiyordu. Zavallı Nadire'nin olanlardan henüz haberi yoktu ve bu olayı öğrendiğinde ani bir şok sonucu ciddi anlamda kriz geçirebilir düşüncesiyle kimse aramaya cesaret edemiyordu. Niyazi'nin ablası,

“Ne olursa olsun öğrenmeli” diye söylendi,

“Eğer ona şimdi haber vermezsek sonra her şey çok daha kötü olabilir” dedi. Çünkü ameliyatta olan Niyazi'nin o anda ne durumda olduğunu hiç kimse tam olarak bilmiyordu. Ama hayati tehlikeyi atlatamadığını tahmin edebiliyorlardı. Ablası Niyazi'nin telefonundan Nadire'yi aramak için numarayı tuşlarken parmakları titriyordu. Nadire'nin telefonu çalmaya başladığında heyecandan sanki kalbinin yerinden

fırlayacağını hissetti. Telefonda Nadire'nin sesini duyduğunda ise kendini kontrol etmeye çalışarak

“Nadire biz hastanedeyiz, küçük bir kaza oldu” dedi, ancak bu kadarını söylerken bile sesindeki titremeye engel olamamıştı. Nadire ablasının telefondaki sesini duyar duymaz daha önce içinde hissettiği sıkıntı büyük bir patlamaya dönüşmüştü adeta, midesine ani kramplar girmiş, başı dönmeye başlamıştı. “Niyazi” diye haykırdı telefonun diğer ucundan, “Niyazi’ye ne oldu abla çabuk söyle” diye bağırarak tekrarlıyordu. Ablası Nadire’yi sakinleştirebilmek için “Endişelenme Nadire sadece küçük bir kaza geçirdi Niyazi, doktor durumunun iyi olduğu söyledi, bizler de yanındayız ben de seni haberdar etmek için aradım” diyerek onu yatıştırmaya çalıştı.

“Yok abla yok !!” diye haykırdı yine Nadire.

” İçimde bir sıkıntı vardı zaten, sen benden gizlemeye çalışıyorsun mutlaka kötü bir şey oldu, ben hemen hastaneye geliyorum. Siz hangi hastanedesiniz sen onu söyle bana” diyerek, hangi hastanede olduklarını öğrendikten sonra telefonu kapattı.

Nadire, Niyazi'nin bulunduğu hastaneyi öğrenir öğrenmez hemen bir taksiye binerek uçarcasına hastaneye gelmişti. Ailenin diğer fertlerini görünce yanlarına koşup Niyazi'nin durumunu sordu. Hepsinin de gözleri yaşlar içindeydi. Haykırışlar arasındaki sözlerden Niyazi'nin ameliyata alındığını anlamıştı. Koşturarak ameliyathanenin olduğu yere gitti. Panik halinde bir doktor bulup Niyazi'nin durumunu öğrenmeye çalışıyordu. Doktorlardan birinin ameliyathaneden çıktığını görünce, hemen yanına gidip eşinin durumunun nasıl olduğunu sordu. Doktor,

“Şu anda onu kurtarabilmek için ameliyathanede herkes elinden geleni yapıyor. Ama durumu kritik, her şeye hazırlıklı olmalısınız. Şu anda yaşamasını bile garanti edemeyiz. Ama kurtulsa bile bundan sonraki yaşamını büyük bir ihtimalle felçli olarak yaşayabilir.”

Bu sözleri duyar duymaz olduğu yere yığılıp kalmıştı Na-

dire. Gözlerini açtığında bir yatakta yatıyordu. Uzaktan uğultu halinde duyduğu sesler geliyordu kulağına.

“Bu kadın şuurunu kaybedebilir, ona ilaç vermeye devam edin.”

Yatakta doğrulmaya çalışınca, ayakları yerden kesiliyor-muş hissine kapıldı Nadire. Sakinleşmesi için ona ilaç vermişlerdi ve hala ilacın etkisindeydi. Onun kendine geldiğini gören bir hemşire hemen yanına gelip tekrar yatağa uzanmasını istedi. Nadire merak içinde Niyazi'nin ameliyattan çıkıp çıkmadığını sordu. Hemşire, henüz ameliyatın devam ettiğini, ameliyat bitene kadar kendisinin yatakta dinlenmesinin iyi olacağını söyleyerek Nadire'nin tekrar yatağa uzanmasına yardımcı oldu. Henüz bir dakika bile dolmamıştı ama zaman geçmek bilmiyordu Nadire'ye. Kendini daha iyi hissettiğini söyleyerek yaktan kalktı ve olabildiğince hızlı adımlarla tekrar ameliyathanenin olduğu yere gitti. Niyazi o kapının arkasında yaşam mücadelesi veriyordu ve o kapıdan nasıl çıkacağı da belli değildi. Doktorun söylediğine göre kurtulsa bile bundan sonra yürüyemeyebilirdi. Ellerini ameliyathanenin kapısına koyarak dua etti Nadire,

“Allah'ım yeter ki kocam yaşasın, ben onun sakat kalmasına da razıyım.”

Sıkıntı ve endişe dolu uzunca bekleyişin ardından ameliyathanenin kapısı tekrar açılmış, ameliyathaneden çıkan Doktor, Niyazi'nin hayati tehlikeyi atlattığı müjdesini vermişti. Nadire kalbinin sıkışmasına neden olan o kâbus dolu anların sona ermesinin verdiği rahatlamayla,

“Biliyordum” dedi. “Beni terk edip gitmeyeceğini biliyordum.”

YOĞUN BAKIM

Niyazi, kendisine gelip gözlerini açtığında hastanenin yoğun bakım ünitesindeydi. Hastaneye gelişi ve ameliyatından bu yana beş gün geçmişti.

“Merhaba” dedi bir ses. Ne olup bittiğini anlamak için

etrafa bakınırken kafasını yana çevirdiğinde ağabeyinin yanındaki yatakta yattığını gördü.

“Çatışmada senin ölmüş olabileceğini düşünmüştüm.” dedi ağabeyi.

“O anda canımın ne kadar yandığını tahmin edemezsin Niyazi. Canımı yakan vücudumdaki kurşunlardan daha çok seni artık göremeyeceğim korkusuydu. Kendimi kaybettiğim ana kadar sana bir şey olmaması için sürekli dua ettim. Ben de kendime geleli birkaç saat oluyor. Senin de hayatta olduğunu bu hastanede benimle aynı yoğun bakımda yattığını öğrendiğimde ne kadar mutlu olduğumu tahmin edemezsin. Eğer sana da bir şey olsaydı benim için de bundan sonra yaşamının bir anlamı olmayacaktı. İyi ki hayattasın kardeşim, şimdi kendimi çok daha güçlü hissediyorum.”

Ağabeyinin sözleri Niyazi’yi de çok mutlu etmişti. Ama yanındaki yatakta yatıyor olması sağlık durumu ile ilgili meraklandırmıştı Niyazi’yi. Ağabeyinin kalıcı bir sakatlığı olmadığını, bir süre sonra tamamen iyileşeceğini öğrendiğinde ise bir hayli rahatlamıştı. Sonra birden ağabeyinin birkaç dakika önceki sözleri takıldı kafasına,

“Sana da bir şey olsaydı dedin ağabey. Yoksa İsa...” Ağabeyinin sessiz kaldığını görünce sözcükler boğazına dizilmiş daha fazla konuşamamıştı Niyazi. Evden getirdiği yemek tepsisindeki dolmaları görünce İsa’nın söylediği sözler geldi aklına, “Ben senin için ölürüm.” demişti ona. Niyazi gözlelerinden sessizce süzülen yaşları gizlemek için kafasını duvardan tarafa çevirmişti. Zavallı İsa evliydi ve iki çocuğu vardı. Şu anda karısı da çocukları da herhalde perişan durumdaydılar. Gözyaşlarını sildikten sonra ağabeyine dönüp,

“İsa son zamanlarda maddi sıkıntı çekiyordu ağabey, ailesine yardım etsek iyi olur.” dedi.

“Merak etme.” dedi ağabeyi,

“Ne gerekiyorsa yaparız.” Niyazi’nin merak ettiği başka bir şey daha vardı.

“O adamlar senide vurmuşlardı, peki sen nasıl kurtuldun ağabey?” diye merakla sordu. Ağabeyi buldukları yere en

yakın hastaneye gelebilmek için bir taksiye atlamış ve buraya gelmişti. Ağabeyinin göğsüne saplanan kurşun oradan akciğeri delmiş ve daha sonra vücudundan çıkarak ceketinin iç cebine düşmüştü. Hastaneye geldiğinde aynı şekilde ağabeyinin de ciğerinin olduğu yere bir delik açarak kanı boşaltmışlar, hayati tehlikeyi önlemişlerdi. Şu anda ikisinin de vücudunda delik açılan yerin yanında kirli kanı boşaltmak için diren bulunuyordu. Bütün bu acılardan sonra ağabeyi yaşıyordu ve yanındaki yatakta yatıyordu. Her şeye rağmen içinde mutluluk hissi doğmuştu. Sonra kafasına en çok takılan diğer soruyu sordu Niyazi.

“Peki, o alçaklar, onlardan haber var mı ağabey?”

“Henüz çok fazla bilgi sahibi değilim Niyazi.” dedi ağabeyi. “Ama aldığım haberlere göre onlardan da ölen ve yaralananlar olmuş, korkarım bu iş bu kadarla kalmayacak, bundan sonra daha dikkatli olmalıyız, bu adamların ne zaman ne yapacakları belli olmaz. Onlarla aramızda artık kan davası var.” İnanılır gibi değil diye düşündü Niyazi. Hiç tanımadığı, hiçbir alış verişi olmayan adamlar hayatlarını kâbusa çevirmişti. Ve bundan sonra aileleri her an tehlike içinde yaşamak zorunda kalabilirlerdi.

Yoğun bakım ünitesinin kapısının dışından sürekli ağlama sesleri ve feryatlar yükseliyordu. En çok eşinin ve annesinin haykırışlarını ve feryatlarını duyuyordu. Eşi, yoğun bakım ünitesinden içeri girmek için çaba sarf ediyordu. Fakat içeriye almıyorlardı. Eşinin uzun süre direnmesinin ardından dayanamayıp, düşüp bayıldığını daha sonra öğrenmişti Niyazi. Memleketteki akrabalarının çoğu hastaneye gelmişlerdi. Hastanenin içinde ve dışında büyük bir kargaşa yaşanıyordu. Zaman zaman dışarıdan çocuklarının ağlama seslerini de duyuyordu. En büyük oğlu Şükrü Uğur henüz sekiz yaşında, ortanca oğlu Burak yedi yaşında, kızı Büşra ise beş yaşındaydı. Ve onlar babalarını kaybetme korkusunun acısını daha şimdiden yaşamışlardı.

SORGULAMA

Yoğun bakıma kimsenin girmesine izin vermiyorlardı ancak polisler için bu yasak geçerli değildi tabii. Niyazi'nin kendine geldiğini öğrenince hemen ifadesini almaya geldiler. Ağabeyi daha önce kendine geldiğinden onun ifadesini önceden almışlardı. Niyazi'nin verdiği ifade de ağabeyiyle hemen hemen aynı oldu. Ancak polislerin Niyazi'ye karşı sergilemiş oldukları tavır ağabeyine olan yaklaşımlarından çok daha farklıydı. Sorulan her soruda gerginlik biraz daha artıyor, hitaplarında gittikçe daha kabalaşıyorlardı. Polislerden biri,

“Senin silahın ortada yok onu nereye sakladın? Söylesen iyi edersin.” diye sordu. Niyazi,

“Ben yaralandıktan sonra silahım elimden düştü, sonra ne olduğunu bilemiyorum. Herhalde olay yerindedir, orada değilse bile diğerlerinden biri alıp gitmiş olabilir.” Diye yanıt verdi. Diğer polis daha sert bir ses tonuyla “Dalga mı geçiyorsun lan sen bizimle şerefsiz? Bal gibi silahı sen yok etmişsin işte. Hemen yerini söylesen iyi olur, yoksa ben seni öttürmeyi bilirim.” Diye Niyazi'ye hakaret etmeye başladı. Niyazi kulaklarına inanamıyordu, polisin son sözlerinden sonra onun da sınırları iyice gerilmişti.

“Bana bakın! Ağzınızdan çıkanı kulağınız duyuyor mu sizin? Adam gibi soracaksanız sorun, cevap vereyim. Yoksa defolup gidin başımdan, rahat bırakın beni.” Diye bağırılmaya başladı. Odanın içindeki gürültüler hastane koridorlarında da yankılanmaya başlamıştı. Olanlar karşısında Hasan da sersemlemiş polislerin davranışlarına anlam verememişti.

“Siz ne yaptığınızı sanıyorsunuz? Kendinize gelseniz iyi olur, yoğun bakımda olduğunuzu unuttunuz herhalde” diye müdahale etti polislere. Polisler bu kez Hasan'a karşı da tavırlarını değiştirmişlerdi.

“Nasıl davranacağımızı senden mi öğreneceğiz? Kapa çeneni de otur oturduğun yerde, kaşınmasan iyi edersin”

diyerek terslediler Hasan'ı. Bu kez Hasan kendine hakim

olamamış,

“Suç işliyorsunuz, sizden davacı olacağız” diye bağır-
maya başlamıştı. Kısa bir süre sonra doktorlar ve diğer has-
tane personeli yoğun bakım ünitesine girdiler ve içerideki
polislere müdahale ederek onları hemen dışarı çıkardılar.
Daha sonra ise Niyazi’yi sakinleştirerek rahatlamasını sağ-
ladılar. Niyazi odada yalnız kaldığında polisler tarafından
kendisine yapılan davranış aklına geldikçe sınırı yeniden bo-
zuluyor, ağzından arka arkaya çıkan usturuplu küfürlerle
engel olamıyordu. O gün olanlar nedeniyle iki kardeşin ger-
ginliği uzun süre devam etmişti. Doktorlar bir gün sonra kısa
aralıklarla, iki kardeşin yalnızca eşlerine ziyaret izni verince
moralleri de yerine gelmişti. Nadire Niyazi’ ye sımsıkı ve
sımsıcak sarıldığında Niyazi yaşama geri döndüğünü daha
iyi anlamıştı.

ZİYARET

Niyazi yoğun bakımda on gün kalmıştı. Ağabeyi ondan
bir gün önce hastanedeki odalardan birine alınmış, bir gün
sonra da aynı odaya onu almışlardı. Yoğun bakımda olduğu
gibi ağabeyiyle yine aynı odada kalıyordu. Artık ailenin
diğer fertleri ile de görüşebiliyorlardı. Kaldıkları odaya zi-
yaretçi izni verildiğinde, odaya ilk giren anneleri ve ablaları
olmuştu. Anneleri onları ilk gördüğünde ağlamaktan uzunca
bir süre konuşamamış sonra onların canına bir şey olmadığı
için sürekli Allah’a dua etmişti. Niyazi en çok çocuklarını
görmek istiyordu, Nadire, eşinin o gün yoğun bakımdan çı-
kacağını bildiği için çocukları da hastaneye getirmişti. An-
neleri ve ablaları odadan çıkar çıkmaz Nadire çocukları içeri
aldı. Çocuklar odadan içeri girer girmez babalarının karyo-
lasının yanına koştular, içlerindeki özlem o kadar büyüktü
ki, kimi yüzünü, kimi de ellerine sarılmış öpüyordu. Baba-
larının durumunu tam olarak anlatmamışlardı onlara, yal-
nızca bir süre hastanede kalacağını ve sonra iyileşip eve
döneceğini söylemişlerdi. Babaları hastaneye geldiğinden

beri ilk kez kendi gözleri ile görüyorlardı onu. Babalarının durumu amcalarınıninkinden daha farklı görünüyordu. Amcaları yatakta oturabiliyor odaya gelenlerle o şekilde görüşebiliyordu. Ama babaları uzunca yatıyor çok fazla hareket edemiyordu. Anneleri ve ailenin diğer fertleri babalarının felç olduğunu onlardan gizlemişlerdi, çocuklar babalarının durumunu tam olarak anlamamışlardı ama amcalarının durumuna göre babalarında farklı bir taraf olduğunu sezmişlerdi. Büyük oğlan, “Baba ne zaman hastaneden çıkacaksın, eve ne zaman birlikte gideceğiz?” diye sordu. Niyazi, Nadire ile daha önce çocuklarla ilgili konuştuklarında onların henüz kendi durumunu bilmediklerini öğrenmişti. İçindeki acıyı dudaklarında tebessüme dönüştürmeyi başarabilmişti.

“Çok yakında çocuklar.” Dedi.

“Çok yakında hep birlikte eski günlere tekrar döneceğiz.”

ÖZGÜRLÜĞE KELEPÇE

Hastane odasındaki beşinci günüydü. Ağabeyi, dolaşmak için odadan dışarı çıkmıştı. Eşi ise yatağının hemen yanında oturuyordu. Birçok konuda sohbet ediyorlardı ama ikisi de gelecekleriyle ilgili planlar yapamıyorlardı. Çünkü içinde buldukları durum, geleceği her düşündüğünde Niyazi'nin umutsuzluğa kapılmasına neden oluyordu. Böyle anlarda ise Nadire, ne yapıp ediyor, onu tekrar umutlandırmayı başarıyordu. Dışarıdan odaya doğru yaklaşan ayak seslerini duyduklarında ikisinin de dikkati kapıya doğru yönelmişti. Odadan içeri bir bayan girdi, üzerindeki gri takım elbisenin tonu yüzündeki donuk ifade ile özdeşleşmişti sanki. Topuz yaptığı saçlarının altındaki yüz ifadesinde insan neredeyse hiçbir duygunun olmadığı hissine kapılıyordu. Soğuk bir ses tonuyla,

“Geçmiş olsun” dileklerini ilettikten sonra, ardından, Cumhuriyet Savcısı olduğunu söyleyip Niyazi'ye

“Tutuklusun, bundan sonra sana tutukluluk durumuna göre davranılacaktır.” dedi. Hastane odasında kaldığı süre

birkaç dakikayı geçmemişti. Ve başka hiçbir şey söylemeden dışarı çıktı. Niyazi şaşkınlıktan bayan savcıya herhangi bir şey söyleyememişti. İnanılır gibi değildi. Tanımadığı birileri işyerlerini basıyor, onlardan haraç almaya kalkışıyor, ağabeyini yaralıyor, arkadaşını öldürüyor, işyerini kurşunluyorlar, o sakat kalıyor, ailesi perişan oluyor, bütün bu çekilen acıların ardından hastanedeki odasından içeriye bir savcı giriyor ve ona tutuklu olduğunu söylüyordu. Onun yaptığı taşıma ruhsatlı silahıyla hayatta kalabilmek için nefsi müdafaa'dan başka neydi ki? Öyleyse bu durumda tutuklu olabilmesi için nasıl bir adaletsizlik yaşanıyor olmalıydı? Eşiyle birlikte bütün bunların şaşkınlığını yaşarken onbeş dakika sonra buldukları durumdan daha da vahim bir durumla karşılaştılar. Bu kez kapıdan içeriye beş üniformalı asker ve yanlarında bir de üniformalı komutanları olmak üzere altı kişi girdi. Askerler jandarma eriydi, komutanları ise astsubay rütbesindeydi. Nadire, askerleri görünce korkup paniğe kapılmıştı. Ona derhal odayı boşaltmasını söylediler. Zavallı kadın çaresizlik içinde itiraz edecek oldu ama sert bir şekilde Niyazi'nin artık onların sorumluluğu altında olduğunu ve odayı hemen terk etmesi gerektiğini bir kez daha tekrarladılar. Nadire, şaşkınlık içinde komutana dönüp,

“Neler olduğunu anlamıyorum, yalvarırım bir açıklama yapın. Neden kocama tutuklu olduğu söylendi? O bir suç işlemedi ki, tamamen masum, üstelik başımıza gelenleri görüyorsunuz”

Komutanın sert ifadesinde en ufak bir yumuşama olmamıştı.

“ Bu soruların muhatabı biz değiliz anlamıyor musun? Hemen odadan çıkmazsan zorla çıkarttıracağım seni” diye yanıt verdi. Yapacak bir şey yoktu. Nadire gözyaşları içinde hiçkırarak odadan dışarı çıkmak zorunda kaldı.

Bedeninin yarından aşağısını hissetmediği ve hareket ettiremediği halde bir kelepçe çıkarıp ayak bileğinden karyolaya kelepçelediler Niyazi'yi. Niyazi olanlara inanamıyordu. Belden aşağısını hissetmiyor ve hareket ettiremiyordu, yani

kaçmak için en ufak bir şansı bile yoktu. Üstelik etrafında silahlı askerler de vardı, ama her şeye rağmen yine de onu yattığı karyolaya kelepçelemişlerdi. Zavallı o kadar şaşkıncı ki korkudan neden böyle davrandıklarını soramadı bile. Oysa kendisine yapılan bu davranışların nedeni Niyazi'nin anlamadığı kadar karışık değildi. Her şeye yatırım yapıyordu, ama asayişe gerektiği gibi yatırım yapılmıyordu. Ne de olsa devlet yatırımdı, ucuz olmalıydı. Ne de olsa bedava insan kaynağı deyip askerlik hizmeti yapan tecrübesiz ve gençcik insanlar kolluk hizmetinde kullanılıyordu. Üç ay acemi eğitiminden sonra asayiş hizmetine verilen jandarma erlerine, kolluk olarak görev yaptıkları için yasalarca birçok yetki ve görev veriliyordu. Oysa jandarma askeri olmak için bir ölçü yoktu. Sadece askerlik çağına girmek yeterliydi ve bu durumda kanun adamı olunuyordu. Çoban, terzi, işçi değil... Kanun adamı. Ama hukuk nedir, nasıl işler bilmiyorlardı. Bu kavramlar onlar için komutanlarının verdiği emir demekti ve bir tutuklunun kaçmasını önlemenin yolunun bu olduğunu öğrenmişlerdi. İşte devletin ucuz can ve mal güvenlik hizmetinin durumu buydu. Aslında her hastanede, tutuklu ve hükümlülerin tedavi süresi içinde kalacağı, yeteri kadar hasta koşulları yapılması gerekirdi. Ama bu güne kadar bin türlü sebepten dolayı yapılamamıştı. O nedenle tedavi için hastaneye gelen tutuklular herhangi bir hastane odasında kalıyorlardı. Ve bu nedenle de jandarmaya, "gereği için" yazılan iki satır talimat sonunda işte bu ilkel metodla tutuklular için tedbir alınmaya çalışılıyordu.

Bir süre sonra doktorlar odadan içeri girmişlerdi. İçerideki komutana felçli bir insana bu şekilde muamele yapılmasının insan haklarına aykırı olduğunu, bu uygulamadan vazgeçilmesini söylediler. Komutan ise mevzuatın böyle olduğunu, kendilerinin sadece emirleri uyguladığını, o kadar net bir şekilde ifade etti ki bu konu bir daha tartışılmadı. Doktorlar dışarı çıktıktan sonra ertesi güne kadar üç asker sürekli odanın içinde kalıyor, ikisi odanın dışında nöbet tutuyor, komutan ise sürekli içeriyi ve dışarıyı kontrol ederek

dolaşıyordu. Ağabeyini de onun odasından alıp başka bir odaya göndermişlerdi. Artık odada yalnız Niyazi ve askerler vardı. Odada askerler olduğu halde tarif edilemez bir yalnızlık hissi kaplamıştı içini. Zaman zaman hemşireler ilacını getirdiğinde ve doktorlar kontrole geldiğinde birkaç kelime ediyor, yalnızlık duygusundan biraz uzaklaşabiliyordu. En ağırına gideni ise altını kirlettiği zamanlarda yaşadığı utanç duygusuydu. Hastane görevlileri altını temizlemeye geldiklerinde askerler bazen kafalarını yana çeviriyor bazense meraklı gözlerle izliyorlardı. Bir insanın yaşayabileceği en ağır utanç duygularını işte o anlarda yaşıyordu. Niyazi bundan sonra başına nelerin geleceğini tahmin bile edemiyordu. Ama şu ana kadar yaşadıkları bundan sonra yaşanacak olan çok daha kötü günlerin işaretiydi.

Ertesi gün komutan Niyazi'ye hastanedeki günlerinin sona erdiğini buradan cezaevine nakledileceğini söylemişti. Üçüncü günün sonrasında korkuyla beklediği ama yine de bir mucize olacakmış gibi içinde kaybetmemeye çalıştığı umut ışığı cezaevine gidiş hazırlıkları başlayınca sönmüş, yerini umutsuzluk içinde zifiri bir karanlığa bırakmıştı. Niyazi'yi odadan dışarı çıkarmak için bir sedye getirdiler. Hastabakıcıların yardımı ile sedyeye taşıdıkları sırada Niyazi, kapıdan içeriye eşinin girdiğini gördü. Eşi komutandan kısa bir görüşme için izin almayı başarabilmişti. Aslında jandarma yasa gereği tutuklunun hiç kimseyle görüşmesine izin veremez, verdiği takdirde suç işlemiş olurdu. Tutukluların görüş izinlerinde tek yetkili savcıydı. Ama en nihayetinde jandarma da insandı ve komutanın bu kez insani duyguları ağır basmıştı. Çünkü Niyazi biraz sonra cezaevine gidecek ve eşi belki de onu uzun süre göremeyecekti. Nadire, Niyazi'nin ellerini sıkıca tutup,

“Ne olursa olsun umutlarını sakın yitirme” diyordu. Gözlerinde inançlı bir insanın bakışlarındaki kararlılık vardı. Kararlılıkla gözlerinin içine bakarak,

“Seni asla bırakmayacağım ve her zaman yanında olacağım, bunu sakın unutma.” dedi. Niyazi kendini tekrar güçlü

hissetmeye başlamıştı. İçindeki umut ne zaman zayıflasa eşinin kararlılığı ve inancı ona yeniden güç veriyor, zayıflayan umutlarının yeniden güçlenmesini sağlıyordu. Niyazi, Nadi-re'nin kendisine verdiği umutla,

“Şu anda nereye gittiğimi ve neler yaşayacağımı bilmiyorum ama her zaman senin yanımda olduğun duygusu ile hareket edeceğim. Çünkü senin varlığın bana güç veriyor.” dedi. Ve ayrılık vaktinin geldiğini hatırlatan bir sesin ardından, Niyazi'yi sedyeye hastanenin çıkış kapısına getirdiler.

BİLİNMEYENE YOLCULUK

Cezaevine kadar hastanenin özel ambulansıyla transferini sağlayacaklardı. Niyazi'yi ambulansa bindirdiklerinde beş asker ve bir komutan da ambulanda yerlerini almışlardı. İçinde bulunduğu ambulans öğleden önce 11.00 sularında Paşakapısı Cezaevi'ne doğru hareket etmeye başladığında, ambulansın arkasında ağabeyi, eşi, ablası, annesi ve birçok akrabasının bulunduğu araçlar onları konvoy halinde takip etmeye başladı. Korkuları yeniden su yüzüne çıkmaya başlamıştı Niyazi'nin. Daha önce cezaevlerini yalnızca televizyon programlarında ve sinemalarda görmüştü. İzlediği filmlerdeki insanların yaşadığı dramları, cezaevi koşullarında yaşanan sıkıntıları aklından geçirmeye başladı. Peki ya onun cezaevi yaşamı nasıl olacaktı? Henüz oturamıyordu bile. Daha önce filmlerde sedyede yatan bir felçlinin cezaevinde kaldığını hiç izlememişti. Banyosunu nasıl yapacaktı? Tuvalet sorunlarını gidermesi için ona kim yardım edecekti? Onun durumundaki insanlar cezaevlerine konulmuşlarsa bile herhalde diğerleri gibi koşullarda kalmıyorlardı. Tabi canım, öyle saçma şey olur muydu hiç? Onun gibiler için özel revirler, hasta bakım odaları ve bu konuda eğitilmiş özel hasta bakıcıları olmalıydı. Bu düşüncelerle kendisini biraz rahatlatmayı başarabilmişti. Ama yine de korkularına tam olarak engel olamıyordu. Çünkü onu bekleyen cezaevi yaşamıyla ilgili en ufak bir fikri yoktu. Ambulans, Paşakapısı Ceza-

evi'nin kapısından içeri girerken ona araçlarıyla refakat eden yakınları dışarıda kalmış, cezaevinin kapısı kapanarak iki farklı dünyanın arasına duvar örmüştü.

DUVARLAR SOĞUK KOKUYOR

Cezaevinde gardiyanlar Niyazi'yi askerlerden devraldıktan sonra ambulansın içinden sedyeyle birlikte bekleme yerine götürdüler. Aslında Niyazi'yi henüz sağlığına kavuşmadığı için kaldığı hastaneden, Bahçelievler'deki Sağlık Bakanlığı'na bağlı 70.Yıl Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi'ne sevk etmişlerdi. Ama yönetmeliğe göre hastaneye sevk Paşakapısı Cezaevi'ndeki bazı işlemlerden sonra alınabiliyordu. Bekleme yerinde sedye üzerinde beklerken aradan saatler geçtiği halde sevk işlemleri bir türlü tamamlanamıyordu. Akşamüzeri bir gardiyan ona yemek getirdi. Tabağın içinde tavuk ve elmayı görebilmişti. O kadar farklı bir psikoloji içindeydi ki açlığı bile hissetmiyordu. Yemek yemeyeceğini söyleyerek yalnızca elmayı yemek üzere aldı. Akşam saatlerinde gardiyanlar yanına gelip Niyazi'yi koğuşa alacaklarını söylediler. Beş gardiyan sedyeyle birlikte onu taşımaya başladılar.

Paşakapısı Cezaevi koğuşları ana kapıdan girdikten sonra pek uzakta değildi. Belirli bir yükseklikte olan koğuşuna gidebilmesi için önce basamakları çıkıyor, sonra soğuk duvarlar arasında yol alıyorlardı. Kalacağı koğuşun kapısından içeri girdiklerinde, koğuşun en fazla yirmi metre kare olduğunu fark etti. İçinde ikişer katlı beş ranza bulunan koğuşta dokuz mahkûm kalıyordu. Tuvalet ve mutfak ise aynı koğuşun içindeydi. Koğuştan onları ayıran yalnızca birer kapıydı. Koğuştan içeri girildiği anda birbirine karışmış olan tuvaletin ve yemeğin ağır kokuları hemen hissediliyordu. Mahkûmlardan bazıları uyuyor, Niyazi'nin içeri girdiğini görenler ise ilgiyle onu izliyorlardı. Gardiyanlar ranzalardan birinin alt yatağında yatan bir mahkûmu kaldırıp Niyazi'yi oraya yatırdılar. Koğuştaki diğer mahkûmlar Niyazi'nin du-

rumunu görünce itiraz etmeye başladılar. İçlerinden biri,

“Yazık değil mi bu adama? Bu adam kendi ihtiyaçlarını karşılayacak durumda bile değil, Allah’tan reva mı sizin bu yaptığımız, Allah’sızlığın en büyük kanıtı bu işte. Bu zavallı bu şartlarda bu koşušta nasıl kalır?” diye bağırılmaya başladı. Diğerleri,

“Çağırın lan şu başpapazı, zaten burada yeterince arıza yapmışız, kimsenin ne bizim psikolojimizi bozmaya ne de hasta bir adamı daha kötü duruma sokmaya hakkı var.” diye gardiyanlara diklenmeye çalışıyor, bir başka mahkûm ise,

“Bayrampaşa Cezaevi’nde revir var, alın bunu oraya sevk edin.” diyerek duruma çözüm önerisi getiriyordu. Mahkûmların gardiyanlara yapmış olduğu baskı cezaevi yönetimine kadar ulaşmıştı. Gardiyanlar çıktıktan sonra Niyazi koşušta iki saat kadar kalmıştı. Orada kaldığı süre içinde mahkûmlar yanlış anlayıp üzülmemesi için tepkilerinin kendisine yönelik olmadığını anlatmaya çalıştılar. İki saatlik sürenin sonunda gardiyanlar onu tekrar alıp, cezaevinde bulunan bir sedyeye koyarak cezaevi girişinde bulunan ziyaretçi kabine getirdiler.

BABA KOKUSU SİNMIŞ

Nadire, günün bir bölümünü akrabaları ile geçirmiş sonra eve gelmişti. Niyazi’nin yokluğu Nadire’ye kendisini öylesine yalnız hissettiriyordu ki sanki koca dünyada tek başına kalmıştı. Niyazi’nin bulunduğu demir parmaklıkların arkasındaki soğuk daha çok Nadire’yi üşütüyordu. Çocuklar el-tisinin yanındaydı henüz onları görmemişti. Kendini ev işlerine verip bir sürede olsa kafasını dağıtmak istedi. Ama kendini o kadar güçsüz hissediyordu ki sanki içindeki bütün enerji yok olup gitmişti. Dizlerinin üstüne çöküp olduğu yere kıvrıldı. Nadire uykuyla uyanıklık arasında çocukluğu ile ilgili düşüncelere dalmıştı. Babası öldüğünde altı yaşındaydı, sekiz kardeş yetim kaldıklarında ağabeyinin dışında hepsinin de yaşı küçük sayılırdı. Karadeniz’in bir köyünde yaşı-

yorlardı. Babaları öldükten sonra senenin altı ayı Karadeniz'deki köylerinde diğer altı ayı ise İstanbul'daki ağabeylerinin yanında geçiriyorlardı. Nadire, on bir yaşına geldiğinde annesi köye yerleşmeye karar vermişti. Kardeşler İstanbul'da kalmak istiyorlardı. Ağabeyi ise,

“Biz çalışıyoruz, çalışırken size göz kulak olamayız, kötü yola düşersiniz, kız kısmı burada perişan olursunuz, hiçbiri-miz bu tür sıkıntıları yaşamadan siz de annemle birlikte köye dönmelisiniz, annem nereye siz oraya” diye kararını açıkladı. Nadire köye gitmek istemiyordu.

Henüz on bir yaşındaydı ama kendine göre farklı hayalleri vardı. Bir meslek edinmek, çalışmak ve para kazanmak istiyordu. Teyzesinin oğlu bir kumaş fabrikasında çalışıyordu. İlk fırsatta teyzesinin oğluna,

“Ne olur, beni senin yanında işe aldır, ben İstanbul'da kalıp çalışmak istiyorum” dedi.

Teyzesinin oğlu ilk zamanlar itiraz etse de Nadire'nin ısrarla sürdürdüğü yalvarmalarına dayanamayıp durumu çalıştığı fabrikadaki müdüre aktardı. Müdürden,

“Gelsin, bir görelim.” yanıtını aldıktan sonra işten çıkar çıkmaz hemen Nadire'nin yanına koşmuş,

“Yarın fabrikaya gidiyoruz, müdür seni görmek istedi” diye müjdeyi vermişti. Sevinçten deliye dönmüştü Nadire. Evin içinde bir o yana bir bu yana sıçrayarak herkesin boy-nuna sarılıyordu. Tabi aynı anda ağabeyi duyduğunda kararının olumsuz olabileceği endişesini de yaşıyordu bir yandan ama yine de olumsuz düşüncelerle keyfini kaçırmak istemiyordu. Nasıl olsa ağabeyini ikna etmenin bir yolunu bulurdu. Ertesi gün teyzesinin oğluyla birlikte fabrikaya gittiler. Müdür, Nadire'yi karşısında gördüğünde şaşkınlıktan göz-leri yerinden fırlayacakmış gibi büyümüştü. Nadire, on bir yaşında olduğu gibi boyu da yaşlılarına göre daha küçüktü.

“Daha bu çocuk yahu.” dedi müdür. “Götür bunu. Evde sek sek oynasın.” Nadire bir an umutsuzluğa kapılır gibi olmuştu. Ama ne olursa olsun elindeki tek şansı kaybetmek istemiyordu. Yalvarmaya başladı Müdür'e. “Ne olur beni işe

alın, çok çalışırım, size hiç sorun yaratmam.”

“Kızım, sen daha çok küçüksün.” dedi Müdür.

“Burada senin yapabileceğin bir iş yok. Hem çalışırken başına bir iş gelirse benim de başım derde girer.”

Yalvarmaya devam etti Nadire.

“Ne olur beni göndermeyin. Temizlik yaparım. Boyumun küçük olduğuna bakmayın. Gücüm yerinde, yük de taşıyım ben. Söz veriyorum sizin başınız derde girmesin diye kendime çok dikkat ederim. Eğer işe almazsanız köye gönderecekler beni. Köyde ne okuyabilirim ne de iş bulabilirim. Gitmek istemiyorum ben köye.”

Yufka yürekliydi Müdür. Nadire’nin yalvarmalarına daha fazla dayanamadı.

“Bana bak” dedi. “Seni işe alırsam ortalarda fazla dolaşmayacaksın, patron geldiği zaman kaçıp tuvalete saklanacaksın.”

Sevinçten Müdür’ün yanına koşup ellerine sarılmıştı Nadire. Sonra elini öpüp alnına koymuştu.

“Sağ olun” dedi. “Göreceksiniz hiç pişman olmayacaksınız.”

Sonra bir solukta eve koşup, müjdeyi vermişti ev halkına. Ağabeyi ilk duyduğunda karşı çıkar gibi olmuştu ama onu ikna etmekte zor olmamıştı Nadire için. İşe girdikten sonra ilk altı ayı patronun saklanarak geçirdi Nadire. Diğer yandan boyunun uzaması için aklına gelen her şeyi yapmaya çalışıyordu. Nadire, çalıştığı bölümde ustasını iş yaparken sürekli izliyordu. Büyük bir merakla ustasından makine bakım ve tamir işini öğrenmeye çalışıyordu. Bir gün ustanın önemli bir işi çıktığından izin alıp gitmişti. O gün makinelere biri bozulmuştu. Makinenin mutlaka tamir edilmesi gerekiyordu. Ama bozulan makineyi tamir edecek kimse yoktu. Nadire eline aletleri alıp makineyi tamir etmeye başladı. Makineyi tamir ederken yaptığı işte hiç zorlanmıyordu ve yaptığı işten büyük bir keyif alıyordu. Yaptığı işe kendini o kadar kaptırmıştı ki patronun geliş saatini unutmuştu. Makinenin tamir işini başarıyla bitirdiğinde aletleri toplayıp tam

oradan ayrılacağı sırada patronun biraz ileriden kendisini izlediğini fark etti. Patron, gülerек kendisine bakıyordu. İçinden,

“Eyvah, yakalandım beni işten atacaklar.” diye geçirip, koşarak tuvalete gitti. Tuvalete gidip aynaya baktığında yüzünün neredeyse kendisinin bile tanıyamayacak durumda olduğunu gördü. Yüzünde kapkara yağ izleri ve yün parçaları vardı. Tuvalette yüzünü, gözünü yıkadıktan sonra neler olduğunu anlamak için tekrar çalıştığı bölüme giderken kendisinin muhasebeye gitmesi gerektiğini söyleyen bir anons duydu. İçi bir tuhaf olmuştu Nadire’nin. Muhasebeden bir insanı ya işten çıkarmak ya da maaş vermek için çağırırlardı. “Maaş alma günü olmadığına göre geriye tek ihtimal kalıyor o da işten kovulduğum.” diye geçirdi içinden.

Tedirginlik içinde muhasebeye girdiğinde patronun kendisini görmek istediğini söylemişlerdi. Patronun odasına girdiğinde kocaman odanın içinde gösterişli mobilyaların yanında küçücük hissetmişti kendini. Ürkek adımlarla patronunun yanına yaklaştığında Mithat Bey koltuğu gösterek, “Otur.” dedi. Oturursa patrona saygısızlık olur düşüncesiyle oturmuyor, başını öne eğerek ayakta bekliyordu. Patron ikinci kez fakat daha sert bir sesle,

“Otursana kızım ne diye ayakta bekliyorsun.” dedi. Başını kaldırmadan masanın hemen yanındaki koltuğun köşesine yarı oturur, ilişmişti. Mithat Bey, hafif tebessüm ederek, “Çalışırken izledim seni bir süre.” dedi.

“Gördüğüm kadarıyla yeteneklisin. Aylardır çalışıyormuşsun o bölümde, bu güne kadar nasıl gözümden kaçtın anlayamadım. Neyse orası sana uygun bir yer değil. Bundan sonra laboratuarda çalışırsın.”

Nadire bu sözleri duyana kadar içinden sürekli “Ne olur Allah’ım, beni işten atmasınlar.” diye dua etmişti. Mithat Bey’in bu sözlerini duyduktan sonra içinde büyük bir rahatlama hissetmiş, içindeki rahatlama yüzüne gülümseme olarak yayılmıştı. Teşekkür ettikten sonra bu kez büyük adımlarla Mithat Bey’in odasından ayrılmıştı. Ve sonraki on

beş yılı laboratuvarında kalite kontrolde çalışarak geçirmişti. Evlendikten sonra ise üç yıl içinde sigorta primlerini dışarıdan ödeyerek genç yaşta emekli olmuştu.

Yıllar öncesindeki yaşamına ait düşünceleri o kadar yoğun hissetmişti ki Nadire, kapının açılıp eltisinin ve çocukların geldiğini duymamıştı bile. Çocuklar annelerini görünce hemen yanına koşup sıkıca sarıldılar. Eltisi, kısa bir sohbetten sonra ocakta yemeği olduğunu söyleyip evden ayrıldı. Çocuklar annelerinin kucagında yatıyor, hiç biri o anın mutluluğunu bozmamak için hareket bile etmiyordu. Sürekli babalarını soruyorlardı. Babalarının nerede ve ne durumda olduğunu çok merak ediyor, onun için endişeleniyorlardı. En çok da onu ne zaman görebileceklerini soruyorlardı. Nadire, babalarının durumunun iyi olduğunu, bir süre gelemeyeceğini ama daha sonra yine hep birlikte olacaklarını söyledi onlara. Çocuklar derin derin içlerine çekerek annelerinin üzerindeki giysileri kokluyorlardı.

“Anne babamın kokusu üzerine sinmiş, sakın yıkama üzerindeki, babamın kokusu çıkmasın üzerinden, biz onları koklayıp babamla hasret gideririz.”

Dediklerinde, Nadire uzun süredir içinde biriktirdiği göz yaşlarının akmasına daha fazla engel olamamıştı.

İLK GECE KÂBUSU

Hava iyice kararmıştı. Ziyaretçi kabininin içi çok soğuktu. Niyazi yalnızdı ve üşüyordu. Saatler ilerledikçe soğukun iliklerine kadar işlediğini hissediyor, titriyordu. Zifiri karanlıktı ve yanında hiç kimse yoktu. “Nasıl bir yer burası böyle” diye düşündü Niyazi. İlk kez cezaevine gelmiş ve felçli durumdaki bir insanı gecenin karanlığında, buz gibi soğukta tek başına bırakmalarına akıl erdirememişti. Kaygılanmaya başlamıştı. Kaygıları ilerledikçe de, midesinde kramplar oluşuyordu. Gecenin ilerleyen saatlerinde midesinde oluşan sancılı bir kasılmanın ardından etrafa yayılan kokudan altını kirlettiğini anladı. Gardiyanlara seslenip bu

durumu anlatsa ona karşı ne tepki göstereceklerini bilmiyordu ama içinde bulunduğu bu durum onu fazlasıyla rahatsız ediyor hem de daha fazla üşümesine neden oluyordu. Daha fazla dayanamadı ve gardiyanlara seslendi.

Gardiyanlar yanına geldiklerinde sıkıntılı bir ifadeyle altını kirlettiğini, bu durumdan kurtulması için yardımcı olmalarını istedi. Gardiyanlar,

“Şu an senin için bir şey yapamayız, sabah olsun bir çaresine bakarız.” Diyerek zifiri karanlık ve iliklerine kadar üşüten soğukla yine baş başa bıraktılar Niyazi’yi. Kâbus gibi bir geceydi. Bir yandan soğuk, diğer yandan karanlık ve bir sedyenin üstünde altını kirletmiş olarak geceyi titreyerek ve gözlerinden akan yaşlarla tamamladı Niyazi. Cezaevinde geçirdiği ilk gece işte böyle geçmişti. Acaba bundan sonraki gecelerde nasıl kâbuslar yaşanacaktı? Düşüncesi bile insanın tüylerini ürpertmeye yetiyordu. Oysa yolda ambulansla gelirken ne farklı hayaller kurmuştu. Kaderinin ona sunduğu cezaevi yaşamını en azından bir cezaevi revir koğuşunda tamamlamayı düşlemişti.

Sabahın ilk ışıkları hissedilmeye başladığında gardiyanların ayak sesiyle düşüncelerinden sıyrıldı. Sabaha kadar hiç uyuyamamıştı. Bilinmeyene yönelik çelişkilerle dolu düşünceler bitkin düşürmüştü Niyazi’yi. Gardiyanlar yanına geldiğinde,

“Eşine ulaşabilmemiz için bir telefon numarası var mı?” diye sordular. Daha önce kullandığı cep telefonunu eşine vermişti. Hemen numarayı kendilerine söyledi. İçindeki kâbustan tekrar sıyrılıp umutları yeşermeye başlamıştı. Çünkü eşini görme imkânı doğmuştu, yani sevgili karısını, yani hayat arkadaşını... En zor şartlarda bile içindeki karanlığı umut ışığıyla aydınlatan güneşi, biliyordu ki Nadire’yi görmek için tekrar ısıtacaktır.

UMUTTA NADİRE VAR...

Sabah 10.00 sularında eşi bulunduğu ziyaretçi kabinin-

den içeri girdiğinde artık duygularına gem vuramıyordu Niyazi. Bir yandan gözlerindeki yaşları silmeye, diğer yandan hıçkırıklarına engel olmaya çalışıyordu. Nadire de gözyaşları içinde ona doğru koşarak geldi. Dakikalarca birbirlerine sarılıp ağladılar. İnsan onurunun aşağılanarak çiğnendiği bir gecenin ardından herhalde yaşanabilecek en insancıl duygu bu olmalıydı. Niyazi'nin üzerindeki eşofmanları çıkaran Nadire onu temizlemeye başladı. Yerden seksen santim yükseklikte bulunan bir sedyenin üzerinde Niyazi'nin hareketsiz vücudunu bir yandan sağa sola çevirip, diğer yandan temizlemeye çalışması hiç de kolay olmuyordu. Ancak içinde buldukları şartlar ancak bu kadarına elveriyordu. Nadire, Niyazi'yi temizlerken aynı zamanda dışardan getirdiği haberleri aktarıyordu.

Güzel haberler getirmişti Niyazi'ye, ağabeyi ve diğer akrabaları, 70.Yıl Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi'nde tedavisinin devam edebilmesi için savcıyı ikna etmişlerdi. Cezaevi yönetimiyle görüşmüşler, bugün Bayrampaşa Cezaevi'nden alınacak sevkle hastaneye transfer olabilirdi. İçini yeniden inanılmaz bir sevinç kaplamıştı Niyazi'nin. Kaç insan hastane şartlarında yaşamaktan memnun olabilir ki? Ama onun için hastane demek cezaevinden kurtuluş demektir. Sevinçten içinden çılgılık atmak, hatta “Özgürlüğe yeniden kavuşuyorum işte.” diye haykırmak geliyordu.

“Göreceksin bak Nadire, rehabilitasyon merkezine yatayım her şey çok daha farklı olacak.”

Dedi. Sonra, “Çocuklar nasıl?” diye sordu merakla. “Onlara çok yakında döneceğimi söylüyorsun değil mi Nadire?” “Merak etme Niyazi.” dedi Nadire,

“Seni çok özleyiyorlar. Ama onlara her fırsatta, çok yakında babalarına kavuşacaklarını söylemeyi ihmal etmiyorum. Bu onları çok rahatlatıyor.” Nadire, Niyazi'nin arkasını silebilmek için onu yan döndürmesine yardımcı olmasını istedi. Niyazi, eşinin de desteğiyle, kalçalarının silinebilmesi için sedyede hafif yan döndüğü sırada sedyenin ayakları üzerindeki dengesi bozuldu ve büyük bir gürültüyle yere düştü.

Buz gibi betonun üzerinde yatarken, Nadire ıgık atarak gardiyanları çağırıyordu. Gardiyanlar Niyazi'yi tekrar kaldıarak sedyenin üzerine yatırdılar. Büyük bir moral bozukluğuyla yeniden çökmüştü Niyazi. Başkasına bağımlı olmadan hiçbir şey yapamamak inanılmaz bir acı veriyordu ona. Nadire de çok korkmuş, paniklemişti ama Niyazi'ye belli etmemeye ve onu sürekli teselli etmeye çalışıyordu.

“Hadi Niyazi bir kazadır oldu işte. Bozma hemen moralini, hem bak vücudunda en ufak bir morluk bile oluşmamış. Allah korusun ya bir yerin kırılıydı da sakatlınsaydın.”

Niyazi, son sözlerinden sonra Nadire'nin yüzüne tuhaf bakışlarla bakmaya başlayınca, Nadire yaptığı gafı anlamıştı. Yine de en şirin ses tonuyla,

“Aman canım anladın işte ne demek istediğimi ne bakıyorsun yüzüme tuhaf tuhaf. Beterin beteri var demek istedim” diyerek tebessüm etti.

ÇELİKTEN İŞKENCE

Niyazi'nin, eşinin şefkat dolu teselli sözleriyle hazırlanması bir saat kadar sürdü. Hazır olduğunda cezaevi yönetiminden biri geldi ve hastaneye sevkini yapılabilmesi için özel bir ambulans tutmaları gerektiğini söyledi. Önce Bayrampaşa Cezaevi'ne gitmesi gerektiğinden, dışarıda bekleyen ağabeyine özel bir ambulans tutması için haber gönderildi. Ambulans geldikten sonra, yine yanında bir gardiyan, beş asker ve bir komutanla birlikte ambulansa bindirdiler Niyazi'yi. Fakat bu kez ambulanda başka biri daha vardı yanında. Eşi de onunla birlikte ambulanda geliyordu. Nadire, Niyazi'nin yanında ambulanda olabilmek için cezaevi komutanı olan yüzbaşından rica minnet izin almayı başarmıştı. Ve Niyazi her zamanki gibi eşi yanında olduğu için kendini daha iyi hissediyordu. Ağabeyi ve diğer akrabaları ise iki araçla ambulansın arkasından onları takip ediyorlardı.

Bayrampaşa Cezaevi'ne geldiklerinde sevk işlemleri için görüşmeler başlamıştı. Fakat nedense sevk işlemleri bir türlü

olumlu sonuçlanmıyordu. Gerekçe olarak ise, 70.yıl Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi'ne, Bayrampaşa Cezaevi'nden sevk iŐlemi yapılırsa, hastaneden sonra tekrar dönüşü Bayrampaşa Cezaevi'ne olacağından orada kalabilmesi için uygun Şartlar yerine getirilemeyeceği sebebiyle, sevkini Bayrampaşa Cezaevi'nden yapmak istemiyorlardı. Bu süre içinde ambulansın içinde sıkıntılı anlar yaşıyordu Niyazi. Akşama kadar bütün günü ambulansın içinde geçmişti. s-telik sevk işlemleri için Bayrampaşa Cezaevi'nden içeri girince eşini ambulandan dışarı çıkarmıŐlar, eşi yine cezaevini dış dünyadan ayıran duvarların dışında kalmıştı.

Bayrampaşa Cezaevi'nden olumlu sonuç alınmayınca bu kez Metris Cezaevi'ne gitmek üzere yola ıktılar. Sağlığa kavuŐturma amacıyla kullanma özelliği olan ambulans, zaman uzadıkça Niyazi için çelikten bir iŐkencehane hissi uyandırmaya başlamıştı. Zaman zaman nefes almakta güçlük çekiyor, iğerlerinden bütün vücuduna sanki alevler yayılıyor, bütün vücudunu yakıyordu. Bazen de göğüs kafesinin içinde kalbinin atmadığı hissine kapılıyordu. Biraz olsun rahatlayabilmek için, serin sularda yzğğn, sağanak yağan yağmurun altında yrdğğn, karların üzerinde yuvarlandığını hayal etmeye çalıştı Niyazi, başka Şartlar altında olsa bu düşünceler işe yarayabilirdi belki ama o durumda düŐüncelerine yođunlaŐamıyordu bile.

Metris Cezaevi'ne gidildiğinde, uzun uđraŐlar sonucu oradan da olumsuz sonuç alınınca, tekrar Bayrampaşa Cezaevi'ne döndüler. Tam üç gündür ambulansın içinde oradan oraya dolaşıyorlardı. Her Cezaevine gidiŐlerinde askerler nöbet değişimi yapıyorlardı. EŞi ve diğer akrabaları arkadan başka araçlarla takip ediyorlar, tuvalet, yemek, üstünün deđiŐtirilmesi gibi ihtiyaçlarında ise izin alınmak suretiyle eşi ambulansa yanına geliyordu. nc günün gecesini de Bayrampaşa Cezaevi'nde ambulansın içinde geçirdikten sonra nihayet sabah saat 10.00'da 70.yıl Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi'ne sevk iŐlemi yapılmıŐtı. Bu süre içinde ambulansın içinde geçirdiği  gün, üç gece, üzerinde yattığı

sedyeye hareketsiz bedenini bileğinden kelepçelemeyi de eksik etmemişlerdi.

TERAPİ GÜNLERİ

Ambulansın içinden 70.yıl Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi'ne transferi sırasında Niyazi komutandan özel bir ricada bulunmuş, bileğindeki kelepçeyi ayak bileğine takıp üstünü çarşafıla örtmelerini istemişti. Böylece hak etmediği halde içinde bulunduğu utancı biraz olsun hafifletecek bir nedeni olacaktı. Komutan Niyazi'nin isteğini geri çevirmemiş, hastaneye transferi sırasında kelepçenin görülmemesi için gereğinin yapılması talimatını vermişti. İlk başta hastanede yatacağı süre içinde yanında refakatçi kalmasına izin vermemişlerdi. Fakat hastanede kalan kişiler çoğunlukla başkasına bağımlı felçliler olduğundan refakatçi zorunluluğu vardı. Başkalarına birçok yönden bağımlı olan hastaların yanlarında ya yakınları kalıyor ya da kendilerine bakması için özel bakıcı tutuyorlardı. O nedenle ağabeyi ve eşi, eşinin hastanede kalabilmesi için Bakırköy Cumhuriyet Savcılığı'ndan izin alabilmek amacıyla savcılığa gitmişlerdi. Bu kez durum farklıydı. Kalacağı yer bir hapisane ya da hapisane reviri değil gerçek bir hastaneydi. Ama Niyazi, yine de endişeden deliye dönüyordu. Ya eşine izin vermezlerse? Ya yine çıldırtan yalnızlığıyla baş başa kalırsa? Ağabeyi ve eşi gelene kadar buna benzer bir sürü endişeyi panik halinde yaşadı. Ve eşinin yanında kalabilmesi için sürekli dua ediyordu. Çünkü içinde bulunduğu durum ne kadar kötü olursa olsun eşi yanında olduğunda her şey daha katlanılır oluyordu. Bir süre sonra ağabeyi ve yengesi yanına geldiklerinde yüzlerinde gördüğü ifade içinde tatlı bir huzur yayılmasına neden olmuştu. Eşi yanında kalacaktı. İşte sırf bu nedenle bile her şeye karşı daha dirençli olabilirdi. İçindeki bu sevinç başka umutların da yeşermesine neden olmuştu. Hastaneden taburcu olmadan suçsuzluğuna karar verileceğine ve tahliye olacağına bile inanmaya başlamıştı.

Böyle sonuçlanması bile çok doğaldı çünkü suçsuzdu. Bu düşünceler onu başka umutlara da koşar adımla sürüklemeye yetmişti. Burası bir rehabilitasyon hastanesiydi ve kim bilir belki de buradan koşar adımlarla taburcu olacaktı. O anda hareketsiz olan vücuduna baktığında ona eskisi kadar sevimsiz gelmemiştir.

Kalacakları hastane odası içinde üç tane yatak vardı. Ama hasta olarak bir tek Niyazi kalıyordu. Odaya onun dışında yatması için başka bir hasta almamışlardı. Eşinin odada kalabilmesi için ise iki karyolanın arasına konulabilmesi için portatif katlanabilir bir yatak almışlardı. Ve eşi geceleri onda yatıyordu. Eşiyle kaldıkları tarafı diğer taraftan bir nebze olsun ayırabilmek için araya geceleri bir örtü seriyorlardı. Odanın diğer tarafında ise bir gardiyan ve beş askerden üçü bulunuyordu. Diğer iki asker kapıda nöbet tutuyor, komutan ise içeride ve dışarıda dolaşarak etrafı kolluyordu. Tabi her zamanki gibi Niyazi'yi bileğinden karyolaya kelepçelemeyi ihmal etmiyorlardı. Bazen pencerenin dışından insanlar onu izlemeye geliyorlardı. Ona bakarak birbirleriyle fısıldaştıklarını gördükçe bileğindeki kelepçe yüreğine bir hançer gibi saplanıyor, içini acıtıyordu. Bu tür durumlarda yine içinde bulunduğu utanç verici durumu gizleyebilmek için komutandan rica ediyor, kelepçenin ayak bileğine takılmasını istiyordu. Doktorlar muayene etmeye geldiğinde kelepçe takılmasına itiraz ediyor, bu durumu ayıplıyorlardı. Ama askerler her zamanki gibi görevleri olduğunu söyleyerek konuyu kapatıyorlardı. Bu tür durumlarda Niyazi daha da eziliyor, küçüldüğünü hissediyordu.

Hastaneye yattığı ilk haftayı odasında yatarak dışarı çıkmadan geçirmişti. Ameliyattan sonra fazla bir zaman geçmediği için dikişleri alınmamıştı. Dikişleri alınana kadar geçen süre içinde terapiye gidememiştir. Bir haftanın sonunda dikişleri alınmış terapiye gitmesi için hazırlıklar başlamıştı. Aynı gün ağabeyi tekerlekli sandalye ile kapıdan içeri girmişti. Bundan sonra o sandalye sayesinde yaşamının daha kolay olacağını söylüyordu. Tekerlekli sandalyeye ilk otur-

duğunda kendini çok tuhaf hissetmişti Niyazi. Ona ait olmayan bir bedeni tekerlekli bir aparatın üzerinde sürüklercesine gezdirmeye çalışıyordu. Bu duruma alışmanın imkânsız olduğu ortadaydı. Ama yine de dünyaya değişik açılardan bakmasını sağladığı için olumlu yanlarını görmeye çalışıyordu. Terapi salonuna giderken hastane kapısındaki düşünceler yeniden beyninin içinde belirmeye başladı. Ona sağlayacakları rehabilitasyona kendi azmini de eklediğinde nasıl olsa bu sandalyeye ihtiyacı kalmayacaktı. Hastaneden taburcu olmadan önce, hiçbir zaman kabullenemeyeceği bu sandalyeyi ihtiyacı olan başka birine veririm diye düşünüyordu. Ağabeyi yanından ayrılmadan önce “Niyazi işyerimizi basan adamlarla ilgili haberler var. Bazılarını yakalayıp Paşakapısı Cezaevi’ne koymuşlar.” dedi.

Niyazi gözlerini tekerlekli sandalyeden ayırmadan,
“Allah belalarını versin, umarım hapishaneden hiç çıkmadan çürüyerek ölürlere orada.” diye yanıtladı ağabeyini. Ağabeyi,

“İçindeki kızgınlığı çok iyi anlıyorum Niyazi” diye yanıt verdi.

“Ben de seninle aynı duyguları taşıyorum, ama sen şimdi bütün bunları bir kenara bırakıp bir an önce iyileşmek için çaba sarf etmeli, düşüncelerini tamamen buna yoğunlaştırmalısın. Göreceksin, onların da yaptıkları yanlarına kar kalmayacak”. “Umarım” diye mırıldandı Niyazi.

“Şu yaşadıklarımıza sebep oldukları için umarım hiçbir zaman iyi bir gün yüzü görmezler” Niyazi başlarına gelen felakete neden olan insanları ağabeyinin söylediği gibi akıldan çıkarmaya çalışsa da bunu başarması mümkün olmuyordu. Gözlerini her kapadığında o kara günde yaşananlar gözlerinin önünde tekrar tekrar canlanıyordu.

Terapi salonunun içinde birçok tedavi yatağı vardı. Bazıları terapi durumuna göre aşağı yukarı yükselip alçalabiliyorlardı. Yatak sayısına bakılırsa birçok hasta aynı anda terapi görebiliyordu. Ama onun olduğu günlerde salonda ondan başka hasta bulunmuyordu. Fizyoterapistinin ona uy-

guladığı terapi seansları sırasında askerler de yine salonun içinde bulunuyorlardı. Ve içeride yaratılan psikolojik rahatsızlık, terapi seanslarının süresini de etkiliyordu. Niyazi'ye uygulanan terapi seansları süresi, diğer hastalara uygulanan süreden daha kısa sürüyordu. Terapi seansları sırasındaki ilgisizliği bazen terapistler de yansıtıyor, böyle durumlarda eşi, Niyazi'ye gereken ilginin gösterilmesi için fizyoterapistlerle ve doktorlarla tartışmak zorunda kalıyordu.

İçinde bulunduğu belirsizlikten dolayı, hastanede geçirdiği günler Niyazi için daha çok çelişkiler yaşamasına neden oluyordu. Terapi seanslarında biraz olsun rahatlansa da henüz kendine bile itiraf edemediği korkuları, bilinçaltına yerleştiği duygularıyla yüzleşmesini engelliyordu. Niyazi'nin kafasının içindeki engel olamadığı çelişkilerle dolu düşünceler, nöbet değişim sırası gelen askerler ve gardiyanın hastane odasının kapısını açarak içeriye girmeleriyle bir anda dağılmıştı. Odadan içeri giren gardiyan, odadakilere selam verdikten hemen sonra elinde tuttuğu bir kâğıtla Niyazi'nin yanına geldi. Elinde, Niyazi'nin mahkemeye gitmesi gerektiğini belirten bir celp vardı. Mahkeme tarafından cezaevine gönderilen celbi Niyazi için getiren gardiyan, onun üç gün sonra mahkemeye çıkması gerektiğini söyledi. Celbi eline alan Niyazi, büyük bir heyecanla okumaya başladı. Aklına ilk gelen düşünceler, üç gün sonra çıkacağı mahkemeden özgürce ayrılacağı olmuştu. Özgürlüğüne kavuşabilmesi için önünde sadece üç gün vardı. Gardiyana gülümseyerek teşekkür ettiğinde, yüzünde huzurlu bir ifade belirmişti.

DURUŞMA SALONU

Mahkemeye gitmek üzere cezaevi ring aracına bindirildiğinde yine birçok duyguyu aynı anda yaşamaya başlamıştı Niyazi. Umudun ağır bastığı duyguların arasına çelişkilere neden olacak başka duyguların karışmasına da engel olamıyordu. Yine de hastaneye geldiği günden bu yana terapi seansları sayesinde kendisindeki olumlu gelişmeleri fark

edebiliyordu. Bu gelişmelerdeki en somut örnek, daha önce hareket ettirmeye bile çekindiği tekerlekli sandalyesinin üzerinde, şimdi sanki zafere giden bir komutan edasıyla dimdik duruşuydu. Ring aracı hareket ettiğinde Niyazi'nin heyecandan her yeri titremeye başlamıştı. Hâkimin karşısında ne konuşacağını düşündükçe nabzı deli gibi atıyor, kendini yanlış sözcüklerle ifade edecek korkusuyla tedirginliği hat safhaya çıkıyordu. İlk kez mahkemeye çıkacaktı Niyazi ve bu mahkemede vereceği ifade, onun kaderi için hayati önem taşıyordu. Üsküdar 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin olduğu yere geldiklerinde, her iki tarafın yakınları da mahkemeyi izlemek üzere oraya gelmişlerdi. İfadelerinden, birbirlerine karşı düşmanca tavırda oldukları hemen anlaşılıyordu. Ring aracından Niyazi'yi indiren askerler, acele ile etrafında güvenlik önlemlerini alarak hızlı bir şekilde duruşma salonunun olduğu yere getirdiler. Bir süre bekledikten sonra duruşma salonunun içine girdiklerinde Niyazi'nin kalbi sanki yerinden çıkacakmış gibi atmaya başlamıştı. Yüksekçe bir kürsüde bir başkan ve iki üye olmak üzere üç hâkim bulunuyordu, duruşma salonunda ayrıca bir savcı ve bir yazman da vardı. Tabi Niyazi ve avukatının dışında eşi ve annesi duruşma salonuna girmişler, karşı taraftan ise sanık olarak bulunan hasımlarının yanı sıra aileleri olduğu anlaşılan birkaç kişi vardı. Başkan tarafından, olayın nasıl olduğu Niyazi'ye sorulduğunda, Niyazi olay anında yaşananları sanki aynen yaşıyormuşçasına en ince ayrıntısına kadar anlatmıştı. Mahkeme başkanı olan hâkim, karşı tarafın da ifadelerini aldıktan sonra tarafların avukatları, sorulması gereken soruları hâkime söyleyerek karşı tarafa sorulmasını istediler. Hâkim soruları her iki tarafa da sorup yanıtlarını aldıktan sonra son olarak ekleyecek bir şeyleri olup olmadığını sordu. Şikâyetçileri dinledi. Sabıka kaydı, silah ruhsatları, polis tutanakları gibi deliller ilk mahkemeye sunulmuştu. Ancak hâkim başka delillerin de toplanabilmesi için mahkemenin ileriki bir tarihe atıldığını açıkladı. Hâkimin bu kararından sonra Niyazi büyük bir hayal kırıklığına uğramıştı. İlk mahkemede serbest

kalacağını hayal ediyor ya da en azından yargılanma sürecinin tutuksuz devam edeceğini umuyordu. Yine çelişkilerle dolu ve karmakarışık düşünceler içinde olan Niyazi'yi cezaevi ring aracına koyan askerler, tekrar hastaneye getirdiler.

YÜZLEŞME

Rutin terapi seanslarının devam ettiği günlerden birinde, Niyazi'nin doktoru Servet Bey, bir sabah diğer hastaları ziyaret ettikten sonra en son Niyazi'nin yanına geldi ve kendisi ile odasında özel bir görüşme yapmak istediğini söyledi. Komutan önce itiraz edecek gibi olsa da, doktorun odasının dışına iki askeri nöbetçi dikmek koşuluyla bu durumu kabullenmek zorunda kaldı. Tabii her zamanki gibi Niyazi'nin bileğini tekerlekli sandalyeye kelepçelemeyi bu kez de ihmal etmediler. Niyazi odasından çıktıktan sonra Servet Bey'in odasına gidebilmek için hastane koridorlarından geçerken, diğer hastalar ve hasta yakınları meraklı gözlerle Niyazi'yi süzüyor ve aralarında Niyazi ile ilgili çeşitli yorumlarda bulunuyorlardı. Kim bilir hakkında neler düşünüyorlardı. Niyazi bu durumdan rahatsız olsa da belli etmemeye gayret ediyor, etrafıyla ilgilenmiyormuş izlenimi vermeye çalışıyordu. Niyazi, sandalyesini iten bir hastabakıcı ve Servet Bey önden gidiyor. Nadire ve askerler hemen arkalarından onları takip ediyorlardı. Odaya girdiklerinde Servet Bey odanın kapısını kapatmış ve içeride yalnızca ikisi kalmışlardı. Niyazi'yi yerleştirdikten sonra, koltuğuna oturan Doktor Servet Bey'in yüz ifadesindeki ciddiyet Niyazi'yi meraklandırmıştı.

“Hayırdır Servet Bey benimle konuşmak istediğiniz konu nedir?” diye sordu.

“Endişelenecek bir şey yok Niyazi.” dedi Servet Bey. “Seninle bundan sonraki yaşamın için konuşmak istiyorum. Bu konuşmayı yapabilmek için uygun zamanı bekliyordum, sanırım bugün konuşabiliriz.”

Niyazi, Servet Bey'in yapacakları konuşmaya başlayabil-

mesi için, sanki doğru cümleleri bulmaya ihtiyaç duyduğunu hissediyor gibiydi. Servet Bey'in biran önce konuya girmesi için,

“Sizi dinliyorum Servet Bey, söylemek istediğiniz her neyse lütfen açık konuşun benimle.” dedi. Servet Bey,

“Pekâlâ, Niyazi senin de söylediğin gibi her şeyi açık konuşmakta fayda var. Aslında bu gibi durumlarda doktor hastası ile konuşmadan önce onun durumunu kendisine en yakın olan kişiyle paylaşmayı tercih edebilir ama olağan üstü durumlar söz konusu değilse eğer ben bunu tercih etmiyorum. Açıkçası seninle konuşmak istediğim konu bundan sonraki yaşamınla ilgili olacak ve özel konulara da değineceğiz. O nedenle her şeyi önce senin öğrenmeye hakkın olduğunu düşünüyorum. Ben öncelikle şu anki durumunla ilgili ne düşündüğünü öğrenmek istiyorum. Yani kısa bir süre önce sen de diğer sağlıklı insanlar gibi yürüyor, hissediyor ve her ihtiyacını kendin görebiliyordun. Ancak yaşadığın talihsiz bir olaydan sonra omuriliğinde hasar meydana geldi.”

Niyazi Servet Bey'in sözünü kesip, “Biliyorum Servet Bey.” dedi. “Geçici bir süre felç olduğumun farkındayım. Daha önce tanıdığım felç olan bir arkadaşım vardı. Vurulduğum anda o geldi aklıma, çünkü yere düştükten sonra hareket edemediğimde onun gibi felç olduğumu anladım. Ama şimdi onun gibi olmadığımı biliyorum, sanki her geçen gün hızla iyileştiğimi hissediyorum, vücudumda karıncalanmalar oluyor, hissetmediğim yerleri aşağıya doğru hissetmeye başlıyorum sanki. Hem Allah'ın izniyle sayenizde buradan yürüyerek çıkarım inşallah.”

Niyazi'nin sözlerinden sonra Servet Bey'in yüzündeki ciddiyet daha da belirgin bir hal almıştı.

“Lütfen beni dikkatle dinle Niyazi.” dedi. “Omuriliğin yapısı ne yazık ki senin düşündüğün kadar basit değil. Zamanla his ve hareket faaliyetlerinde bazı gelişmeler olabilir tabii ama... Yani bundan sonraki yaşamını tekerlekli sandalyeye göre düzenlemen ve buna alışman gerekiyor. Buna ne kadar çabuk başlarsan senin için o kadar iyi olacağını bilmelisin.”

Niyazi, donuk bir yüz ifadesiyle kayıtsız bir şekilde Servet Bey'e bakıyordu. Servet Bey bu güne kadar birçok hastasına felç olduktan sonra artık eskisi gibi olamayacaklarını söylediğinde her birinden farklı tepkiler görmüştü. Bazıları kadercı bir tavırla kabulleniş sergiliyor, bazıları isyankâr davranıyor, bazılarının ise onu, kendini Tanrı yerine koymakla suçladıkları bile oluyordu. Tecrübeli bir doktordu Servet Bey, Niyazi'nin bundan sonra karşılaşabileceği sorunları biliyor, o nedenle önceden tedbir alınmasını sağlamaya çalışıyordu. Niyazi'nin yüz ifadesi endişelendirmişti Servet Bey'i.

“İyi misin Niyazi?” diye sordu. Servet Bey'in sözleri Niyazi'nin duymak istediği en son sözlerdi. Sanki kalbi sıkışıyor, nefes almakta güçlük çekiyordu. Konuşmak daha önce hiç bu kadar zor gelmemişti Niyazi'ye. Ağzından sözcükler zorlukla dökülüyordu.

“İyi miyim? Nasıl iyi olabilirim ki? Siz bana ne söyledinizin farkında mısınız Servet Bey?” dedi. “Bundan sonra hareket edemeyeceğimi, vücudumu hissedemeyeceğimi, çalışıp aileme bakamayacağımı, çocuklarıma sarılmak istediğimde onlardan bana yaklaşmalarını istemek zorunda kalacağımı, belki de artık karıma karşı erkeklik görevimi bile yerine getiremeyeceğimi söylüyorsunuz. Yani artık yaşayan bir ölü olduğumu mu söylüyorsunuz bana?”

Niyazi bu sözleri söylerken, Servet Bey onun yüzünde, daha önce hiç görmediği bir ifadeye tanık olmuştu. Sonrasında Niyazi'nin ağzından dökülecek olan sözler, o an içinde bulunduğu ruh halini anlatmaya tam olarak yetmişti.

“Biliyor musunuz Servet Bey, bu sözleri iştiktense o kurşun vücuduma saplandığında ölmeyi yeğlerdim.”

Aralarında geçen bu konuşma Servet Bey'i de derinden etkilemişti, ancak soğukkanlılığını korumaya çalışarak,

“Sakin olmalısın Niyazi. Senin durumun düşündüğün kadar vahim değil. Biliyorum bu durumu hemen kabullenmek çok zor. Ama senin durumunda yaşayan binlerce insan var. İlk zamanlar alışmak zor olsa da, zamanla diğer insan-

lar gibi sen de normal bir yaşam sürdürebilirsin. Bazı şeyleri diğer insanlardan daha uzun sürede yapıyor olmanın dışında pek farklı bir yaşamın olmayacak. Önce işe giriş katta bir eve yerleşmekle başlayabilirsin. Çalışma şartlarını da sana uygun hale getirdin mi engellerin yarısını aştın demektir. Böylece sandığın kadar başkalarına bağımlı olmadığını anlamiş olacaksın. Eşine karşı erkeklik görevine gelince, senin omurilikteki hasar seviyen çok kötü sayılmaz, henüz daha çok erken ama zamanla yeterince ereksiyon durumuna sahip olabilirsin. Olmasa bile bu sorunu tamamen ortadan kaldıracak ilaçlar var. Hatta felç olduktan sonra çocuk sahibi olanlar bile var. Tıp o kadar da çaresiz değil anlayacağın. Buradan tekrar cezaevine döneceğin için bu konuşmayı seninle biran önce yapmak istedim. Çünkü orada bazı sorunlarla karşılaşmaman için çeşitli konularda biran önce terapi görmeyi ve bilgi edinmeyi gerekiyor..”

Niyazi, bu kez kendisinin de farkında olmadığı sert bir ses tonuyla Servet Bey’in sözünü kesmişti.

“Yeter Servet Bey daha fazla devam etmeyin lütfen, bu sözleriniz benim hayatımı kolaylaştırmaya değil olsa olsa intihar etmeme neden olur. Benimle açık konuştunuz, ben de sizinle açık konuşayım, iyileşemem benim yaşantımın sonunun başlangıcı olur. Çünkü hayat bana bu şekilde hiçbir şey ifade etmeyecek.” “Biliyorum Niyazi” diye devam etti Servet bey,

“Şu anda her şey çok zor geliyor sana ama hala yaşıyorsun ve nefes almaya devam ediyorsun. Hem düşünmen gereken bir ailen de var. Neyse bunları tekrar konuşuruz seninle, şimdi konuşmamız gereken başka acil konular da var. Gereken önlemleri alamadığın takdirde hayati derecede sorunlar yaşayabilirsin. Öncelikle böbreklerini koruman için çok su içmen gerekiyor. Günde en az iki litre su içmelisin ve enfeksiyon kapmamak için sondayla mesaneni boşaltırken steril olmasına dikkat etmelisin. Sonra vücudunda yara açılmaması için çok dikkatli olmalı, sık sık pozisyon değiştirmelisin. Ara sıra vücudunun çeşitli yerlerinde morarma olup

olmadığını kontrol et. Böyle bir durumla karşılaşırsan kesinlikle o bölgenin üzerine bası uygulama. Bir de bağırsak eğitimi ile tuvaletini kontrol etmeyi öğrenmen gerekecek. Fizik tedavi amaçlı egzersiz programına bundan sonra eşin de katılsın, sen cezaevinden çıktıktan sonra egzersizlerin konusunda en çok eşinin yardımına ihtiyacın olacak. Ama sen de yapılanları dikkatlice izle, cezaevinde bu konuda yardım alacak birini bulursan ona da gösterebilirsin. Ben bütün bunlar için terapist ve hemşirelere gereken talimatı vereceğim. Hemen eğitime başlarsınız. Ayrıca hastanenin psikiyatry ile de bir an önce görüşmeni tavsiye ederim. Niyazi umarım cezaevinde fazla kalmazsın ve her şey yolunda gider. Bana ne zaman ihtiyacın olursa arayabilirsin. Her zaman senin için elimden geleni yapacağımı bilmelisin.”

Birkaç dakika içinde üzerine sanki bin tonluk bir yük yüklemişlerdi Niyazi'nin. Kendisini daha fazla konuşamayacak kadar bitkin ve yorgun hissediyordu. Adeta on yıl yaşlanmış gibiydi. Sanki kendine ait olmayan bir ses tonuyla,

“Servet Bey, bana verdiğiniz öğütlerin iyiliğim için olduğundan en ufak bir şüphem yok. Ama ben bir an önce sağlığıma kavuşup eski günlerime dönmekten başka bir şey düşünmüyorum. Aksi takdirde benim başıma gelebilecek en iyi şey çıldırmak olur. İzin verirseniz ben bugün terapiye katılmak istemiyorum.” diyerek odadan dışarı çıktı.

Niyazi odadan dışarı çıktıktan sonra Servet Bey sigara paketinden bir sigara çıkarıp yaktı. Sigaranın dumanını derin bir nefesle ciğerlerine çektikten sonra, “Sanırım bu mereti hiçbir zaman bırakamayacağım.” dedi.

ZİFİRİ KARANLIKLARDA KAYBOLMAK

Niyazi, Servet Bey'in odasından çıktığı sırada Nadire'nin kendisini kapının hemen karşısında beklediğini gördü. Nadire'nin dikkatini çeken ilk şey, Niyazi'nin yüz ifadesi olmuştu. Nadire, Niyazi'nin yüzünde gördüğü bu ifadeye daha önce hiç tanık olmamıştı. Anlaşılan o ki, Niyazi ve Servet

Bey'in arasında geçen konuşma her ne ise, bu konuşmanın Niyazi'yi bir şekilde derinden sarstığı kesindi. Endişelendiğini belli etmemeye gayret ederek, yumuşak bir ses tonu ile,

“Niyazi ne konuştunuz Servet Bey ile?” diye sordu. Niyazi, Nadire'nin sözlerini sanki hiç duymamış gibi ifadesizce kelepçenin verdiği zorluğa rağmen yalpalayarak da olsa hızlı bir şekilde tekerlekli sandalyesini koridora doğru sürdü. Nadire ve askerler de Niyazi'ye yetişebilmek için adımlarını hızlandırmak zorunda kalmışlardı. Koridorda insanlar Niyazi'yi gördükleri anda her zamanki gibi aralarında konuşmaya başlıyorlardı. Ancak, Niyazi bu kez değil onların konuştuklarını duymak, onları fark etmiyordu bile. Odadan içeri girdikten sonra tekerlekli sandalyesi ile yatağın yanına yaklaşmış,

“Bana yardım edin, hemen yatmak istiyorum.” dedi. Nadire ve askerlerin yardımı ile yatağına geçen Niyazi, yine Nadire'nin yardımı ile yatağında yan dönerek yüzü duvara gelecek şekilde yattı. Hiç kimse ile konuşmak istemiyordu. Doktor Servet'in, artık eski haline dönemeyeceği ile ilgili söylediği sözler beyninin içinde sürekli çınlayıp duruyordu. Sanki milyonlarca farklı düşünce aynı anda harekete geçmiş kendilerince her biri anlam kazanmaya çalışıyorlardı. Ama Niyazi hiç birini net bir şekilde anlamlandıramıyordu düşüncelerinin. İstila halinde harekete geçen düşüncelere karşı beyin hücrelerinin etrafına duvarlar örmeye başladı. Şu anda anlam kazanmamalıydı düşünceler, onlar anlam kazandıkça Niyazi, bir daha iyileşmemek üzere felç olacağı hissine kapılıyordu. En çok ihtiyaç duyduğu şey uyumaktı. Önceden de öyle yapardı, kendisine acı veren olaylarla karşılaştığında uykuya dalar, uyandığında daha huzurlu olduğunu fark ederdi. Ama ağırlaşan göz kapaklarına rağmen bir türlü uyuyamıyordu. İçinde bulunduğu durumdan ne kadar kaçmaya çalışırsa çalışsın hissetmediği ve hareket ettiremediği bir beden taşıdığı gerçeğinden düşüncelerini uzaklaştırıyordu. Ayrıca kaybettiği bedeninin yanında eğer iyileşemezse Nadire'yi de kaybetmenin korkusunu yaşıyordu. Bu güne kadar zaman zaman içinde taşıdığı bu korkuyu kendine bile itiraf

edememişti, ancak bu durumla da yüzleşmenin zamanının çok yaklaştığını biliyordu artık. Odadaki askerler Niyazi'nin tavırlarından iyi bir ruh halinde olmadığını anlamış olmalı ki daha çok sessiz kalmayı tercih ediyorlar, konuşma ihtiyacı hissettiklerinde ise aralarında adeta fısıldaşırçasına çok ses çıkarmadan konuşmaya çalışıyorlardı. Nadire ise Niyazi'nin yanı başında bir sandalyeye oturmuş, Niyazi'nin elini avuçlarının içine almış şefkatle okşuyor, ara sıra dudaklarına götürüp uzun uzun öpüyordu. Hiç ses çıkarmadan büyük bir sabırla izliyordu Nadire Niyazi'yi. O konuşmadan, konuşmak niyetinde değildi. Doktor Servet ile aralarında önemli bir konuşma geçtiğini biliyor ve onun ne olduğunu çok merak ediyordu. Ama yine de Niyazi anlatmaya hazır olmadığı sürece kendisi de konuyu açmaya niyetli değildi. Öncelikle Niyazi'nin rahatlamasını, kendisini her konuda konuşmaya hazır hissetmesini istiyordu. Huzur veren bir ses tonuyla,

“Hadi Niyazi uyu biraz rahatlırsın.” dedi. Niyazi'nin de tek istediği buydu zaten... Uyumak... Uykunun en derinlerine ulaşıp hiçbir şey düşünemeyecek hale gelmek. Zifiri karanlıklarda kaybolmak ve tekrar uyandığında her şeyin bir kâbus olduğunu görüp, pırıl pırıl bir gün ışığıyla birlikte yaşamında hiçbir değişiklik olmamışçasına devam etmek... Ancak bunun için ne kadar çabalasa da başaramıyordu, uzaklaşmaya çalıştığı düşünceler, kat kat artarak beyin hücrelerindeki yerlerini almaya devam ediyorlardı. Aslında çelişkilerle dolu huzursuzluktan kurtulmanın tek yolunun Nadire ile konuşmak olduğunu farkında idi Niyazi. Şimdiye kadar en çaresiz anlarında bile Nadire ile birlikte hareket etmeleri her şeye çözüm getirmiş, her türlü sıkıntıyı aşabilmişlerdi. Ancak bu kez kendiyse bile yüzleşmekten korktuğu bir durumla karşı karşıyaydı. Bu güne kadar içinde bulunduğu durumu tam olarak bilmediğinden, yaşayabileceğinden korktuğu düşünceleri bilinç altı ertelemeyi tercih etmişti. Bu gün ise Doktor Servet Bey, bilinçaltındaki korkuları ile yüzleşmesine neden olmuştu. Ama er geç bu

durumla karşı karşıya kalmayacak mıydı? Belki de bugün bu durumla yüzleşmenin en doğru zamanıydı. Eğer bundan sonraki yaşamını başkasına bağımlı bir sakat olarak devam ettirecekse, karısına yetemeyecek bir erkek eksikliğiyle yaşayacaksa, bütün bunları onu kaybetme riski olsa da herkesten önce Nadire'nin bilmeye hakkı vardı. O anda yaşadığı tüm endişelere rağmen, yan yattığı yatağında hafifçe doğrularak Nadire'ye doğru döndü.

“Nadire konuşmamız gereken çok önemli bir konu var.” dedi. Nadire,

“Farkındayım Niyazi, ama kendini hazır hissetmiyorsan sonra da konuşabiliriz.” diye yanıtladı onu.

Aslında Nadire, Servet Bey'in odasından çıktıktan sonra Niyazi'nin davranışlarından aralarında geçen konuşmayı az çok tahmin etmişti. O da bu konuyu Niyazi ile konuşmayı istiyordu ama bunun için Niyazi'nin tepkilerine göre en uygun zamanı bulmayı düşünüyordu.

“Şimdi konuşsak daha iyi olacak.” dedi Niyazi.

“Her şeyi bilmeye senin de hakkın var. Bilmelisin ki vereceğin her karara saygı göstereceğim ve ne karar verirsen ver sana olan sevgim hiç değişmeyecek. Çünkü içinde bulunduğumuz durum ikimizin de suçu değil.” Bu sözlerden sonra Nadire'nin yüz hatları aniden değişmişti. Merak ve şaşkınlık ifadesi ile ,

“Sen ne diyorsun Niyazi pek anlayamadım daha açık konuş benimle?” diye sordu.

“Bu gün Doktor Servet Bey ile görüştüm biliyorsun Nadire.” dedi Niyazi. Sonra biran onda şok etkisi yaratacak bir üzüntüye neden olmamak için kısa bir tereddüt yaşasa da, daha sonra kararlılıkla her şeyi açıkça konuşmak üzere devam etti sözlerine.

“Servet Bey, benim artık iyileşemeyeceğimi, bundan sonraki yaşamımı bir sakat olarak devam ettireceğimi söyledi. Bunun ne anlama geldiğini tahmin edebilirsin. Eğer böyle bir şey olursa hayatının bundan sonra kalan kısmını bana bakmakla geçirmek zorunda kalabilirsin. Henüz çok genç-

sin Nadire, ben senin genç yaşta heba olmanı istemem. Ayrıca sana karşı yetersiz olduğum zamanlarda aynı havayı solumak beni kahredecek. Şu anda bunları konuşmanın benim için ne kadar zor olduğunu bilemezsin. Üstelik tutukluluk durumum bile daha belli değil. Yani...”

“Kapa çeneni Niyazi.” diye sert bir ses tonuyla sözünü kesti Nadire Niyazi’nin. Nadire’nin yüzündeki ifade tamamen sertleşmiş, gözlerinden adeta ateşler fışkırıyordu. Niyazi, Nadire’yi daha önce hiç böyle görmemişti. Kendisine bu şekilde hitap ettiğine ilk kez tanık oluyordu. Şaşkınlıktan donup kalmıştı Niyazi. Odadaki askerler de ne olup bittiğini anlayabilmek için aynı şaşkın ifadeyle onları izliyorlardı.

“O koca çeneni kapa da beni çok iyi dinle.” diye sürdürdü Nadire sözlerini.

“Senin durumunu bilmediğimi mi zannediyorsun? Vurulup da hastanede seni ameliyata aldıklarında ölümle pençeleşiyordun. Bir ara doktor ameliyathaneden dışarı çıktığında, yaşayıp yaşayamayacağın konusunda garanti veremeyeceklerini, yaşasan bile büyük bir ihtimalle bundan sonra felç kalabileceğini söylemişti. O anda ellerimi Allah’a kaldırarak, ben her şeye razıyım, yeter ki seni bana bağışlasın, diye dua ettim. Ve sen ameliyathaneden sağ çıkınca seni bana bağışladığı için sürekli şükrettim Allah’a. Şunu kafana iyice sok Niyazi, bundan önce olduğu gibi bundan sonra da ne yaşayacaksa birlikte yaşayacağız. Gerekirse ben senin o kalın kafanı dağıtarak sokarım bunları kafana.”

Nadire’nin bu sözleri ve kararlı tavrı Niyazi’yi bambaşka duygulara sürüklemeye yetmişti. Kafasındaki bütün olumsuz düşünceler gitmiş, huzursuzca yaşadığı çelişkiler yerini huzurlu bir berraklığa bırakmıştı. Gözlerinden süzülen yaşların ardında Nadire’nin yüzü bir melek gibi görünüyordu. Niyazi, Nadire’yi hayat arkadaşı seçmekle ne kadar isabetli bir karar verdiğini bir kez daha anlıyordu. Sıkıca sarıldı Nadire’ye, boğazına düğümlenen kelimeler hıçkırığa dönüşmüştü,

“Beni sakın bırakma Nadire.” dedi.

“Sen olmazsan ben yaşayamam. Aslında bunları sana söylerken bile seni kaybetme korkusuyla delilik sınırındaydım. Sakın bırakma beni.” Odada gözyaşlarına engel olamayan Niyazi dışında yalnızca Nadire değildi, askerler de yaşanan bu duygu yüklü anlardan nasibini almış, onlar da gözyaşlarına engel olamamışlardı. Ancak, hem gözlerinde biriken yaşları belli etmemek, hem de onlara özel bu anı bozmamak için cam kenarına gitmişler ve camdan dışarıya bakıyor gibi yapıyorlardı. Niyazi kararlı bir ifadeyle Nadire’nin yüzüne bakıp,

“Biliyor musun Nadire kim ne derse desin ben iyileşeceğim. Aksini düşünmek bile istemiyorum. Eğer mahkeme sonuçlanıncaya kadar burada kalırsam belki de buradan şimdikinden çok daha iyi durumda çıkarım. Servet Bey alışlagelmiş duruma göre hareket ediyor. Ama ben sanki şu anda bile hislerim geliyormuş gibi hissediyorum.” dedi. Niyazi’nin düşüncelerinin olumlu yönde değişmesi Nadire’yi de rahatlatmıştı. Niyazi şimdi daha huzurlu görünüyordu. Hayat arkadaşı her zaman olduğu gibi onun içindeki fırtınaların dinmesini sağlamış, içindeki güvenin ve inancın yok olmasını önlemişti. O andan itibaren yaşanan bütün olumsuzlukları geride bırakıp, yeniden ileriye yönelik planları üzerine konuşmaya başladılar. Niyazi, Servet Bey’in, üroloji, bası yaraları, tuvalet ve egzersiz gibi konularda sorunlar yaşanmaması için önlem alınması gerektiği önerilerini anlattı Nadire’ye. İki de Servet Bey’in bu konularda haklı olduğunu düşünüp biran önce rehabilitasyon eğitimini almak üzere harekete geçmeye karar verdiler.

KÜÇÜK KAÇAKLAR

Askerlerden biri kapıyı açıp içeri girdiğinde herkesin dikkati ona doğru yönelmişti. Odaya gelen askerin her halinden bir şeyin habercisi olduğu belli oluyordu. Odadaki askerlerden biri, “Ne var bir şey mi oldu?” diye sorunca, tedirgin hareketlerle, “Mahkûmun çocukları ziyarete gelmiş, onlara

ziyaretin yasak olduğunu söyledim ama babamızı görmek istiyoruz diye ağlamaya başladılar.” diye yanıtladı asker. Diğer askerlerden biri, “Peki komutan dışarıda değil mi?” diye sordu. “Yok, kantin tarafına gitti.” dedi asker. Sonra sanki Niyazi’nin duymasını istemiyormuşçasına daha hafif bir ses tonuyla sürdürdü konuşmasını,

“Burada olsa da bir şey fark etmezdi zaten, onun ne kadar katı kuralcı olduğunu biliyorsunuz asla böyle bir şeye izin vermez.”

Çok özlemişti Niyazi çocuklarını, onlara sarılıp, öpüp, koklamaya o kadar hasretti ki yüzünde yalvaran ifadeyle askerlerin yüzüne baktı bir an ama ne Niyazi ne de Nadire askerlerden çocukları odaya almalarını isteyemediler. Çünkü kurallara uymadıkları takdirde askerlerin başı da çok büyük derde girebilirdi. Nadire,

“Ben çocuklara bakayım, birazdan gelirim.” dedi. “Çocuklara iyi olduğumu söyle Nadire. Onları öp benim için, sıkıca sarıl onlara, çok yakında görüşeceğimizi söyle.” diyerek çocuklarını göremeyeceği düşüncesinin verdiği çaresizlikle baktı Niyazi Nadire’nin yüzüne. Niyazi’nin içinde bulunduğu çaresizlik, Nadire’nin de içini acıtıyordu, onu teselli etmeye çalışan bir ses tonuyla “Peki Niyazi söylerim merak etme sen, birazdan gelirim ama sen de sakın olmaya çalış olur mu?” diyerek odadan dışarı çıktı.

Çocuklar koridorda bekliyorlardı, onları hastaneye teyzeleri getirmişti. Annelerinin odadan çıktığını gördükleri anda ona doğru koşup boynuna sarıldılar. Babaları hastaneye geldiği günden beri annelerini de görmemişlerdi. Büyük oğlan Şükrü Uğur,

“Babam nasıl anne, iyi mi?” diye sordu. “Merak etmeyin çocuklar babanız çok iyi.” diye yanıt verdi Nadire. Bir yandan babaları ile görüşemeyeceklerine uygun bir gerekçe bulmaya çalışıyordu. Ancak Büşra,

“Hadi anne bizi hemen babamızın yanına götür, çok özledik onu.” dediğinde aradığı mazereti henüz bulamamıştı. “Bakın çocuklar, bugün babanızı görmemiz mümkün olma-

yacak...” henüz sözlerini bitirmeden Burak küskün bir ses tonuyla,

“Ne yani babam özlemedi mi bizi, görmek istemiyor mu?” diye sordu. Koridorda, çocuklarla anneleri arasında geçen konuşmalara tanık olan askerlerden biri daha fazla dayanamayıp odadan içeri girerek,

“Arkadaşlar çocuklar çok üzgün, babalarını görmek istiyorlar onları böyle gönderemeyiz, ben her türlü cezaya razıyım, siz de tamam diyorsanız alalım içeri görüşsünler.” dedi. Odadaki askerlerden ikisi olumlu olarak onayladılar bu fikri. Üçüncü asker ise,

“Arkadaşlar bu çok riskli komutan her an gelebilir, çocukları o gelmeden çıkarsak bile koridorun başından odadan çıktıklarını görebilir, daha az riski olan başka bir formül bulmalıyız, askerliğimizin bitmesine fazla zaman kalmadı hepimizin askerliğini yakabilirler.” diye karşılık verdi. Odaya sonradan giren asker,

“Tamam, benim aklıma bir fikir geldi.” dedi. “Komutan kantine gideli fazla zaman olmadı, geri dönene kadar yeterince zamanımız olabilir. Dışarıdan oda camının yüksekliği en fazla 1.70 cm, çocukları, biri camdan içeri verir, biz de odaya alırız, dışarıda ve içerde nöbette olduğumuz için komutanı gördüğümüz anda çocukları koridoru kullanmadan yine camdan dışarı çıkarabiliriz.” Diğerleri tamam dediler, bu fikir iyi acele edelim biriniz dışarıya haber verin.

Askerlerden biri odadan dışarı çıkarken Niyazi olanları şaşkınlıkla izliyordu. Her şey o kadar ani gelişmişti ki, odadaki asker dışarı çıkmadan önce onlara engel olabilmek için zaman bulamamıştı.

“Yapmayın arkadaşlar.” dedi. “Bu yaptığınız büyük çılgınlık, evet çocuklarımı çok özledim ve onları görmeyi çok istiyorum ama bunu sizin askerliğinizin yanması karşılığında istemeye gönlüm razı olamaz, henüz geç olmadan hemen vazgeçseniz iyi olur.” Askerlerden biri,

“Sen merak etme arkadaş kimseye bir şey olmayacak, hem ne yapıyoruz ki suçsuz olduğu halde kader mahkûmu

olmuş bir insanı birkaç dakika çocukları ile görüştüreceğiz, hepsi bu.” diyerek Niyazi’yi rahatlatmaya çalıştı. Diğer asker çocukları almak için pencerenin önüne doğru giderken, odadaki üçüncü asker Niyazi’nin karyolaya bağlı olan bileğindeki kelepçeyi fark etmiş ve çocukların onu bu durumda görmemesi için kelepçeyi çıkarmaya gelmişti. Çocukları dışarıdan odanın penceresine ulaştırması için hastabakıcıların birinden yardım istemişler, bu talebi kabul eden kişinin yardımıyla çocuklar odanın penceresinden içeriye tek tek alınmaya başlamışlardı. Nadire de büyük bir şaşkınlık ve heyecanla tekrar odadan içeri girmişti.

Pencereden içeri giren çocuklar koşarak babalarının yatığı karyolanın üzerine atlayıp, boynuna sarıldılar. Niyazi çocuklarına sarılıp öpüyor, onları derin derin koklayarak kokularını içine çekiyordu. Askerler, birbirlerine bakıp iyi ki bu işi yapmışız dercesine gülümsüyorlardı. Aslında kurallara uymamakla doğru bir iş yapmadıklarını onlar da biliyordu ama bu kez durum çok farklıydı hem başka bir komutan görevde olsaydı belki onların bunu yapmalarına gerek bile kalmayabilirdi. Büşra,

“Baba daha iyileşmedin mi, hadi eve dön artık seni çok özledik.” dedi. Ortanca olan Burak babalarının eve dönmesi için daha etkili bir yol olan duygu sömürsü yapmayı uygun bulmuştu,

“Evet baba hem sen eve gelmeyince annem de gelmiyor, biz sonra yemek yemiyoruz, aç kalıyoruz.” Doğrusu amacına ulaşmıştı da, o sadece babalarının biran önce eve gelmesi için söylemişti bunları ama bu sözlerden sora Niyazi’nin yüreğine sanki hançer saplanmıştı.

Hepsinin büyükleri olan Şükrü Uğur, odada askerlerin bulunmasının tam olarak ne anlama geldiğini bilmesede, babasının başında hastalığının dışında başka dertler olduğunu sezebiliyor ve daha olgun davranmaya çalışıyordu.

”Sen merak etme baba.” dedi. “Biz annemle ilgileniriz, sen biran önce iyileş, hem seni görmeye geldiğimizde asker ağabeyler bize yardım eder gene.” Çocuklarına sıkıca sarıla-

rak,

“Geleceğim çocuklar.” dedi Niyazi.

“En yakın zamanda anneniz de, ben de evde olacağız. Söz veriyorum size, bir daha hiç ayrılmayacağız, eskisi gibi sık sık gezmeye gideceğiz hep birlikte. Ama biraz daha sabredin olur mu?” Çocuklar hiç durmadan sarılıp sürekli öpüyorlardı babalarını. Büşra bir ara askerlerden tarafa bakıp,

“Baba senin yanında neden asker ağabeyler duruyor?” diye sordu. Beklemediği bu soru karşısında şaşkınlıktan önce ne diyeceğini bilemedi Niyazi. Ve aklına gelen ilk sözlerle,

“Hani bazı kötü adamlar bize zarar vermek istemişlerdi ya, işte o kötü adamlar bir daha bize zarar vermesinler diye asker ağabeyler bizi korumak için buradalar Kızım.” Diye yanıtladı Büşra’nın sorusunu. Nadire,

“Allah’ım ailemin bir an önce bir araya gelmesi için yardım et.” diye dua ediyordu. Açılan kapının ardından,

“Çabuk olun komutan koridorda.” diye telaşla seslenen askerin sesi içerideki havayı biranda dağıtmıştı. Askerlerden pencereye yakın olanı dışarıya işaret verirken diğeri çocukları pencereye getirdi. Aceleyle çocukları birer birer pencereden dışarı çıkardılar. Bu arada askerlerden biri Niyazi’nin bileğinden çıkarılan kelepçeyi hemen yerine takmıştı. Komutan odaya geldiğinde her şey doğal halinde görülüyordu. Askerlere her şeyin yolunda olup olmadığını sordu. Her şeyin yolunda olduğu yanıtını aldıktan sonra içeride fazla kalmadan tekrar odadan dışarı çıktı komutan.

Nadire de çocuklarını görmek için hastane dışındaki bahçeye gitmek üzere odadan dışarı çıktığında, Niyazi askerlerle tekrar yalnız kalmıştı. Büyük bir minnet duygusuyla, “Arkadaşlar, evli misiniz? Çocuğunuz var mı? Yok mu? bilmiyorum, yoksa da bir gün nasıl olsa olacak. Allah bir ömür boyu sizi çocuklarınızdan ayırmasın. Beni ve çocuklarımı öylesine mutlu ettiniz ki, üstelik çok büyük bir riski göze alarak, Allah hepinizden razı olsun.” dedi. Askerler de,

“Allah seni de kurtarsın, biran önce çocuklarına kavuşursun inşallah.” diye temennide bulundular. Çocukları görmek

Niyazi'yi de, Nadire'yi de motive etmiş, daha büyük bir moral terapi çalışmalarına yönelmelerine neden olmuştu.

YOĞUN TERAPİ PROGRAMI

O gün de dahil olmak üzere her bir konu ile ilgili terapist ve hemşirelerden ayrı ayrı eğitim almaya başladılar. Niyazi ve Nadire, aldıkları her eğitimde, böbrekler, mesane ve idrar yollarının nasıl korunacağı, mesanenin nasıl ve hangi sıklıkta boşaltılacağı, günlük içmesi gereken su miktarı, vücudunda yaralar açılmaması için nelere dikkat etmesi gerektiği, bağırsak boşaltım işleminin eğitimi ve günlük egzersiz hareketlerinin programlanması ve ne şekilde yapılacağı gibi konularda bilgi ediniyorlardı. Uygulanan rehabilitasyon programı hem ileride yaşanabilecek olan sorunları önlemek hem de Niyazi'nin başkasına olan bağımlılığını en asgari seviyeye indirmek için yapıyordu. Bağırsaklarının düzenli boşaltımının sağlanabilmesi için sabahları aynı saatte belirli bir zamanı tuvalet sandalyesi üzerinde geçiriyordu. Yine tuvalette bir başkasına bağımlı olmaması için, tekerlekli sandalye ile klozet arasında tek başına transfer yapabilmeyi öğrenmeye başlamıştı. Yapılan çalışmaların içinde en çok zaman egzersiz çalışmasına ayrılıyordu. Bu çalışmayı birlikte uyguladıkları fizyoterapist Bülent, her fırsatta Niyazi'ye düzenli egzersiz yapmanın önemini uzun uzun anlatıyordu. Çalışma sırasında yaptıkları sohbet daha çok Niyazi'nin sakatlıktan kurtulup biran önce eski yaşamına dönmesi üzerine yapıldığı için, Fizyoterapist Bülent bu fırsatı iyi değerlendirip, eğer iyileşmek istiyorsa kasların deforme olmaması gerektiğini bunun için de düzenli egzersiz yapması gerektiğini anlatıyordu. Tecrübeli bir terapistti Bülent, uzun süredir aynı hastanede görev yapıyordu, bir çok hastaya terapi programı uygulamıştı ve her hastanın eğitim, kültür, aile yapısı gibi durumlarının psikolojik durumlarını farklı etkilediğini iyi biliyordu. Bazı hastalar terapiye çok erken katılıyor, bazıları ise içinde buldukları birçok nedenden dolayı kaçış

yolları bulabilmek için çeşitli gerekçeler öne sürüyorlardı. Bülent, Niyazi'nin biran önce iyileşip eski sağlığına kavuşma arzusunun terapide olumlu enerji yaratma fırsatı şeklinde değerlendiriyor, Niyazi ise egzersiz çalışmalarına ne kadar çok katılırsa iyileşeceği zamanın daha fazla kısılacağını düşündüğünden en fazla zamanı fizyoterapist Bülent'le geçirmeyi istiyordu.

Terapi ile geçen çalışma zamanlarından ikisi de memnundular. Bülent, egzersiz çalışmalarına çoğu kez Nadire'nin de katılmasını istiyordu. Çünkü, Niyazi hastaneden taburcu olduktan sonra ona bu konuda birinin yardımcı olması gerekiyordu. Bunu yapabilecek en uygun kişi ise her zaman yanında olan eşi Nadire idi. O nedenle Nadire, yapılması gereken egzersiz hareketlerini tüm detayları ile öğrenmiyordu.

Niyazi'nin merak ettiği bir diğer konu da öteki hastaların durumları idi. Hastanenin, kendi yattığı bölümünde felç olmuş birçok insan bulunuyordu. Daha önce arkadaşının trafik kazası geçirdiğinden dolayı felç olduğunu biliyordu ama bu kadar çok insanın bu sorunu yaşadığını hiç düşünmemişti. Merakını giderebilmek için yine bir terapi sırasında fizyoterapist Bülent'e konuyu açtı,

“Burada her yaşta insan görüyorum, hatta içlerinde çocuklar bile var, bu insanların hepsi kaza sonucu mu felç oluyorlar?” Bülent,

“Hepsi kaza sonucu felç olmuyor tabii.” diye yanıt verdi. “Bazıları beyin ve omurilikteki bir sorun nedeniyle doğuştan felç olabiliyor, bazıları ise, tümör, enfeksiyon ya da bel ve boyunlarda fıtıklar sonucu oluşan hastalıklar nedeniyle felç oluyorlar ama çoğunluğunu ne yazık ki çeşitli kazalar sonucu felç olanlar oluşturuyor. Trafik kazaları, yüksekten düşmeler, iş kazaları, ateşli silahla yaralanmalar, sığ suya balıklama atlama gibi kazalar sonucunda her yıl ortalama üç bin kişi felç oluyor. En kötü olanı da bu felaketlerin çoğu kurallara uyulmadığı için yaşanıyor. İnsanlar hep benim başıma gelmez diye hareket ediyorlar. İşte insanın başına ne

geliyorsa bu düşünceden dolayı geliyor.” Yine merak içinde, “Kim bilir ne ilginç olaylar duyuyorsundur?” diye sordu Niyazi.

“Duymaz mıyım, hem de ne olaylar duyuyorum.” diye yanıt verdi Bülent. Sonra hafifçe tebessüm ederek anlatmaya başladı,

“Geçenlerde bir hasta geldi, adam kovandan bal alabilmek için ağacın tepesine tırmanmış, tam balı alacağı sırada arılar üşüşmüşler başına, arıların saldırısından korunmak için hamle yapınca dengesini kaybedip ağacın tepesinden aşağıya düşmüş. Düşünsene insanın bir gün arılar yüzünden felç olacağı aklına gelir mi hiç?” Bu kısa hikâyeyi dinledikten sonra Bülent’in tebessümüne Niyazi de karşılık verdi. Niyazi hastanede kalan diğer hastalarla konuşamıyordu ama her birinin kendisi gibi anlatacak acı hayat hikâyeleri olduğunu tahmin edebiliyordu.

KADINA DEĞİL, KEDIYE KISMET

Terapiye ayrılan zamanların dışında, Niyazi hastanenin içinde ya da bahçesinde istediği gibi dolaşma özgürlüğüne sahip değildi. Etrafında askerler olduğu halde en çok özgür olduğu zamanlar terapiye gidiş gelişlerindeki geçirdiği zamanlardı. İşte bu zamanlarda bile koridorda rastladığı insanlarla konuşması yasak olduğundan kurabildiği tek iletişim göz teması oluyordu Niyazi’nin. Birileri Niyazi ile konuşmaya çalıştıklarında askerler onları uyararak engel oluyordular. Niyazi kızmıyordu askerlere ne de olsa onlar da aldıkları emirleri uyguluyorlardı. Onun etrafından biran olsun ayrılmayan erlerle hiç sorun yaşamamıştı o ana kadar. Hatta bazen emirlerin dışına çıkıp kendilerini tehlikeye attıkları bile oluyordu. Zamanının bir kısmını da bulunduğu odanın penceresinden dışarıya bakarak geçiriyordu Niyazi. Hastanenin bahçesi çok büyüktü, bahçede bulunan birçok ağaç ve yeşilliğin yanı sıra, yine birçok aracın park edebileceği bir otopark ve insanların oturup sohbet edebilecekleri

banklar vardı. Niyazi hastaneye ilk geldiğinde, içinde bulunduğu durumu nedeniyle utandığından, meraklı gözlerin kendisini izlediğinden ve hakkında birçok dedikodu yapıldığını düşündüğünden, değil pencereye yaklaşmak, kafasını camdan tarafa çevirmeye bile çekiniyordu. Ancak terapisiyle paylaşımları sonucu elde ettiği kazanımları, Niyazi'nin kendine olan güvenini artırmış, bu nedenle zamanının bir kısmını cam kenarından dışarıyı izleyerek geçirmeye başlamıştı. İnsanların kendisine bakıp onunla ilgili konuştuklarını fark ettiğinde bazen hafif bir baş selamı ya da göz temasıyla onları selamlamayı da ihmal etmiyordu artık. Niyazi farkında olmadan hastane bahçesindeki insanlarla arasında bağ kurmaya başlamıştı. Bir gün akşam yemeği saatlerinde cam kenarına yaklaşıp dışarıyı izlemeye başladığında, bahçede tekerlekli sandalye üzerinde oturan esmer güzeli genç bir kadın gördü. Yaşının otuzuna yakın olduğunu tahmin ettiği genç kadından başka bahçede kimse kalmamıştı. Anlaşılan o ki herkes yemekte olmalıydı. Oldukça düşünceli görünen kadın dalgın bir ifadeyle gözlerini kırpmadan uzaklara bakıyordu. “Acaba başına ne gibi bir olay geldi de tekerlekli sandalyede oturuyor.” diye düşündü Niyazi. Tam içinden, “Herkes yemekten o niye yalnız başına bahçede duruyor.” diye geçirirken, bir adamın elinde bir tabakla genç kadına doğru yaklaştığını gördü. Adam, kadının yanına yaklaştığında elindeki tabağı kadının ayaklarının hemen yanındaki kaldırım taşının üzerine bırakıp bir şeyler söyledikten sonra tekrar hastaneye geri döndü. Kadın kendisine çok fazla uzak mesafede olmadığından, ayaklarının dibindeki tabağın içinde balık olduğunu anlamakta zorlanmamıştı Niyazi. Balık, genç kadın için dışarıdan özel olarak getirilmiş olmalıydı. Yemek saatiydi ama henüz yemek servisi yapılmamıştı Niyazi'ye. Acıkmış olduğunu fark etti birden ve çoktandır balık yemediği geldi aklına. Kadını dikkatle izlemeye devam ederken bir kedinin balığa doğru yaklaştığını gördü. Kedi tabaktaki balığı tam yemek üzereyken kadın da fark etti kediyi. Ani hareketlerle kediyi uzaklaştırmaya ça-

lıştı tabağın yanından. Kedi, ilk anda bir iki adım geri atmış olsa da, kadının ellerinden başka hiçbir yerini hareket ettiremediğini fark etmiş olmalı ki kadına aldırış etmeden büyük bir iştahla tabaktaki balığı yemeye başladı. Kadın çaresizce kediyi kovmaya çalışıyor ama başarılı olamıyordu. Niyazi büyük bir şaşkınlıkla izliyordu olanları. Biraz sonra kadına balık getiren adam elindeki tepsinin içinde başka bir tabakla tekrar görüldü hastane bahçesinde. Olanları fark edince büyük bir hışımla koşarak kediyi kovaladı oradan. Adam kediyi uzaklaştırmayı başarmış olsa da, balık kadına değil kediyeye kismet olmuştu. Niyazi, bir insanın kendi vücuduna hükmedemediğinde, bir kedi karşısında bile ne kadar aciz olabileceğinin en çarpıcı örneğine tanık olmuştu az önce. Bütün dikkatini ayaklarına verip hareket ettirmeye çalıştı. Sonra, “Henüz bunun için erken biliyorum, ama ne kadar direnirseniz direnin bir gün gelecek ben ne dersem siz onu yapmak zorunda kalacaksınız.” dedi.

İKİ ÜNİFORMA, İKİ İNSAN

Askerler gündüz ve gece vardiyası olmak üzere iki nöbet değişiminde bulunuyorlardı. Niyazi ve Nadire'nin içinde buldukları koşullarda rahat edebilmeleri ise nöbete gelen komutanın durumuna göre değişiyordu. Bazıları çok iyi davranıyor, insani ilişkiler kurmaktan çekinmiyordu. Bu tür komutanların nöbet sıralarında odanın içinde çay demlenip, sohbet ediliyor, küçük tüpte damak tatlarına göre yemek pişiriliyor, bazen televizyon bile izleniyordu. Fakat üniformanın içinde her haliyle insan olduğunu hissettiren iyi yürekli komutanların nöbetinin bitimiyle birlikte bu tür lüksleri de sona eriyordu. O akşam yine iyi yürekli bir komutanın nöbet sırasıydı. Odadan içeri girer girmez hemen hatırlarını sordu, biraz sohbet ettikten sonra, cep telefonunu çıkarıp Niyazi'ye uzattı. “Sesini duymak istediğin biri varsa buradan arayabilirsin.” dedi. Uzun boylu, atletik bir vücuda sahip olan komutanın yüzünde çok samimi bir ifade vardı. Niyazi'nin

içinden geçen minnet duygusunu gözlerinden okumuş olmalıydı ki

“Ben senin suçsuz olduğun biliyorum, diğerleri gibi değilsin, dosyanı okudum, istemeden talihsiz bir olay yaşamışsın, umarım yakında kurtulursun, Allah yardımcın olsun. Hem buradan kaçacak halin yok ya, aslında biz senin sadece güvenliğini sağlıyoruz. Doğrusunu istersen benim anlayamadığım şey, senin bu durumda tutuklu yargılanman. Gerçekten suç işlemiş birçok insanın tutuksuz yargılandığını bilirim. Ama senin davanda savcı ve hâkimin tutuklu yargılanmana karar vermeleri tuhaf doğrusu.” diye sürdürdü sözlerini. Hakkında adam öldürmeye tam teşebbüs nedeniyle iddia name hazırlanmasına rağmen, onu gözaltında tutsun diye başına diktikleri asker suçsuz olduğunu düşünüyordu. Suçsuzluğunun ortaya çıkacağı konusunda umutlanması için bundan daha güzel bir neden olabilir miydi? Neden tutuklu yargılandığını Niyazi de anlayamıyordu ama inanıyordu ki çok geçmeden serbest kalacak ve yeniden her şey yoluna girecekti. Demli çaylarını keyifle yudumlarken, zaman zaman konuların derinliğinde yarenlik ediyor, bazen de ilginç televizyon programlarını izleyip hoşça vakit geçiriyorlardı. Gecenin ilerleyen saatlerine yaklaşıldığında kapının aniden açılmasıyla hepsi irkildiler.

Metris'teki yüzbaşı denetime gelmişti. İçerideki samimi durumu görünce gözlerinden saçtığı öfke havayı bir anda değiştirmişti. Olanca gür çıkan sesiyle televizyonun kapatılmasını emretti. Ardından çaydanlığı kulpundan tuttuğu gibi dışarı fırlattı. Zavallı askerlere hakaretler yağdırarak bağırıyordu. Komutana ise askerlerinin yanında yerin dibine sokacak laflar ettikten sonra,

“Seninle daha sonra tekrar görüşeceğiz.” diyerek tehdit etti. Sonra Niyazi'nin eşine odadan dışarıya çıkmasını söyledi. Ve askerlere dönerek,

“Bu kadın bir daha bu kapıdan içeriye girmeyecek.” dedi. Yüzbaşının gözlerinden çıkan öfkeyi yüzünde hissettiğinde Niyazi daha kötü şeyler olacağını hemen hissetmişti. Yüz-

başı gözlerini üzerinden ayırmadan,

“Anlaşılan sen burada rahatlığa fazla alışmışsın, yarın tekrar cezaevine dönmeye hazırlansan iyi olur.” dedi. Ve içindeki nefreti kustuktan sonra hızla uzaklaştı. Herkesin neşesi kaçmış, oda sessizlik içindeydi. Kimseden çıt çıkmıyordu. Niyazi komutanın yüzüne mahcup bir şekilde baktı. Çok üzgün görünüyordu ve suçluluk duygusu içindeydi. Bütün bu olanlar onun için yapılan insanca yaklaşımlar yüzünden olmuştu. Kim bilir onun yüzünden zavallının başına neler gelecekti. “Üzgünüm” dedi.

“Benim yüzümden sen de zor durumda kaldın.”

“Hayır, üzülme sakın.” dedi komutan. “Ben yaptıklarım-dan pişman değilim. Aslında burada yaşanan her şeyde baş-tan sona yanlışlık var. Jandarma yasa gereği tutuklunun hiç kimse ile görüşmesine izin vermez bu doğru. Verdiği takdirde suç işlemiş olur. Tutukluların görüş izninde tek yetkili savcıdır. Buraya kadar her şey anlaşılır. Şimdi senin durumunda yanlış olanlara gelelim. Tutukluların hastanede kaldığı süre içinde bütün ihtiyaçlarını cezaevi idaresi karşılamalı, cezaevi ya da hastane idaresinden görevlendirilecek memurlarla bunu yapmalıydılar. Jandarma da dış korumasından sorumlu olmalıdır. Ama gördüğün gibi öyle olmuyor. Her şey jandarmaya yazılmış bir yazıdan ibaret. Jandarma da neyi nasıl yapacağını bilmediğinden, verilen emirlere monoton uygulama yapması tutuklu açısından çok zor durumlar meydana getiriyor. Aslında bu konuda Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlığı arasında üçlü bir protokol yapıldığı halde birbirleriyle çelişen genelgeler işleri çıkmaza sokuyor. Sonuçta kimse riske girmek istemediği ve görevini gerektiği gibi yerine getirmediği için, yine risk almak, insanlık adına inisiyatif kullandığında hakkında yasal işlem yapılabilecek, belki ceza alabilecek ve belki de cezaevine girebilecek jandarmaya kalıyor. Bir de hastanelerdeki çarpık düzenden dolayı, doktorlar yapması gereken işi hemşirelere, hemşireler de yapmaları gereken işi hastabakıcılara yaptırırlar. Onlar da ne kendi işlerine ne de verilen fazladan işlere

yetişemediklerinden, hastanın bakım işleri çoğunlukla hasta yakınlarına kalır. Böylece kendiliğinden yeni bir sektör oluşur. Bu durumda gerekli olan hijyen ve tedavi uygun olmayan şekilde sürdürülmektedir. Burada da hasta yakınları yalnızca içinde buldukları şartlara uyum sağlamak zorunda kalmaktadırlar.”

Komutanın anlattıkları Niyazi'nin kafasında bir sürü soru işareti oluşturmuştu. Bütün bu riskleri bildiği halde kendisine çok insanca davranmıştı. Bu davranışıyla komutan onun gözünde hem insan hem de asker olarak daha da büyümüştü. Endişeyle, “Sahiden hapse bile atabilirler mi seni?” diye sordu. Komutanın yanıtı çok netti. “Aynı şeylerin olacağını bilsem tekrar yapardım. Ben daha çok onun için üzülüyorum. Bir insan nasıl bu kadar katı olabilir!”

Niyazi, iki asker üniformasının içindeki iki insan karakterinin arasındaki farka çok şaşırılmış, insan karakterini bu kadar farklı oluşturan nedenleri merak etmişti. Tabii onun merakı, içinde buldukları sıkıntılı duruma pek çözüm getirmiyordu. Endişe ile komutana sordu,

“Bundan sonraki gelişmeler sence nasıl olur?” Komutan, küçük bir tebessümden sonra,

“Umarım ikimiz için de hayırlı olur.” dedi.

HAYALDE BİR YOLCULUK

Nadire hastane odasından dışarı çıkarıldığında, hastanenin ıssız ve soğuk koridorlarında yapayalnız kalmıştı. Etrafta kendisine yardım edecek hiç kimse yoktu. Karanlık koridorlardan sanki aniden birileri çıkıp ona kötülük yapacaklarmış gibi hislere kapılıyor, korkuyordu. İliklerine kadar işleyen soğuk ise korkularının daha da artmasına, kendisini tamamen savunmasız hissetmesine neden oluyordu. Bir ara, korkularından kurtulabilmek ve ısınabilmek için bir battaniye istemek amacıyla tekrar odaya dönmeyi düşündü. Ancak Niyazi'nin daha fazla sorun yaşayabileceği düşüncesi ile odaya gitmekten vazgeçti. Karanlık, ıssız ve soğuk koridorun

bir köşesine çömelip,

“Ne olursa olsun güçlü olmam gerek, kocam için bunu yapmak zorundayım, hem aramızdaki uzaklık sadece birkaç metre, sabah olduğunda o uzaklık da kalmayacak.” diye düşündü. Bu düşünceler biraz olsun rahatlamasını sağlamıştı. Kısa bir süre önceki yaşamları ile şimdi yaşadıklarını düşündüğünde olanlara bir türlü inanamıyordu. Sanki birdenbire hiç bitmeyecek bir kâbusun içine girmiş gibiydiler.

Soğuktan her yanı uyuşmaya başlamıştı Nadire’nin, sonra farkında olmadan birdenbire gülümsemeye başlamıştı. Niyazi ile nasıl evlendikleri gelmişti aklına. Ve Ragıp Bey’in evlilik öncesi Niyazi ile ilgili anlattıkları...

Niyazi’nin etrafındaki tanıdıklar, Niyazi’nin evlenme çağına geldiği düşüncesiyle tanıdıkları kızları, evlenmesi için Niyazi’ye öneriyorlardı. Niyazi’nin öğretmeni Nadire’nin uzaktan akrabası sayılırdı. Öğretmeninin kardeşi Ragıp Bey sık sık Nadire’lerin evine gidip gelirdi. Niyazi, bir gün Ragıp Bey’in evine oturmaya gittiğinde fotoğraf albümüne bakarlarken fotoğraflardan birinde Nadire’yi görmüş, kim olduğunu sormuştu. Ragıp Bey, Nadire’den övgüyle bahsetmiş, eğer isterse bir bahaneyle Nadire’yi görmeye gidebileceklerini söylemişti. Niyazi bu teklif karşısında heyecanlanmış, Ragıp Bey’den bir an önce bu fırsatı yaratması için ricada bulunmuştu. Birkaç gün sonra bir bahane yaratılmış, Nadire’nin evine misafirliğe gidilmişti. Nadire, Ragıp Bey’in eşine Niyazi’nin kim olduğunu sorduğunda, uzaktan bir akraba diye yanıt almıştı. Şüphe uyandıran bu ziyaretin, nedenini öğrenebilmek için Nadire ısrarcı bir tavırla, “Yenge” dedi. “Sizin böyle bir akrabanız olduğunu bugüne kadar ne duydum ne de gördüm. Şu işin aslını anlatsana sen bana.” Nadire’nin tavrı karşısında daha fazla numara yapmanın bir anlamı olmadığını gören Ragıp Bey’in eşi,

“Kızım, işin aslını istersen, Niyazi seni fotoğrafından görüp beğenmiş. Yakından tanımak için de bugün görmeye geldi.” Diyerek konuya açıklık getirmeye çalışmıştı. Nadire, durumu anladıktan sonra tepkili bir ses tonuyla,

“İstemem ben bu keli, benim zaten evlenmeye niyetim yok, bu kelle hiç evlenmem” diyerek konuyu kapattı. Ragıp Bey’in eşi,

“Neresi kel kızım, sadece alınının yukarisından biraz saçları dökülmüş. Hem bu hali ona daha da yakışmış.” diye Niyazi’yi sevimli göstermeye çalışsa da, Nadire bu konunun bir daha açılmasına izin vermedi. Daha sonra Niyazi’ye durum anlatıldığında Niyazi, büyük bir hayal kırıklığına uğramıştı. Çünkü bu tanışma planı kısa bir süre önce yapılmış dahi olsa Niyazi, Nadire’yle evliliğe dair ciddi düşünceler içine girmişti bile.

Niyazi için hayal kırıklığıyla sonuçlanan tanışma gününün ardından tam bir yıl geçmiş ve bu konu bir daha hiç açılmamıştı. Bu süre içinde Niyazi, Nadire’yi hiç unutamamış her zaman Nadire’yle evlenebilmenin hayalini kurmuştu. İşleri çok iyi gidiyor ve çok iyi kazanıyordu. Yapmış olduğu küçük servete her geçen gün yeni birikimler ekliyordu. Ayrıca Niyazi, giyimine kıyafetine çok dikkat eder çok şık giyinmeye çalışırdı. Bir yıl sonra Niyazi, Ragıp Bey’leri, Nadire’yi istemek için tekrar Nadire’lerin evine gönderdi. Nadire, tekrar karşı çıktığında Ragıp Bey’in eşi, Niyazi’nin durumunun çok iyi olduğunu, onunla evlenirse mutlu olacağını ısrarla anlatmaya çalıştı. Kızının rahat edeceği düşüncesi annesinin de Niyazi’nin evlenme teklifine sıcak bakmasına neden olmuştu. Nadire, “Ne olmuş yani parası varsa ben de biçki-dikiş işi yapıyorum hem de iyi kazanıyorum, kimsenin parasına ihtiyacım yok.” diyerek konunun kapatılmasını ve bu konuda kendisine daha fazla ısrar edilmemesini istedi.

Nadire, bir gün işten dönerken yolda yengesine rastlamış, yengesi ailece onların evinde toplandıklarını kendisinin de onu eve götürmek için yolda karşılamaya geldiğini söylemişti. Eve gittiklerinde içerinin çok kalabalık olduğunu gören Nadire, yeni bir oyuna geldiğini anladığında artık çok geçti. Kalabalığın içinden Niyazi, bıyık altından sırtarak kendisine bakıyordu. Nadire, “Aşk olsun yenge, ben gidiyorum bir dakika daha durmam burada.” diye çıkıştığında yen-

gesi, “Nadire, bugüne kadar Niyazi’yle hiç konuşmadın, bir fırsatını yaratıp diğer odada birkaç dakika yalnız kal konuş, eğer yine fikrin olumsuz olursa, söz veriyorum bundan sonra ben de senin yanında olacağım.” diye ısrarını sürdürdü. Nadire yengesini severdi. Bu güne kadar aralarında hiç sorun yaşanmamış, birbirlerine karşı hep iyi davranmışlardı. Yengesini kırmamak hem de bu konunun tamamen kapanması için olumsuz tavrını sürdürmek yerine, “Peki” dedi. “Yalnızca son kez kısa bir görüşme, sonra bir daha bu konu açılmamak üzere kapanacak ona göre.” Kısa bir süre sonra Niyazi’yi bir bahaneyle diğer odaya aldılar. Her zamanki gibi üzerindeki kıyafet çok şık duruyordu Niyazi’nin. Nadire ile yalnız kaldıklarında Niyazi’nin dili çözülmüş, sürekli konuşuyordu. En çok da geçen bir yıl içinde Nadire ile ilgili kurduğu hayalleri anlatıyordu. Nadire, Niyazi’nin anlattıklarını ilgiyle dinliyor, dinledikçe Niyazi’yi eskisi gibi itici bulmuyordu. Hatta ondan hoşlandığını bile düşünmeye başlamıştı. Ve bu görüşmenin üzerinden tam bir hafta sonra Nadire’yi istemeye gitmişlerdi. Ondaki sonraki yıllar tam bir mutluluk içinde geçmişti her ikisi için de. Birbirinden güzel üç çocukları olmuştu. Niyazi, işten döndüğü zamanlarda Nadire’nin ev işi ve çocuklardan dolayı yorgun olduğunu fark eder, Nadire’nin dinlenebilmesi için çocuklarla ilgilenir, hatta ev işlerinde bile ona yardım ederdi. Hafta sonlarında Nadire rahatça iş yapabilirsin diye çocukları dışarı çıkarır, bazen de ailece dışarıda restoranda yerlerdi yemeklerini. Çevrelerindeki herkes gıpta ile bakardı onlara. Nadire, Niyazi ile evlendiği için çok mutluydu. Ve ne olursa olsun tekrar mutlu olmaları için mücadele etmeyi hiçbir zaman bırakmayacaktı.

İZİN BELGESİ

Eşi odadan çıkarıldıktan sonra, Niyazi odada askerlerle yalnız kalmıştı. Hiç biri uyumadıkları halde sabaha kadar tek kelime konuşmadılar. Eşi geceleri yanında olduğu zaman-

larda yatağında farklı yönlerle dönmesine yardımcı olarak rahatlamasını sağlardı. O gece ise sabaha kadar kıvıldamadan sırt üstü yatmak zorunda kalmış, alev topu haline gelen yatağının içinde sabahı zor etmişti. Bütün gece yüzbaşının, ertesi gün cezaevine gönderileceğiyle ilgili sözleri kulaklarında yankılanıp durmuştu.

Sabahın erken saatlerinde gelen kahvaltı ile birlikte odanın kapısı açılmıştı. Eşinin sesini işitiyordu. İçeri girmek, kahvaltısını yapması için ona yardımcı olmak istiyordu. Fakat askerler yeni bir sorun yaşanmasını göze almak istemediklerinden eşinin içeri girmesine izin vermediler. Önüne koyulan kahvaltı tepsisinden isteksizce birkaç lokma yemiş, birkaç yudum da çay içebilmişti. O sabah hiçbir şeyden keyif almasa da, yine de kendisini teselli edecek nedenleri vardı. Cezaevinde değil hala hastanedeydi, üstelik eşi, hastanede kalabilmesi için gerekli izni almak üzere savcılığa gitmişti. O güne kadar birçok haksızlığa uğramıştı. Ama adaletin eninde sonunda yerine geleceğini biliyordu. Yüzbaşı istediği kadar esip gürlesin. Bir askerın, bir sivilin üzerinde hüküm verdiği ihtilal günleri çoktan geride kalmıştı. Ve içindeki ses oradan iyileşerek çıkacağını, bir daha cezaevine dönmeyeceğini söylüyordu. İçi kıpır kıpırdı, uzun süredir böyle heyecanlanmamıştı. Zaman bir türlü geçmek bilmiyordu. Askerlere birkaç dakikada bir, saati soruyordu. Onlarsa bıkmadan cevap veriyor, ara sıra kendisini teselli ederek rahatlatmaya çalışıyorlardı. İki saate yakın geçen zamanın ardından kapı açıldı. Kapıdan içeri giren askerın hemen arkasında eşini görünce yüreğinin göğüs kafesinden dışarı fırlayacağını sandı. Gülüyordu Nadire, gülümsemesi tıpkı insanın içini ısıtan bir güneş gibiydi. Elinde tuttuğu kâğıdı Niyazi'ye uzatarak,

“Savcıdan hastanede kalman için gerekli izni aldım.” dedi.

“Biliyordum” dedi Niyazi, “Böyle olacağından adım gibi emindim”. Birbirlerine sıkıca sarıldılar. Sevinç gözyaşları odadaki askerleri de duygulandırmıştı. Bazılarının gözlerinin dolduğunu görünce, onlarla aralarında duygusal bir bağ

oluştüğunu hissetmişti. Şartlar ne olursa olsun insani duygular yok olmuyordu. Az sonra kapı tekrar açılmış, odadan içeri başka askerler girmeye başlamıştı. Askerlerin önünde yeni bir komutan vardı. Nöbet değişimi için zaman henüz erkendi. Hepsi şaşkınlıkla neler olduğunu anlamaya çalışıyorlardı. Yeni gelen komutanın,

“Gidiyoruz, tekrar cezaevine dönüyorsun.” Sözleri ile dünyanın başına yıkıldığını hissetti. İçinde bulunduğu oda fırlıdak gibi dönmeye başlamıştı sanki. Eşi, “Bir yanlışlık olmalı, bakın elimde hastanede kalması için savcılık izni var.” diyerek, savcılıktan aldığı izin belgesini komutana uzattı. Komutan izin belgesine bakıp,

“O izin belgesi buraya bağlı savcılıktan sizin yanında kalabilmeniz için verilmiş, hem başka türlü de olsa bizim için önemli değil, biz aldığımız emirle hareket ederiz.” dedi. Sonra askerlere,

“Hemen hazırlanın gidiyoruz.” diyerek askerlerden Niyazi’yi tekerlekli sandalyeye oturtmalarını istedi. Apar topar tekerlekli sandalyeye oturtmakla kalmayıp, bileğini sandalyeye kelepçelemeyi de ihmal etmediler. Neler olduğunu anlamaya çalışıyordu Niyazi, ama olanlara bir türlü akıl erdiremiyordu. Oysa her şey çok basitti. Niyazi’nin cezaevine tekrar nakli için, savcılıkla cezaevi idaresi ve jandarma arasındaki yazışma hızla yapılmış, bu kez bürokrasi çarkı çabuk dönmüştü. Odaya giren doktor ve hemşireler Niyazi’nin hastanede kalması için müdahale etmeye kalkışsalar da pek başarılı olamadılar. Bir hemşire, çaresizlik içinde bayılmamak için ayakta güçlkle durmaya çalışan Nadire’yi sakinleştirmeye çalışıyordu. Askerler, dışarıda bekleyen askeri cezaevi ring aracına götürürlerken Niyazi eşine veda bile edememişti.

CEZAEVİ KAŞARI

Metris Cezaevi’nin kapıları arkalarından kapandığında, cezaevinin sahanlığı Niyazi’nin dalgınlığından ilk sıyrıldığı

yer olmuştu. Askerler onu cezaevi aracından sandalyesiyle birlikte avluya indirdiklerinde, mahkûmiyet günlerinin başladığını anlamıştı Niyazi.

Niyazi'yi askerlerden teslim alan gardiyanlar, öncelikle gerekli işlemlerin yapılabilmesi için bir odaya getirdiler. Daha sonra üst aramasını yapmak üzere giysilerini çıkarmaya başladılar. Hastaneden ayrılırken üzerindeki pijamalarla birlikte olduğu gibi getirmişlerdi onu. Pijamasının altını tekrar giymesinin zor olacağını söylediği için diğer giysileri hariç pijamasının altını çıkarmaya gerek duymadılar. Fakat tekerlekli sandalyesinin en küçük parçasına kadar her yerini didik didik aradılar. Bu işlemler bittikten sonra önden ve yandan fotoğraflarını çektiler. Cezaevinde kalabilmesi için gerekli işlemler yapıldıktan sonra, karantina adını verdikleri genişçe bir salona getirdiler Niyazi'yi. Bulduğu yerde Niyazi gibi cezaevine yeni gelmiş başkaları da vardı. Bazılarının yüzünde tıpkı Niyazi gibi endişe ve tedirginlik okunuyor, bazılarında ise cezaevine alışkın olmanın rahatlığı görülüyordu. Aralarında her çeşit insan olduğunu anlamak için fazla tecrübeli olmaya gerek yoktu aslında. Gardiyanlar cezaevine yeni düşmüş olduğunu anladıkları kişilerin yanına gidip üzerlerinde para olup olmadığını soruyor, daha sonra üzerlerinde para buldurmalarının yasak olduğunu söylüyorlardı. Çok geçmeden ise o mahkûmların yanına cezaevinde bulunan mahkûmlardan biri yanaşıyor, ayakbastı parası istiyorlardı. Böylelerine cezaevi kaşarı deniyordu. Cezaevi kaşarları para koparmak ve her türlü menfaati sağlamak için ellerine geçen her fırsatı değerlendiriyorlardı. Tabii bunlar aynı zamanda gardiyanlara da çağışıyorlardı. Bir tanesi Niyazi'nin yanına gelip,

“Dayı hoş geldin, hayırdır kabahat nedir?” diye sordu. Niyazi yanına yaklaşan adamı tedirginlikle süzdükten sonra, biraz da çekingen bir tavırla,

“Adam vurdum.” diye yanıt verdi. Sonra fazla detaya girmeden, başından geçenleri kısaca anlattı. Otuzlu yaşların üzerinde olduğu görünen adamın ne konuşmalarından ne de tipinden tekin biri olmadığı hemen anlaşılıyordu. Niyazi'nin

içgüdüleri adama karşı dikkatli olması gerektiğini söylüyordu. Ancak adamın tavırları Niyazi'nin "Adam vurdum" yanıtından hemen sonra değişmiş, farklı davranmaya başlamıştı. Çünkü silahla adam vurmaya onlara göre ayrıcalıktı, silahla adam vuran daha bir önemli insan oluveriyordu orada. Niyazi'den ayakbastı parası bile istemedi adam. Her suçta ayrı muamele yapılıyordu aslında. Tecavüzcüye, gaspçıya, hırsıza, adam öldürmeye ayrı ayrı muamele yapılıyordu. Tecavüz, eşcinsellik gibi onlara göre en adi suç işleyenleri ise ayrı bir koğuştta tutuyorlardı. Niyazi, gördüğü manzara ile birlikte ne zaman biteceği belli olmayan cezaevi macerasının asıl şimdi başladığını düşünmeye başlamıştı.

İLK YEMEK, SUCUK EKMEK

Yaklaşık bir saat sonra Niyazi, yanına gelen gardiyanlarla birlikte kalacağı koğuşa gitmek üzere cezaevinin dar koridorlarında ilerlemeye başladılar. Koridorlarda bazen karşılarına basamaklar çıkıyor, basamak engelini aşabilmek için gardiyanlar tekerlekli sandalyesiyle birlikte onu kaldırmak zorunda kalıyorlardı. Kalacağı koğuşun önüne geldiklerinde gardiyanlardan biri koğuşun demir kapısını açtı. Diğeri içeridekilere,

"Size yeni bir arkadaş getirdik, bundan sonra onunla siz ilgileneceksiniz, ufak tefek sorunları havale etmeyin bize, sadece önemli bir sorun olursa bize bildirin."

diye seslendi. Ve arkasından kapıyı kapatarak uzaklaştılar. İçinde bulunduğu duruma inanamıyordu. "Allah'ım, burası nasıl bir yer böyle." diye geçirdi içinden. Koğuştta beş kişi kalıyordu. Hepsi yer yatağında yatıyorlardı. Aynı koğuşun içinde kapısı garip bir şekilde tecrit edilmiş bir tuvalet, onun hemen yanında ise adına mutfak dedikleri üzerinde musluk olan yarım metre kare bir taş vardı. Yemeği burada yapıyor, çamaşır ve bulaşıklarını da aynı yerde yıkıyorlardı. Yemek, tuvalet, sigara, ter ve çorap kokuları birbirine karışmış, içerisi iğrenç kokuyordu. Havalandırma ise koğuşun tavanına yakın bir yerde, demir parmaklıklarla kapatılmış

yarım metrekare cama açılmış küçücük bir delikten sağlanıyordu. Koğuşun içindeki bütün kullanım alanları on beş metrekareden daha azdı. “Burada iki günden fazla kalırsam nasıl olsa çıldırırım, böylece beni buradan çıkarmak zorunda kalırlar.” düşüncesi, Niyazi’nin yüzünde hafif bir tebessüme neden olmuştu. Karşısında onu şaşkınlıkla izleyen mahkûmlar, yüzündeki tebessümün onlar için yapılmış bir hareket olduğunu sanmış olmalı ki onlar da Niyazi’yi selamlayarak yanına geldiler. Onu avutabilmek için söylenen, geçmiş olsun, Allah kurtarsın gibi birkaç sözden sonra, tüpün üzerindeki bir tavada kızarmakta olan sucukları göstererek aç olup olmadığını sordular. İçerideki koku iğrenç olsa da, Niyazi, koku yüzünden yemek teklifini reddedecek durumda değildi. “Evet, açım” dedi. “Kahvaltıda fazla bir şey yiyemedim, daha sonra da yemek yemek için fırsatım olmadı.” Karnını doyurabilmek için ona sucuk ekmek hazırladılar. Ve cezaevindeki ilk koğuş gününde yediği ilk yemek sucuk ekmek olmuştu. Yediği yemek o kadar lezzetli gelmişti ki,

“Her halde bu tat damağımdan hiçbir zaman kaybolmaz” diye geçirdi içinden. Yemeklerini yedikten sonra sohbet etmeye başladılar. Koğuştaki mahkûmlar Niyazi’ye, cezaevine geliş nedenini bildiklerini, haraca boyun eğmemek adına adam vurduğu için onun saygı duyulacak biri olduğunu söylediler. Niyazi, cezaevinde haberlerin bu kadar çabuk yayıldığına şaşırılmıştı doğrusu. Onlar da, adam vurma, darp, adam kaçırma gibi suçlardan cezaevinde bulunuyorlardı. Konuşmalar bir süre sora tamamen Niyazi’ye odaklanmıştı. Daha çok koğuş ağası olan mahkûm, Salih konuşuyordu. Koğuş ağası konuştuğu sırada diğer mahkûmlar onun sözünü kesmemek için susuyorlardı. Her yerin olduğu gibi cezaevinin de kendine has kuralları vardı. Orada patron koğuş ağasıydı ve onun koyduğu kurallar geçerliydi. Koğuş ağasının ve diğer mahkûmların Niyazi’ye karşı tavırları oldukça iyiydi. Salih,

“Cezaevinde yatanlar için kader mahkûmu sözü kullanılır, ama gerçek kader mahkûmu herhalde sen olmalısın Ba-

bacan. Hepimiz bir şekilde suçlu sayıldık düştük bu dama, hepimize bir şekilde kestiler faturayı ama anlaşılan o ki faturanın en ağırı sana kesilmiş.” dedi.

Sonra Niyazi'nin daha önce cezaevi tecrübesi olmadığını düşünerek ve kötü olaylarla karşılaşmaması için samimi bir ses tonuyla nasihat vermeye başladı,

“Bak Babacan burada herkes senin gibi kader mahkûmu değildir. Çok farklı olaylardan dama düşenler var burada. Yolda biri birine lan demiş adam öldürmüş, bahçenin birinden ağacın dalı öbür bahçeye uzanmış adam öldürmüş, adam gasp yapmış, kadına tecavüz etmiş içeri girmiş, anlayacağın burada bunun gibi bir sürü nedenden içeri girmiş it var. Cezaevine giren iliği bozuklar bir süre sonra yürüyüş tarzını, düşünce tarzını hatta konuşma tarzını değiştirirler, böyle itler ünlenebilmek ve birilerinin gözüne girebilmek için her türlü pisliği yaparlar. Böyle sütü bozuklara dikkat etmek gerek, herkesle fazla samimi olmamalı, daha çok kendinle meşgul olmalısın. Tabii kafana da her şeyi çok fazla takmayacaksın, arızaya bağladın mı psikolojin çabuk bozulur, bil ki devamı gelecektir, sıyırırısın kafayı. Kayışı kopardın mı sonra her şey daha zor gelir. Haa, unutmadan bir de kendine çok temiz bakman lazım, cezaevleri pislik yuvasıdır, bir pisliğe bulaştın mı teneshire sığınman işten bile olmaz.”

Salih, koğuşun içinde kısa bir süre göz gezdirdikten sonra,

“Babacan senin bu şartlarda bu koğuşta kalman mümkün değil, papazlara söyleyelim seni revire alsınlar, orada daha rahat edersin. Hem sen buradayken bizim de arıza yapmamız uzun sürmez, eninde sonunda eyleme gider bu iş” dedi. Niyazi içinde bulunduğu koğuşu bir kez daha inceledikten sonra,

“Koğuşlar genelde böyle midir? Yani burada yaşamak sizler için de zor olmalı. Buraya göre kalabalık sayılırsınız ve koğuştaki her şey, içinde yaşamak için çok yetersiz.”

diye sordu. Koğuş ağası,

“Haklısın Babacan aslında cezaevleri ve koğuşların du-

rumu ömür tüketmek için yeterince iyi olmasa da, genelde bundan daha farklıdır. Her çilehanenin en azından mutfağı, çamaşırhanesi ve benzer iş ocakları vardır. Koğuşların içi daha geniş, banyosu, mutfağı, helâsı kullanılabilir durumdadır. Ama buralar, isyanlarda yakılıp yıkıldığında kullanılamaz duruma geldi. Cezaevinde en son isyan çıkış çok zaman geçmedi. Tabii bu harabenin devam etmesinin başka nedeni de isyandan sonra mahkûma bedel ödetip ayrıca cezalandırmaktır. Hani geçmişten ders alsınlar misali. Ayrıca bu durum birilerinin de işine gelmektedir ya neyse. Bizim için şu anda şartlar bundan daha iyi olamaz Babacan, duvarları nem de koksa, yemeğine helâ kokusu da karışsa, gönlümüz burada olmasa da sonuç itibariyle biz bu sarayda misafiriz. Sen bu politikalara aldırış etme, biz şimdilik senin sorununu çözelim.”

diye sözlerini sürdürerek koğuşun kapısına doğru yürüdü. Kapıdan gardiyanlara seslenerek koğuşa gelmelerini sağladı. Gardiyanlara durumu izah edip Niyazi'nin revirde kalmasının daha uygun olacağını anlattı. Gardiyanlar bu isteğe önce olumsuz yaklaşıyorlar da, koğuşun içindeki şartların onun için uygun olmadığını anlamaları fazla zaman almamıştı. Revire gönderilmesi için cezaevi müdürü ile görüşmeye gittiler. Kısa bir süre sonra geri döndüklerinde,

“Şansın varmış.” dediler.

“Müdür bey onay verdi, revire yerleşiyorsun.” Niyazi, bir buçuk saate yakın kaldığı koğuştan ayrılırken, içerideki mahkûmlarla tek tek vedalaşmış, birbirlerine Allah kurtarsın dileklerinde bulunmuşlardı. Koğuştan çıkıp cezaevinin engebeli koridorlarında yol alırken revire gidiyor olma düşüncesi, her şeye rağmen koruyucu meleklerin ona yardım ettiğini hissetmesine neden oluyordu. Ve az da olsa rahatlıyordu.

REVİR KOĞUŞU

Revirin kapısı açıldığında, Niyazi umduğu revir hayaline göre hayal kırıklığına uğramış olsa da, burası bir önceki ko-

ğuşa göre oldukça lüks sayılırdı. Yaklaşık seksen metrekare alandan oluşan revirin içinde, ranza ve tek yataklardan oluşan on beş kişilik yataklar, buzdolabı, televizyon olduğu gibi, banyo, tuvalet ve mutfağı da ayrı bölümlerden oluşuyordu. Gardiyanlardan biri Niyazi'yi revirdeki koğuş ağasının yanına götürerek,

“Beşir, bak bu yarı canlı bundan sonra burada kalacak. Sana emanet, sen gerektiği gibi ilgilenirsin artık.” dedi. Ve gardiyanlar revirin kapısını kapatarak dış dünya ile ilişkisini bir kez daha kesmek üzere çıkıp gittiler. Gardiyanlar gittikten hemen sonra Beşir Niyazi'nin yanına geldi. Bir süre Niyazi'yi süzdükten sonra,

“Bak yarım adam, buranın ağası da paşası da benim. Buranın kuralları vardır. Burada ben ne dersem o olur. İstersen ayrıntı yapalım biraz. Bir şeye ihtiyacın olursa bana söyleyeceksin. Ailenle bir şey görüşmek istesen bile önce bizim haberimiz olacak. Bizim bilgimizin dışında hiçbir şey görüşmeyeceksin. Üzerinde para varsa bana vereceksin. Senin üzerinde para buldurmana gerek yok artık. Ben gerekirse ihtiyaçlarını karşılarım.”

Revir ağası Beşir, bu sözleri ile üzerinde baskı oluşturarak Niyazi'ye patronun kim olduğunu anlatıyordu. Sözlerini,

“Bak senin özel muameleye ihtiyacın var. Gel bu işi netleştirelim. İhtiyaçlarının karşılanması için bana her ay beş yüz lira vereceksin. Umarım her şeyi iyi anlamışındır dostum, dediğim gibi bundan sonra ağa da dostun da benim, söylediklerime aynen uy rahat et, kollarız seni burada, bak aksilik edip de sonra yarım halini tamamlatma bana.”

Diğer sözlerini bitirdikten sonra, mahkûmlardan birine dönerek,

“Yaşar, bak bir kurbanlık var burada, bundan sonra bununla sen ilgileneceksin. Bu kurbanlığın hiç bir şikâyetini duymayacağım, gerektiğinde altını üstünü temizleyecek, ne ihtiyacı varsa göreceksin.” dedi. Beşir, sarışın kısa saçlı, uzun boylu, iri yarıydı. Karşısındakinin yüzüne baktığı soğuk bakışlarında en ufak bir samimiyet hissi uyandırmıyordu.

Diğer mahkûmlar, isteyerek ya da istemeyerek Beşir'e karşı saygıda kusur etmiyorlardı. Niyazi'ye bakmakla görevlendirdiği mahkûm,

“Tamam, reis merak etme sen, ben ne gerekiyorsa hallederim.” diye itaat ederek Niyazi'yi revirin girişindeki yatağın yanına getirdi. Kısık bir ses tonuyla,

“Aga buraya nerden düştün bilmem ama söylediklerinin hepsi doğrudur, söylediklerini aynen yapsan iyi edersin, yarın bunun ne yapacağını kestirmek zordur, ters düşme sakın bununla. Neyse burada yatacaksın, bir şeye ihtiyacın olursa ben seninle ilgilenirim. Yaşar diye seslenmen yeter.” dedi.

Onunla ilgilenmek... Ne şekilde? Nereye kadar? Hiç tanımadığı biri zor durumda kaldığında altını mı temizleyecekti? Vücudundaki kasılmaları önlemek için egzersiz mi yaptıracaktı? Vurulduğu günden bugüne kadar yaşadıkları bundan sonra yaşayacaklarına alışabilmesi için hazırlık devresi miydi? Soru işaretleri ile dolu olan düşünceler beynini kemirmeye başlamıştı Niyazi'nin. Eğer öyle olacaksa en kısa zamanda ruhunu teslim etmeyi yeğlerdi. Ona bakmakla görevlendirilen mahkûmun yardımıyla kapının yanındaki yatağına uzanmış, yeni yerine alışabilmek için beyin hücrelerinde dolaşan huzursuzlukları yenmeye çalışıyordu. Öyle görülüyordu ki istese de istemese de kendini kötü hissetmesine neden olacak olaylarla karşılaşması kaçınılmazdı. Öyleyse o tür olaylarla karşılaşana kadar onu huzursuz edecek düşüncelerden uzaklaşmalıydı. Avuntuları, delirmesini engelleyecek küçük oyunları olabilirdi.

Revir, adına uygun olduğu gibi hastaların kaldığı bir yerden öte, daha çok torpilli mahkûmların kaldığı yerdı. İçeride onun haricinde on bir mahkûm daha kalıyordu, ama içlerinden yalnızca üçü hasta idi. Koğuş ağasının gücü her halinden belli oluyordu, diğerleri ise ya paralı ya da koğuş ağasının orada kalmasını istediği mahkûmlardı. Koğuş ağası geceleri uyuduğu zaman onun himayesinde olan mahkûmlar sırayla nöbet tutarak gelebilecek tehlikelere karşı önlem alıyorlardı. Çünkü her türlü adaletsizliğin yaşandığı cezaevi koğuşla-

rında, en büyük adaletsizlik yine koğuş ağaları tarafından yapıyordu.

Niyazi, yatağından sandalyesine, sandalyesinden tekrar yatağına revirdeki mahkûmların yardımıyla geçiyordu. Ama çok mecbur kalmadıkça onlara yük olmamaya çalışıyordu. Sandalyesine geçtiği zamanlar sabah kahvaltı saatleri, bir de yatakta çok sıkıldığı zamanlardı. Onun dışında zamanının çoğunu yatakta geçiriyordu. Cezaevi yemeğinin dışında her türlü yemeği dışarıdan getirtme imkânı vardı. Tabii her şeyin en iyisi önce koğuş ağasının önüne konurdu. Yemek ailenizden bile gelse yemeğin en iyi yerleri koğuş ağası tarafından yenir, onun istediği gibi paylaştırılırdı. Niyazi, böbreklerini kaybetmemek için çok su içmesi gerektiğini biliyordu. Hastanede aldığı mesane eğitimiyle birlikte en sağlıklı yöntem olan, bir kateter yardımıyla mesanesini dört saatte bir boşaltıyordu, ancak hastaneden zamanından önce çıkarıldığından ve henüz mesane eğitimi tamamlanmadığından saat aralarında idrar kaçakları oluyordu. O nedenle hastaneden ayrılmadan önce mesaneye kalıcı sonda takılmıştı. Mesanesinden içeriye takılmış sabit bir sondadan dışarı akan idrarı, idrar torbasına doluyor, torba dolduğunda ise bazen koğuş ağası tarafından ona tahsis edilen mahkûmun, bazen de diğer mahkûmların yardımı ile tuvalete boşaltılıyordu. Böbrekleri söz konusu olduğu için idrarının başkası tarafından boşaltılmasından çok rahatsızlık duymuyordu. Ama büyük tuvalet ihtiyacını başkasının yardımı ile giderme düşüncesi ona inanılmaz sıkıntı veriyordu. Rehabilitasyon merkezinde bağırsaklarının boşaltımı ile ilgili tuvalet eğitimi almıştı. Ama şu anda içinde bulunduğu şartlar, ona öğretilenleri uygulayabilmesini mümkün kılmıyordu. Çünkü koğuşun tuvaletinin kapısı onun sandalyeyle geçebileceğinden daha dar, içerisi gereğinden daha küçük, üstelik tuvalet de alaturka idi. Niyazi revir koğuşuna geldiğinde ilk fırsatta bir bahaneyle tuvaleti kontrol etmiş ve kendisine uygun olmayan alaturka bir tuvalette, tuvalet ihtiyacını nasıl gidereceği konusunda endişeye kapılmıştı. O nedenle fazla yemek ye-

miyor, yemek saatlerinde neredeyse aç kalıyordu. Kendince karşılaşmak istemediği zamanı, bulduğu gerekçelerle ertelemeye çalışsa da, beklenen an ikinci günün sonunda bağır-saklarında oluşan sancı ile birlikte karşısına çıkmıştı. Koğuş ağasından izin aldıktan sonra Yaşar'ı yanına çağırdı. Utana sıkıla,

“Yaşar, benim sıkıntım var. Galiba büyük tuvaletimi yapacağım.” dedi.

“Dur baba dur sakın öle bir şey yapma, ben hemen bez mez bir şeyler ayarlar gelirim sen iki dakika sık dişini.” dedi Yaşar. Yanından uzaklaşmaya başladığı anda içeriye yayılan kokudan tuvaletini yapmaya başladığını anlamıştı Niyazi. Yerin dibine girmek herhalde bu olmalıydı. Bu durumu değiştirmek için elinden hiçbir şeyin gelmeyeceğini biliyordu. Gözyaşlarını içine akıtarak, kaderine razı olmuş bir şekilde Yaşar'ın kendisini temizlemesini bekledi. Bu durumu diğer mahkûmlardan gizleyebilmeyi çok isterdi ama içinde buldukları revir koğuşu, bunun için yeterince müsait değildi. Diğer mahkûmlara belli etmeden yüzlerindeki ifadeyi görmeye çalıştı. Bazılarının yüzündeki iğrenerek bakan ifadeleri görünce, koğuşun içine yayılan kokudan rahatsız olduklarını anlamak hiç de zor olmuyordu. Yaşar, Niyazi'yi temizlerken diğerlerinin onu görmemeleri için üzerine örttüğü örtüyle gizlemeye çalışıyordu ama kokuyu gizlemek mümkün değildi. O anda dakikalar haftalar gibi gelmişti Niyazi'ye. İleriki günlerde anladı ki insan, şartlar ne olursa olsun, asla alışmam dediği şeylere bile zamanla alışmak zorunda kalıyordu.

Niyazi'nin alışmak zorunda olduğu bir başka durum ise, cezaevi kurallarına mutlaka uyulması gerektiği idi. Cezaevi dışındaki yaşamında kendi değerlerine ve inançlarına göre hareket edebiliyordu ama şu anki bulunduğu şartlarda öyle bir şey söz konusu değildi. Koğuş ağasından izin almadan konuşmaya bile kimse cesaret edemezdi. Ancak o söz hakkı verdiğinde konuşulabilirdi. Koğuş ağasının verdiği talimatlara göre herkesin yapmak zorunda olduğu görevleri vardı.

Biri bulaşık yıkar, biri yemek yapar, biri çay demler, biri temizlik yapar, kısaca herkes itiraz etme şansını olmadan verilen görevleri yerine getirirdi. Niyazi de herhangi bir sorun yaşamamak için uygulanan her kurala uymak zorunda kalıyordu. Bir gün revirdeki televizyon bozulduğunda, koğuş ağasının,

“Görüş gününde ailine haber ver bir dahaki gelişlerinde televizyon getirsinler.” sözlerine karşı boynunu eğerek, “peki ağabey” demekle yetinmişti.

Cumartesi günleri ailesiyle görüş günüydü. Cezaevine girdiği günden beri ailesiyle görüşeceği ilk cumartesiye yalnızca bir gün kalmıştı. Buraya geldiğinden beri hiç banyo yapmamıştı. Doğrusu pek de iyi koktuğu söylenemezdi. Eşinin onu bu durumda görüp üzülmelerini istemiyordu. Koğuş ağasından izin aldıktan sonra, mahkûmlardan banyo yapabilmesi için ona yardımcı olmalarını istedi. Banyonun içine girip yıkanabilmesi için cezaevi idaresinden plastik bir sandalye istediler. Soğuk kış aylarının içinde olduklarından, revirin içi buzdolabı gibiydi. Seksen metrekareselik koğuş, elli santimetre kare kalorifer peteği ile ısıtılıyordu. Niyazi'nin yattığı yer ise kalorifer peteğine en uzak yerde bulunuyordu. Niyazi, üşümek için üç kazak üst üste giyiyor, üzerine üç battaniye örtüyordu. Üzerindeki giysileri çıkardıkça titremeye başlamıştı. Banyo yaparken suyun ısınması için şofben türü bir su ısıtıcısı olmamasına rağmen, mahkûmlar suyu ısıtmak için ilginç bir yöntem bulmuşlardı. Duvar döşemelerinin arasındaki tahtaların arkasından geçen, elektrik kablolarının bir kısmını dışarı çıkarmış, kablounun içindeki elektrik tellerinin ucunu kesmişlerdi. Kesilen tellerin ucuna konserve kutularını bağlayarak su ısıtıcısı yapmışlardı. Elektrik gelen telleri suyla temas ettiriyor, böylece suyun ısınmasını sağlıyorlardı. Gardiyanların bu şekilde sıcak su elde edildiğini bilip bilmediklerini merak etmişti Niyazi. Daha sonra kaçak elektrikle bu şekilde sıcak su elde edildiğini gardiyanların da bildiğini anladı. Hem bilseler ne fark ederdi ki? Bu şartlarda başka türlü nasıl davranılabilirdi? Mahkûmlar,

Niyazi için de aynı yöntemle suyu ısıtarak banyo yapmasını sağladılar. Banyo yaparken Yaşar'ın yanında bir mahkûm daha vardı Niyazi'ye yardım eden. Niyazi, Nadire'nin dışında ilk kez çıplak bir durumda başkalarının yanında banyo yapıyordu. Mahkûmlar, çamaşırlarını çıkardıkları zaman Niyazi çıplak kaldığında çok utanmış, durumunu çok yadırgamıştı. Çaresizlik ona bir kez daha, şu anda yaşadıklarını daha önce hayaline bile getiremeyeceği oyunun sahnesini hazırlamıştı. Öyle görünüyordu ki, sahne de, oyucular da, zaman zaman değişecek ama Niyazi'yi bekleyen sürprizler hiç bitmeyecekti. Şartlar onun istediği gibi olmasa da sıcak su rahatlamasını sağlamıştı. Ayrıca banyo yapmadan önce üzerine sinmiş olan ve hoş olmayan kokulardan da kurtulmuştu. Tabii koğuşun içi banyodaki sıcak su kadar rahatlatıcı değildi. Banyodan çıktığı andan itibaren üşümeye başlayan Niyazi, daha sonra uzun bir süreyi yatağının içinde titreyerek geçirdi.

Niyazi, gece heyecandan doğru dürüst uyuyamamıştı. Eşini haftalardır görememişti ama artık onu görebilmek için yalnızca saatlerin geçmesine ihtiyacı vardı. Ziyaret saati yaklaştıkça içindeki enerjinin gittikçe artması kendisini de şaşırtıyordu. Günlerdir hiç uyanmadan uyumuşçasına kendini çok zinde hissediyordu.

GÖRÜŞ GÜNÜ HEYECANI

Görüş gününün heyecanını yalnızca Niyazi yaşamıyordu. Nadire de aynı zamanları en az Niyazi kadar heyecanlı geçiriyordu. Ayrı kaldıkları uzunca aradan sonra Niyazi'yi göreceği için, içi içine sığmıyordu. Üstüne başına çeki düzen vermek için aynanın karşısına geçti. Niyazi'ye hem dinç, hem de güzel görünmeyi istiyordu. Ancak, aklının onda kalmaması için mütevazı ve sade olmayı da ihmal etmemesi gerektiğini düşünüyordu. Nadire'nin içinde bir kuş sanki hiç durmadan kanat çırpıyordu. Bir türlü sakinleşemiyor, yoğun bir şekilde, hem merak, hem sevinç, hem de endişe duygu-

larını aynı anda yaşıyordu. Evden çıkmadan önce Niyazi için hazırladığı, içine temiz çamaşırlar koyduğu çantayı eksik bir şey olup olmadığını anlamak için tekrar tekrar kontrol etti. Niyazi'yle yapacağı görüşmenin nasıl olacağını düşündü bir an. Acaba ona sarılıp dokunabilecek miydi? Teninin kokusunu içine çekebilecek miydi doya doya? Buna izin verecekler miydi? Yoksa tel örgüler arkasından yalnızca bakmakla mı yetinecekti? Kocasını istediği gibi görebilmek için içinden dua etti Nadire. Sonra bir an önce eşine kavuşabilmek için evden dışarı çıkıp yola koyuldu.

TEL ÖRGÜLER ARDINDA

Niyazi, eşiyile görüşeceği ziyaret yerine gitmesi için koğuşun kapısı açıldığında, eşine karşı hissettiği özlem duygusunun her saniye daha da fazlalaştığını fark etti. Gardiyanlar, görüş yerine götürebilmek için onu ara koridorlardan taşıırken içinden onlara daha hızlı, hadi durmayın acele edin biraz demek geçiyordu. Saatler gibi süren dakikaların ardından, nihayet eşi karşısındaydı işte...

İçinde, uzun süredir eşiyile tek kelime konuşmamanın hasreti olsa da, kelimeler boğazında düğümleniyor bir türlü konuşamıyordu. Ona sormak istediği ve merak ettiği binlerce şey vardı. Çocuklar, yaşadığı sıkıntılar ve dışarıda onsuz geçip giden hayatla ilgili her şeyi merak ediyordu. Ama sanki dilini yutmuşçasına kilitlenip kalmıştı. Eşiyse gözlelerinden süzülen yaşların ardından, gözlerini kırpmadan onu izliyordu. Bir müddet sonra Niyazi, elini aralarındaki tel örgüye uzatarak,

“İyi misin?” diye sorabildi.

“İyiyim, sen beni merak etme.” diye yanıt verdi Nadire.

“Peki, çocuklar, onlar nasıl?” diye sordu Niyazi.

“Onlar da iyiler. Ama seni çok özleyiyorlar, senin kıyafetlerini koklayıp onlarla birlikte yatıyorlar. Üzerlerinde senin kokun olduğu için yıkamamı istemiyorlar. Bazen de sabaha kadar birbirimize sarılıp, birlikte yatıyoruz. “Anne babamın

kokusu senin üzerine sinmiş.” deyip beni kokluyorlar. Hepimiz iyiyiz, sen bizi düşünme. Asıl sen nasılsın? Ondan haber ver. Yani bu durumda... Seninle ilgilenen var mı? Bakabiliyorlar mı sana?”

Kâbuslarını eşine yansıtmak istemiyordu Niyazi.

“Merak etme!” dedi. “İyiyim ben. Düşündüğüm kadar kötü değilmiş burası. Revirde birlikte kaldığım mahkûm arkadaşlar çok iyiler. Her türlü ihtiyacımı karşılamak için ellerinden geleni yapıyorlar. Hatta bu gece banyomu bile yaptırılar. Baksana mis gibi kokuyorum.” Gözyaşlarına hâkim olamayan eşi, hıçkırıklarına engel olmak için eliyle ağzını kapatıyordu. Kendisine en çok ihtiyacı olduğu bir zamanda yanında olamamak, zoruna gitmişti Nadire'nin. Niyazi eşinin o durumunu görünce, o anki dış görünümünü merak etmişti. Zayıflamıştı Niyazi, doğru dürüst yemek yemediği için ve içinde bulunduğu kötü ruh hali nedeni ile kısa sürede dış görünüşü de değişmeye başlamıştı. Yine de Nadire'ye iyi görünebilmek için elinden geleni yapmaya çalışıyordu. Nadire, kendini biraz toparladıktan sonra,

“Para getirdim sana.” dedi. “Otuz beş lira içeriye verdim. İhtiyacın oldukça oradan alır ihtiyaçlarını giderirsin.”

O paranın onun eline geçmeden koğuş ağasının cebine girdiğini söyleyemedi Niyazi eşine. Hatta o kadar sıkıntının içinde, para getirme durumum iyi burada demek geliyordu içinden. Ama bir şekilde koğuş ağasının cebine para girmezse ne gibi sıkıntılar yaşayacağını az çok tahmin ediyordu. Eşine aklına gelen her şeyi söylüyor, kendisiyle sürekli konuşmasını sağlayabilmek için ona durmadan sorular soruyordu. Bu davranışının nedeni aslında açıktı. Eşine olan hasretinin, gardiyanın “Süre doldu” sözleriyle yarıda kalmasını istemiyordu. Ama yine de kaçınılmaz son yakalıyordu insanı. Gardiyanın sürenin dolduğunu belirten sözleri, eşiyile arasına bir kez daha hasret duvarları örmeye başlamıştı.

“Beni merak etme.” dedi, “Nasıl olsa çok kalmayacağım burada, sen çocuklarla kendine iyi bak yeter.”

“Sen merak etme, biz iyiyiz.” dedi Nadire. “İlk görüşme

günü tekrar geleceğim” diyerek zor da olsa Niyazi’nin yanından ayrılmak zorunda kaldı.

DÖNÜŞÜ OLMAYANDAN

Niyazi, gardiyanların kolunda revir koğuşuna geri dönerken, içinin hüzün kaplayacağını düşünmüştü. Ama nedense kendini çok güçlü hissediyordu. Eşini görmek ona çok iyi gelmişti. Revir koğuşunun kapısından içeri girdiğinde, revirin girişinin sağ tarafında Mümin’i gördü. Yere çömelmiş, başını ellerinin arasına almış, gözlerini ayırmadan önündeki bir noktaya bakıyordu. Mümin, esmer uzun boylu, kırk beş yaşlarında, sıksa denecek kadar zayıf bir vücut yapısına sahipti. Davranışları ve konuşmaları ile beyefendi bir kişiliği yansıtan Mümin’in hayat hikâyesini daha önce Yaşar’ın anlattığı kadarıyla biliyordu Niyazi. Bir cinnet anında karısını bıçaklayarak öldürmüş, aynı bıçağı kendi yaşamına son vermek için vücuduna saplamış fakat ölmemişti. Yaralı halde hastaneye götürülen Mümin’i daha sonra tutuklayarak cezaevine göndermişlerdi. Niyazi usulca yanına yaklaşarak,

“Mümin ağabey iyi misin?” diye sordu. Sessizce kafasını sallayarak yanıt vermişti Mümin.

“Ağabey konuşmak ister misin?” diye tekrarladı sorusunu Niyazi. Yavaşça kafasını kaldırıp Niyazi’nin yüzüne baktı Mümin.

“Hiçbir günahı, hiçbir suçu yoktu onun. Oysa ben onu bıçaklayarak öldürdüm.” dedi.

“Peki, neden yaptın ağabey?” diye sordu Niyazi.

“Cinnet anı işte.” dedi. “Oldu bir kere geri dönülmüyor.” Niyazi soruları ile Mümin’i üzmemek istemiyordu. Ama hem merak ettiği, hem de anlatmasını sağlarsa onu rahatlatabileceği düşüncesi ile sormaya devam etti.

“Cinnet geçirmene neden neydi ağabey, maddi sıkıntı mıydı?” “Yok, öyle çok fazla maddi sıkıntımız yoktu. Aile arasında dedikodular oldu buna sebep.” diye yanıt verdi Mümin. Niyazi biraz da çekinerek,

“Nasıl yani, namus meselesi mi?” diye sordu. Mümin sınıktılı bir iç çekişin ardından anlatmaya devam etti.

“Yok, namusluydu benim karım. Bizim aile kalabalıktı, annem, babam, çocuklar... Akrabaların gelip gitmesi de hiç bitmezdi. Senin anlayacağım dedikodu, dır dır hiç bitmezdi bizim ailede. Bazen öylesine çoğalırdı ki bunlar, son zamanlarda kendime hâkim olamamaktan korkup gece yaraları bile kendimi dışarı atardım.” Mümin sözlerine biraz ara verdiğinde, Niyazi merakına yenik düşüyor hemen yeni bir soru soruyordu.

“Peki, aşırı alkol alır mıydın?” Konuşmak sanki Mümin’i de rahatlatmaya başlamıştı. Anlatmaya devam etti,

“Yok, alkol kullanmazdım. Ama o gece dedikodu, dır dır, kavga o kadar büyümüşü ki sonunda karımla çok şiddetli tartışmaya başlamıştık. Cinnet anı işte, bıçağı ona sapladık-tan sonra fark ettim. Sonra yaptığının farkına varınca bıçağı kendi vücuduma da saplayıp kendimi öldürmek istedim. Ama gördüğün gibi başaramadım işte. İyi insandı benim karım. Çok iyi insandı.”

Mümin’in içindeki vicdani hesaplaşma her haliyle dışa vuruyordu. Koğuştaki mahkûmlardan bazıları, Mümin’in vicdani hesaplaşmasını tetikliyor, bir süredir,

“Ulan oğlum senin vaden bitmiş artık, ver cezayı kendine kes biletini olsun bitsin, bu delikte dünyadan daha ne bek-lentin var ki.” gibi sözlerle onu adeta intihar etmeye zorlu-yorlardı.

Cezaevlerinde intihar ya da yaralama olayları çok sık gö-rülen olaylardı. Parası olmayan gariban mahkûmları ya koğuştan atar ya da intihara zorlardı. Bu tür yaralama ve ölümle sonuçlanan olaylar, koğuş ağasının ününü arttırırdı. Hatta gerçek intihar olsa bile koğuş ağasının emri ile yapılmış gibi gösterilirdi. Amaç koğuş ağasının gücünü arttır-maktı. Niyazi, diğer mahkûmlara belli etmemeye çalışarak elini Mümin’in omzuna koyup, onu teselli etmeye çalıştı.

“Aldırma Mümin ağabey hepsi geçecek, bak benim duru-muma, bu durumda ceza evine düştüm ama biliyorum hepsi

geçecek, zaman her şeyin en iyi ilacıdır.” Sonra yavaşça Mümin’in yanından uzaklaşarak yatağına gidip uzandı. Gözlerini kapadığı koğuştaki bazı mahkûmların Mümin’e sataşmaları devam ediyordu.

“Yaşayan bir ölüsün sen, kurtul artık, yüksün sen, kes kendi biletini bitsin bu iş.” Mümin ise kısık bir sesle,

“Ben zaten ölmüşüm, yaşamamın bir anlamı olduğunu mu zannediyorsunuz?” diyordu. Niyazi bu sözleri duymamak için aklını sürekli başka yerlere vermeye çalışıyordu. Değer verdiği bir insandı Mümin ağabeyi, ara sıra yarenlik ederlerdi. Dört duvarların arasında onun için önemli bir sestti.

Sabahın çok erken saatlerinde uyandıığında, vücudunun soğuktan adeta kaskatı kesildiğini hissetmişti Niyazi. Koğuştaki diğer mahkûmlar uyuyorlardı. Bir tek Mümin uyanmış, kendine su ısıtıyordu.

“Mümin ağabey, şimdi sırası mı banyo yapmanın.” diye seslendi Niyazi.

“Dışarıda kar yağıyor hava buz gibi, bak hasta olursun sonra, daha sonra yaparsın banyonun.” Mümin’in kendisiyle olan diyalogu hep samimi olmuştu. Yine samimi bir ses tonuyla “Peki” dedi, “İstedğin gibi olsun, banyoyu akşama bırakalım.” Mümin’in Niyazi’ye karşı tavırları yalnızca samimi değil, aynı zamanda sevecen ve yumuşaktı da. Revir koğuşuna geldiğinden bu yana onu bir kez olsun kırmamıştı. Daha doğrusu Mümin’in birinin kalbini kırdığına bir kere bile tanık olmamıştı. Biraz önceki uyumlu yaklaşımı, ona karşı hissettiği yakınlığı daha fazla anlamasına neden olmuştu.

O gün genelde yaşanan sıradan günlerden biriydi. Her zamanki olan şeyler yaşanıyordu. Ancak içinde tuhaf bir his vardı Niyazi’nin. Zaman zaman midesinde tuhaf sancılar hissediyordu. Sanki kötü bir şeyler olacak gibi tuhaf hislere kapılıyordu. Sonra kendi kendine evham yaptığını düşünüyor, rahatlamak için telkine başlıyordu. Evhamlarının arttığı zamanlarda sevdiklerini bir daha göremeyeceği hissine kapılıyor, sonra karamsarlığını yenebilmek için beyninin içinde

kendi kendine yarattığı mutluluk oyunları ile yeni bir umuda sarılmaya çalışıyordu. O gün yoğunlukla bu tür çelişkiler içinde geçiyordu. Akşam yemeği hazırlandığında herkes sofranın başına geçti. Bir tuhaflık vardı ama bir türlü anlayamıyordu. Her zamankinden farklı bir akşamdı. Kimsenin içinden konuşmak gelmiyordu. Sessizce yenilen yemeğin ardından sofrada da sessizce toplanmıştı. Herkes bir kenara çekilmiş, tüttürdükleri sigaralarda çekilen her nefeste efkâr dağıtıyordu. Koğuşun içindeki herkes farklı bir işle meşguldü. Kimi televizyon seyrediyor, kimi boncuk diziyor, kimi kitap okuyor, kimi de uyukluyordu. Sıkıntıyla geçen zamanın ardından saat 23.00'ü geçmişti. Mümin, oturduğu yerden usulca kalkıp banyoya doğru yöneldi. Banyodan gelen seslere bakılırsa Mümin yine su ısıtıyordu. Mümin, banyonun kapısını kapattıktan sonra Niyazi de yine tuhaf düşüncelere dalmıştı. Eşini, çocuklarını, annesini, ablasını, ağabeyini düşünüyordu sürekli. Acaba şu anda her biri neler yaşıyordu? Onları bir daha göremeyeceği düşüncesine kapıldıkça içini inanılmaz bir sıkıntı kaplıyor, bu sıkıntı paniğe kapılmasına neden oluyordu. Bu tür düşüncelere daldığında, sanki onu bir gün ailesine tabutla teslim edecekleri korkusuna kapılıyordu. Bu tür düşüncelerle zihninin ne kadar oyalandığını merak ettiği anda saatine baktı. Saat 24.00'ü geçiyordu. Yani Mümin banyoya girili bir saatten fazla zaman geçmişti. Kış günü banyoda bir saat kalınması mümkün değildi. Niyazi endişelenmeye başlamıştı. Ama koğuştaki diğer mahkûmlarla Mümin'in arasında yeni bir sorun yaşanmaması için mahkûmlara seslenmek gelmiyordu içinden. Bir süre daha beklemeye karar verdi. Ancak bir süre sonra endişeleri iyice artmaya başlayınca yatağında uyuklamakta olan koğuş ağasına seslendi.

"Beşir ağabey uyanık mısınız?" Gecenin bir yarısı Niyazi'nin kendisine seslenmesi Beşir'i çok şaşırtmıştı. Hormurtuyla çıkan ses tonunun ardından koğuş ağası Beşir kafasını kaldırıp ona doğru baktı.

"Ne var ulan bu saatte, uykunu kaçırarak önemli bir şey

mi oldu?” diye seslendi.

“Mümin ağabey banyoya gireli nerdeyse bir buçuk saat oldu. Bu soğukta bu kadar zaman orada kalması pek normal değil. Düşüp bayılmış olabilir diye düşünüyorum.” dedi Niyazi. Bir buçuk saate yakın sözü Beşir’i de meraklandırmıştı. Yerinden kalkıp banyonun kapısına vurmaya başladı.

“Mümin oğlum bir şey mi oldu lan açsana kapıyı..Ulan olum amma takıldın içerde yoksa başka bir iş mi var tövbe tövbe?” İçeriden ses gelmeyince Beşir kapıyı zorlamaya başladı. Kapı içeriden sürgülediği için açılmıyordu. Beşir’in banyonun kapısını zorlarken çıkardığı sese diğer mahkûmlar da uyanmıştı. Beşir mahkûmlara dönüp,

“Ne bakıyorsunuz ulan halledin çabuk şu kapıyı.” diye bağırmaya başladı. Mahkûmlardan biri kapıyı omzuyla kırıp içeri girmesi ile bağırması bir oldu. “Harbiden yolcu olmuş bu, abi bu bileti kendine kesmiş, hem de dönüşü olmayandan.”

Mümin banyoya giderken kimseye belli etmeden yanında bir çarşaf götürmüştü. Tuvaletle banyonun bölündüğü arada betondan bir kiriş vardı. Çarşafın bir kısmını kirişe dolamış, diğer kısmını ise boğazına bağlamıştı. Daha sonra üzerine çıktığı sandalyeyi iterek asmıştı kendini.

Koğuş ağası panik halde koğuşun kapısından bağıarak idareyi çağırdı. Önce gardiyanlar, daha sonra cezaevi doktoru ve savcı geldi koğuşa. Savcı ve doktor gelene kadar gardiyanlar Mümin’in cesedine dokunmamışlardı. Savcı, Niyazi’nin haricinde herkesi dışarı çıkardı. Yalnız kaldıklarında,

“Bak Niyazi” dedi, “Diğerlerini tanıyorum. Sen onlardan farklısın. Doğruyu söyleyeceğine inanıyorum. Bu adam gerçekten kendini astı mı? Yoksa başkalarının işi mi bu?” Diğer mahkûmların baskısıyla böyle bir sonun yaşandığını nasıl söyleyebilirdi ki Niyazi? Aksi takdirde daha bir gün bile geçmeden onun da ölüsü çıkardı oradan. Üstelik savcıyla bir tek o yalnız kalmıştı. Eğer mahkûmları suçlayıcı bir şey söylerse, cezaevi savcısı da aslında başına neler gelebileceğini çok iyi biliyordu. “Hiç kimsenin günahı yok.” dedi Niyazi. “Mümin ağabey yaptığı şeyden dolayı sürekli vicdan azabı çeki-

yordu.”

Savcı cezaevi koğuşunda neler olabileceği konusunda yeteri kadar tecrübeliydi. Ama tecrübesi aynı zamanda eğer Niyazi konuşursa onun başına da neler gelebileceğini bilecek kadar da yeterliydi. O nedenle ona karşı yaptığı sorgulamada fazla ısrarlı davranmadı. Diğer mahkûmları da sorguladıktan sonra Mümin’in cesedini de alarak gardiyanlarla birlikte koğuştan dışarı çıktılar.

BEDEL

Olayın hemen ertesi günü koğuş ağası Beşir Niyazi’nin yanına gelerek,

“Yarım adam sana bir şey söyledik senden sonuç çıkmadı, lan senin yirmi dört saat kahrını çekiyoruz, sırtımızda yatıyorsun bir de yarım ayağınla kabadayısın. Ne o, yoksa bizi takmıyor musun? İlle de sana başka muamele mi çekelim? Daha önce de söyledik, söyle karına beş yüz lirayı getirsin. Bizim de ihtiyaçlarımız var, eğer bunlar giderilmezse burada sabır çabuk tükenir. Sonra istenmese de üzücü olaylar yaşanabilir. Biz üzerimize düşeni yaptık, seni kolladık. Sen de sorumluluklarını yerine getirmek için fazla gecikmesen iyi edersin.” dedi. Sanki başından aşığı kaynar sular dökülmişti Niyazi’nin. Ne yazık ki, tamam demekten başka çaresi yoktu. Sessizce,

“Olur ağabey, en kısa zamanda hallederim.” dedi.

Başlarına gelen olaydan sonra hastanede yatarken işlerinin devam ettirilebilmesi için ağabeyiyle birlikte halasının oğluna vekâlet vermişlerdi. Ama ondan da bugüne kadar pek ses soluk çıkmamıştı. Hastane ve cezaevi sorunlarıyla uğraşırken, malvarlıklarıyla ilgili son durumlarını pek bilemiyordu. Hastaneden çıkmadan önce Çamlıca’daki yüz on beş metrekare olan dairesini halalarının oğluna verdikleri vekâletnameyle satılığa çıkarmış, ağabeyinin ve kendisinin yatıkları özel hastanenin masrafları ve diğer harcamalar için o para öylece gitmişti. Bütün malvarlıklarına ağabeyiyle or-

taktılar. İkisine ait birer ev, otomobil tamirhanesi olan işyerleri, ayrıca uzun yol seferi yapan iki otobüsleri vardı. Otobüsleri satın alırken bir kısmına peşin para ödemiş, geri kalanını da borç senedi imzalayarak vade yapmışlardı. Senetler hem işyerinden, hem de otobüslerin sefere çıkmasından kazanılan para ile ödeniyordu. Şu anki durumu tam olarak bilmiyordu. Ama halasının oğluna verdikleri vekâletle işleri bir şekilde idame ettiriliyordu. “Umarım işler iyi gidiyordur.” Diye geçirdi içinden. O ana kadar kaldığı revir koğuşunda kendisi için sorun yaşayabileceği önemli bir aksilik olmamıştı. Hatta bir insanın ağır yük olabileceği birçok özelliğe sahip olduğu halde Beşir’in talimatıyla, diğerleri tarafından yükleri hafifletilmişti de. Şimdi ise ödemesi gereken bedeli hatırlatıyordu Beşir. Eğer Niyazi ödemezse kendileri tarafından nasıl ödetileceğini de ihmal etmeden.

ERKETE

Bir hafta sonra, Niyazi, eşinin ziyarete geldiği gün kendisiyle görüşe çıkmaya hazırlanırken, koğuş ağası Beşir, ondan alacağı haracı öncekilere nazaran daha sert bir ses tonuyla bir kez daha hatırlatarak,

“Lan Niyazi, unutma sakın ailene söyle bundan sonra her ay beş yüz lira getirecekler. İyi anlat onlara, buranın şakası olmadığını çok iyi anlat, anlat ki beş yüz lira yerine yarım halini saracak kefen getirmek zorunda kalmasınlar.” dedi. Niyazi, “Ağabey bir aksilik olmuş olmalı, yoksa şimdiye kadar çoktan gelmişti para, ben ne olduğunu öğrenir bildiririm sana.” Diyerek Beşir’i yanıtladıktan sonra koğuştan tam çıkarken, Beşir mahkûmlardan birine onun peşinden gitmesi için işaret etti. Beşir’in Niyazi’nin peşinden gitmesi için gönderdiği mahkûmun adı Ziya, cezaevindeki lakabı ise Erkete idi. Erkete, cezaevinde Beşir’e en sadık adamlardan biriydi. Her konuda onun gözü kulağı oluyor, cezaevinde olup biten her şeyden Beşir’i haberdar ediyordu. Diğer mahkûmların olduğu gibi Erkete’nin, yeme içme, giyim kuşam, sigara,

uyuşturucu ve buna benzer masrafları da tabii ki Beşir tarafından karşılanıyordu. Yirmili yaşlarda olan Erkete, minyon tipli, yaşına göre neredeyse ufak denebilecek yapıdaydı. Kıvrıkcık denilecek kadar dalgalı saçlarının yanı sıra vücudundaki tek orantısızlık, normalden çok daha büyük sayılabilecek kulaklarıydı. Erkete'nin cezaevine girmeden önce yaptığı iş, hırsızlık, uyuşturucu pazarlığı gibi işlenen suçlara gözcülük yapmaktı. Söylentilere göre Erkete işinin ehliydi, ama şu anda cezaevinde olduğuna göre o da diğerleri gibi en sonunda yakayı ele vermişti işte.

HAYAL KIRIKLIğI

Gardiyanların onu taşıdığı görüş yerine giden koridorlardan geçerken, bundan sonraki cezaevi yaşamında onu daha zorlu günlerin beklediği hissini yoğun biçimde hissetmeye başlamıştı Niyazi. Beşir'in isteklerini yerine getirmediğinde bedelini ne kadar ağır ödeyeceğini çok iyi biliyordu ama bu bedeli Nadire'ye detmeyi istemiyordu. Ne olursa olsun eşine bu tür sıkıntılarını belli etmemeye karalıydı. Onun da zaten yeteri kadar sıkıntısı vardı. Ailenin bütün yükü onun üzerindeydi. Becerikli bir kadını Nadire. Daha önce de işle ilgili alınması gereken önemli kararlarda bile Niyazi ile birlikte çeşitli fikirler yürütür, fikirlerinin ne kadar isabetli olduğunu daha sonra anlardı Niyazi. Evin idaresiyle ilgili birçok sorumluluk ise zaten Nadire'nin üzerindeydi. Ama bu kez durum çok farklıydı. İlk kez başlarına gelen böylesine bir felakette, hem kendisinin hem de ailenin bütün yükü Nadire'nin üzerine yıkılmıştı. Ve Niyazi, Nadire'ye hiçbir şekilde yardımcı olamıyordu.

Görüş yerine geldiğinde eşinin yüzündeki tatlı tebessüm, içinde bulunduğu sıkıntılarının bir an önce dağılmasına yetmişti Niyazi'nin. Hasretle yüzüne bakıyor, yaşamak için verdiği mücadelede onun ne denli etken olduğunu düşünüyordu. Nadire, Niyazi'nin yüzüne dikkatlice bakıp,

“şu anda neler düşündüğünü bilmiyorum ama iyi gr-

nüyorsun.” dedi. Niyazi,

“Senin benim için ne kadar önemli olduğunu düşünüyorum.” diye yanıt verdi.

“İyi ki varsın, bana güç veriyorsun. Sen nasılsın, her şey yolunda mı?”

“Merak etme sen, ben iyiyim” dedi Nadire. Tek endişem sensin. Sen buradan kurtulduktan sonra her şey daha iyi olacak.” Niyazi de, Nadire’nin temennilerine umutla karşılık verdi. “İnşallah, o günleri ne zaman görürüz bilemiyorum ama umarım çok fazla sürmez. Çocuklar, annem iyiler mi?”

“Herkes iyi, merak etme sen. Herkes için bir tek zor olan şey var, senin yokluğuna alışmak.”

“Ağabeyim nasıl, onun davası ne durumda?” Bu soru karşısında Nadire’nin yüzünde belli belirsiz bir sıkıntı ifadesi hissetti Niyazi. Endişe ile tekrar sordu.

“Kötü bir şey mi var Nadire? Anlat hadi.”

“Ağabeyin için tutuklama kararı verdiler. Aslında hastaneden taburcu olduktan sonra, savcılığa avukatla birlikte ilk ifadesini vermiş ve serbest bırakılmıştı. Ancak yaklaşık on gün sonra karşı taraftan biri, çatışmada Hasan da vardı, ben onun silahından çıkan kurşunla vuruldum diye ifade verince, ağabeyin için de tutuklama kararı çıkartmışlar.” Nadire başını öne eğdi. “Senin anlayacağın ağabeyin de firar durumunda Niyazi. O günden beri kaçak durumda yaşıyor. Senin üzülmemen için bu durumu senden gizlemek zorunda kaldık.”

İçinde yeniden sıkıntılar oluşmaya başladı Niyazi’nin. Cezaevinde yaşadığı sıkıntılar yetmiyormuş gibi şimdi bir de ağabeyinin kaçak olma durumu eklenmişti üzerine.

“Umarım başına kötü bir şey gelmeden her şey yoluna girer.” diye söylendi. Ardından endişe ile,

“Nadire, ağabeyimle ilgili bir gelişme olursa beni hemen haberdar et, merakta bırakma.” dedi. Sonra kendi içinde bulunduğu sıkıntıları hatırladı yeniden. Nadire’ye sıkıntılarını belli etmek istemese de içinde bulunduğu sıkıntılardan kurtulabilmesi için çözümler üretmesi gerekiyordu.

“Peki, Hilmi ne yapıyor? İşleri yürütsün diye vekâleti ona vermiştik. İşler ne durumda, haber alabiliyor musun? Masrafların karşılanabilmesi için para getiriyor mu sana?” diye sordu. Nadire, canının sıkın olduğunu ifade eden bir ses tonuyla,

“Bir kaç kez aradım ben onu. Ama şu anda tamirhane çalışmadığı için eline fazla para geçmediğini, otobüslerin, yolculuktan elde ettiği parayla senetlerin ancak ödendiğini söyledi.” diye yanıt verdi. İçindeki birikmiş olan öfke aniden patlamasına neden oldu Niyazi’nin.

“Sen ne söylüyorsun Nadire, biz o tamirhane ve otobüslerden gelen gelikle kaç aile geçindiriyoruz. Söyle Hilmi’ye ne halt ediyorsa aklını başına toplasın, yakmasın hepimizi.” Niyazi böyle bir gelişmeyi hiç beklemiyordu. Yaşanılan bu kadar sıkıntının yanında ailesinin en azından para sıkıntısı çekmediğini düşünüyordu. Artık eşine her şeyi anlatmaktan başka çaresi kalmamıştı. Çünkü Hilmi’den geleceğini düşündüğü parayla her şeyin yoluna gireceğini düşünüyordu Niyazi ama bu gelişmenin sonunda her şey alt üst olmuştu. Nadire’nin, Hilmi’den para alıp kendisine getirmesinin ne kadar önemli olduğunu çok iyi anlaması gerekiyordu.

“Bak Nadire, bunu sana söylemek istemezdim ama her zaman getirdiğinden daha fazla para gerekiyor bana dedi parayla. Nadire endişeyle Niyazi’nin yüzüne bakarak,

“Bir sorun mu var?” diye sordu.”Evet” dedi Niyazi. “Maalesef, benim yüküm ağır biliyorsun. İhtiyaçlarım herkesten daha farklı ve masraflarım da buna göre daha fazla oluyor.” “ Ne kadar gerekiyor?” diye sordu Nadire.

“Her ay beş yüz lira istediler.” dedi Niyazi. “Burada rahat edebilmem için o parayı mutlaka vermem gerekiyor. Sen Hilmi’yle görüş. Bana her ay beş yüz lira ayarlasın. Sizi de parasız bırakmasın.”

“Tamam” dedi Nadire. “Buradan çıkar çıkmaz hemen Hilmi’yi ararım ben.” Beşir’in, Niyazi’nin peşinden gönderdiği mahkûm, eşinden para istediğini duyunca koğuşa doğru gitmek üzere harekete geçti. Gardiyanın görüş sürelerinin

bittiğini belirten sözünün ardından Niyazi eşine veda ettikten sonra, gardiyanlar onu tekrar tekerlekli sandalyesiyle birlikte taşıyarak, revir koğuşuna geri dönmek üzere hareket ettiler.

Koğuşa giden koridorlardan geçerken, Nadire ile görüşme yaptığı sırada onlara yakın mesafede sayılabilecek bir yerde bekleyen gardiyan,

“Sıkıntılı bir halin var Niyazi, yoksa eşin kötü haberler mi verdi?” diye sordu. Niyazi, gardiyanın soruş şekline konuşmaları duyduğunu tahmin etmişti. İçinde bulunduğu çaresizliği belli etmemeye çalışarak,

“Yok ağabey kötü bir şey değil aslında, geçici bir sorun işte, yakında yoluna girer her şey.” diye yanıt verdi.

“Umarım dediğin gibi olur Niyazi, görüyorsun burada sıkıntıyı gariban çekiyor. Hele senin gibiler parası yoksa tam rezillik çeker. Rahat etmek için biran önce para bul sen.” Diğer gardiyanlardan bazıları da Niyazi’ye akıl veren gardiyanı destekleyen nasihatlerde bulundular.

“Beni düşündüğünüz için sağ olun, merak etmeyin siz hallolmayacak bir şey değil, dediğim gibi yakında her şey yoluna girer.” dedi Niyazi. İçinden, “Üzerinde devletin üniforması olan memuru bile böyle söylüyorsa, Allah gerçekten yardımcımız olsun.” diye düşündü.

İŞ BAŞA DÜŞÜNCE

Nadire cezaevinden ayrıldıktan sonra sokaklarda dalgın bir halde yürümeye başlamıştı. Niyazi’nin cezaevinde içinde bulunduğu şartları çok iyi biliyordu. O nedenle elinden geldiğince dışarıdaki sorunları Niyazi’ye yansıtmamaya çalışıyordu. Ancak kendisinin yaşadığı zorluklar hiç de azımsanacak gibi değildi. Bir yandan evin ve çocukların masrafları, diğer yandan Niyazi’nin ihtiyaçları, omuzlarındaki yükü iyice arttırmıştı. Emekli maaşı neredeyse hiçbir şeye yetmiyordu bile. Konu komşudan yemek, erzak gibi yardımlar da gelmese, çoğu zaman aç kalacakları bile söylenebilirdi. Bazı günler, günü bir tabak çorba ile bitirdikleri

bile oluyordu. Çocuklar yaşları küçük olmasına rağmen, sanki canları hiçbir şey çekmiyormuş gibi hareket ediyor, annelerinden yemek konusunda fazla bir talepte bulunmuyorlardı. Nadire'nin bu tür durumlarda endişesi had safhaya çıkıyor, çocukların yaşadıkları travmayı ileriki yaşlarına taşımalarından korkuyordu. Şartlar böyle devam ederse hiçbir şeyin üstesinden gelemeyeceğini biliyordu. Aslında Niyazi'ye, Hilmi'yle ilgili gelişmeleri olduğu gibi anlatmamıştı. Hilmi'yle yaptığı görüşmeler ve Hilmi'ye başkaları ile gönderdiği haberlerin sonucu hiç de olumlu olmamıştı. Öyle anlaşılıyordu ki Hilmi, eline geçirdiği fırsatı kendi çıkarları için kullanmaya başlamıştı. Nadire'nin içinde, Hilmi'nin kendilerine bir faydası dokunmayacağı hissi gittikçe artıyordu. Vakit kaybetmeden bir an önce bir şeyler yapmalıydı. Biçki-dikiş yani terzilik işini iyi biliyordu. Niyazi'nin işlerinin iyi olmasından dolayı evlendikten sonra çalışmaya ara vermiş, mesleğini uzunca bir süre yapmamıştı. Ama başladıktan kısa bir süre sonra yine eskisi gibi yeteneklerini yeniden kazana-çağını tahmin ediyordu. Sabah olur olmaz ilk işi yakın mahallelerde bulunan hazır giyim atölyelerini gezmek olacaktı. Eğer oralardan eve iş alırsa böylece çocuklarını da, evini de geçindirmesi daha kolay olacaktı.

İNANCIN YOK OLDUĞU ZAMANDA

Niyazi koğuştan içeri girdiğinde onu ilk karşılayan Beşir oldu.

“Aferin aslanım böyle ol işte.” dedi. “Söylenenleri yaptığın sürece rahat edersin burada.” Mümin ağabeyi öldükten sonra artık her şey çok farklı olmuştu Niyazi için. Koğuştaki karşılıklı dertleşecek biri olmadığı gibi, diğer mahkûmların tavırları ona karşı her geçen gün çok farklı oluyordu. Bazıları Mümin'e kendini öldürmesi için yapmış olduğu baskıyı Niyazi'ye de yapmaya başlamışlardı.

“Seni anlamıyoruz.” diyorlardı. “Bu durumda yaşamdan daha ne beklentin var ki?” “Bak, Mümin senden çok daha

iyi durumdayken bile astı kendini kurtuldu. Sen neyi bekliyorsun, bitmez burada çile. Bitir bu işi kurtul sen de.” Diğer mahkûmların bu tavrının aslında Beşir’den kaynaklandığını anlayabiliyordu Niyazi. Durumun ciddiyetini daha iyi anlayabilirdi diye bir çeşit baskı uyguluyordu kendisine. Bazen aldırış etmemeye çalışıyordu Niyazi, bazen ise isyanı öyle bir hal alıyordu ki içinde bulunduğu çaresizliğe lanet okuyordu. Bazen bildiği bütün duaları okuyup, sabırlı olmaya çalışıyor, bazense cinnet geçirecek duruma geliyor, inançları neredeyse yok olurcasına tekrar isyan etmeye başlıyordu. Ne duygularına hâkim olabiliyor ne bedenine hükmedebiliyordu. Vücudunun büyük bir bölümünü hissetmediği halde, üstelik tamamen suçsuzken, Allah’ın belası bir hapishane koğuşunda ona ne yapacaklarını bilmediği bir sürü manyakla bir arada kalıyordu. Adamların bütün gün konuştuğu konular, cezaevinden çıktuktan sonra, nereyi soyacakları, kimi gasp edecekleri, kimden haraç isteyecekleri, kimi kaçıracaklarıydı.

Cezaevleri, suç örgütlerinin, çetelerin adam kazandığı, yetiştirdiği yerlerdi. Bazı mahkûmlar ise burada ünlenmek için fırsat kollardı. Böylece dışarı çıktıklarında ait olacakları suç yuvaları için zorluk çekmezlerdi. Cezaevlerinin başka özellikleri de vardı. Tutukluların yargılamada ifadelerini değiştirmeleri için baskı ve tehdit uygulanan en uygun yerlerdi cezaevleri. Baskı ve tehditler işe yaramadığında ise öldürmeler söz konusu olabilirdi. Bu sektör o kadar etkindi ki adına yeraltı adaleti denilir, öldürülen bir mahkûmun ardından, adalet yerini buldu diye söylevler yapılırdı. Niyazi endişelenmekte, korkmakta ve isyan etmekte haksız değildi. Aynı koğuşun içinde bir arada bulunmaya zorunlu olduğu insanlar her türlü suça alet olabilecek karakter yapısına sahiptilerdi.

Niyazi, çaresizliğin de neden olduğu duygu karmaşasının yoğunluğundan revir koğuşunun kapısının bir anda açılmasıyla sıyrılmış, dikkatini tamamen kapıdan giren adama yöneltmişti. Adam kapıdan girdikten sonra koğuştaki diğer

mahkûmlar ayağa kalkmış adamı daha çok korkunun neden olduğu bir saygıyla selamlamışlardı. Diğer mahkûmların tavırlarından, Niyazi adamın revir koğuşuna ilk kez gelmediğini hemen fark etmişti. Adamı gördüğü halde yerinden kıılmıdamayan bir tek Beşir'di. Adam diğer mahkûmları başıyla selamladıktan sonra Beşir'in yanına gitmiş, aralarında kısık bir ses tonuyla konuşmaya başlamışlardı.

Niyazi, Beşir'le adamı kısa bir süre izledikten sonra merakına yenik düşmüş, göz göze geldiği anda işaret ederek Yaşar'ı yanına çağırmişti. Yaşar, bir ihtiyacı olduğunu düşünüp sessizce Niyazi'nin yanına gelmişti. Niyazi, kimsenin duymayacağı bir ses tonuyla koğuşa gelen adamın kim olduğunu sorduğunda, Yaşar, ürkek bir tavırla, Niyazi, şimdi bunun sırası değil bu konuyu daha sonra konuşuruz diyerek hemen yanından uzaklaştı. Yaşar'dan, adamla ilgili bilgi alamayan Niyazi'nin merakı daha da artmıştı. Belli etmemeye çalışarak ara sıra bakışlarını o tarafa yöneltiyor, adamın diğerlerine pek benzemeyen ürkütücü fiziğindeki detayları görmeye çalışıyordu.

Aradan geçen birkaç saatin ardından adam, koğuştan ayrılmak üzere aniden ayağa kalkarak kapıya doğru yöneldi. Bu süre içinde koğuşun içine tam bir sessizlik hüküm sürmüştü. Beşir de yerinden kalkarak adamla birlikte kapıya doğru yöneldiler, o sırada mahkûmlardan biri gardiyanların kapıyı açması için demir kapıya vurmaya başladı. Kapı açıldıktan sonra adamın koğuştan dışarı çıkmadan önce yaptığı son şey ifadesiz bir yüzle bir süre Niyazi'ye doğru bakıp sonra koğuştan uzaklaşmak oldu. Beklemediği bir anda adamın bakışlarıyla karşılaşan Niyazi, içini tarifi çok zor olan bir korkunun kapladığını hissetmişti.

VEKÂLETE İHANET

Aradan bir hafta daha geçmiş, tekrar eşiyile görüşme günü gelmişti. Koğuş ağası Beşir,
“Aslanım televizyon işini ihmal ettin sen. Karına söyle

televizyonu alsınlar artık daha fazla uzatmayın bu işi.” dedi. Niyazi yine her zamanki gibi çaresizce,

“Tamam ağabey söylerim.” demek zorunda kalmıştı. Görüş yerine, eşi Nadire’yi görmek üzere gitmek için koğuştan ayrılırken, Beşir, Erkete’yi, onu kontrol etmek üzere tekrar peşinden göndermişti. Gardiyanlar onu ziyaret yerine götürdüğünde hemen Nadire’nin yanına gitti. Hal hatır sorduktan sonra merakla,

“Hilmi’yi gördün mü Nadire, parayı aldın mı?” diye sordu. “Hilmi’yi aradım.” dedi Nadire.

“Ama bana borç senetlerini ödedikten sonra eline hiç para geçmediğini hatta kendisine borçlu bile olduğumuzu söyledi.” “Nasıl olur Nadire?” diye şaşkınlıkla sordu Niyazi.

“Peki, avukatla konuştun mu hiç, o ne diyor bu işe?” Nadire yüzünde büyük bir kederle Niyazi’nin yüzüne bakarak, “Niyazi benim sana anlatacaklarım var.” dedi.

“Bugüne kadar seni endişelendirmek istemedim. Zaten yaşadığın sıkıntılar sana yetiyor. Ancak bazı gerçekleri sana artık anlatmam lazım. Yalnız söz ver bana, metin olacaksın.” Niyazi, Nadire’nin sözlerinden sonra içinde büyük bir korku hissetmeye başladı. Panik halinde, “Nadire ne oldu, kötü bir şey mi var? Hadi anlat bana.” dedi. “Tamam, Niyazi.” dedi Nadire.

“Her şeyi anlatacağım ama sakın ol. Hastaneden seni cezaevine gönderdikleri gün, ben seni cezaevine bıraktıktan sonra eve geldiğimde kız kardeşimin bana doğru koştüğünü gördüm. “Abla her şeyi almışlar, hiçbir şey kalmamış.” diyerek telaşla bir şeyler anlatmaya çalışıyordu. “Ne kalmamış? Neyi almışlar?” diye sorduğumda, “Eşyaların hepsini alıp götürmüşler” dedi. “Senin anlayacağın evdeki eşyaların hepsini haciz memurları alıp götürmüş. Buzdolabı, çamaşır makinesi, televizyon ne varsa alıp götürmüşler. Biz hastanedeiken aile büyükleri, o mahallede vurgun olayımız oldu, o mahalleden hep birlikte taşınmamız gerekli diye karar vermişler. Önce annemin ve ağabeyimin eşyalarını taşımışlar. Daha sonra bizim eşyalarımızı taşımak üzere eve gittikle-

rinde, evin içinde eşyaların olmadığını görmüşler.” Niyazi’nin kafası iyice karışmıştı.

“Eşyalarımızı neden haczetmişler, bizim kime borcumuz var ki?” diye sordu.

“Hani galerinin birinden bir araba almıştık, kendi arabamızı o galeriye verip üzerine senet yapmıştık hatırladın mı? Arabamızın satışını onların üzerine henüz yapmamıştık. Senin tutuklama kararın çıktığından arabanın da satışı üzerinde olmadığı için, borcumuzu ödeyemeyeceğimizi düşündüklerinden olmalı, borcumuz olan senet karşılığı haciz kararı ile evdeki eşyaları alıp gitmişler.” Niyazi şaşkınlıktan neredeyse küçük dilini yutacaktı.

“Peki, bizim avukata gitmedin mi Nadire, o ne dedi?” Nadire yaşadığı sıkıntıları Niyazi’ye anlatarak onu üzmemek istemiyordu. Ama içinde buldukları durumda her şeyi paylaşmaktan başka çare görünmüyordu.

“Sorma Niyazi, işin esas tuhaf tarafı da orada işte” dedi. “Bizim avukatımız aynı zamanda galerinin de avukatıymış. Yani adam bizim avukatımız aracılığıyla mallarımıza haciz yaptırmış.” Niyazi, tatlı dilli avukat Namık’ı melek gibi bir insan olarak tanıyordu. Onun çok yakın bir arkadaşının, samimi bir arkadaşısıydı ve arkadaşı aracılığıyla avukatı olmuştu. Ona her zamanki tatlı diliyle,

“Sakin üzülme Niyazi, en yakın zamanda kurtaracağım seni.” diyor, umutlandırıyordu. Niyazi, avukatı ilk tuttuğunda hastanedeydi. Beş bin dolar vermişlerdi ona. Beş bin dolar da ağabeyinin davasına bakması için vermişler, daha sonraki verdikleriyle birlikte toplam on beş bin dolar ödemişlerdi. Eşinin anlattıklarını duyduğunda adeta yıkıldı Niyazi.

“Ona olan güvenimize ve verdiğimiz onca paraya rağmen demek alçak herif arkadan vurdu bizi.” diye söylendi öfkeyle. “Üzülme Niyazi.” dedi Nadire.

“Bize eşya falan lazım değil. Senin sağlığın yerinde olsun yeter. Göreceksin bak her şey düzelecek hem de en kısa zamanda.” Zavallı Nadire bütün bu sıkıntıları tek başına gö-

ğüslerken kocasına hiçbir şey belli etmemişti, yaşadığı bütün bu felaketler sırasında içi kan ağladığı halde umut vermeye devam etmişti Niyazi'ye. Cezaevine girdikten sonra kendi derdine düşmüştü Niyazi. Ailesinin bu kadar perişan olabileceği aklının ucundan bile geçmezdi. İnanamıyordu duyduklarına. Canı yanıyordu, içi kan ağlıyordu. Çaresizlik içinde sordu.

“Peki, ne yaptın Nadire? Yani çocuklar, sen, evsiz eşyasız ne yaptınız?” Niyazi'nin endişesini hemen fark etmişti Nadire. “Merak etme.” dedi. “Bir süre akrabaların yanında idare ettik. Sonra bir ev tuttum. Beşinci katta ama idareten oturuyoruz orada. Sen çıktıktan sonra düz giriş bir ev buluruz oraya yerleşiriz. Henüz beyaz eşyamız yok. Ama idare ediyoruz merak etme sen. Niyazi bu arada ben beş yüz lirayı getirip idareye verdim. Oradan aldırırısın parayı.” Ne kadar güçlü görünüyordu Nadire. Yaşadıkları her şeye rağmen hâlâ ayakta, dimdik ve çok güçlü. Niyazi, nereden buldu parayı diyecek oldu, sözlerini bitiremeden boğazına düğümlendi sözcükler. Nadire yüz ifadesinden anlamıştı Niyazi'nin merakını.

“Biraz emekli maaşımdan biraz da konu, komşudan toparladım. Ayrıca dikiş dikmeye başladım. Uzun süredir mesleğimi yapamadığım için paslanmışımdır diye endişe ediyordum ama hiç öyle olmadı, dışarıdan eve iş alıyorum. En azından masraflarımız çıkıyor. Bu işe de mutlaka bir çözüm bulacağız merak etme sen.” dedi. Ve Niyazi'yi daha fazla merakta bırakmamak için bulunduğu dikiş işinin ayrıntılarını anlatmaya başladı...

MESLEĞE GERİ DÖNÜŞ

Nadire, Niyazi ile bir araya geldiği bir önceki cezaevi ziyaretinin hemen ertesi günü, dikiş işleri bulabilmek için hazır giyim atölyelerini dolaşmaya başlamıştı. Ev ve çocukların ihtiyaçlarını da ihmal etmemek için öncelikle buldukları semte yakın olan iş yerlerine gitmeyi tercih etmişti. Ancak ilk ziyaretleri hiç de umut ettiği gibi olumlu geçmemişti. İşyeri

sahiplerinin çoğunun gerekçesi, tekstil sektöründe işlerin iyice durduğu, ellerinde yeterince iş olmadığıydı. Bazıları sorun yaşadıkları için dışarıya iş vermek istemiyordu. Ama Nadire, bir iş bulana kadar pes etmemeye kararlıydı. Evin ve Niyazi'nin masraflarını karşılayabilmek için yakın uzak demeden iş bulabileceği her kapıyı çalıyordu. Tabii reddedilme gerekçeleri her zaman ekonomik nedenlerle olmuyordu. Nadire'nin iş ararken içinde bulunduğu çaresizliği anlayan bir atölye patronu, eğer onun kadınlığından da faydalanırsa kendi işyerinden iş alabilmesi için her türlü kolaylığı sağlayabileceğini, hatta normalden daha fazla para verebileceğini ima etmişti. Nadire adamın yüzüne iğrenerek bakmış ve hışımına oradan uzaklaşmıştı. Ondaki sonraki iş ziyaretlerini yaparken de bu tür tekliflerle karşılaşmamak için başörtüsü takmayı tercih etmişti. İş bulabilmek için bıkmadan usanmadan dolaşıyor, akşam olduğunda yorgunluktan bitkin düşüyordu. Üçüncü gün öğleden sonra gittiği bir atölyede dikilen işlerin tam kendine göre olduğunu gördü. Bayan elbiseleri dikiliyordu ve dikilen işler çok zor değildi. İş yeri sahibine evde dikmek üzere iş istediğini söylediğinde patronun ilk cevabı prensip olarak dışarıya iş veremeyeceği olmuştu. Ama yaşı orta yaşın bir hayli üzerinde olduğu görünen iş yeri sahibinin karakteriyle ilgili iyi bir izlenim edinen Nadire, kendisini iş vererek bir defa denemesini, o anda hiçbir ücret talep etmediğini, iş bittikten sonra eğer yaptığı işi beğenirse kendisinin takdir ettiği ücrete razı olacağını söyleyerek onu ikna etmeyi başarmıştı. İş yeri sahibi Hayri Bey, Nadire'nin iş kalitesini görmek için ona ilk anda beş günlük iş vermişti. Nadire, Hayri Bey'in güvenini biran önce kazanabilmek için geceleri çok az uyku uyuyarak verilen işi iki günde bitirmiş, ayrıca kaliteli iş çıkardığı için de Hayri Bey'den övgü almıştı. İkinci görüşmelerinde Hayri Bey, Nadire'nin yaşadığı sıkıntıların nedenini öğrendiğinden dolayı verdiği işlerin ücretini gerçek anlamda ödeyerek yapmış, hatta bununla da kalmayıp sıkıntılarını bir nebze olsun giderebilmesi için Nadire'ye avans bile vermişti. Hayri Bey'in bu davranışı karşısında Nadire çok duygulanmış, ona karşı minnet

duymuştu. Tabii Nadire her zaman olduğu gibi Niyazi'yi huzursuz etmemek için yaşadığı sıkıntıların detaylarını olduğu gibi anlatmamıştı.

Niyazi'ye ise öğrendiği kadarı bile fazla gelmiş, yüreğine bir hançer saplanmıştı sanki. Nefes almakta gittikçe güçlük çekiyordu. Eşi yine sahip olduğu o güçlü kadın karakterini yansıtarak, "Bak Niyazi." dedi. "Çocuklarımız için ve geleceğimiz için, içinde bulunduğumuz şartlar ne olursa olsun her türlü zorlukla mücadele etmek zorundayız. Sen de bizi düşün ve kendini sakın bırakma." Nadire'nin bu sözlerinden sonra kendini yavaş yavaş toparlamaya başladı Niyazi. Zavallı karısı ne kadar sıkıntılı günler yaşıyordu ve her şeye rağmen yine de ne kadar güçlü davranıyordu. Sergilediği zayıflığın utancıyla,

"Söz veriyorum Nadire." dedi. "Söz veriyorum sana. Neyle karşılaşırırsak karşılaşalım mücadeleyi bırakmayacağım." "Bunu duyduğuma sevindim." dedi Nadire. "İşte bize lazım olan tek şey de bu... Birbirimize olan inancımız." Bütün bu olanları duyduktan sonra benden televizyon istiyorlar demek kadar saçma bir şey olamazdı herhalde. Ama bu oyunu sürdürmek zorundaydılar. Arkasında duran Erkte'yi kaş-göz işaretleriyle anlatmaya çalışarak,

"Bulduğumuz yere televizyon gerekiyor." dedi Niyazi. "Bir televizyon almamız gerek." Nadire durumu anlamıştı. Her zaman konuştuklarından daha yüksek bir sesle,

"Şu anda sıkıntılarımız var." dedi. "Biraz zaman tanı onu da hallederiz." Gardiyanın, "Süre bitti" sözünü işittiği sırada Nadire'nin gözlerine baktı Niyazi. Sanki gözlerinin derinliklerinin içinde kaybolup gitmişti. O kadar kararlı, inançlı ve güçlüydü ki Nadire, ona hayran olmamak elde değildi. Eğer bu zorlu günlerde eşinin verdiği güç olmasaydı, her halde ya çıldırır ya da intihar ederdi.

DUVARLARIN DİLİ OLSA

Niyazi, eşini uğurladıktan sonra tekrar gardiyanlarla birlikte onu taşıdıkları koridorlardan revir koğuşuna gitmek

üzere ilerlemeye başladılar. Yer yer boyaları dökülmüş olan koridorların duvarlarından etrafa ağır rutubet ve küf kokuları yayılıyordu. Daha önce hiç bir yerde rastlamadığı bu koku için yalnızca cezaevine has bir koku olduğunu düşündü Niyazi. Kim bilir bu duvarların arasından kimler gelip geçmişti. Duvarların dili olsa kim bilir neler anlatırlardı. Duvarların dili yoktu elbet anlatamazlardı ama Niyazi, insana has yaşanan acıların küf ve rutubet kokularına sindiğini hissedebiliyordu. Bir an gardiyanlara orada yaşananlarla ilgili merak ettiği soruları sormak geldi içinden, sonra “boş ver” diye düşündü. “En iyisi her türlü sohbetten uzak durmak.” Aslında koğuştaki mahkûmlarla olduğu gibi gardiyanlarla her dakika bir arada olmadığından onlarla fırsat buldukça sohbet etmeye değişik konularda konuşabilmeye ihtiyaç duyuyordu. Ancak daha önce gardiyanlarla arasında geçen bazı olaylar ve kendisine yapılan uyarılar Niyazi’yi bu konuda tedbirli olmaya zorluyordu. Elbette gardiyanlar arasında mahkûmlara çok iyi davrananlar da vardı. Fakat cezaevine ilk geldiği günlerde karşılaştığı gardiyanlar, Niyazi’nin şanssızlığına daha çok ondan faydalanmak isteyen gardiyanlar olmuştu. Hatta içlerinden bazıları o kadar ileri gitmişti ki gece yarısı kaldığı koğuşa gelerek uykusundan uyandırıp sigara parası bile istemişlerdi. Daha çok sessizliğin hâkim olduğu bir yürüyüşten sonra, gardiyanların onu taşıdığı koridoru geçerek revir koğuşuna geldi.

OYUNUN KURALI

Koğuştan içeri girdiğinde ilk işi koğuş ağası Beşir’in yanına gitmek oldu. “Eşim idareye parayı bırakmış ağabey.” dedi. “Sorun yok, tamam Niyazi.” dedi Beşir. “Ama söyle karına televizyonu da fazla geciktirmesin.” Böylece konuşulanların ondan önce Beşir’e aktarıldığını bir kez daha anlamış oldu Niyazi. Cezaevinde yaşayabilmek için kuralları çok iyi bilmek gerekiyordu. Oysa Niyazi, yaşadığı her olay sonunda ne kadar az şey bildiğini bir kez daha anlıyordu.

“Öğrenmeliyim.” diye düşündü. “Bu Allah’ın belası yerde yaşayabilmek için her şeyi bir an önce öğrenmeliyim.” Bir süre sonra mahkûmların ilgisinin kendi üzerinden başka yerlere dağıldığını gördüğünde bir şey isteyecekmiş bahanesiyle Yaşar’a seslendi.

“Yaşar, yatağın altından çantamı çıkarmama yardımcı olmusun?” Yaşar çantayı Niyazi’nin yanına getirdiğinde sanki çantanın içinde bir şey arıyormuş gibi yaparak dikkat çekmemeye çalıştı. Sadece Yaşar’ın duyabileceği kısık bir sesle,

“Yaşar sana bir şey soracağım. Merak ettiğim bir şey var. Ama aramızda kalsa iyi olur.” dedi. Niyazi’nin yaklaşımı Yaşar’ı şaşırtmıştı. Merak içinde Niyazi’nin yüzüne bakıyordu. “Neyi merak ediyorsun aga, söyle hadi beni de merakta bırakacaksın şimdi?” diye sordu.

“Mahkûmlara verilmek üzere aileleri tarafından idareye bırakılan parayı merak ediyorum.” dedi Niyazi. Yaşar’ın yüz ifadesindeki değişikliği hemen fark etmişti. Yaşar, kısa bir süre için gözlerini diğer mahkûmların üzerinde gezdirdikten sonra, mahkûmların kendi aralarındaki hararetli ve yüksek sesli konuşmalarını da fırsat bilerek,

“Dostum sen başına dert mi açmak istiyorsun? Bak, benim cezaevinde ilk öğrendiğim kural, sorun yaşamak istemiyorsan hiçbir şeye karışmayacaksın, bildiklerini de kendine saklayacaksın oldu. Çünkü biz garibanız, kadere boyun eğmekten başka şansımız yok burada. Bu it sürüleri menfaatleri gereği birbirlerine demir halka gibi bağlanmışlar, fazla bir şey merak etme, ben de fazla bir şey bilmem zaten. İkimizin de aklına adam olmayacak soruları sokup uykularımı kaçıрма benim.” “Endişelenme Yaşar benim de niyetim bu zaten.” dedi Niyazi. “Hiçbir konuda bilgi sahibi değilim. Hata yaptığımda başımın derde girmemesi için bilgi sahibi olmaya çalışıyorum.” Yaşar, Niyazi’nin yüzüne hala endişe ve kuşkuyla bakıyordu, ama birine bir şeyler öğretme durumunda olmak onu heyecanlandırmıştı. Çünkü cezaevine girdiğinden beri itilip kakılmış, yalnızca ayakçı muamelesi görmüştü. İlk defa biri ondan bir şeyler öğrenmeye ihtiyaç duyduğunu söylüyordu.

“Pekala dayı dinle o zaman. Ama dediğim gibi limiti geçme, ne beni ne kendini ezdirme” dedi. Uyarısını yaptıktan sonra ise bir öğretmen edasıyla,

“Her tutuklunun harcamaya yetkili olduğu para miktarı mevzuata göre belirlenir. Bu miktar haftada elli ila yetmiş lira arasındadır. Aslında mahkûmlar için gelen paraların cezaevi emanetine yatırılması gerekir ama cezaevinde hâkimiyet idarede olmadığından gardiyanlar ya da başka bir yol ile bu paralar tutuklulara veya doğrudan koğuş ağalarına verilir. Tabi aracılık yapanlar da kendi avantajlarını alırlar. Düşünsene Niyazi, her yıl on binlerce insan tutuklanıp cezaevine konuyor, o insanlar için gelen paralar cezaevi emaneti üzerinden biriktirilip faize verilerek değerlendirilse çok büyük paralar elde edilir. Sırf bu paralarla bile cezaevi şartları daha iyi hale getirilebilir.” Yaşar kısa bir süre sessiz kaldığında Niyazi sabırsızca sordu,

“Ee niye yapmıyorlar o zaman?”

Yaşar öğretmenlik işinden büyük keyif alıyordu. Aynı ciddiyetle anlatmaya devam etti.

“Bu iş bu kadarla kalmıyor Niyazi, bu işten bir çok kişinin rant sağladığı bir sistem kurulmuş. Buralara gelen ve kaydı tutulmayan paralarla, uyuşturucu, silah, cep telefonu gibi malzemeler içeriye sokulur. Sonra cezaevindeki çay ocağı ve kantinleri düşün, bunları da cezaevi idaresinin işletmesi gerekirken koğuş ağaları işletiyor. İçindeki bütün mallar fahiş fiyatlarla satılıyor ve birileri yine fazladan sebeplenmiş oluyor. Üstelik cezaevine giren birçok yasak mal da buraların üzerinden geçiyor. Sence bu durumda mevzuata göre hareket edilir mi? Senin anlayacağın dayı, insanlar suç işleyip buralara düştüğçe bu çark böyle dönmeye devam eder.”

Niyazi, Yaşar’ın hiç tanımadığı yönlerini görmeye başlamıştı.

“Peki, bütün bunları sen nereden öğrendin Yaşar?” diye sordu.

“Cezaevi koğuşları yolgeçen hanı gibidir Niyazi, bir sürü insan gelir gider buradan. Kimi kısa süre kalır, kimi uzun.

Sen de içeride kaldığın sürede bir sürü insan tanırsın. Benim de geldiğimden beri zamanım bir tek buradaki sütü bozuklarla geçmedi tabi. Hizmet ettiğim insanların arasında öyleleri vardı ki, onlara koğuş ağaları hizmet ettiği gibi, idareden bile hizmet edenler olurdu. Ben de o adamların aralarında konuştuklarından hep bir şeyler öğrenmeye çalışırdım.” Niyazi, Yaşar’ın kendisini uyarmak için gösterdiği tepkiyi şimdi daha iyi anlıyordu. Cezaevinin kurallarının şakaya gelir tarafı yoktu ve buradakilerin hiç birinde en ufak bir vicdan olmadığını anlamıştı. Eğer senden alabilecekleri bir şey yoksa burada yaşamının onlar için hiçbir önemi yoktu.

Niyazi’nin şu anki durumu hiç de iç açıcı sayılmazdı. Kanun kaçağı olarak aranan ağabeyi sürekli gizlenmek zorunda kalıyordu. İşlerini devam ettirip onlara destek olsun diye vekâlet verdikleri halasının oğlu Hilmi’den ne destek geliyor ne de ses seda çıkıyordu. Şu anda işleri ile ilgili hiçbir bilgileri yoktu. Yasal olarak haklarını savunmak için tutukları avukat ise başkası tarafından satın alınmış, evlerindeki eşyalara kadar haciz ettirmişti. Kısaca sahip oldukları değerleri tek tek yitirdikleri gibi maddi olarak çok güçsüz duruma düşmüşlerdi. Oysa orada yaşayabilmesi için bir tek şansı vardı; para bulmak... Paranın miktarının ise gün geçtikçe daha da artacağını düşünüyordu. Eşi küçük yaşta sigortalı olduğundan erken emekli olmuştu. Emekli maaşıyla ve dikiş dikerek çocukların ve evin geçimini sağlıyor, eline geçen paranın bir kısmını da cezaevine ona getiriyordu. Ailenin geçiminin yetmediği yerde konu komşu destek oluyorlardı. Şu ana kadar böyle idare etmişlerdi, peki ya bundan sonra ne olacaktı? Şu anki içinde buldukları duruma göre eşinin ne istenilen paraları ne de eşyaları bulması mümkün değildi. Tek çare vardı; oradan kurtulmak.

CENAZE

Yaşadığı stres ve sıkıntılar, Niyazi’nin bağırsaklarının sancılanmasına neden olmuştu. Ciddi bir tuvalet sorunu ya-

şamamak için alt bezi kullanması gerekiyordu. Üzerindeki giysileri çıkartıp bezlenebilmek için Yaşar'dan yardım istedi. Yaşar onu bezlemek için eşofmanını çıkardı. Yan döndüğü sırada Yaşar endişeli bir ses tonuyla, "Aga nolmuş sana böyle..." dedi. "Ne oldu Yaşar sorun nedir?" diye tedirginlikle sordu Niyazi. "Arkanda renk değişimine uğruyorsun sen. Kalçalarında kızarıklıklar ve morluklar oluşmaya başlamış." dedi Yaşar. En çok korktuğu şeylerden biriyle karşılaşıyordu Niyazi. Eğer vücudunda yara açılırsa bunun, onun sonu olacağını çok iyi biliyordu. Onun gibi felçli birinde bası yarası oluştuğunda o yaranın iyileşmesi çok uzun zaman alırdı. Eğer yara açılırsa enfekte olması önlenip temiz bakılması gerektiği gibi, ayrıca yaranın iyileşmesi için iyi beslenmek de gerekirdi; Bolca protein almak gibi... Oysa orada ne doğru dürüst beslenmek söz konusuydu ne de oradaki adamlar onun yaralarını iyileştirebilirlerdi. Eğer vücudunda yaralar açılırsa başına gelebilecek şey büyük bir ihtimalle orada çürüyerek ölmek olurdu. Niyazi aynı tedirgin ses tonuyla,

"Yaşar, eğer vücudumda yaralar açılırsa mahvolurum. Yara açılmaması için sık sık pozisyon değiştirmem gerekiyor. Bana bu konuda yardımcı olursan sevinirim." dedi.

"Meraklanma dayı her türlü yardıma hazırım ben, sen yeter ki bana ne yapmam gerektiğini söyle, ne gerekiyorsa hallederiz." dedi Yaşar. İnsanın yaşayabileceği en kötü şey budur dediğinde bir kötüsü daha çıkıyordu karşısına. Böyle durumlarda onu başka ne gibi felaketlerin beklediğini düşünmeden yapamıyordu Niyazi.

Mahkûmların Niyazi'ye olan davranışları her geçen gün daha da basitleşiyordu. Hatta bazen hücrede bulunmaması gereken bir pislikmiş gibi davranıyorlardı ona. O gün, geçen hafta revir koğuşuna gelen adam tekrar gelmişti. Kısa bir süre Beşir'in yanında kaldıktan sonra yüzündeki iğrenç ifadeyle Niyazi'nin yanına yaklaşmaya başladığında, Niyazi, birazdan hoş olmayacak şeyler yaşayabileceğini hissetmişti. Çünkü adamın geçen haftaki ziyaretinden sonra Niyazi ilk fırsatta Yaşar'dan adamla ilgili bilgi edinmeyi ihmal etme-

mişti ve duyduklarından sonra şu anki hislerinde haksız sayılmazdı.

Asıl adı Necmettin olan bu mahkûmun cezaevindeki lakabı “Cenaze” idi. Cenaze, koğuş ağası Beşir’in kendisine sağladığı ayrıcalık nedeni ile diğer mahkûmlardan daha üstün bir konumdaydı. Tabii bu ayrıcalık kendisine laf olsun diye verilmemişti. Beşir’in cezaevindeki bütün işlerinin takibini Cenaze yapıyordu. Beşir’in kendisine verdiği bütün pis işleri, uyuşturucu, adam yaralama, işkence, haraç dâhil tereddütsüz yerine getiriyordu. Beşir bir mahkûmdan herhangi bir şekilde yararlanacaksa, isteklerini daha kolay elde edebilmek için mahkûma gözdağı vermek amacı ile önce Cenaze’yi musallat ediyor, sonra isteklerini sıralıyordu. Direnenler olduğunda ise, Cenaze görevini en iyi şekilde yerine getiriyordu. Cenaze yanlarına geldiğinde önce gözlerini Yaşar’a dikip bir kaş hareketiyle oradan uzaklaşmasını işaret etti. İşaretlerle ima edilen emirlerin ne anlama geldiğini bilecek kadar tecrübeli olan Yaşar, hemen sessizce uzaklaştı oradan. Sonra Niyazi’ye dönüp,

“Nasıl gidiyor Niyazi, her şey yolunda mı?” diye sordu. Niyazi, Cenaze’nin yanına gelmesinin hayırlı bir nedeninin olmadığını tahmin ettiğinden konuşmayı sohbet havasına dönüştürmeden kısa kesmek amacı ile

“Ne olsun ağabey, herkes gibi çile dolduruyoruz işte.” diye yanıt verdi. Cenaze yanına bir adım daha yaklaştığında, öyle kısaca bir konuşma yapıp ayrılmak gibi bir niyeti olmadığını anladı Niyazi.

“Ne o Niyazi şikâyetçi misin yoksa?” diye alaycı bir ifadeyle, sarıdan yeşile dönüşmeye başlamış dişlerini bıyık altından sırtarak gösterip sordu Niyazi’ye. Cenaze’nin, insanı ürpertecek derecede korkunç bir yüzü vardı. Kısa seyrek saçlarının altında geniş bir alın, gür kaşlarının altında ise kocaman patlak gözleri vardı. Çıkkık elmacık kemiklerden sonra çenesi de geniş ve iriydi. Yüzünde iki tane büyük yara izi vardı. İri vücudunun üzerinde kocaman bir kafa taşıyordu. Kolları normalden daha uzun, elleri ve parmakları çok iri idi.

Çok fazla konuşmazdı, konuştuğu zamanlarda ise, metalik bir sesi andıran ses tonuyla insanın üzerine kusar gibi konuşuyordu.

“Yok, ağabey estağfurullah, sizler bana her konuda yardımcı olurken şikâyet ne haddimize.” diye yanıt verdi Niyazi. İçinden,

“Aşâğılık herif, hır çıkarmak için bahane yaratmaya çalışıyor, ne yaparsa yapsın alttan almaya çalışmam gerek. Bu durumda başka da çarem yok zaten.” diye geçirdi. “Bak bunları duyduğuma sevindim aslanım.” dedi Cenaze.

“Arıza yapmak kolay ama insan elindekilerin kıymetini bilmeli, bilmezse eğer, nankörlük ederse, bin bir çeşit iş gelir sonra başına. Bir anda kayışı koparır farkına bile varmazsın. Senden istenileni yapacaksın ki dert de senden uzak olsun.” Cenaze biriyle bir konuda görüşme yapıyorsa genelde direk konuya girer, isteklerini sıralar, aksi takdirde neler olabileceği konusunda gözdağı verir, sonra kimseyle bir şey paylaşmadığı kendi dünyasına çekilirdi. Bu kez Niyazi sanki farklı şeyler seziyordu, gözdağının yanı sıra nasihat ağırlıklı ifadelerle birlikte Cenaze bir şeyleri keşfetmeye çalışıyor gibiydi.

“Aldığım istihbarata göre işlerin tıkrındaymış Niyazi.” diye sözlerine devam etti Cenaze,

“Kendine ait iş yerlerin olduğuna göre iyi de arpa biriktirmişsindir. Paranın olması senin için iyidir, insanın ihtiyacı bitmez, hem burada tek başına yaşamıyorsun dimi, yani diyorum ki başkalarını da düşünmelisin.” Niyazi, Cenaze’nin niyetini anlamaya başlamıştı, ama kendini şu anki gibi aciz ve çaresiz göstermek istemiyordu, eğer bunu sezerlerse her şeyin tamamen onun aleyhine gelişeceğini biliyordu.

“İşlerimiz iyiydi çok şükür, başımıza bu iş geldiği için sıkıntıya düştük tabii, ama yakında sorunları halledince rahata kavuşacağız inşallah.” Bu sözlerden sonra Cenaze’nin gözlerinde küçük bir parıltı gördü Niyazi,

“Dışarıda sorun yaratan birileri mi var yoksa?” dedi Cenaze, “Bak öyle bir durum varsa çekinme, bizden her türlü

yardımı isteyebilirsin, elimiz kolumuz uzundur, her yere ulaşırız icabında.” Konuşma uzadıkça Niyazi tahminlerinin doğru olduğunu daha iyi anlıyordu. Kendisi ile ilgili her şeyi öğrenmek istiyorlardı. Tabii bunun asıl nedeni sorunlarından kurtulmasında ona yardım etmek için değil, zayıf noktalarını öğrenip, ona ait olan her şeyi kontrol edip, sonunda istediklerini elde etmek içindi. Niyazi onlar için ağlarına yakalanmış zavallı bir avdan başka bir şey değildi. Üstelik kendini savunabilecek bir durumu da yoktu. Karşısındaki insanlar öyle rezil insanlardı ki, onların vicdanına sığınmanın hiçbir faydası olmayacağını biliyordu Niyazi. İşte o nedenle zaafalarını belli etmemek, hatta kendisinden bir şekilde faydalanabileceklerini sanmalarını sağlamak zorundaydı. Sonunun nereye varacağını bilmediği bu konuşmanın bir an önce bitmesi için,

“Anladım ağabey bir ihtiyacım olursa hemen size iletirim.” dedi. Cenaze, patlak gözlerini Niyazi’nin gözlerine dikerek sürdürdü konuşmasını,

“Anlaşıldı Niyazi, zamanı gelince gene laflayacağız seninle, haa bu arada karının çok güzel olduğunu söylüyorlar, şansın her yerden yaver gitmiş senin. Yahu Niyazi merak ettim doğrusu, karından söz açılmışken senin erkekliğin ne durumda? Yani bundan sonra karına karşı erkeklik görevini yerine getirebilecek misin? Ne de olsa karın hem genç hem de güzel, erkekliğin yetmezse elde tutmak da zor olur. Üstelik bir de cezaevindesin.” Cenaze’nin son sözlerinden sonra, Niyazi’nin midesine şiddetli bir kramp girmişti. Sanki beyininde lavlar oluşmuş bütün vücuduna yayılıyor, her yanı kor alevler gibi yanıyordu. O anda imkânı olsa hiç düşünmeden Cenaze’yi öldürürdü.

“İğrenç herif, aşağılık köpek...” diye geçirdi içinden, “Kim bilir aklından neler geçiyor.” Yine de ne olursa olsun içindeki bütün isyana rağmen kendine hâkim olması ve sessiz kalması gerekiyordu. Başını yana çevirip gözlerini yerdeki sabit bir noktaya dikti Niyazi. Cenaze, Niyazi’nin yüzündeki kızarıklığı hemen fark etmişti.

“Ne o lan, bozuldun mu yoksa aslanım? Bozulma koçum, ne demişler dost acı söyler, ilerde kahrolmaman için her şeye karşı hazırlıklı olacaksın. Hadi bakalım gene görüşeceğiz.” diyerek uzaklaştı oradan. Çaresizliğine bir kez daha isyan etti Niyazi. İçini acıtan kor alevler gözlerinden yaş olarak dökülmeye başladığında,

“Ne olursa olsun beynime kötü tohumların atılmasına izin vermeyeceğim.” diye düşündü.

Koğuş ağası Beşir’in istekleri eşinin ziyaret günleri yaklaştıkça daha da artıyordu. Niyazi ziyaret günlerini daha önce büyük bir özlem ve heyecanla beklerken artık bu duygulara endişe ve korku da eklenmişti. Beklenen gün geldiğinde, eşiyile görüşmemek için çeşitli bahaneler uydurup revir koğuşundan çıkmamayı düşündü bir an. Lanetler yağdırarak isyan etti içinden. Onlara bu çaresizliği yaşatmaya kimsenin hakkı yoktu. İçinde buldukları şartlar zaten kahrediciydi. Ancak ne kadar isyan ederse etsin içinde bulunduğu gerçek değişmiyordu. Orası cezaeviydi ve oradaki şartlara göre hareket etmekten başka çare yoktu. Birkaç derin nefes aldıktan sonra, yavaş yavaş kendini toparlamaya başladı. Eşiyile görüş yerinde buluşmaya gitmeye hazırlanırken, Beşir diğer isteklerinin yanı sıra televizyonu da ısrarla bir kez daha hatırlatmıştı. Niyazi kapıdan çıkarken her zaman olduğu gibi Erkete’nin de onunla birlikte hareketlendiğini gördü.

HAYATTA KALABİLMEK İÇİN

Nadire’ den gelecek iyi haberlerin umuduyla görüş yerine geldiğinde Nadire de ona doğru yaklaşıyordu. İkisinin de yüzünde endişeli bir hal vardı. Nadire’nin tedirgin halini fark ettiğinde, kötü bir haber almamak için içinden dua etmeye başladı. Göz göze geldiklerinde,

“İyi misin Nadire?” diye sordu.

“Çocuklar, annem, herkes iyi değil mi? Yaramaz bir durum yok ya?” Niyazi’nin içinde bulunduğu endişeli ruh hali Nadire’yi daha da tedirgin etmişti. “Niyazi sakin ol

biraz.” dedi Nadire.

“Hepimiz çok iyiyiz merak etme. Kötü bir şey yok. Sadece senin de bildiğin sıradan sıkıntılar var. Ama zamanla hepsi geride kalacak biliyorsun.” Eşinin ve ailesinin diğer fertlerinin iyi haberlerini aldıktan sonra rahatlamıştı Niyazi. Ağabeyinin durumunu sordu Nadire’ ye. Pek bir değişiklik olmadığını söyledi Nadire.

“Peki, Hilmi, onunla ilgili haberler nedir? Para almaya başladın mı ondan?” diye umutla sordu “Niyazi Sorma” dedi Nadire. “Onu aradığım zaman artık rahatsızlığımı dile getirmeye başladı.” Niyazi anlamaya çalışıyor ama bir türlü anlayamıyordu. “Ağabeyim, Hilmi ile görüşmüyor mu?” diye sordu. “Bir kere denemiş, ama Hilmi kendisine para ile ilgili baskı yapacak olursa onu ihbar edeceğini ima etmiş. Yani senin anlayacağın ağabeyimin şu anda sessiz kalmaktan başka yapabileceği bir şey yok.” Diye yanıt verdi Nadire. Niyazi deliye dönmüştü. Öfkeyle, “Aşağılık herif, umarım en kısa zamanda belasını bulur da yaptıkları burnundan fitil fitil gelir” diye haykırdı. Nadire’ ye yaklaşmasını işaret ederek, usulca,

“Bak Nadire” dedi. “Benim bir an önce buradan çıkmam gerekiyor, başka çare kalmadı, sen hemen bir dilekçe yaz. Benden sürekli talepler de bulunulduğunu, eğer bu talepleri karşılayamazsam hayatımın tehlikede olduğunu belirt. Eğer bir an önce buradan çıkmazsam ölüm çıkacak.” Endişeyle Niyazi’nin yüzüne baktı Nadire.

“Merak etme hemen yazarım, ama gözünü seveyim sen kendine dikkat et Niyazi. Bak eğer sana bir şey olursa ben de yaşayamam unutma bunu, hayatta kalmak için her şeyi yapacaksın söz ver bana.” dedi. Nadire’nin ses tonundaki korkuyu ve endişeyi hissettiğinde Niyazi, onu bu kadar çok telaşlandırdığına pişman olmuştu. Nadire’yi oradan göndermeden önce biraz olsun rahatlatabilmek için, “Merak etme bir tanem söz veriyorum çok dikkatli olacağım, hayatta kalabilmek için her yolu deneyeceğimden emin olabilirsin. Hem şunu bilesin ki, sana doymadan hiçbir yere gitmeye niyetim yok benim.” diyerek teselli etmeye çalıştı.

BASKI

Bu kez gardiyan uyardıktan daha erken bir sürede eşini uğurlamıştı Niyazi. Bundan sonraki zaman onların lehine ne kadar iyi kullanılırsa, şansları da o kadar artacaktı. Revir koğuşundan tekrar içeri girdiğinde bu kez Beşir onun yanına yaklaşmış,

“Televizyon ne oldu Niyazi? Karın hala getirmemiş televizyonu?” dedi.

“Bazı nedenlerden dolayı ailemin maddi sıkıntı sorunu var ağabey” dedi Niyazi.

“Aslında durumumuz iyi çok şükür ama beklenmedik bazı sorunlar oluştu, hallederiz yakında, merak etme en kısa zamanda getirecekler televizyonu”.

“Fazla uzamasa iyi olur Niyazi, eğer televizyon işi uzarsa koğuştaki mahkûmları sen eğlendirirsin ona göre” diyerek kapattı konuyu Beşir. Niyazi onları oyalamak için her türlü oyunu oynamaya, gerekirse her türlü yalana başvurmaya kararlıydı. Nadire’ye söz verdiği gibi hayatta kalabilmek için elinden gelen her şeyi yapacaktı. Bu oyundan galip çıkabilmek için zamanın kendi lehine nasıl gelişeceğini ve ne kadar zamanı olduğunu bilmiyordu, ama emin olduğu bir şey vardı ki, eğer işler düşündükleri gibi gelişmezse sonu hiç iyi olmayacaktı.

Niyazi’nin içinde bulunduğu sıkıntılar yalnızca Beşir’in baskısı ve diğer mahkûmların kendisine karşı kötü davranışlarıyla bitmiyordu. Kalçalarındaki morluklar her geçen gün daha da fazlalaşıyordu. Bir gün Yaşar banyoya girmesi için üzerindeki giysilerini çıkarmasına yardım ederken endişeli bir sesle,

“Dayı korkarım sende yaralar açılmış” dedi. Daha önce kurduğu bütün felaket senaryoları bir bir gözünün önünden geçmeye başladı Niyazi’nin. Keyfi iyice kaçmıştı. Banyoya girmekten vazgeçti. Koğuş ağasına seslendi.

“Beşir ağabey, benim vücudumda yara açıldı. Sen idareye söyler misin; steril bez ve yara pansuman etmek için gerekli

malzemeleri bulabilirler mi?” Niyazi’nin yüzüne ters ters baktıktan sonra,

“Tamam lan tamam” dedi Beşir. “Ben idareye haber veriririm. Ama senin masrafların gittikçe artmaya başlıyor bilmiş ol. Sen de biran önce bir şeyler yapsan iyi olacak. Lan olum başımıza iş olacaksın sen be, harbiden arıza yapmaya başladın. Bak ben idareye haber vereceğim, sen de boş durmayacaksın ona göre.” Beşir her fırsatta Niyazi’ye ödemesi gereken bedelleri hatırlatmayı ihmal etmiyordu. Ve Beşir hatırlattıkça da Niyazi’nin karnına adeta kramplar giriyordu. Sıkıntılarını dağıtmak için bir süre kitap okumaya çalıştı, ama ne içinde bulunduğu kendi durumu, ne de Nadire’nin yaşadığı sıkıntılar aklından çıkmadığından, kendini okuduğu kitaba veremiyor ve okuduklarından da bir şey anlamıyordu. Kitabı bir kenara bırakıp bundan sonrası için ne gibi zorluklarla karşılaşabilir ve karşılaştığı zorluklar karşısında nasıl tavır almalı gibi düşünce yoğunluğuna dalmayı tercih etti. Beşir’in ondan beklentileri devam ettiği sürece kendisini gözden çıkarmayacağını anlamıştı artık. Planlarını da bu yönde geliştirmeliydi. Zorda kaldıkça Beşir’in kendisinden faydalanabileceği gerekçeler öne sürmeli ve bu konuda elinde her zaman kozlar bulundurmalıydı. Karşılaşabileceği sorunlara karşı farklı planlar geliştirebileceğini görmesi kendine karşı az da olsa yeniden güven duymasını ve rahatlamasını sağlamıştı. Hissettiği rahatlık zamanın daha çabuk geçmesine neden olmuş, yatma saatinin geldiğini fark etmemişti bile. Niyazi’yi en çok rahatlatan da, aklını kullandığı sürece tamamen çaresiz olmadığını anlamış olmasıydı. Gözkapakları ağırlaşmaya başladığında uykuya dalmadan önce her şeyin bir an önce yoluna girmesi için dua etti.

Gece ateşi yükselmeye başlamıştı Niyazi’nin. Terliyor, bazen üşüme geliyor, ara sıra uyanıp tekrar uykuya dalıyordu. Sabaha kadar karabasanlar gördü. Sabah uyandığında kendini günlerce uyumamış gibi bitkin hissetti. Tabii bu bitkinliğin sebebinin çok iyi biliyordu Niyazi. Vücudunda açılan yaralar başına büyük dertler açabilirdi. Belki de şu anki du-

rumu bunun habercisiydi. Yaşar yanına gelip bütün gece sayıkladığını söyledi. Demek Yaşar da gece pek uyumamış onu kontrol etmişti. İçinde buldukları koşuşta Yaşar en önemli insandı Niyazi için. İyi ki Yaşar vardı o koşuşta, Yaşar olmasaydı eğer her şeyin çok daha zor olacağını biliyordu Niyazi. İyi ki Yaşar vardı.

SÜRPRİZ GELİŞME

Öğlene doğru gardiyanlar koşuşa gelip Cezaevi Müdürü'nün Niyazi'yi görmek istediğini söylediler. Niyazi şaşkınlıkla nedenini sorduğunda, "Oraya gidince öğrenirsin." dediler. Niyazi gitmek için hazırlanırken Beşir de merakla Niyazi'yi izliyordu. Gardiyanlar onu götürürken içinden, "Allah'ım, inşallah iyi bir haberdir" diye sürekli dua ediyordu Niyazi. Cezaevi Müdürü'nün odasından içeri girdiğinde,

"Gel bakalım Niyazi, buyur içeri." diye otoriter ama yumuşak bir sesle karşıladı Müdür.

"Burada can güvenliğinin olmadığını, mahkûmların sürekli senden bir şeyler talep ettiğini söylemişsin, doğru mu?" Korkuyordu Niyazi, eğer mahkûmlar bunu öğrenirse başına nelerin gelebileceğini fazlasıyla tahmin edebiliyordu. Biran Yaşar'ın daha önce söyledikleri geldi aklına,

"Ya Müdür de diğerleriyle bir takım ilişkiler içindeyse?" Diye şüpheyle geçirdi aklından. "İşte o zaman bittim demektir, beni şu andan itibaren hiç kimse kurtaramaz Beşir'in elinden." Ama aynı zamanda korkunun ecele faydası olmadığını da biliyordu. Bütün kartları açık oynamaya karar verdi. Çünkü Müdür de bu işin içindeyse zaten kaybedecek bir şeyi kalmıyordu artık.

"Evet, Müdür Bey." dedi. "Ama bunu öğrenirlerse başıma neler gelebileceğini biliyorsunuz, biran bile yaşatmazlar beni" Niyazi'nin endişelerini fark eden Müdür, "Endişelenme Niyazi" diyerek yatıştırmaya çalıştı onu.

"Başına bir şey gelmesini ben de istemem, böyle bir du-

rumla karşılaşp da bir sürü sorun yaşamaya hiç niyetim yok. Senin başka bir cezaevine naklini yapacağız. Onlar talebin nedenini öğrenmeyecekler. Seni Paşakapısı Cezaevi'ne nakledeceğiz." Panik halinde, "Aman Müdür bey." dedi Niyazi. "Benim durumumu biliyorsunuz, hasımlarım Paşakapısı Cezaevi'nde yatıyor. Eğer oraya gönderirseniz yaşatmazlar beni." Cezaevi Müdür'ü yüzüne daha dikkatlice bakarak "Nereden biliyorsun hasımlarının orada yattığını?" diye sordu. "Eşim ziyarete geldiğinde söylemişti." Dedi Niyazi. "Anladım" dedi Müdür. "Bu durumunu göz önünde bulunduracağım." Şimdi kendisini daha rahat hissediyordu Niyazi. Kendisine minnettarlıkla teşekkür ederek, tekrar koğuşa dönmek üzere Müdür'ün yanından ayrıldı.

ADALETİN OLMADIĞI YERDE

Revir koğuşundan tekrar içeri girdiğinde bütün mahkûmlar merakla Niyazi'nin yüzüne bakıyordu. Gardiyanlar koğuştan dışarı çıktıktan sonra Beşir sert bir ses tonuyla,

"Lan Niyazi, olum ne ayak anlayalım yani, hayırdır ne diye çağırılmış seni Müdür? Bilmediğimiz bir şey mi var lan yoksa? Ne haltlar karıştırıyorsun, ne boklar yiyorsun anlamış değilim. Herhalde yanlış bir şey yapmıyorsundur?" diye sordu. Beşir tavırlarından açıkça Niyazi'den şüphelendiğini belli etmeye başlamıştı.

"Adalet Bakanlığı'na durumumla ilgili dilekçe yazmıştık, hem onunla ilgili hem de yarın mahkemem var biliyorsun, mahkemeye ilgili sorular sordu ağabey." dedi Niyazi.

"Sakin yamuk yapıp yanlış bir adım atma Niyazi. Bazı hataların bedelinin ne olduğunu bilecek kadar kaldın aramızda." diye uyardı Niyazi'yi Beşir. Daha sonra yanına doğru iyice sokularak,

"Niyazi, televizyon işini iyice uzattın sen, bak televizyon konusunda bende bir arızan, bir sabıkan var. Bunu hoşgörüle karşılayacağım." dedi. "Tabii bazı isteklerim olacak, onları yerine getirirken şartıyla. Bana ikinci bir dosya daha

açtırmak istemezsin herhalde kendine.” Niyazi bu lafın arkasından ne geleceğini tam olarak bilmiyordu, ama hayra yönelik bir şey olmadığı kesindi. “Buyur ağabey?” diye sordu. “Eğer elimden gelen bir şey olursa biliyorsun senin isteklerin emirdir benim için.” Beşir, “Merak etme yapamayacağın bir şeyi istemem senden. Bak yarın mahkemen var, sen bizim gibi değilsin, seni bizim gibi sıkı kontrol altına almazlar. Bizim yanımıza hem kimseyi yanaştırmıyorlar, hem de didik didik arıyoruz.” dedi. Niyazi merakla Beşir’in yüzüne bakıp,

“Ne yapmamı istiyorsun ağabey.” diye sordu. “Niyazi içerde ihtiyacımız olan şeyler var” dedi Beşir.

“Mesela ot olmazsa, cila olmazsa burada zaman hiçbir şekilde geçmez. İnsan çıldırmaktan beter olur. Ayrıca kendimizi korumamız için silah, mermi, dışarıyla irtibat kurmamız için de cep telefonu lazım. Bir yolunu bul, ailene ilet. Mahkemeye geldikçe silah, ot, cep telefonu gibi ihtiyaçlarımızı karşılasınlar. Sen de sandalyenin bir taraflarına saklar bir şekilde getirirsin buraya. Bak bunaltma beni, yorma beni Niyazi. Televizyon konusunda taviz verdik bokunu çıkardın. Artık kafam bozulmaya başlıyor bilmiş ol. Bak bu işi hallettiğin anda bey gibi yaşarsın burada. Hem diğer mahkûmlardan hiçbiri sana kötü davranamaz artık. Anlayacağın sorunlarının bitmesi bu işe bağlı Niyazi.” Adam isteklerini o kadar doğal söylüyordu ki Niyazi onun isteklerini duyunca şaşkınlıktan neredeyse küçük dilini yutacaktı. Sanki sipariş verdiği televizyonunun yanına bir de televizyon sehpası istiyordu. Her zamanki gibi, “Olur ağabey, elimden ne gelirse yaparım.” demek zorunda kaldı.

Her türlü adaletsizliğin yapıldığı cezaevlerinde, en büyük adaletsizliği koğuş ağaları yapıyordu. Onlar için haraç almak o kadar olağan bir şeydi ki sanki mevzuatın bir parçası gibiydi. Niyazi’den istenen yasak malların normal bir şeymiş gibi talep edilmesinin ardında, işin içinde başkalarının da olduğu kolayca anlaşılıyordu. Aksi takdirde cezaevi yönetimi ve görevlilerinin engel olmak istediği bir durumda buralara

yasal olmayan şeylerin girmesi mümkün olamazdı. Her ay yetersiz maaşlarla görev yapan memur ve amirler beğeni iken hırsız olma durumunda kalıyorlardı. Ve kaçınılmaz bir sonla cezaevleri mafyanın eline geçiyordu.

ADLİYE KORİDORLARI

Niyazi, ertesi gün mahkemeye gideceği için sakal tıraşını olmuş, banyosunu yapmıştı. Sabah olduğunda gardiyanlar koğuşun kapısından içeri girip, Niyazi'yi aldıktan sonra cezaevi arabasına kadar götürerek askerlere teslim ettiler. Niyazi, her tarafı kapalı olan cezaevi arabasına bindiğinde araç hareket ettikten sonra dışarıyı göremese de özgürlüğe doğru kanat çırpışını hissediyordu. Tekerlekli sandalyesine kollarından zincirle bağlıyorlardı, ama bu yolculuk sırasında kollarını bağlayan zincirler sanki kanatlarını oluşturan birer halka gibi gelmişti ona. Cezaevi aracının içinde komutan her zaman önde otururdu, askerler ise Niyazi ile birlikte arkada dururlardı. Askerlerle yolculuk sırasında genelde aralarında hal hatır sorulur, daha çok havadan sudan konuşurlardı. Sohbet sırasında mahkûmiyeti ile ilgili konular açılmaya başlarken komutan önden sert bir şekilde uyarır, sessiz olmalarını isterdi.

Üsküdar 2.Ağır Ceza Mahkemesi'nin olduğu adliyeye geldiklerinde araçtan indiği sırada gördüğü simalar arasında, aile fertleri olduğu gibi hasımlarının da olduğunu fark edebiliyordu Niyazi. Etrafını çeviren birçok askerle birlikte adliyeden içeri girdiler. Askerlerle birlikte koridorda ilerlerken güvenlik açısından kimseyle görüştürmüyorlardı. Duruşma zamanı gelene kadar Niyazi'yi koridorun en sonunda bir köşede beklemeye aldılar. Niyazi'nin olduğu koridorun köşesinin hemen karşısında ise hasımları olan üç kişi, onun gibi tutuklu olmak üzere beklemeye alınmışlardı. Her iki tarafı da kalabalık bir asker grubu koruyordu. Çünkü gerek adliye koridorları, gerekse adliye dışında Niyazi'nin hasımlarının tarafı olan yüz elli kişiye yakın kalabalık toplanmıştı. Niyazi-

zi'nin akrabaları da mahkemeye gelmişti ancak onların sayısı hasımlarına göre çok daha azdı. Mahkeme başladığında duruşma salonuna Niyazi'nin avukatı dışında yalnızca annesi ve eşi alınmıştı. Hasımlarının tarafında ise yaşlarından aile büyükleri olduğu anlaşılan üç kişi bulunuyordu. Hâkim tarafların avukatlarına söz verdiğinde her iki avukat da dava ile ilgili hazırladıkları ekli dosyaları mahkemeye sunup gerekli taleplerde bulunduktan sonra mahkeme fazla uzun sürmemiş, hâkim davayı tekrar ileriki bir tarihe ertelemişti. Her iki taraf, askerlerin nezaretinde duruşma salonundan dışarı çıktıklarında görülen manzara, iki tarafın hısım ve akrabalarının birbirine girdiği adliye koridorları ve binanın dışında kızılca kıyamet koptuğuydu. Emniyet güçlerinin ayırmasına rağmen sözlü sataşmaların yanı sıra, tekme tokat yapılan kavgaların sonucunda iki taraftan da yaralananlar olmuştu. Yine emniyet güçleri mahkeme salonuna giren eşi ve annesinin güvenliğini sağlayabilmek için onları adliyenin arka kapısından gizlice çıkarmış ve Üsküdar vapur iskelesine kadar eşlik etmişlerdi. Adliyede yakınlarına karşı yapılan şiddet olaylarına tanık olmak Niyazi'nin moralinin oldukça bozulmasına neden olmuştu. Askerler Niyazi'yi tekrar cezaevi ring aracına koyup, cezaevine geri getirirken dönüş yolunda hiç konuşmamıştı Niyazi, yolculuk boyunca sessiz kalmayı tercih etmişti.

ÇEMBER DARALİYOR

Niyazi revir koğuşundan içeri girdiğinde, gardiyanlar koğuştan dışarı çıkar çıkmaz, Beşir hızla yanına geldi. “Ne oldu Niyazi, ihtiyaçlarımızı ailene bildirdin mi? Ne gerekiyorsa halledecekler değil mi?” diye sordu. “Ağabey, hasımlarımızla aramızda kavga çıktı. Eşimi ancak çok kısa bir süre görebildim. Askerler etrafımızdaydı. Kulağına fısıldamaya çalıştım. Ama çok şaşırdığından sadece bunun tehlikeli olabileceğini ima etti.” diye cevap verdi Niyazi. Kendince Beşir'i oyalamaya çalışıp, tepkilerini ölçmeye çalışıyordu. Beşir

yüzündeki iğrenç ifadeyle gözlerini Niyazi'nin gözlerinin içine iyice dikerek, "Sen beni çok iyi anlamadın herhalde yarım adam. Sana yarım halini bana tamamlatma dediğimi unuttun galiba?" dedi. "Burada başka bir dünya olduğunu anlamamakta ısrar ediyorsun. Burada senin varlığının hiç kimse için hiçbir anlamı yok. Hepimiz için yükün çok ağır. Kıçını temizlemekten bıktı herkes. Sana tahammül edebilmemiz için en kısa zamanda gerekeni yapsan iyi olur. Benim sabrımı taşıyıp, tepemin tasını atırma. Umarım ailene bu işin ne kadar ciddi olduğunu bir dahaki sefere daha iyi anlattır-sın. Çünkü ben bunu bir daha tekrarlamayacağım, bundan sonraki şefkati cenazeden görürsün artık." Beşir sözlerini bitirdikten sonra, Niyazi'nin her yanını ateşler basmaya başlamıştı. Boğuk bir sesle, "Merak etme ağabey, göreceksin elimden geleni yapacağım." dedi.

Niyazi'nin, Mahkûmların Mümin'e yaptıklarını ona da yapmaya başladıklarında zaman zaman Mümin'in başına gelenler onun da başına gelmeden bu koğuştan sağ salim çıkabilecek mi acaba diye düşündüğü oluyordu. Beşir'in sözleri sırasında bu düşünceleri had safhaya çıkmış aniden paniğe kapılmıştı. Ancak Beşir yanından uzaklaşmaya başladığı andan itibaren daha önce bu tür durumlara karşı hazırlıklı olma planlarını hatırlamış, aynı süratle rahatlamaya başlamıştı. Beşir'in ondan talepleri olduğu sürece, bu da onun hayatta kalması demekti. Tabii şansını fazla zorlamaması gerektiğini de iyi biliyordu.

Mahkemededen geldiğinden beri diğer mahkûmların Niyazi'ye karşı davranışlarındaki olumsuz tavırlar gittikçe artmaya başlamıştı. Yaşar bile ona eskisi kadar yakın davranmıyor, çok zorunlu ihtiyaçları olmadıkça yanına gelmemeye özen gösteriyordu. Hatta bazen Yaşar'ın yardımı ile giderebileceği ihtiyaçları söz konusu oluyor, ama Yaşar farklı gerekçelerle onun isteklerini erteliyor, ya da geri çeviriyordu. Niyazi Yaşar'ın bu davranışlarının nedenini çok iyi biliyordu. Beşir tarafından diğer mahkûmlara olduğu gibi, kendisine tavır alması için Yaşar'a da talimat verilmişti. Ya-

şar'ın kendisine karşı sergilediği olumsuz tavırlarda aslında içinin hiç de rahat etmediğini çok iyi biliyordu Niyazi. Yüz ifadesinden duyguları rahatlıkla anlaşılıyordu, ama Yaşar zavallının biriydi, Beşir'in isteklerinin dışında farklı davranmak için elinden ne gelirdi ki. Yaşar'ın kendisinden uzaklaşması Niyazi'nin yalnızlık duygusu hissetmesine neden olmuştu. Aslında Yaşar'la ne çok şey paylaştığını şimdi çok daha iyi anlıyordu. Diğer mahkûmların davranışları ise iyice kabalaşmış hatta aşağılayıcı hakaretlere varan çirkin hitaplara dönüşmüştü. Ona bir şey söyleyecekleri zaman her cümlenin başına, "Ulan sakat" ya da, "Hey illetli" gibi kelimeler koymayı ihmal etmiyorlardı. Mahkûmların bu davranışları Niyazi'nin üzerinde korkunç bir baskı oluşturmaya başlamıştı. Niyazi her geçen dakika direncinin daha da zayıfladığını hissediyordu. İçinde bulunduğu felaketten kurtulmak için gözlerini kapatıp sürekli dua ediyor, Allah'ın bir mucize gerçekleştirmesini diliyordu. Bir ara gözlerini kapadığında kısa bir süre uykuya dalmıştı Niyazi. Gözlerini açtığında Cenaze'nin tepesine dikilmiş, insanı dehşete düşüren yüz ifadesiyle kendisini izlediğini gördü. Uykuya daldığından Cenaze'nin revir koğuşuna geldiğini fark etmemişti. Cenaze'yi beklemediği anda karşısında gören Niyazi, sanki vücudundan bütün kanının çekildiğini hissetmiş, şaşkınlıktan donakalmıştı. Cenaze hiç kıpırdamadan, gözlerini ayırmadan ona bakıyordu.

"Buyur ağabey, bir şey mi istedin?" diye sordu. Cenaze, patlak gözlerini daha da açarak elini ceketinin cebine götürmüş, cebinden çıkardığı usturayı kendi boğazında gezdirmeye başlamıştı. Diğer mahkûmlardan bazıları neler olup bittiğini anlayabilmek için sessizce onları izliyor, bazıları ise iğrenç yüz ifadeleri ile bıyık altından sırtıyorlardı. Yaşar, uzak bir köşede başını öne eğmiş bir vaziyette dururken, Beşir ise sanki olanlarla hiç ilgilenmiyormuşçasına kayıtsız davranıyordu.

"Ağabey bir hata mı yaptım?" diye sordu Niyazi. Aslında bütün bu olanların nedenini gayet iyi biliyordu. Cenaze'nin

sessiz ama insanı ürperten ifadesinde bir değişme olmadığını görünce kısık bir sesle,

“Biliyorum ağabey, elimde olmayan nedenlerden dolayı sizi hayal kırıklığına uğrattım, ama göreceksiniz en kısa zamanda her şeyi telafi edeceğim.” dedi. Cenaze bir süre daha korkunç yüz ifadesiyle Niyazi’yi süzdükten sonra usturasını cebine koyup yanından uzaklaştı. Cenaze yanından uzaklaştıktan sonra derin bir nefes aldı Niyazi. Bir an için Cenaze’nin kendisini lime lime doğrayacağını sanmıştı. “Biraz önce yaşadıklarımın sonra herhalde kalan ömrümün yarısı gitmiştir.” diye düşündü. O geceyi sabaha kadar kâbuslar görerek geçirdi Niyazi. Bütün gece Cenaze’nin patlak gözleri ve insanı ürperten yüz ifadesi gözlerinin önünden gitmedi. Hatta gece uyuduğu sırada Cenaze’nin kendisini usturayla doğrayacağı korkusuyla ara ara uykusundan fırlayarak uyanıldığı bile oluyordu. Sabaha karşı daldığı derin uykudan uyanırken güne bitkin bir halde başlayarak açmıştı gözlerini.

Öğlene doğru revir koğuşuna gelen gardiyanlardan biri Niyazi’ye ziyaretçisi olduğunu söyledi. Niyazi de dâhil, koğuştaki herkeste bir şaşkınlık havası oluşmuştu. Çünkü o gün Niyazi ziyaretçi beklemiyordu. “Gardiyan ziyaretçi beklemiyordu. “Gardiyan ziyaretçi beklemiyordu?” diye sordu merakla. Gardiyan, “Karın gelmiş, hadi hazırlan götürelim seni, gidince niye geldiğini anlarsın.” diye yanıtlayınca, eşyle görüşmek için aceleyle hazırlandı Niyazi. Koğuştan çıktıktan sonra gardiyanlar kapıyı kilitledikleri için bu kez Erkete onların peşinden gelmemişti. Görüş gününün dışında Nadire’nin ziyarete gelmesi endişelendirmişti Niyazi’yi. Cezaevinin koridorlarından giderken bu sıra dışı ziyaretin kötü bir olayın habercisi olması için sürekli dua etti. Nadire’nin yanına geldiğinde endişeli bir ses tonuyla,

“Ne oldu Nadire? Kötü bir şey yok ya?” diye sordu. Niyazi’nin panik halinde olduğunu görünce,

“Yok bir şey Niyazi, endişelenme.” diye yatıştırmaya çalıştı onu Nadire. “Mahkemeye geldiğinde yüz ifadende sanki bir şeyler anlatmaya çalışıyor gibiydin. Önemli bir şey ola-

bilir diye meraklandım. Dün gece de sıkıntılı rüyalar görünce dayanamadım savcıya yalvarıp özel bir izin koparmayı başardım. İyisin değil mi Niyazi? Herhangi bir sorun yok ya?” Yaşadığı olayları anlatıp Nadire’yi üzmemeyi istemiyordu Niyazi. Ama oradan kurtulması için tek umudu Nadire’ydi. Olanları kısaca anlatıp,

“Ne olacaksa biran önce olmalı Nadire.” dedi. “Buradan beni acilen çıkarmaları için sen ilgili kurumlarla ve cezaevi idaresiyle tekrar görüş, acele etsinler, Müdür, bana başka bir cezaevine nakledileceğimi söyledi ama henüz bir gelişme yok. Eğer burada başıma bir felaket gelirse basına gidip her şeyi anlatacağımı ve onların da bir bedel ödeyeceklerini anlat onlara.” Nadire, Niyazi’nin bu kez gerçekten önemli bir tehlike içinde olduğunu çok iyi anlamıştı. “Tamam, Niyazi anladım.” dedi. “Vakit kaybetmeyelim ben hemen gidiyorum, ne gerekiyorsa yapacağım merak etme sen. Ama sen de dikkatli ol yalvarırım, oyala onları zaman kazanmamız gerek, göreceksin bak her şey yoluna girecek. Umutsuzluğa düştüğün anda beni ve çocukları düşün.”

AKIL OYUNLARI

Nadire görüş yerinden ayrılırken Niyazi de tekrar koğuşa dönmüştü. Koğuştan içeri girdiğinde herkesin merakla kendisini beklediğini gördü. Zorla da olsa, yüzünde oluşturduğu müjdeli bir ifadeyle Beşir’in yanına giderek, “Tamamdır ağabey.” dedi. “Her şey yoluna girdi artık. Vekâlet verdiğimiz akrabamız işleri yoluna koymuş, birkaç güne kadar alacaklarımızı tahsil edeceğini söylemiş. Eşim de bana haber vermek için gelmiş. Ben senin isteklerini sıkı sıkı tembih ettim, çok geçmeden ne gerekiyorsa yapılır.” Beşir’in Niyazi’ye karşı olan düşmanca tavırları Niyazi’nin söylediklerinden sonra aniden değişmişti. İçten bir ses tonuyla,

“Hah şöyle aslanım, bak isteyince oluyormuş gördün mü? Boşu boşuna üzdük birbirimizi, umarım sen de bazı şeylerin ciddiyetini anlamışsındır artık.” dedi.

“Haklısın ağabey” dedi Niyazi. “Üzdüm seni kusura bakma, ama bundan sonra olmaz emin olabilirsin.” “Tamam, Niyazi ben unuttum bile olanları. Arıza bitmiştir artık.” dedi Beşir. Sonra koğuştakilere dönerek,

“Ne bakıyorsunuz lan, sorun bakalım Niyazi’ye bir şeye ihtiyacı var mı? Neye ihtiyacı varsa karşılayın, rahat ettirin.” dedi. O andan itibaren Niyazi eskisinden daha da rahat etmeye başlamıştı. Mahkûmlar onu aşağılamıyor, artık hiç biri en ufak bir hakarete bulunmuyorlardı. Yaşar da eskisi gibi yaklaşabilmiş, ikisi arasında aynı samimiyet yeniden yaşanmaya başlamıştı. Niyazi oynadığı oyun sayesinde yeniden zaman kazanmış, üstelik yaşadığı sıkıntılı anlardan da kurtulmuştu. Ancak Beşir’e karşı avantajlı duruma geçmiş olması aslında Niyazi’nin gerektiği gibi rahatlaması için yeterli olmuyordu. Çünkü diğer mahkûmlar bilmese de Niyazi gayet iyi biliyordu ki eğer doğru zamanda bu koğuştan kurtulmayı başaramazsa, Beşir ve adamları onu doğduğu güne pişman ederlerdi.

PATRON KİM

Birkaç gün sonra, akşama doğru, gardiyanlar revir koğuşuna yeni bir mahkûm daha getirmişlerdi. Yeni bir mahkûmun geleceğinden haberleri olmadığından, Beşir de dâhil bütün mahkûmlar şaşırmış, hatta tavırlarından tedirgin oldukları görülüyordu. Bu adam kendilerine haber verilmeden böyle aniden getirildiğine göre ya hatırlı biri ya da hatırlı birilerinin koruması altında olmalıydı. Beşir’in adamlarından olan Engin hemen yerinden kalkarak yeni gelen mahkûmu karşılamak üzere yanına gitti. Engin’in kuracağı ilk diyalogda adamın vereceği tepkileri görebilmek için Beşir dik-katlice onları izliyordu.

“Hoş geldin dayı, Allah kurtarsın.” dedi Engin. “Geleceğinden haberimiz olsaydı sana yatacağın yeri hazırlardık. Önemli bir rahatsızlığın yoktur inşallah” Yeni gelen mahkûm koğuşun içindeki mahkûmlara şöyle bir göz gezdirdik-

ten sonra, “Eyvallah kardeş, hepinizi Allah kurtarsın. Zahmet etmeyin siz, sen bana boş yataklardan birini göster ben gerisini hallederim. Merak etmeyin hiçbir rahatsızlığım yok. Bu arada benim adım İsmail.” diye yanıt verdi. Adamın hareketleri ve konuşmaları kendine olan güvenini gösteriyordu. Herhangi bir hastalığı olmadan revir koğuşuna geldiğine göre arkasında mutlaka bir takım güçlerin olduğu kesindi. İsmail’in görüntüsünden kırk yaşın üzerinde olduğu anlaşılıyordu. Koyu esmer tenliydi. Siyah saçları hafif kırışmıştı. Uzun boylu, iri sayılabilecek bir yapıya sahipti. İsmail’in rahat tavırlarından cezaevi konusunda tecrübesiz olmadığı da anlaşılıyordu. Ama kim olursa olsun, orada patronun kim olduğunu ve kuralların nasıl işlediğini hemen öğrenmesi gerekiyordu. Aksi takdirde Beşir’in otoritesi sarsılabilirdi. Tabii oradaki düzenden yararlandıkları için, bu da oradaki hiç kimsenin işine gelmezdi. Engin, Beşir’i göstererek, “Gel dayı ağamızla da tanış.” dedi. İsmail’in kendisine doğru geldiğini gören Beşir, yaslanarak oturduğu ranzadan aşağıya indi. Yan yana geldiklerinde Beşir,

“Geçmiş olsun, aramıza hoş geldin.” dedi. Sonra elini İsmail’in omzuna koyarak, “Gelişin bize sürpriz oldu, henüz birbirimizi tanımıyoruz ama anladığım kadarıyla çaylak değilsin, o nedenle sana tek tek kural saymayı düşünmüyorum. Eminim sen de diğer arkadaşlar gibi burada uyum içinde yaşamayı tercih edersin.” Beşir, imalı da olsa orada patronun kendisi olduğunu, koyduğu kurallara uymadığı takdirde başının derde girebileceğini anlatıyordu. İsmail ise gözlerini Beşir’in gözlerinden ayırmadan dinliyordu onu. Beşir, İsmail’in tepkisinin sınırını anlayabilmek için yapmış olduğu baskının dozunu biraz daha artırmayı denedi.

“Belirli zamanlarda havalandırmaya çıkılır, ama seni tanıyana kadar iki gün koğuştan çıkma sen, sonra izin alır çıkar havanı alırsın.” Koğuştaki herkes pür dikkat Beşir ile İsmail’i izliyordu. Beşir’in son sözlerinden sonra İsmail, Beşir’in koluna girerek ve aynı zamanda Beşir’in de adım atmasını sağlayarak koğuşun içinde yürümeye başladı. İsmail’in bu

hareketi diğer mahkûmlarda neredeyse şok etkisi yaratmıştı. Hepsi merakla bu olayın nasıl sonuçlanacağını bekliyorlardı. İsmail,

“Bak koçum, anladık koğuş ağası sensin, eyvallah. Burada bir düzen kurmuşsun onun bozulmasını istemiyorsun ona da eyvallah. Onurumuzu zedelediği sürece biz de uyarız. Kimsenin düzenine karışmaya niyetimiz yok. Ama eminim sen de yaşa ve tecrübeye saygı duyarsın. Böylece kimsenin huzuru bozulmaz. Anladığım kadarıyla havalandırma sevdiğin bir yer, istiyorsan bu konuşmanın ayrıntılarını orada yaparız.” dedi. Koğuştaki herkes gibi Beşir de şaşkınlık içindeydi. Kimsenin beklemediği bir konuşma tarzı ile,

“Tamam dayı, birbirimizi anladığımızı sevindim. Hem gördüm ki, bizim de senden öğreneceğimiz şeyler var. Sen istirahatına bak. Tekrar geçmiş olsun.” diyerek yanından ayrıldı İsmail’in. Beşir’in, İsmail’i alttan alan tavrı, diğer mahkûmların da tepkisiz kalmasına neden olmuştu. Konuşmalardan herhangi bir sorun yokmuş gibi görülse de, Beşir’in bu durumdan hiç de hoşnut olmadığı anlaşılıyordu.

İsmail, boş olan yatakların hangileri olduğunu öğrendikten sonra tercih ettiği yatağın yanına gidip eşyalarını yerleştirmeye başladı. Daha sonra istirahat etmek için tam yatağa uzanacağı sırada koğuşun içindeki tekerlekli sandalyeyi fark etti. Koğuşun içinde tekerlekli sandalye olduğuna göre, demek ki revir koğuşunda felçli biri kalıyor diye düşündü. Sandalyenin hemen yanındaki karyolaya doğru baktığında Niyazi ile göz göze geldiler. Niyazi hafifçe tebessüm ederek, başıyla selam verdi İsmail’e. İsmail, Niyazi’nin selamına önce başıyla selam vererek karşılık verdi, daha sonra yerinden kalkıp Niyazi’nin yanına gitti. “Geçmiş olsun kardeşim, bu sandalye sana mı ait?” diye merakla sordu. Niyazi, bu kez acı bir tebessümle,

“Evet bana ait, belden aşağı felçli durumdayım o nedenle yaşamımın en önemli parçalarından biri olan bu sandalye bana ait.” diye yanıt verdi. İsmail yüzünde beliren şaşkınlığı gizleyemiyor,

“İyi de kardeş, seninki nasıl bir yazgıdır ki senin bu durumda cezaevine düşmene sebep oldu?” diye sormaya devam ediyordu. Niyazi başından geçenleri kısaca anlattı İsmail’e.” Sonra, “İşte böyle, yazgının ne zaman, nasıl yazılacağı belli olmuyor insanın alınına. “Vay be” diye hayretini dile getirdi İsmail. “Arkadaş, çok hapisane gördüm, çok mahkûm tanıdım, çok yazgı dinledim ama senin gibisini de ilk kez görüyorum. Ne diyeyim Allah kurtarsın.” Niyazi de İsmail’in hikâyesini en az onun kadar merak ediyordu.

“Senin adını az önce öğrendim, benim adım da Niyazi, peki sen niye buradasın ağabey? Senin hikâyen nedir?” diye sordu.

“Benim hikâyem diğerlerinininkinden de, seninkinden de daha karışık.” diye yanıt verdi İsmail. “Tabii cezaevine ilk girişim de değil bu. Doğrusunu istersen Türkiye’de ikinci girişim cezaevine, ilkinde fazla kalmamıştım içerde, bu defa da fazla kalacağımı sanmıyorum.” Niyazi’nin kafası karışmıştı.

“Nasıl yani yurt dışında da mı girdin cezaevine?” diye sordu. “Hem de kaç yerde.” diye söze başladı İsmail. “İlk cezaevi maceram Rusya’da başladı. Çok gençtim o zamanlar, gözüm daha karaydı ama bedeli hiç de kolay olmadı. Önce altı ay KGB de sorgulandım. Birçok işkenceye maruz kaldım. Ve sekiz yılım geçti Rus cezaevlerinde. Daha sonra Fransa, Yugoslavya, İsviçre, İtalya gibi birçok ülkenin cezaevlerini tanımak zorunda kaldım. Anlayacağın kırk altı yaşımıdayım ve gençlik yıllarımdan bu yana birçok yılımı cezaevlerinde geçirdim. Tabii cezaevlerinin iyi yanları da yok değil hani, mesela şu anda altı dili konuşabiliyorum. Biliyor musun Niyazi insan yabancı dili en iyi cezaevlerinde öğreniyor.” Niyazi, hayretten ağzı bir karış açılmış İsmail’i dinliyordu. Bir ara şaka yapıp yapmadığını bile düşündü ama İsmail’in pek şaka yapar hali yoktu doğrusu.

“Peki, ağabey o kadar cezaevinde yatmanın nedeni neydi?” diye merakla sordu. İsmail, hafifçe gülümseyerek, “Şimdilik boş ver nedenini Niyazi. Nasıl olsa burada bunları

konuşacak çok zamanımız olacak.” diye yanıt verdi. İsmail’in cezaevlerine giriş nedenini anlatmamasının nedeni Niyazi değil elbet. Diğer mahkûmların kendisi ile ilgili fazla bilgiye sahip olmalarını istemiyordu. Orada oluş nedenini öğrenmelerinin çok fazla zaman almayacağını biliyordu İsmail ama kendisi ile ilgili ne kadar az şey bilirse o kadar güvende olacağını düşünüyordu.

“Olur, ağabey sen nasıl istersen.” dedi Niyazi. Ama hemen arkasından, “Ağabey, eğer sıkılmazsan çok merak ettim, buradaki cezaevleri ile oradakiler arasında bir fark var mı? Onu da anlatır mısınız?” diye ekledi sözlerine. “Bütün cezaevlerinin kendine has kuralları vardır.” diye anlatmaya başladı İsmail. “Mesela, Rusya’da mahkûmların kendi aralarındaki cezalandırma yöntemlerinden bazıları, kaynar suyla yakma, zeytinyağı kaynatıp kulağa dökme gibi cezalardır. Bunlar içeride idareye muhbirlik yapmak gibi ağır ceza gerektiren durumlarda uygulanır.” İsmail cezaevlerindeki olayları anlattıkça Niyazi’nin hayreti daha da artıyordu. Niyazi’nin kendisini ilgiyle dinlemesinden o da etkilenmişti.

“Bak sana ilginç bir anımı anlatayım.” dedi. “Ben Bakırköy Kartaltepe’liyim. Bakırköy’de sinema 74 vardır. Ben daha çocuk sayılabilecek bir yaşta film izlemeye o sinemaya gitmiştim. Sinemada Papillion (Kelebek) isimli film oynuyordu. Filmin konusu iki mahkûmun özgürlüğe kaçmaları için verdikleri mücadeleyi anlatıyordu. Ben o filmde o kadar çok etkilenmişim ki yıllarca filmin hiçbir karesini unutmadım. Ve yıllar sonra Fransız’ların sınır ötesi toprağımız dediği bir adada olan o hapisanede olacağım aklımın ucundan bile geçmezdi. Gördüğün gibi insan yaşamı boyunca her türlü sürprizle karşılaşabiliyor.” İsmail, Niyazi’yi içinde bulunduğu şaşkınlıktan çıkarmak için, “Haydi bakalım Niyazi, bu günlük bu kadar yeter sanırım, her şeyi bugün konuşacak olursak sonra konuşacak bir şey kalmaz.” dedi. Niyazi,

“Haklısın ağabey, doğru söylüyorsun.” diye karşılık verdi. Ama en çok merak ettiği şeyi sormadan yapamadı. “Ağabey izninle son bir şey daha sorabilir miyim?” Niyazi’nin me-

raklı tavırları İsmail'e çok sempatik gelmişti. Gülümseyerek, "Peki sor bakalım Niyazi, ama son olsun ona göre." dedi. Niyazi, yalnızca ikisinin duyacağı ölçüde ses tonunu alçaltarak, "Ağabey, koğuşa geldiğinde koğuş ağası Beşir'le restleştin, seni tehdit ettiler ama korktuğunu görmedim. Sana bir kalleslik yapacaklarından çekinmiyor musun?" İsmail, Niyazi'nin diğer çakallar gibi olmadığını sohbete başladıkları anda anlamıştı. "Bak Niyazi, ben böylelerini iyi tanırım. İçeri girdiğim anda beni kendilerine esir etmek istediler. Ama böyleleri gücün karşısında köpekleşir. O bana burada kural-ları ben koyarım, eğer uymazsan her an başına bir şey gelebilir mesajı verdi. Ben de ona, benim arkam da bir şekilde sağlam, beni kendine saldırgan etme, saygısızlık ettirme, akıllı ol. Yoksa sen de zarar görürsün mesajı verdim. Şimdi beni çözmeye çalışacak, bulaşmamak lazım ama o da yakında dişine göre biri olmadığını anlar nasılsa. Haydi, ben yemeğe kadar gidip diğerlerini de tanıyayım, sen de artık dinlen biraz, bir şeye ihtiyacın olursa benden de isteyebilirsin" diyerek uzaklaştı Niyazi'nin yanından.

Beşir, karşıdan Niyazi'yi süzüyordu. Bakışlarında İsmail gelmeden önce Niyazi'ye gösterdiği yakınlıktan hiçbir eser kalmamıştı. Yaşar, Niyazi'nin yanına yaklaşıp,

"Naptın be Niyazi? Olanları görmedin mi? Daha dertten yeni kurtuldun, başımı yeniden derde mi sokmak istiyorsun?" diye sordu.

"Ben bir şey yapmadım Yaşar." diye yanıt verdi Niyazi. "Kendi geldi sen de gördün, hem sadece sohbet ettik, ne var ki bunda?"

"Sen gene de uzak dursan iyi edersin, görüyorsun işte burada dert destursuz çıkıyor insanın karşısına." diye uyardı tekrar Yaşar Niyazi'yi. "Bugün olmasa da ortalık mutlaka karşılaşacak. Sonra olan bize olur."

Beşir'in ve diğer mahkûmların tavırları Niyazi'ye karşı yine değişmişti. Her fırsatta onu aşağılamaya çalışıyorlardı. Niyazi her zaman olduğu gibi herhangi bir sorun yaşamamak için alttan almaya çalışıyordu. İçindeki huzursuzluk ve

tedirginlik sürekli yükselerek artmaya başlamıştı. Beşir'e karşı oynadığı en son oyunun son perdesinde yer aldığını hissediyordu. İçinde öyle bir his vardı ki ne olacaksa bugünlerde olacaktı.

ALTIN YUMURTLAYAN TAVUK

Aradan iki gün geçmiş, Niyazi bu süre içinde bazen İsmail'in maceralarını dinlemiş, bazen de Beşir'in ne zaman nasıl hareket edeceği belli olmayan dengesiz davranışlarını idare etmek zorunda kalmıştı. İsmail'le sohbet etmekten büyük keyif alıyordu ama aralarında geçen her tatlı sohbetin ardından Beşir, onun canını sıkacak mutlaka bir şeyler yapıyordu. Zavallı Yaşar ise, ihtiyacı olduğu zamanlarda Niyazi için bir şeyler yapmaya çalıştığında o da Beşir'den nasibini alıyordu. İsmail revir koğuşuna geldiği andan itibaren Beşir bambaşka biri olmuştu sanki. Hiçbir neden yokken bile bir anda bir şeyleri mesele haline getiriyor, ağzından küfür hiç eksik olmuyordu. Beşir'in gösterdiği bütün tepkinin aslında İsmail'e olduğunun koğuştaki herkes farkındaydı, İsmail'e dış geçirememesi çılgına çeviriyordu Beşir'i. İsmail ise sanki olanların kendisi ile hiç ilgisi yokmuş gibi davranıyordu. Revir koğuşunda her an her şey olabilirdi artık, herkes tedirginlik içinde ve tetikte bekliyordu.

Aynı gün gardiyanlar revir koğuşunun kapısına gelerek, kapıdaki sürgüyü açıp, içeri seslendiler.

“Niyazi hazırlan, başka bir cezaevine naklediliyorsun.” Koğuştaki herkes, şok olmuşçasına birbirinin yüzüne bakıyor olanları anlamaya çalışıyorlardı. Niyazi'nin içinde tarifi imkânsız, inanılmaz bir coşku oluşmuştu. Dipsiz bir uçuruma yuvarlandığı sırada sanki bir el onun elini tutmuş bulutların üzerinde güvenle uçuruyormuş gibi hissediyordu. Diğer mahkûmların yüzüne baktığında yüzlerinde öfke mi var, yoksa ondan kurtuldukları için seviniyorlar mı, anlayamamıştı. Çünkü onlar da en az Niyazi kadar şaşkındılar. İsmail, yattığı ranzadan ayağa kalkarak,

“Hadi bakalım aslanım geçmiş olsun, belki de tahliyen için yer değiştiriyorlardır. Dışarı çıkarsan bizi de unutma olur mu?” diye seslendi. İsmail’e,

“İnşallah ağabey, umarım dediğin gibidir. Hem unutmam mümkün mü hiç, unutmam elbet” diye yanıt verdikten sonra, Yaşar’la göz göze geldi. Yaşar’ın gözlerinde, dostunu kaybetmenin hüznünün yanı sıra, kendisinin Beşir’den kurtulduğu için hissettiği sevinci aynı anda net bir şekilde görebiliyordu Niyazi. Tam Yaşar’a veda etmek üzereyken,

“Niyazi” diye Beşir’in kendisine adeta kükreyerek seslendiğini duydu. Koğuş ağası Beşir, altın yumurtlayan tavuğunu kaybetmenin hayal kırıklığı ve kızgınlığı içinde olmalıydı ki yüzüne bakarken gözlerinden nefret saçıyordu. Niyazi gidiyordu. Bu, o güne kadar Niyazi’ye yaptığı yatırımların boşa gitmesi ve Niyazi’den beklentilerinin artık gerçekleşmeyeceği anlamına geliyordu. Ağır adımlarla Niyazi’nin yanına yaklaşmaya başladı. Niyazi neredeyse kanının donduğunu hissetti. Beşir’in kendisini o an orada öldürmesi işten bile değildi. Demir kapının hemen dışında Gardiyanların beklediğini bildiği halde yine de içi rahat edemiyordu. Beşir, iğrenç nefesini hissettirecek kadar Niyazi’nin yanına yaklaşmıştı.

“Yamuk yaptın pislik herif” dedi. “Demek yarım canınla bugüne kadar sinsi sinsi oyunlar oynadın. Ama ne kadar büyük bir hata yaptığımı anlayacaksın. Nereye gidersen git bundan sonra rahat yüzü yok sana. Her yerde peşinde olacağım. Seni kurtaracak tek şey isteklerimi yerine getirmen olacak.” Niyazi, o anda Beşir’e, onunla ilgili duygularını söylemek için inanılmaz bir istek hissetti içinde. Ama her şey yoluna giriyorken son anda bir sorun yaşamak istemiyordu. Alttan almaktan başka çaresi yoktu. “Ağabey inan ben sana herhangi bir oyun oynamadım. Naklimle ilgili herhangi bir şey bilmiyordum. Bu nakil herhalde hasımlarımla ilgili olmalı.” diye cevap verdi. Ve biran önce o iğrenç yerden uzaklaşabilmek için demir kapının dışındaki gardiyanlara, “Ben hazırım” diye seslendi. Zaten fazla olmayan birkaç

parça eşyasını hemen toparlayıp, koğuştaki diğer mahkûmlarla yarım ağız vedalaşarak gardiyanlarla birlikte koğuştan dışarı çıktı.

METRİS'E VEDA

Beşir'in yüzünden kendisine en fazla hakkı geçen Yaşar'la bile doğru dürüst vedalaşamadan koğuştan ayrılmak zorunda kalması, Niyazi'nin içinde bir burukluk yaratmıştı. Bir kaç metre gittikten sonra kafasında birden şimşek çaktı. Gardiyanlara,

"Hangi cezaevine naklediliyorum?" diye sordu Niyazi. "Ümraniye Cezaevi." dediler. İçindeki coşku daha da yükselmişti. "Teşekkür ederim." dedi. Gardiyanlar merakla, "Ne oldu ki niye teşekkür ediyorsun?" diye sorduklarında, "Yok bir şey." dedi tebessüm ederek. "İçimden sadece teşekkür etmek geldi." Çatışmada vurulduğundan bu yana, bir buçuk ay hastanede, iki buçuk ay da Metris Cezaevi'nde olmak üzere aradan dört ay geçmişti. Cezaevinden ayrılmadan önce gardiyanlar Niyazi'yi tekrar cezaevi Müdür'ünün odasına götürdüler. Müdür, yüzünde tebessümle,

"İstediyin oldu işte Niyazi." dedi. "Hem buradan kurtuldun, hem de hasımlarının olmadığı cezaevine gidiyorsun." Niyazi o kadar sevinçliydi ki, o anda içinden Cezaevi Müdür'ünün boynuna sarılmak geçiyordu. "Sağ olun Müdür Bey." dedi. "Bana gerçekten çok büyük bir iyilikte bulundunuz. Eğer talebimi önemsemiş olmasaydınız beklide şu anda yaşıyor olmayacaktım. Bana yaptığınız iyiliği ömrümün sonuna kadar unutmayacağım."

"Kaderin insana ne gibi sürprizler hazırlayacağı hiç belli olmuyor Niyazi." dedi Müdür,

"Tıpkı senin durumunda olduğu gibi. Başına gelen olaylar gerçekten çok üzücü. Eminim, bir gün bunları yaşayabileceğini hayal bile etmiyordun. Ama ben bu cezaevinde inanılmaz hayat hikayeleri olan o kadar çok insan tanıdım ki. Bundan sonra başına neler gelecek, neler yaşayacaksın, hayat

senin için ne gibi sürprizler hazırlıyor bilemiyorum, ama ne olursa olsun umudunu asla yitirmemelisin. Hem ben senin cezaevinde çok fazla kalacağını düşünmüyorum. Durumun da göz önünde bulundurulursa benim düşünceme göre, aleyhinde olan tek şey herhalde mahkemelerde ertelenerek geçen süre olacak.”

“Beni ne kadar rahatlattığınızı anlatamam Müdür Bey.” dedi Niyazi. Birilerinden bu tür sözleri duymaya o kadar çok ihtiyacı vardı ki, “İçimdeki umudu güçlendirdiniz. Allah sizden razı olsun.” diye sürdürdü sözlerini.

“Hadi bakalım Niyazi, umarım gittiğin yerde rahat edersin. Allah kurtarsın.” diyerek son sözleri ile yolcu etti Müdür Niyazi’yi. Son olarak gardiyanlara veda ederek, kendisini Ümraniye Cezaevi’ne nakledecek araca askerlerin yardımıyla binmişti Niyazi.

ÇELİŞKİYE YOLCULUK

Cezaevi aracı Metris Cezaevi’nden ayrılırken, arkasında kötü anıları geride bırakarak bir kez daha umut yolculuğuna doğru yelken açıyordu Niyazi. Beşir belasından kurtulmuştu sonunda. Zaman zaman oradan hiç kurtulamayacağı hissine kapılmış olsa da nihayet bitmişti işte. Nadire gerekeni zamanında yapmayı bir kez daha başarmıştı. Sanki onu kokluyormuşçasına içine derin bir nefes çekip karısını ne kadar özlediğini düşündü.

İki cezaevi arasında geçen yolculuk sırasındaki düşünceleri çoğunlukla, Allah’ın, onun için düşündüğü yaşam vadesinin henüz dolmadığı, eğer öyle olsaydı Metris Cezaevi’nden çıkmasının mümkün olmayacağı şeklinde geçiyordu. İçinde tekrar filizlenen umuda rağmen çok karamsar olmasa da kafasının içinde aynı zamanda çelişkiler de yaşıyordu Niyazi. Bundan sonra? Acaba? gibi sorular her zamanki gibi yanıtız kalıyordu. Çünkü şu anki yolculuğunun sonu, yani gittikleri yer yine cezaeviydi. Metris Cezaevi’nden başına bir felaket gelmeden son anda kurtulmuştu.

Peki ya gittiği yer? Acaba orada ne gibi sorunlarla karşılaşacaktı? Ya Beşir'den daha kötü bir koğuş ağası ya da aynı koğuşu kendisiyle paylaşmaktan mutlu olmayacak mahkûmlarla karşılaşır mı? Bu tür düşünceler aklına geldikçe çok da iyimser olmaması gerektiğini anlıyordu. Çünkü Niyazi, diğer mahkûmlar için sadece bir yükü. Üstelik tuvaletini bile kontrol edemeyen ağır bir yük... Beyninin içinde bu tür düşüncelerin sürekli yoğun olması, başına gelebileceklerden sürekli korktuğu içindi. Evet, korkuyordu, hem de çok. Ne fizik olarak ne de maddi olarak bir güce sahip değildi. Cezaevlerinin içinde birileri başkalarının üzerinde her türlü hakka sahip olabiliyorlardı. Gücü olan için diğerlerinin cezaevinin dışında sahip olduğu değerlerin hiçbir önemi yoktu. İyi bir eğitim almış olmanın, iyi bir işe sahip olmanın, iyi bir sosyal çevreye sahip olmanın dışarıda avantajları olabilirdi ama cezaevinde kurallar farklı işliyordu. Eğer birileri tarafından korunmuyorsan, birileri tarafından kullanılabilir hale geliyordun. Hem de bazen bir köpeğe verilen değer kadar değer görmeden. İçinde çok kötü hisler yoktu Niyazi'nin ama kısa sürede yaşadığı cezaevi tecrübesi yine de kafasının içinde birçok çelişkinin oluşmasına neden oluyordu. "Allah'ım yardım et" diye dua etti içinden. "Ne olur bir daha Beşir gibileriyle karşılaşırma beni."

YENİ HAYAT HİKÂYELERİ

Ümraniye Cezaevi'ne geldiklerinde askerler Niyazi'yi cezaevi araçından indirip, gardiyanlara teslim ettiler. Kısa bir süre ziyaretçi odasında bekletildikten sonra bundan sonraki evi olan koğuşa gitmek üzere yola çıktılar. Çok uzun koridorlardan geçiyorlardı. Gardiyanlar ara sıra karşılıklarına çıkan demir kapıları açıyorlar, daha sonra oradan başka bir koridora geçiyorlardı. Niyazi, Ümraniye Cezaevi'ne gelmeden kısa bir süre önce, çıkan bir isyan sebebiyle Cezaevi'ne baskın yapılmış ve koğuşların çoğu boşaltılmıştı. Ümraniye Cezaevi'nin birçok yeri harabe durumdaydı. Hatta duvarlarda

kurşun delikleri vardı. Cezaevinde üç yüze yakın mahkûm bulunuyordu. Mahkûmlardan iki yüz kırkı terör suçlusu diğerleri de adli suçlulardan oluşuyordu. Kalacağı koğuşa geldiklerinde koğuştan içeri önce başgardıyan girdi. Koğuş sorumlusuna doğru seslenerek,

“Bu hastam sana emanet, ismi Niyazi, bu hastanın bütün ihtiyaçlarını sen sağlatacaksın.” dedi.

“Merak etme.” dedi koğuş sorumlusu. “Rahat etmesi için elimizden geleni yaparız.”

Gardıyanlar çıktıktan sonra Niyazi'nin yanına gelip, “Allah kurtarsın kardeş.” dedi. “Benim ismim Recep, sen önce bir yerleş, üzerindeki yorgunluğu at, rahatla, sonra uzun uzun konuşur, daha yakından tanışırız. Herhangi bir şeye ihtiyacın olduğunda söylemen yeterli, çekinme sakın.” Bu samimi karşılama nedeniyle içinde bir rahatlama hissedilen Niyazi,

“Sağ ol ağabey, Allah hepimizi kurtarsın.” diye yanıtladı Recep'i. Recep, oradaki mahkûmlardan birine seslenerek yanına çağırıldı.

“Rıza, bu arkadaşla bundan sonra sen ilgileneceksin, özel işleri de dâhil neye ihtiyacı olursa karşıla.” Kesin bir itaatle, “Merak etme sen ağabey.” dedi Rıza.

“Ben ne gerekirse hallederim.” Otuz yaşını biraz geçkin olduğu görülen koğuş ağası Recep'in, Metris Cezaevi'ndeki koğuş ağası Beşir'den farklı olduğu her halinden belli oluyordu. Babayığit ve yakışıklı görüntüsünün yanı sıra gür ses tonundaki sakin ve dingin ifadeler ve konuşma tarzı onun cahil ve kültürsüz biri olmadığı izlenimini veriyordu. İlk tanışmalarında insancıl bir izlenim bırakmıştı Niyazi'de. Daha sonra öğrendiğine göre askerliğini yeni bitirmiş sonra da cezaevine düşmüştü. Ama neden cezaevine düştüğü hakkında henüz bir bilgisi yoktu Niyazi'nin.

İçinde yirmi adet ranza bulunan yeni koğuşunda Niyazi ile birlikte toplam otuz yedi mahkûm olmuştu. Rıza, ranzanın alt katında olan boş yataklardan birine Niyazi'yi götürürken,

“Gel hadi, senin yatacağın yer burası, geleceğini önceden biliyorduk, senin için hazırladım burayı.” dedi. Niyazi, yatacağı ranzaya doğru ilerlerken, diğer mahkûmlar da Recep’in gösterdiği gibi samimi yaklaşımlarla,

“Hoş geldin kardeşim, Allah kurtarsın arkadaş, rahat ol sen bize emanetsin.” Sözleriyle onu karşılıyorlar, kimileri elini sıkıyor, kimileri de omzuna dokunuyordu. Yanlarından geçerken Niyazi de ya sözlü olarak ya da başıyla onlara karşılık veriyordu.

Yatağına geldiklerinde eşyalarının yerleşmesine Rıza da yardım ediyordu. Rıza’nın tavırları Yaşar’ı hatırlattı Niyazi’ye. O da samimi ve içten karşılamıştı kendisini. Yaşar, mecbur kaldığı için değil, istediği için yardım etmişti ona. Sadece çaresizlik içindeyken yardım eden biri değildi onun için, arkadaş, dost olmuşlar, kader birliği etmişlerdi. “Şu anda ne yapıyor acaba?” diye düşündü Niyazi. O anda Yaşar’ın ne yaptığını bilmiyordu ama onun da en az kendisi kadar özlediğinden emindi.

Rıza’nın samimi yaklaşımları Niyazi’yi mutlu etmiş, ona karşı yakınlık hissetmesini sağlamıştı. Yolda gelirken duyduğu endişe dolu düşünceler biraz olsun uzaklaşmıştı kafasından. Bilinmeyene doğru sürüklendiği ilk cezaevi yolculuğundaki korkularını düşündü bir an ve bugüne kadar kendisini en çaresiz hissettiği anlarından bu güne gelişini. Şimdi daha çok hissediyordu, onu gerçekten koruyan bir güç vardı ve en çaresiz anlarında bile umudu hep karşısına çıkarıyordu.

“Demek geleceğimi önceden biliyordunuz?” dedi Rıza’ya. Sonra biraz ciddi biraz da şakayla, “Beni çok iyi karşıladınız Rıza eksik olmayın, ama benim yüküm ağırdır umarım çabuk bıkmazsınız benden.” dedi. Rıza, Niyazi’nin yüzüne hafif tebessüm eden bir bakış fırlatıp,

“Buraya gelenler, gelmeden önce yükün en ağır olanını sırtlarına yükleyip geliyorlar Niyazi kardeş. Merak etme, yükün ne kadar ağır olursa olsun kimse için buraya geliş nedeni kadar ağır olamaz, sıkma canını sen, hem öyle anlaşılı-

yor ki senin yükün herkesten çok kendine ağır, bir de başkalarını dert etme.” dedi. Rıza’nın sözleri neredeyse Niyazi’yi şok etmişti. Doğrusu bin yıl düşünse Rıza’nın böyle sözler söyleyeceği aklına gelmezdi. Sevimli bir yüz ifadesi olmasına rağmen, Rıza’nın dış görünüşü, kılık kıyafeti ve doğu kökenli şivesi ile çok sıradan gelmişti Niyazi’ye. Rıza’ya karşı önyargılı olduğu için utandı Niyazi. Sonra merakla, “Sen neden cezaevine düştün Rıza?” diye sordu. “Benim hikâyem çok sıra dışı değil Niyazi.” diye yanıt verdi Rıza. Ve devam etti anlatmaya,

“Birçoklarının başına gelen sıradan bir hikâyeye benimkisi. Bizim köye çok yakın olan komşu köyden bir kızla sevdik birbirimizi. Ara sıra görüşür, görüştüğümüz zamanlarda dünyalar bizim olurdu. Fakir bir köydü bizimkisi, köylünün çoğunda para pul olmadığı gibi iş imkânı da yoktu. Diğer köylere göre en çorak arazi de bizim köyün arazisiydi. Senin anlayacağın birbirimizi çok sevsek de benim beş parasız olmam sevdiğime kavuşamam için yeterli bir sebepti. Bu nedenle başlık parası, düğün, dernek gibi masrafları karşılayabilmek için şehre çalışmaya gittim. Bazen iş bulmaya başka şehirlere de gidiyordum. Yine başka bir şehre çalışmaya gittiğim sırada, sevdiğim kızın köyünün ağası onu kendine kuma olarak istemiş. Ailesi rahat edecekler diye verme taraftarı olmuşlar kızı. Ama o, “Ölürüm de varmam ağaya” diye diretmiş. Sevdiğim onu istemeyince ağa olacak gözü dönmüş köpek bir fırsatını bulup tarlanın birinde zorla sahip olmuş ona. Başına gelen iğrenç felaketten sonra aynı gün canına kıymış sevdiğim. Köye dönüp olanları öğrendiğimde kendimi kaybettim. Evden silahı kaptığım gibi o köpeğin peşine düştüm, bulduğum yerde silahtaki bütün mermileri boşalttım üstüne. Sonra da gördüğün gibi buradayım işte.” Gözlerini faltaşı gibi açmış hayretle Rıza’yı dinliyordu Niyazi. Rıza’nın sözleri bittikten sonra güçlkle yutkunup, “Geçmiş olsun Rıza, gerçekten çok üzüldüm.” dedi. Aralarında geçen kısa bir sessizlikten sonra merak ettiği başka bir soruyu yöneltti Rıza’ya Niyazi. “Sen kaç kade okudun

Rıza? Yani hangi mektebi bitirdin en son?” Yüzü kederlendi birden Rıza’nın, “Okuyamadım ben Niyazi.” dedi Rıza. “İmkânsızlık nedeniyle ilkokulu bile zorla bitirdim. Ama başka bir köyde bir imam vardı, öğrenmek için fırsat buldukça onun yanına gider, merak ettiklerimi ona sorardım, o da bıkmadan anlatırdı. Bazen bana kitap verirdi onları da okur yeni şeyler öğrenirdim. Sonra camiye gelen başkaları ile de birçok konu konuşulur ve tartışılırdı. Kitap okudukça ufkum genişlemeye başladı, sevdim kitap okumayı, elime geçen her kitabı okumaya çalıştım. Okuduğum her kitaptan yeni şeyler öğrendim. Her öğrendiğimde hayata farklı bakmaya başladım. İşte böyle biraz da olsa kendimi geliştirmeyi başardım galiba.” Niyazi Rıza’yı tanıdıkça daha çok sevmeye başlamıştı. Tabii koğuştaki diğer mahkûmların hayat hikâyelerini de en az Rıza’nın ki kadar merak ediyordu.

Şu anda içinde bulunduğu koğuş, Metris Cezaevi’ndeki koğuştan çok daha büyüktü. İçinde yirmi adet ranzanın bulunduğu yüz metrekaarelik koğuşa ek olarak yapılmış, yemek yenilip, televizyon seyredilen ve kitap okunabilen seksen metrekaareye yakın bir bölüm daha mevcuttu. Ayrıca koğuşa ek bir birim olan banyo ve tuvaletler de yine ayrı bir yerdedeydi. Niyazi, koğuşun, banyo ve tuvaletlerinin daha önce kaldığı yerden çok daha iyi özelliklere sahip olduğunu görünce rahat edebileceğini düşünerek umutlanmış, ancak tuvalet ve banyoları yakından inceledikten sonra yine hayal kırıklığı yaşamıştı. Bütün cezaevleri koğuşlarında olduğu gibi oradaki banyo ve tuvaletler de Niyazi’nin kullanımına uygun değildi. Canı sıkılmıştı Niyazi’nin, birçok konuda başkalarına bağımlıydı ama en azından tuvalet konusunda başkalarına bağımlı yaşamak istemiyordu. Ne yazık ki istekleri, içinde bulunduğu şartları değiştirmiyordu. Yaşamak zorunda olduklarını yaşamaktan başka çaresi yoktu.

Tek tek tanıştığı mahkûmların her birinden edindiği izlenim, cezaevine gelirken yolda kapıldığı korkuları tek tek altıyordu Niyazi’nin. Mahkûmların ona karşı olan tavırlarının dışında birbirlerine karşı olan davranışları da çok iyiydi. Rıza

bir ara yanına yaklaşp kulağına, “Niyazi eğer yanında değerli bir şey varsa dikkat et, koğuşta bir süredir hırsızlık oluyor.” diye fısıldadı. Niyazi şaşırılmıştı. “Hırsız buradan çaldıklarını nereye harcayacak Rıza? Diye sordu. Rıza, Niyazi’nin yüzüne tuhaf tuhaf bakmaya başladı. Niyazi, Rıza’nın yüzündeki ifadeyi görünce söylediğinin saçma olduğunu düşünerek kendi kendine gülmeye başladı. “Merak etme Rıza.” dedi. “Üzerimde bulunan üç beş kuruşun dışında değerli bir şeyim yok.” Niyazi her ne kadar Ümraniye Cezaevi’ne başka bir cezaevinden gelmiş olsa da, Rıza, Niyazi’nin cezaevleri konusunda çok da tecrübeli olmadığını düşündü.

“Bak Niyazi, cezaevi yalnızca bu koğuştan ibaret değil, Recep ağabey bizim koğuşta bazı kurallar koyduğu için bir takım pislikler buraya bulaşmıyor. Ama bu koğuşun dışına çıktığın anda cezaevinin birçok yerinde uyuşturucu, kumar gibi birçok pisliğe bulaşabilirsin, bunlar için de çok para gerekir, bazıları bu tür pisliklere bulaşmasa da, birileri bulaşıyor işte. O nedenle her zaman hırsızlık olaylarına karşı hazırlıklı olmalısın. Aslında bizim koğuşta bu tür olaylar olmazdı, hırsızlık olayı da bir süredir oluyor. Kim olduğunu tahmin ediyoruz ama suçüstü yakalayamadığımız için bir şey yapamadık, tabii eninde sonunda yakayı ele verecek adı hırsız, o zaman Allah yardımcısı olsun.”

Rıza’nın sözlerinden sonra, Niyazi, iki ayrı cezaevinin farklı koğuşlarını kıyasladığında aslında arada ne kadar büyük farklar olduğunu fark etti. İkisinde de suçlular kalıyordu, bazıları işlediği suçu planlayarak, isteyerek yapmış, bazılarına ise kader kurbanı denilebilirdi. Ortak özellikleri ise aynı cezaevlerinde farklı koğuşlarda onlar için koyulan kurallara göre yaşamak zorunda olmalarıydı. Bu tespiti yapabilmemesinin en önemli örneği ise, koğuş ağaları Beşir ve Recep arasındaki fark idi. Diğer mahkûmlar kadar tecrübeli olmasa da, cezaevlerinde yaşananları ve duyduklarını düşündüğünde Recep gibilerinin sayısının fazla olmadığını kolayca anlayabiliyordu Niyazi. İşte bu yüzden koğuştaki diğer

mahkûmların Recep'e karşı korkudan çok, saygı duydukları için itaat ettiklerini hemen fark etmişti. Her mahkûm gibi Recep'in de cezaevinde olduğu için bir hayat hikâyesi olmaydı ve Niyazi Recep'in hikâyesini diğer mahkûmların hikâyesinden daha çok merak ediyordu. Rıza'nın bu konuda bilgisi olabileceği düşüncesi ile

“Rıza sen biliyorsundur, Recep ağabey neden cezaevine girmiş?” diye sordu. “Bilmez olur muyum? Herkes bilir, Recep ağabey mertliğiyle de, delikanlılığıyla da, bileğinin gücüyle de nam salmıştır. Yaşı gençtir daha ama günümüzde artık kalmayan hani o eski Türk filmlerinde gördüğümüz kabadayılar gibidir. Haklıyı haksıza ezdirmez, garibanı her zaman kollar.” Niyazi daha da meraklanmıştı sabırsızlıkla, “Ee niye girmiş peki cezaevine?” diye sordu yeniden. Rıza, Recep'i anlatmaya devam ederken sesinin tonu daha da heyecanlı çıkmaya başlamıştı. “Recep ağabey, Beyoğlu'nun ara sokaklarından birinde, Kumbaracı yokuşu civarında oturuyormuş. İstanbul'un diğer semtlerine göre çete faaliyetlerinin buralarda daha fazla olduğunu söylüyorlar. Kendilerine mafya süsü veren bu suç örgütlerinin bazıları daha çok çocukları kullanarak amaçlarına ulaşıyorlarmış. Çocuklara esrar, hap gibi uyuşturucu sattırıyor, hırsızlık, yankesicilik, kapkaççılık yaptırıyor, hatta fuhuş amaçlı bile kullanıyorlarmış. Recep ağabey kendi bölgesindeki çocuklara musallat olanlara izin vermediği için bir gün ona pusu kurmuşlar. Kalleşçe saldıranlar bıçak çekince Recep ağabey de üzerinde taşıdığı saldırıyı çekip atlamış üzerlerine. Kendi birkaç bıçak darbesi alıp yaralansa da, karşısındaki pisliklerden birinin yüzünü kesmiş, diğerinin hayâlarına saplamış bıçağı, üçüncünün midelerini delip dökmüş bağırsaklarını dışarı, postu delirmiş ama yine de ölmemiş it. Büyük ağabeylerin bile saygı duyduğu söylenir Recep ağabeye ama başka yaptığı işler var mı, ben onları bilmem. Zaten kendi işleri ile ilgili de pek konuşmaz. İlk cezaevine çocuk denecek yaşta girmiş, sübyan koğuşunda bir süre kaldıktan sonra çıkmış cezaevinden ama bela bırakmamış yakasını daha sonra tekrar girmiş içeri, bu

yüzden askere de geç almışlar onu.” Niyazi, Rıza'nın Recep'le ilgili söylediklerinden sonra diğer mahkûmların ona neden bu kadar saygı duyduklarını daha iyi anlamıştı. Rıza diğer mahkûmlarla ilgili de kısaca bilgi verdikten sonra hep birlikte akşam yemeği hazırlıklarına başladılar. Yemekten sonra Niyazi ile diğer mahkûmlar arasında tanışma sohbeti bir süre daha devam etti. Herkesin farklı bir hayat hikâyesi vardı ama daha çok Niyazi'nin hikâyesi ilgi odağı olmuştu.

HIRSIZA SUÇÜSTÜ

Zaman gece yarısına yaklaştığında Niyazi de diğer mahkûmlar gibi kendi düşünceleri ile yalnız kalmak ve geceyi tamamlamak üzere yatağına uzandı. Niyazi, Metris Cezaevi'ndeki kadar huzursuz değildi ama yine de gözüne uyku girmiyordu. Düşünceleri ile yalnız kaldığı tüm zamanlarda olduğu gibi yine birçok düşünce, beyninin içinde birbirinin peşi sıra anlam kazanmaya çalışıyordu. Bu düşüncelerin en can sıkıcı yanı, geleceğiyle ilgili hiçbir şeyin en ufak bir netlik kazanmamış olmasıydı. Nadire ve çocukların ne durumda olduklarını tam olarak bilememek ve onların yanında olamamak ıstırapların en büyüğüydü. Sonra eşine verdiği söz geldi aklına, “Nadire'ye söz verdim, buradan sağ salım çıkana kadar kendimi bırakmayacağım. Karşıma çıkacak olan her türlü zorlukla mücadele edeceğim.” diye tekrarlardı sözünü. Nadire sanki yanındaymış gibi şimdi kendini daha iyi hissediyordu.

Gecenin ilerleyen saatlerinde içinde hissettiği üşüme hissiyle üzerindeki yorganı kafasına kadar çekti Niyazi. Koğuşun içinin normalden daha fazla soğumuş olabileceğini düşündü bir an ama vücut ısısında da farklılık vardı ateşi biraz yükselmiş gibiydi. “Bu kadar yorgunluk, stres ve heyecanın ardından ne olması gerekiyordu.” Diye kendi kendine söyleyerek yorganı kafasının üzerine biraz daha çekti Niyazi.

Bir süre sonra bazı mahkûmlardan ara sıra gelen horlama seslerinin dışında koğuşun içi tamamen sessizliğe bürünmüştü. Niyazi kendini sanki başka bir eve misafirliğe gitmiş gibi

hissediyordu. Başka bir yerde geçirdiği ilk gecesi olması nedeniyle, her ne kadar yerini ve yatağını yadırgamış olsa da, yavaş yavaş ağırlaşan göz kapakları artık uyku vaktinin geldiğinin haberini vermeye başlamıştı. Tam uykuya dalacağı sırada, ranzalardan birinden gelen bağırsıma sesleri, koğuşun içindeki sessizliğin bozulmasına neden olmuştu. Mahkûmlardan biri ışığı yaktığında, gürültüye ve aydınlığa uyanan mahkûmların hepsi yataklarından kalkmışlardı. Kısa bir süre sonra gürültünün nedeni anlaşılmıştı. Almancı bir mahkûm vardı içlerinde. Daha önce de yaptığı gibi hırsızlık yapma cesaretine devam etmiş, ancak bu gece mahkûmlardan birinin parasını çalarken yakayı ele vermişti. İdareye haber veren mahkûmlar, hırsız mahkûmu gardiyanlar gelene kadar mahkûmlar arasında argo sözcükle ifade edilen ıslatmayı, yani dayak atmayı da ihmal etmemişlerdi. Gardiyanlar geldiğinde yediği dayak nedeniyle hırsız mahkûmun üstü başı kan içinde kalmıştı. Nedenini öğrendiklerinde gardiyanların bu duruma hiçbir müdahalesi olmamıştı. Gardiyanlar tarafından mahkûm önce idareye götürülmüş, daha sonra da hücreye kapatılmıştı. Mahkûmlar arasında kısa bir süre durum değerlendirilmesi yapıldıktan sonra herkes sessizce yatağına çekilmiş, ardından koğuşun ışığı kapatılmış ve koğuşta tekrar ıssız bir hava hâkim olmuştu. Niyazi, “Anlaşılan Yaşar gibi Rıza’dan da öğreneceğim çok şey var.” Diye düşündü. Kafasının içinde yeniden yoğunlaşan birçok düşüncenin ardından ancak sabaha karşı uykuya dalabilmişti.

YASAKLI GÜNLERİN ÖZGÜR ANLARI

Zaman cezaevinde yavaş ilerliyor gibi yaşansa da, yelkovan ve akrep görülemeyen ufuklara doğru aynı tempoda ve geriye dönüp bakmadan kulaç atmayı ihmal etmiyorlardı. Aradan geçen her gün Niyazi’nin yeni koğuşuna ve koğuş arkadaşlarına daha fazla alışmasına neden oluyordu. Başına ne zaman ne geleceğini bilmemenin verdiği endişe, panik ve korku dolu huzursuzluklar yoktu artık.

Ümraniye Cezaevi'nin yemekleri Metris Cezaevi'ne göre kıyaslandığında hem çeşit hem de lezzet olarak iyinin ötesinde denilebilirdi. Burada birçok şey gibi yemek açısından da şanslıydı Niyazi. Ve ona diğerlerinden çok daha fazla imtiyazlar sağlanıyordu. Eşiyle haftalık görüşmelerde ziyaretçi kabinine gitmeden önce banyo yapması amacıyla ona tahsis ettikleri bir koğuşa gardiyanların yardımıyla gidiyordu. Gardiyanlar, önce koğuştan içeriye getirdikleri sıcak su kovalarını bırakıyor sonra ona banyo yaptırması için eşini içeri alıyorlardı. Eşi, banyosunu yaptırdıktan sonra üstünü giydiriyor sonra gardiyanlar Niyazi'yi tekrar ziyaretçi kabinine alıyorlardı. Niyazi, ziyaretçi kabinine gitmeden önce yani eşiyle yalnız kaldığı zamanlar hayatının en özel anlarını yaşıyor, eşine dokunuyor, sarılıyor, onun teninin sıcaklığını vücudunda hissediyordu. Yasaklı günlerin bu özgür anlarında eşiyle el ele tutuşarak konuşmak ona tarif edilemez bir mutluluk yaşıyordu. Aslında açık görüş, bir salonda diğer mahkûmlarla birlikte yapılıyordu, bu şekilde görüşme yapılması yasal değildi, bu duruma izin verenler suç işliyorlardı ama Niyazi işlenen bu suçtan o kadar memnundu ki kendisine bu durumdan yararlanması için ayrıcalık sağlayanlara her fırsatta binlerce kez teşekkür ediyordu. Nadire ile daha çok çocuklardan bahsediyorlardı konuşmalarında. Açık görüş günlerinde bazen çocuklarını da görüyordu. Onu gördüklerinde çocuklar önce sevinçten boynuna sarılıyor daha sonra üzüntüden ağlamaya başlıyorlardı. Çocuklarının psikolojilerinin bozulduğunu ve değişmeye başladıklarını fark ediyordu Niyazi. Onu bu durumda görmelerinin onları kahrettiğini biliyordu ama ne yazık ki elinden hiçbir şey gelmiyordu. İçinde buldukları şartlarda özlemlerini ancak bu şekilde gideriyorlardı.

YARALAR AÇILIYOR

Gece, biraz ateşlenmenin neden olduğu üşümeden dolayı yorgan kafasını örtecek şekilde uykuya dalan Niyazi, Rıza sabah kahvaltısının hazır olduğunu haber vermek için yanına

geldiğinde, uykuya daldığı durumundaki gibi aynı şekilde yatıyordu. Rıza, şakacı bir ses tonuyla, “Haydi uykucu, hemen kahvaltıya geç yoksa aç kalırsın ona göre.” Diye seslenince, göz kapaklarını aralamaya başladı Niyazi. Gece hissettiği üşüme hissi sanki daha da artmıştı, yorganı kafasından aşağıya indirmek gelmiyordu içinden ama hem düzene uymak zorunda olduğunu düşündüğünden hem de acıkmış olduğundan dolayı, “Tamam Rıza hemen kalkıyorum.” Diye yanıtladı Rıza’yı. “Tamamdır” dedi Rıza “Ben kahvaltıya yardım etmeye gidiyorum, hazır olunca seslen hemen gelirim.”

Koğuşta kahvaltı, mahkûmlar tarafından hep birlikte hazırlanıyordu. Birlikte kahvaltı yaptıktan sonra yine herkesin yardımıyla kahvaltı masası kaldırılıyordu. Niyazi, kahvaltıya geçmek üzere hazırlanırken üzerindeki örtüyü kaldırdığı anda, burnuna tuhaf bir kokunun geldiğini fark etti. “Herhalde altımı kirletmiş olmalıyım.” diye düşündü. Sıkılğan bir tavırla Rıza’ya seslendi. Rıza yanına geldiğinde, “Rıza herhalde ben altımı kirlettim, bana yardımcı olabilir misin? Dedi. Rıza, Niyazi’nin içinde hissettiği mahcubiyeti anlamıştı. “Sıkma canını Niyazi, hallederiz şimdi.” dedi. Ranzanın altındaki çantasında bulunan bezi alıp, eşofmanını ve çamaşırını çıkarmak için yardım ediyordu Rıza. Niyazi’nin üzerindeki çamaşırını çıkardıktan sonra şaşkınlık içinde, “Niyazi sen altını kirletmemişsin.” dedi. “Sende yaralar açılmış bu koku oradan geliyor.” Metris’teyken zaten yaralar açılmaya başlamıştı kalçasında. En çok korktuğu şey vücudunda yaraların açılıp, enfekte olmasıydı. Küçük bir yara olması için, içinden dua ederek, “Yaranın büyüklüğü ne kadar Rıza? Diye sordu. “Paniğe kapılmanı istemem ama küçük sayılmaz Niyazi, hem de galiba içi irin dolu.” dedi Rıza. “Eyvah Rıza” dedi Niyazi. “Yara iltihap kapmış. Kısa sürede çok daha büyür bu yara. Bu da benim sonum demektir. Yarayı temizlemek için hemen bir şeyler bulmamız lazım.” “Bekle bir dakika sen.” dedi Rıza. “Ben Recep ağabeyle konuşayım, o idareden bir şeyler ister, bakarız çaresine.” Düzenin sağlanabilmesi için bazı kurallar her yerde aynıydı. Yapılacak ve

istenilecek her şey için koğuş ağasından izin almak gerekiyordu. Rıza aceleyle Recep'in yanına giderek durumu anlattı. Recep de idareye haber vererek Niyazi'nin yarasının pansuman yapılabilmesi için sargı bezi ve tentürdiyot istedi. O sabah üzüntüden kahvaltı bile yapamamıştı Niyazi. Morali çok bozuktu, içinden hiçbir şey yapmak gelmiyordu. Bir süre sonra gardiyanlar tentürdiyot ve gazlı bez getirdiler. Rıza ve diğer mahkûmlardan bazıları, yaranın üzerindeki iltihapları tentürdiyotla silip gazlı bezle üstünü kapattılar. Rıza kısık bir sesle, "Niyazi üzülmemi istemem ama kuyruk sokumundaki morarmalar da siyahlaşmış. Öyle görünüyor ki buralarda da yara açılması an meselesi." dedi. "Rıza benim sık sık yüzüstü yatmam gerekiyor." dedi Niyazi. "O yaraların üstüne baskı yapacak şekilde oturur ya da yatarsam daha önce de söylediğim gibi bu benim sonum olur." "Doğru söylüyorsun." dedi Rıza. "Sık sık yüzüstü yatsan iyi olur." Niyazi içinde bulunduğu şartlarda yara sorunundan kolay kolay kurtulamayacağını biliyordu. "Rıza, sen bana Recep ağabeyi çağırır." dedi. Koğuş ağası Recep yanlarına geldiğinde "Recep ağabey benim yaralarım çok kötü, böyle giderse benim buradan kısa sürede ölüm çıkar, acele bir şeyler yapmamız lazım." dedi. "Ne yapmamızı istiyorsun Niyazi, söyle elimizden ne gelirse yaparız." dedi Recep. "Bak ağabey, öyle görünüyor ki benim buradan kurtulmam Cumhurbaşkanı'na veya Adalet Bakanı'na ulaşabilmem ile mümkün olacak, yoksa bu mahkemeler böyle sürüp gider. Mahkeme sonucunda suçsuzluğum anlaşılrsa bile ben buradan sağ çıkmam." "Tamam, dedi Recep. "Ben idareden kâğıt kalem isteyeyim şu dilekçeyi bir an önce yazalım." Cumhurbaşkanı'na ve Adalet Bakanlığı'na durumunu ayrıntılarıyla belirten dört sayfalık mektup yazdılar. Ve ilgili makamlara iletmek üzere Cezaevi Yönetimi'ne iletiler. Rıza, sürekli dua ediyordu. "Niyazi, inşallah bu mektup bir an önce ellere geçer de kurtulursun bu dertten. Biz de bir şekilde kader mahkûmuyuz ama seninki hepimizden daha beter."

Garibanın tekiydi Rıza. Dışarıdan kendisine para getire-

cek kimsesi yoktu. Ama cana yakın, çok iyi biriydi. Ümra-niye Cezaevi'ne geldiğinden beri Rıza'nın masraflarını Niyazi karşılıyordu. Aslında çok bir masrafı yoktu. Ona bile karşı çıkıyordu gariban Rıza ama az gibi görünen ihtiyaçlarının karşılanmasının bile Rıza için çok önemli olduğunu biliyordu Niyazi.

Niyazi, o gün ertesi sabaha kadar yatağından hiç çıkmadı. Ya yüzüstü yatıyor, ya da iki yana sık sık dönerek pozisyon değiştiriyordu. Sadece gün boyunca çok az yemek yemiş, onu da yatağında yemişti. Eşi, görüş günlerinde yaralarının pansuman edilmesi için sargı bezi ve tentürdiyot getiriyordu. Ancak Nadire'ye her zaman yaralarını temizleyip, pansuman yapması için izin vermiyorlardı. Eşinin getirdiği pansuman malzemeleri de her nedense sonraki zamanlarda eline geçmemeye başlamıştı Niyazi'nin. Vücudundaki yaralar gerektiği gibi steril pansuman edilmediği için her geçen gün durum daha da kötüleşiyordu. Durumun çok daha kötüye gitmesini önlemesinin tek yolu vardı; olabildiğince yüzüstü yatmak... Birkaç metrekare de olsa koğuşun içinde tekerlekli sandalyeyle dolaşabilmenin önemini yaraların yüzünden yatağın içinde kıvıldamadan yatınca daha iyi anlamıştı Niyazi. "Beterin beteri vardır" sözü sanki Niyazi için söylenmişti. Yaralar daha çok büyümesin diye fazla yüzüstü yattığında bu kez diz kapaklarından karnına yakın bölgelere doğru cildinde kızarmalar başlıyor, böbreklerini korumak için içtiği fazla su nedeniyle dolan mesaneye yapılan baskı sonucu ise bütün vücudunda sıkıntı oluşuyordu. "Daha kötü ne olabilir?" diye düşündüğü sırada daha beteriyle karşılaşıyordu. Şu anda öyle bir durumdaydı ki tekerlekli sandalyesine oturup birkaç metrekare alanın içinde dolaşabilmeyi bile özler olmuştu.

GÖKKUŞAĞI PAS RENGİ

Rıza öğlen yemeğini yatağına getirmişti Niyazi'nin. Yaralarının daha çabuk iyileşebilmesi için steril bakımın ya-

nında ara sıra protein de alması gerekiyordu. Mahkûmlardan bazıları Niyazi'ye belli etmeden kendi paylarına düşen yemeklerin içindeki küçük de olsa et parçalarını Niyazi'nin tabağına koyuyorlardı. Niyazi, tabağın içinde etin bol olduğunu gördüğü zamanlarda, "Arkadaşlar yaşadık bugün ziyafet var." diye sevincini dile getiriyor, ona yemeklerindeki etleri veren mahkûmlar da kendilerini mutlu hissediyorlardı. Yine bir gün Niyazi, Rıza'nın getirdiği yemeği yerken ayaklarının istem dışı kasılması sonucu yemekler üzerine dökülünce, sakatlığı nedeniyle acizlik hissine kapılmış, kendini tutamamış ağlamaya başlamıştı. Daha önce adına gazino dedikleri yerde yemeklerini yiyip koğuşa dönen bazı mahkûmlar durumu görünce teselli etmek için hemen onun yanına geldiler. Niyazi, yüzlerindeki ifadeden onların da ne kadar üzgün olduğunu anlayabiliyordu. Mahkûmlardan biri, "Niyazi, aslında moralinin bozuk olması çok normal, çoktandır gökyüzünü bile görmeden yaşıyorsun. Sürekli bu duvarların arasında yaşamak insanda her türlü karamsarlığı yaratıyor. Benim aklıma bir fikir geldi. Seni havalandırma camına yakın olan üst ranzaya çıkaralım. Böylece gökyüzünü görebileceğin gibi, cezaevi dışında neler olup bittiğini de seyreder, en azından kafadaki olumsuz düşünceleri bir süre de olsa dağıtmış olursun." dedi. Niyazi'nin içinde bulunduğu ruh halinin tespitini yapan mahkûm çok haklıydı. Diğer mahkûmlar günde yarım saat havalandırmaya çıktıkları sırada bile Niyazi, koğuşla havalandırma alanı arasındaki mimari engeller nedeni ile koğuşta tek başına kalıyor, başkalarına hissettirmese de onların sahip olduğu bu mahkûmca avantajı dahi kıskanıyordu. Şu an içinde bulunduğu koğuşta öncekilerden çok daha iyi şartlarda yaşasa da, sakatlığından dolayı birçok nedenle ayrımcılığa maruz kalması, zaman zaman depresyona girmesine neden oluyordu.

Üst ranzanın biraz daha yukarısındaki seviyede bulunan havalandırma camından hem koğuşun havalandırması sağlanıyor, hem de mahkûmlar canları sıkıldığında dışarıyı seyreliyorlardı. Ama Niyazi felç olması nedeniyle alttaki

ranzalardan birinde yatıyordu ve şu ana kadar üstteki ranzadan dışarıyı seyretmesi söz konusu olmamıştı. Bu koğuşa geldiğinden beri, havalandırma camından dışarıya bakmayı aslında hep merak etmişti. Ama diğer mahkûmlara kendisini üst kattaki ranzaya çıkarmalarını istemeye çekinmişti. Ani yapılan bu teklif karşısında ilk anda şaşırılmıştı. Kafasından ilk geçen düşüncelerle, acaba onu yukarı çıkarabilecekler miydi? Ya çıkarırken düşürürlerse? Gibi endişeler duymaya başladı. Üstelik yaralarının daha fazla açılmaması için sürekli yüzüstü yatması gerekiyordu. Ama yine de üst ranzaya çıkıp dışarıyı görebilme isteği bütün endişelerini bir anda bastırmaya yetmişti. “Eğer size zahmet olmayacaksa çok isterim. Dışarıyı görmeyeli sanki yıllar olmuş gibi geliyor bana.” dedi. Niyazi’nin biraz önceki karamsar ruh halinin dağılıp, yüzündeki sevinci gören mahkûmlar, büyük bir istekle, “Hadi” dediler. “Beklemeye gerek yok, hemen lüks locaya alıyoruz seni.” Mahkûmlardan biri Niyazi’yi yukarı çekebilmek için ranzanın üstüne çıktı. Diğerleri Niyazi’yi kollarından bacaklarından tutarak ranzanın üstüne taşıdılar. Niyazi’nin üst ranzada rahat etmesini sağlayıp, görülen manzara ile ilgili fikirlerini aldıktan sonra yalnız kalabilmesi için her biri sırayla yanından ayrıldılar.

Niyazi, pencereden dışarı baktığında sanki bambaşka bir dünyayı seyrediyordu. Sanki ömrünün çoğu kapalı duvarlar arasında geçmiş, unuttuğu bir dünyayı yeniden keşfediyor gibiydi. Kısa bir süre sonra gördüğü manzara karşısında her şey çok farklı anlam kazanmaya başlamıştı. Görüş alanındaki bazı yerler hiç de yabancı değildi. Binalar, yollar, o kadar tanıdıktı ki; onların arasında ablasının evini, kendi iş yerinin nerede olduğunu rahatlıkla anlayabiliyordu. Avucunun içi kadar iyi bildiği manzarayı seyrederken rüyada olup olmadığını anlamaya çalışıyordu. Evinin, iş yerinin, arkadaşlarının, akrabalarının yaşadığı bu bölgede birçok anısı gözlerinin önünden geçmeye başlamıştı. Bir daha hiç yaşanamayacak olan yüzlerce anısını büyük bir süratle düşüncelerinin süzgecinden geçiriyordu. Vücudunun büyük bir bölümünü ve

hayatındaki en değerli şeyleri kaybettiği o çatışma anı aklına geldiğinde ise gözlerinden yaşlar süzölmeye başlamıştı. Evet, artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı. Her şeyini kaybetmişti, yıllarca çalışarak edindiği servetini, işini, mutluluğunu, aile düzenini, sağlığını, itibarını, sahip olduğu her şeyi. “Peki ya ne için?” diye düşündü. Başına gelenler neyin sınavıydı? Ya da neyin bedeliydi? Bu kadar katlanılmaz felaketleri yaşamak için ne yapmıştı? Ne kadar sorgulasa da olanlara bir türlü akıl erdiremiyordu. Üstelik her şeyini kaybetmesine neden olan uğradığı o alçakça saldırıya rağmen hiçbir suçu olmadığı halde cezaevlerinin içinde yaşamaya mahkûm edilmişti. Bu nasıl adaletti böyle? Jandarma Astsubayın söyledikleri geldi aklına, “Senin suçun mahkemece sabitlenmemiş, büyük bir ihtimalle beraatına karar verilir, gerçekten suç işlediği halde tutuksuz yargılanan bir sürü insan var, savcı ve hâkimler felç olduğun halde neden senin tutuklu yargılanmana karar vermişler anlayamadım.” demişti. Niyazi de anlayamıyordu, akli ermiyordu olanlara. Bütün bu düşünceler beynini kemirirken, “O lanetli güne geri dönme şansım olsaydı, hiç tereddüt etmeden istedikleri her şeyi verirdim onlara.” diye geçirdi içinden. Ve ardından sesli bir şekilde, “Bir daha adaletin var olduğuna asla inanmayacağım.” dedi. Kafasındaki karmakarışık düşüncelerle bir süre daha pencereden dışarıyı seyrettikten sonra, yaralarının daha fazla açılmaması için yüzüstü yatmak istediğini söylediği koğuştaki arkadaşları tarafından tekrar yatağına indirildi.

KELEBEK

O günkü zamanı yatağında kitap okuyarak geçirmeye çalışıyordu Niyazi. Bir süre sonra nedenini bilmediği ara sıra oluşan bir mide bulantısı başlamıştı. Bulantılar nedeniyle akşam yemeğinde fazla bir şey yiyememişti. İçinde bulunduğu sıkıntılardan bir nebze olsun kurtulmak amacıyla idareden istediği kitaplara ara sıra göz atıyor, kendisini

romanlardaki kahramanların yerine koymaya çalışıyordu. Aklına yıllar önce izlediği bir film gelmiş, filmin kendisini en çok etkileyen sahneleri gözlerinin önünde tek tek canlanmaya başlamıştı. Filmin başrollerini canlandığı iki kahramanı, uzun yıllarını çeşitli cezaevlerinde geçiriyor, ancak özgürlüklerine kavuşabilmeleri için her fırsatta kaçmaya çalışıyorlardı. Kaçmaya çalıştıkça yakalanıyorlar, yakalandıklarında ise her defasında başka cezaevine naklediliyorlardı. Tabi gönderildikleri bir sonraki yerde bir önceki şartlardan daha kötü şartlarla karşılaşıyorlardı. Filmin sonunda, filmin kahramanlarından biri pes edip ömür boyu mahkûmiyeti seçiyor, diğeri ise gönderildikleri ıssız adanın kayalıkları arasındaki azgın dalgaların arasına Hindistan cevizlerinden oluşturduğu bir salla atlayarak özgürlüğe kulaç atıyordu. Niyazi kendini o filmin kahramanlarının yerine koyduğunda farkında olmadan gülmeye başlamıştı. İçinde bulunduğu koğuştaki mahkûmlar bir tünel kazıp cezaevinden kaçsalar, kaçarken yanlarına onu da alsalar herhalde tekerlekli sandalye ile hapisshaneden kaçan tek mahkûm o olurdu. Hayalini kurduğu bu düşünceler sırasında düşüncelerinde özgürlüğü yaşamak bir süre de olsa Niyazi'yi rahatlatmıştı. Düşünceleri arasında aniden İsmail'i hatırladı Niyazi. Onun yıllar önce izlediğini söylediği filmin konusu ve yıllar sonra kaldığı Pappillion Cezaevi, Niyazi'nin rüyasında gördüğü filmle aynıydı. İsmail anlatırken hatırlamamıştı ama demek aynı filmi görmüşlerdi. “Kim bilir filmi belki de aynı anda izlemiştir.” diye aklından geçirdi Niyazi. Sonra İsmail'i düşündü, acaba Beşir'le başı derde girmiş miydi? Hangi suçtan cezaevine girdiğini bile öğrenememişti İsmail'in. Yine de, “İyi birine benziyordu, umarım başına kötü bir şey gelmemiştir.” diye temennide bulundu İsmail için.

HİPOKRAT YEMİNİ

Gecenin ilerleyen saatlerinde ışıklar kapandığında vücudunda ani bir terleme başlamıştı Niyazi'nin. Bir yandan ter-

liyor, diğer yandan içinde hissettiği üşüme ile titriyordu. Kimseyi rahatsız etmek istemiyordu ama titremesi dişlerinin birbirine vuracak şekilde ilerlemiş, sıtmaya dönüşmüştü. Kesik kesik inlemelerini duyan Rıza yanına gelip, "Ne oldu Niyazi? Neyin var?" diye sordu. "Üşüyorum Rıza, hatta donuyorum." dedi Niyazi. "Ne bulursan üzerime at." Rıza bir süre elini alnında tuttuktan sonra, "Niyazi sen ateşler içinde yanıyorsun." dedi. Niyazi titreyen bir ses tonuyla, "Rıza korktuğum başıma geldi. Yaralar iyice açılmış olmalı. Eğer doğru dürüst pansuman yapmazsak bu işten kurtulmam mümkün olmayacak demektir. Sana zahmet olacak ama şu ranzanın altından sargı bezlerini çıkarır mısın, bir de yarayı temizleyip pansuman edecek ne var bakar mısın." dedi. Rıza, yatağın altını kontrol ettikten sonra, "Kalmamış Niyazi, sargı bezleri bitmiş." dedi. Niyazi, "Ne bulursan getir Rıza, bez parçaları, istersen kıyafetlerimi yırt, ne bulursan getir." dedi titreyen bir ses tonuyla. Rıza, birkaç bez parçasını ıslatıp getirmişti. Niyazi'yi yüzüstü çevirdi. Çamaşırlarını kalçasından aşağı sıyırdığında koğuşun içerisine inanılmaz kötü bir koku yayılmıştı. Rıza, "Niyazi" dedi. "Canını sıkırmak istemem. Ama bunu senin de bilmen gerek. Bu yaralar iyice çürümeye başlamış. Hatta bazı yerleri kömür gibi olmuş." Niyazi'nin kalçalarının her iki yanında, bir de kuyruk sokumunda üç tane yara açılmıştı. Rıza, sabaha kadar hem yaraların üzerine hem de vücudunun diğer yerlerine bezleri ıslatıp koyuyor, ateşini düşürmek için uğraşıyordu. Niyazi'nin titremesi bazen hafifliyor, rahatlar gibi oluyordu, sonra tekrar ateşler içinde titremeye başlıyordu.

Sabah olunca gardiyanlar çağırılıp, idareye haber gönderildi. Koğuş ağası Recep, durumu anlatıp koğuşa doktorun gelmesini istemişti. Niyazi doktordan önce gelen gardiyanlardan, durumunun çok kötü olduğunu belirterek sargı bezi ve tentürdiyot istedi ancak gardiyanlar, cezaevinde ne tentürdiyot ne de gazlı bez olmadığını söylediler. Doktor koğuşa geldiğinde, önce eliyle alnına dokunarak ateşini, sonra nabzını kontrol etti. Niyazi, nefes almakta güçlük çekiyor,

kesik kesik nefes alabiliyordu. Doktorun yüzüne bakarken, “Ne olur bana yardım et.” dedi. ”Yaralarım çok kötü, steril bir şekilde pansuman edilmesi gerekiyor, ama cezaevinde tentürdiyot ve sargı bezi olmadığını söylüyorlar.” Doktor yarasını görmek için çamaşırını indirdiğinde, yüzünde iğrendiğini ifade eden yüz hatlarını görmek çok zor olmamıştı. “Yaranın durumu kötü, pansuman edilmesi gerekiyor, ama cezaevinde ne tentürdiyot ne de sargı bezi var.” Diyerek gardiyanların söylediklerini yineledi. “Peki, doktor bey ben size para versem bana onları temin eder misiniz? Diye sordu Niyazi. Doktor, para lafını duyduğunda, tavırlarında ani bir değişme olmuştu. “Tamam, merak etme sen, ben sana ne gerekiyorsa getiririm.” dedi. Niyazi doktora otuz lira verdi. Doktor, parayı aldıktan sonra koğuştan çıkıp gitti. Anlaşılan masraflarına bir yenisi daha eklenmişti. Eşi, her hafta elli lira getiriyordu. Niyazi ise, haftada en fazla yirmi lira harcıyordu. Paranın geri kalanı ile ise, Rıza’nın sigara ve diğer ihtiyaçlarını karşılıyor, ayrıca mahkûmlarla aralarında para toplayıp kimsesiz olan, ya da dışarıdan kendilerine para gelmeyen mahkûmlara da yardımcı oluyorlardı. Metris Cezaevi’nde koğuş ağasına her ay vermek zorunda olduğu beş yüz lirayı artık verme mecburiyeti olmadığı için bir hayli rahatlamışlardı. Şimdi eline geçen para fazla bir şey olmasa da kendine yettiği gibi başkaları ile de paylaşıyordu. Her şeyden önemlisi artık Nadire para bulabilmek için perişan oluyordu.

O gün doktor akşama kadar uğramadı. Tabii diğer günler de. Doktor parayı alıp gitmişti. Mahkûmlar, buldukları her bez parçasını yarasına sarıyorlardı. Sonra yıkayıp aynı bezlerle yarasını temizlemeye çalışıyorlardı. Yaraları öyle ağır kokuyordu ki koğuşun içindeki iğrenç koku kendi bedeninden geliyor olsa da, kendisi bile dayanmakta güçlük çekiyordu. Yine de mahkûmlar Niyazi’nin içinde bulunduğu çaresizlik nedeniyle rahatsızlıklarını belli etmemek için ellerinden geleni yapıyorlardı.

TIRMIK SESLERİ

Saat gece 24.00'ü geçtiğinde bir gün daha geride kalmıştı. Niyazi'nin, içinde bulunduğu sıkıntıları unutabilmek amacıyla okumaya çalıştığı kitabın satırları arasında göz kapakları iyice yorulmuş, kapanmaya başlamıştı. Diğer arkadaşlarını uyandırmamak için, Rıza'ya sessizce seslenip, "Rıza, sana zahmet ışığı kapatıver artık." dedi. Derin uykuya daldığında ışığın kapandığını fark etmemişti bile. Halsizlik ve ateş Niyazi'nin bitkin düşmesine neden oluyordu. Yaşadığı sıkıntılar nedeniyle uykusunda kâbuslar görüyor, ara sıra inleyerek uyanır gibi oluyor, tekrar derin uykuya dalıyordu. Aynı gecenin ilerleyen saatlerinde yaraların neden olduğu yoğun bir mide bulantısıyla uykusundan uyandı Niyazi. Kısa bir süre sonra duyduğu hışırtı ve tırmalamayı andıran sesler irkilmesine neden olmuştu. Kulağına gelen bu sesler çok yakınından geliyordu. Uykusu iyice açılmıştı Niyazi'nin. Neler olduğunu anlayabilmek için gözlerini iyice açıp etrafına bakınmaya çalıştı ama zifiri karanlığın içindeki koşuşta hiçbir şey göremiyordu. Sol tarafının üzerine yan yatarak uyumuştur. Vücudunun sağ ve diğer taraflarını örten iki battaniye vardı üzerinde. Duyduğu sesler daha da artınca bu seslerin, üzerindeki battaniyeyi vücudundan aşağı doğru çekmeye çalışan tırmık sesleri olduğunu anladı Niyazi. Korku ve panik halinde elini kalçasına doğru savurduğunda koşuşun içi kedi miyavlamasıyla çınladı. Dehşete düşmüş çığlık çığlığa bağırılmaya başlamıştı Niyazi. "İmdaatt, yardım edin bana, ışığı yakınn, yetişiiinn." Koğuştaki diğer mahkûmlar yerlerinden fırlayıp hemen ışığı yaktılar. Herkes uyku sersemi şaşkınlık ve panik halindeydi. Kediyi hemen koğuştan dışarı attılar. Cezaevinde mahkûmların beslediği kediler vardı. Onlardan bir tanesi gecenin karanlığını fırsat bilip, Niyazi'nin yatağına kadar sokulmuş, yaralarını yemeye çalışmıştı. Korkudan titriyordu Niyazi. Sanki kanı vücudundan çekilmişti. Rıza onu sakinleştirmeye çalışırken, başta Recep olmak üzere koğuştaki bütün mahkûmlar isyan çıkardılar. Olay herkesi o kadar

etkilemişti ki bağırıp çağırıyor, ellerine ne geçirirlerse koğuşun demir kapısına fırlatıyorlardı. Gardiyanlar koğuşa geldiğinde, “Niye sahip çıkmıyorsunuz bu adama, bu adam burada perişan oldu.” diye bağırıyorlardı. Gardiyanlar, durumu idareye bildireceklerini söyleyerek sakin olmalarını, aksi takdirde başlarının derde gireceği konusunda uyarılarda bulunarak koğuştan uzaklaştılar. Niyazi şok geçiriyordu, gözleri korkudan kocaman olmuştu. Niyazi’nin o anki halini gören diğer mahkûmlar, kriz geçirebilir düşüncesiyle endişeye kapılmış, onu sakinleştirebilmek için bir süre yanında kalmışlardı. Cezaevinde başına gelebilecek sıkıntılarla ilgili birçok düşünce üretmişti Niyazi, ama bir gece yarısı kedilerin kendisini yemeye çalışacakları asla aklına gelmezdi. “Acaba böyle bir şey benden başkasının başına da gelmiş midir?” diye düşündü bir an. Rıza, Niyazi’nin kendini güvende hissedebilmesi için bütün gece başucundan hiç ayrılmadı, Niyazi de, yaşadığı korku ve panik nedeni ile sabaha kadar hiç uyuyamamıştı. İkisi de olanlara inanamıyorlardı.

Sabah olduğunda Niyazi kendini o kadar bitkin hissediyordu ki yatağın içinde neredeyse hiçbir yerini kıvıldatacak hali kalmamıştı. Ancak ne kadar kötü hissederse hissetsin, bir an önce kendini toparlaması gerektiğini düşünmeye başlamıştı, Çünkü o gün eşinin görüş günüydü. Rıza’ya seslenip, çok kötü olduğunu düşündüğü görüntüsünü biraz olsun değiştirebilmek için ondan yardım istedi. Rıza’nın kaydattığı suyun içinde, havluyu bir süre beklettikten sonra onun buharını yüzüne tutmuş ve bu şekilde rahatlamaya çalışmıştı. Bunu berberinden öğrenmişti Niyazi. Ne zaman traş olmaya berbere gitse, berber traştan sonra sıcak suyla ıslattığı havluyu Niyazi’nin yüzüne sarar, Niyazi de berberin yapmış olduğu bu uygulamadan hem rahatlar, hem de büyük keyif alırdı. Ancak o anda sıcak havlu onu bir süre için rahatlatmaya yetse de gecenin üzerinde bıraktığı izler, kısa bir süre sonra yüzünde tekrar belirginleşmeye başlamıştı.

Niyazi, Nadire ile görüşmeye gittiğinde gece yaşadığı kâbus dolu anların etkisini hala üzerinde taşıyordu. Ateşi

düşmemiş, titremeleri de ara ara devam ediyordu. Yüzü bembeyaz olmuş, gözleri ise kan çanağına dönmüştü. Nadire, Niyazi'nin o halini görür görmez, "Aman Allah'ım Niyazi ne oldu sana böyle? Diye haykırarak çığlık attı. Niyazi eşine gece yaşadığı korkunç anları kısaca anlatıp, Adalet Bakanlığı'na tekrar dilekçe yazmasını, hatta bıkmadan usanmadan gerekirse dilekçeleri her gün tekrar tekrar yazmasını istedi. Niyazi'nin görüntüsü sanki yirmi yıl yaşlanmış gibiydi. Nadire, Niyazi'yi bu şekilde göreceğini asla tahmin etmiyordu. Sanki karşısında kocasının canlı cenazesini seyrediyor gibiydi. O da en az Niyazi kadar kötü hissediyordu kendini ama olabildiğince sakin olmaya çalışarak, yalvaran bir sesle,

"Niyazi, perişan durumda görünüyorsun, biliyorum çok zor anlar yaşıyorsun ama son bir gayret ne olur, hemen gidip elimden ne gelirse yapacağım. Göreceksin başaracağız, kurtulacaksın buradan. Sana bir şey olursa ben de yaşayamam, toparla kendini sana bir şey olmasın ne olur." dedi.

"Elimden geleni yapıyorum Nadire." diye yanıt verdi Niyazi. "Seni üzmem istemiyorum ama bu kez durum çok farklı. Bu kez içimde benim de kontrol edemediğim çok güçlü düşmanlar var. Beni yok etmek için her geçen saniye daha da çok güçleniyorlar." Nadire, Niyazi'nin haklı olduğunu biliyordu, eğer onu biran önce cezaevinden çıkaramazsa, aklına bile getirmeyi istemiyordu ama bu kez başlarına gelebilecek en kötü şeye kendilerini hazırlamaları gerekebilirdi. Tel örgüler arasından parmaklarını Niyazi'nin parmaklarına dokundurarak, "Tamam Niyazi ben hemen gidiyorum, dua et göreceksin gereken mucize bu kez de gerçekleşecek." diyerek hızla oradan uzaklaştı.

TANIDIK İLİŞKİLER

Nadire cezaevinden ayrıldıktan sonra hiç vakit kaybetmeden, içinde buldukları durumu Sermaye Piyasası Kurulu Daire Başkanı olan dayısının oğluna anlattı ve onun aracılığı ile Nadire, ağabeyi ve halasının oğlu ile birlikte, Adalet Ba-

kamı'yla bizzat görüşerek, Niyazi'nin durumunu anlatma fırsatı buldular. Bu görüşmenin ardından, Adalet Bakanlığı'ndan Üsküdar Cumhuriyet Savcılığı'na telefon edilip, Niyazi'ye yardımcı olunması istendi. Cumhuriyet Savcılığı'ndan Cezaevi Yönetimi arandığında, Cezaevi Yönetimi hemen toplandı ve Niyazi'nin hastaneye yatması için karar alındı. Üç gün sonra ameliyat olması ve yaralarının tedavi edilmesi için Niyazi, 70.yıl Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi'ne sevk edildi. Ancak Niyazi'nin, hastaneye gitmeden önce bir kez daha mahkemeye gitmesi gerekiyordu.

Her mahkeme gününde olduğu gibi akrabaları ile hasımlarının arasında yine ciddi sataşmalar ve yaralanma olayları yaşanmıştı. Ancak nedense bu kez güvenliğinin sağlanabilmesi için daha fazla sayıda askerin refakatiyle mahkemeye gönderilmişti Niyazi. Hâkimin karşısına çıktığında tekerlekli sandalyenin üzerinde bayılmamak için zor duruyordu. Duruşmada geçen zamanların her defasında çok kısa sürdüğünü düşünür, önceki duruşmalarda hâkimin biraz daha zaman ayırması, kendisini ifade edebilmesi ve daha çok zaman tanınması için dua ederdi. Ama bu kez duruşmanın biran önce bitmesi için dua eder hale gelmişti. Duruşma birkaç dakika sürdüğü halde, Niyazi için sanki saatler geçmiş gibiydi. Doğrusu şu anda duruşmayı düşünenecek halde değildi, istediği tek şey biran önce hastaneye gitmekti. Mahkeme sonucunda bir kez daha ileriki bir tarihe erteleme kararı verildikten sonra, hastaneye gitmek üzere cezaevi ring aracılığıyla tekrar yola çıktılar.

Ani değişen hızlı süreçteki gelişim gösteriyordu ki birileri tarafından fark edilmek için yukarılarda tanıdık birilerine ulaşmak yetiyordu. Adalet terazisinin kefeleri arasındaki dengenin değişmesi için ise gücü olan birilerinin ona dokunması yeterliydi.

DİKİŞ İZLERİ

Niyazi hastaneye geldiğinde o kadar bitkin bir haldeydi ki, hastaneye yatış işlemleri yapılırken daha fazla bekletme-

yip, hastanede onun için hazırlanmış olan yatağa hemen yatırdılar Niyazi'yi. Plastik Cerrahi bölümünden gelen doktor yaralarını kontrol ettikten sonra ameliyata alınmadan önce Niyazi'nin kendisini toparlayıp ameliyata hazır olabilmesi için kan verilmesini istedi. Ameliyattan önce bir hafta süresince dört ünite kan verdiler Niyazi'ye. Nedenini bilmiyordu ama bu kez yatağa kelepçelememişlerdi onu. Bu nedenden dolayı bu kez kendisini mahkûm değil, tam bir hasta gibi hissetmişti. Eşi yine hastanedeki odasında onunla birlikte kalıyordu. Tabii daha önce de olduğu gibi askerlerin refakatinde... Çaylarını hastane odasında demliyor, yemeklerini aynı odanın içinde yiyorlardı. Yani hastane odası onlar için tek odalı bir ev gibi olmuştu. Ümraniye Cezaevi'nden onu cezaevi ring aracılığıyla hastaneye gönderen yüzbaşının yakın ilgisi astsubay ve diğer askerlerin de aynı şekilde ilgi göstermelerini sağlamıştı. O ana kadar her şey yolunda gitmişti. Yedinci günün sonunda Niyazi'yi ameliyata aldılar. Ameliyatı yapacak olan Doktor Selahattin Yaman bası yaraları ameliyatları konusunda tam bir uzmandı. Çok fazla kişi bilmese de Selahattin Bey tüm dünyada en çok bası yaraları ameliyatı yapan doktordu. Tek başına yaklaşık bin beş yüz bası yarası ameliyatı yapmıştı. Ve ameliyat ettiği kişilerin çoğunu omurilik felçlileri oluşturuyordu. Niyazi'yi ameliyat masasına yatırdıklarında içinde en ufak bir korku hissetmemişti. Düşündüğü iki şey vardı. Birincisi, felaketi haline gelen yaralardan bir an önce kurtulmak, ikincisi ise ameliyattan sonra vücudunda belirgin bir iz kalmamasıydı. Doktor Selahattin Bey yanına geldiğinde sorduğu ilk soru "Ameliyattan sonra iz kalmayacak değil mi? hocam " olmuştu. Doktor Selahattin Bey gülümseyerek "Merak etme Niyazi" diye yanıt verdi. "Senin için atacağım dikişe çok özen göstereceğimden emin olabilirsiniz. Hem zaten ameliyat sırasında seni uyutmayacağım, dikiş atarken eğer istersen bir ayna tutup gösterebilirim sana." dedi. Doktor Selahattin Bey, kısa bir süre önce yine buna benzer bir ameliyatında olduğu gibi bir anısını hatırlaması, yüzündeki tebessümün daha da

artmasına neden olmuştı.

Gece yarısı saat 24.00’de gelen bir telefon, bası yaralarında da estetiğin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha anlamasına neden olmuştu Doktor Selahattin Bey’in. Telefonun diğer ucundaki ses, kısa bir süre önce ameliyat ettiği bir kadının sesiydi. Endişeli bir ses tonuyla, ameliyatta atılan dikiş izlerinin çok belirgin olduğunu, bu izlerin geçip geçmeyeceğini soruyordu. İlk andaki şaşkınlığından dolayı bu soruya hemen yanıt verememişti Doktor Selahattin Bey. Şaşkınlığını biraz üzerinden attığında ise “Merak ettim doğrusu kalçanızdaki dikiş izlerini nasıl gördünüz siz?” diye sordu. Kadın, “Dikiş izlerinin nasıl olduğunu merak ettiğim için ameliyat olduğum yeri kızıma video kameraya çektirip, daha sonra televizyonda izledim.” diye yanıt verince Doktor Selahattin Bey’in daha da çok şaşırmasına neden olmuştu.

Niyazi’nin ameliyatı çok başarılı geçmiş, Selahattin Bey deriye son dikişi attıktan sonra ameliyathaneden dışarı çıkmıştı. Hemen arkasından gelen ameliyat hemşiresinin sitem ettiği sözlerle durakladı.

”Hocam diğer doktorlar ameliyatı bitirdikten sonra son deri dikişini bizim dikmemize izin veriyorlar, siz bu konuda bize güvenmiyor musunuz?” Doktor Selahattin Bey hemşirenin bu konudaki kaygılarının yersiz olduğunu, kendilerine son derece güvendiğini söyleyerek,

“Diğer ameliyatlarda genel anestezi uygulandığı için bu çok normal ancak benim ameliyatlarımda hastaya genel anestezi uygulanmadığı için yani hastanın bilinci açık olduğundan son dikişleri de ben atıyorum. Eğer bu durumda ameliyatı yarım bırakıp çıkarsam, son dikişleri hemşirelerin attığını hastalar görebilir, daha sonra ameliyatla ilgili bir sorun ile karşılaştığında hasta bu durumu bilmediğinden doktor yapması gereken işi hemşireye yaptırdı diye şikâyet edebilir.” diye yanıt verdi. Daha sonra hemşiresinin gönlünü alabilmek için “Bir ameliyatı daha başarıyla bitirdik, bunu kantinde birer çay içerek kutlayalım. Merak etme çaylar benden” diye espri yaparak sürdürdü sözlerini.

Plastik Cerrahi’de yapılan bası yarası ameliyatından sonra Niyazi tekrar hastanedeki odasına getirildi. Ameliyat çok başarılı geçmiş, o nedenle yoğun bakım ünitesinde yalnızca birkaç saat kalması yeterli olmuştu. Yatağında yüzüstü yatmışlardı Niyazi’yi, ameliyat yerleri tamamen iyileşene kadar yüzüstü yatması gerektiğini biliyordu, belki de bir aydan fazla sürecekti bu durum, sürekli yüzüstü yatmak katlanılacak kolay bir durum değildi doğrusu ama yaraları açık olduğu zamanlarda yaşadıklarını hatırladıkça geçici olan bu sıkıntıya katlanmanın zor olmayacağını düşünüyordu Niyazi.

HUZURSUZ HİSLER

Ona refakat eden askerler her gün nöbet değiştiriyorlardı. Ameliyattan sonraki dördüncü gün kendisini ikinci kez gördüğü astsubay yatağının yanına yaklaşır, “Burada daha fazla kalmanın gerekli olduğunu sanmıyorum.” dedi. “Senin bir an önce cezaevine geri dönmeni isteyeceğim. Pansuman ya da ne gerekiyorsa orada yaptırırısın.” Kısa boylu tıknazca olan astsubayın birbirine yakın olan küçük gözlerindeki ifade öylesine donuk ve duygusuzdu ki bakışları insanın her türlü endişeye kapılmasına neden oluyordu. Nadire ve Niyazi haklı bir endişeyle birbirlerinin yüzüne baktılar. Daha önce yaşadıkları üniforma içinde farklı karakterler filminin sahnelerini tekrar yaşıyorlardı sanki. Astsubaya itiraz edecek gibi oldu Niyazi, ama o sert bir ifadeyle yüzlerine bakıp hızla odadan dışarı çıktı.

Ameliyattan sonraki on ikinci günüydü Niyazi’nin. Yine aynı Astsubayın nöbetinin olduğunu öğrendi, bunu öğrendiğinde ise içinde ani bir sıkıntı oluşmuştu. İçinde hissettiği sıkıntı sanki olabilecek kötü olayların habercisi gibiydi. Çok gecikmeden Niyazi’nin huzursuzluğuna neden olan hisler gerçeğe dönüşmeye başlamıştı bile. O gün baldızı hastaneye ziyaretine gelmişti. Astsubay, baldızının odaya girdiğini fark ettikten sonra hışımıyla odaya girdi ve tersleyerek baldızını odadan dışarı çıkardı. Daha sonra gözlerindeki aynı donuk

ve duygusuz ifadeyle tehdit edercesine kafasını sallayarak odadan dışarı çıktı. Astsubayın bu davranışından sonra Niyazi ve Nadire'nin huzursuzlukları had safhaya çıkmıştı. Daha önce başlarına gelen olayları düşünerek daha ciddi sıkıntılar yaşamamak için ikisi de kendilerine yapılan davranışı sessizce kabullenmek zorunda kalmışlardı.

Akşam olduğunda odaya gelen astsubay baldızının ziyaret konusunu tekrar açarak Nadire ile tartışmaya başladı ve Nadire'yi odadan dışarı kovdu. Niyazi, "Bizim sana ne kötülüğümüz oldu neden bize böyle davranıyorsun?" diye sorduğunda, "Sen kapa çeneni." diyerek tersledi Niyazi'yi. "Senin yüzünden bir sürü asker boşu boşuna buraya gelip gidiyor, dikişlerinin alınacağı süre kadar kaldın, pansumanını cezaevinde yaptırırısın dedik sana laf anlamıyor musun?" Niyazi astsubayın insafına sığınmaya çalışarak, "Anlatamıyorum size, cezaevinde bırakın pansuman yaptıracak malzemeyi bulmayı, yaralarım çürümüş duruma gelene kadar kirli bez parçaları bile bulamadım ben. Eğer beni oraya hemen yollarsanız aynı şeyleri tekrar yaşamak zorunda kalabilirim." Astsubay aynı öfkeli ses tonuyla, "Burada mahkûm olduğunı unuttun galiba, dilin bir karış uzamış senin, cezaevine gittiğinde bunları senin burnundan fitil fitil getireceğim." diyerek hışım ile odadan çıkıp gitti. Nadire o geceyi daha önce başına geldiği gibi hastanenin ıssız ve karanlık koridorlarında tek başına bir kenara büzüşerek, korku içinde geçirmek zorunda kaldı. Moral bozukluğundan Niyazi bütün gece uyuyamamış, sabahı zor etmişti.

Ertesi sabah Astsubay Niyazi'nin yanına gelip adeta müjde verircesine, "Cezaevine geri dönmen için gerekli işlemler yapıldı Niyazi efendi, yola çıkmak için biran önce hazırlansan iyi olur." dedi. Niyazi, astsubayın kendisini cezaevine gönderme konusunda kararlı olduğunu biliyordu ama yine de bu kadar aceleci davranacağını beklemiyordu. Astsubayın bu tavırlarına bir türlü anlam veremiyordu. İçindeki kırgınlığı açıkça ifade eden bir ses tonuyla, "Neden?" diye sordu, "Birbirimizi tanımıyoruz bile, sana hiçbir kötü-

lüğüm dokunmadı, daha yeni ameliyat oldum, ölümden kurtuldum sayılır, gördüğün gibi kaçacak durumum da yok. Neden bana karşı tavırların bu kadar olumsuz? Neden cezaevine gitmem için bu kadar acele ediyorsun?” “Çok konuşuyorsun.” diye kesti Niyazi’nin sözünü Astsubay. “Çokbilmiş tavırlarını bir kenara bıraksan iyi olur. Bunları adam vurmadan önce düşünecektin. Hangi şartlarda olursa olsun benim için suçlu suçludur. Senin gibiler her zaman toplumdan uzak tutulmalı.” Daha fazla dayanamadı Niyazi, “Suçsuzum beennnnn.” diye bağırılmaya başladı. “Adalet sonunda yerini bulacak göreceksiniz. Hepiniz anlayacaksınız bunu... Suçsuzum ben... Hiçbir suç işlemedim!” Niyazi’nin sesi hıçkırıklara dönüşmeye başlamıştı. Niyazi’nin ameliyatını yapan uzman doktor plastik cerrah Selahattin Bey koridorda Niyazi’yi kontrol etmek üzere zaten yanına geliyordu. O ve odadan gelen bağırtıları duyan diğer doktorlar, hastane personeli ve Nadire hemen Niyazi’nin bulunduğu odaya do-luştular. Selahattin Bey, “Neler oluyor burada? Sorun nedir?” diye sordu. Astsubay, “Mahkûmu cezaevine götürmem gerekiyor bunun için emir çıkarıldı.” diye yanıt verdi. Selahattin Bey, “Bu mümkün değil, ağır bir ameliyat geçirdi, hastanın en az kırk beş gün yüzüstü yatması ve sürekli bakım altında olması gerekiyor.” diye tepki gösterdi Astsubaya. Astsubay bu konuda karar verecek olan yetkinin kendilerine ait olmadığını bir kez daha hatırlattıktan sonra, konunun tartışmaya kapandığını kesin bir ifadeyle belirtti ve “Mahkûm derhal hazırlansa iyi olur, acelemiz var.” diyerek sözlerini tamamladı. Doktor Selahattin Bey, tartışmanın bir faydası olmadığını anladığından, asistanından dikişleri alıp ameliyat yerinin korunması için yumuşak sargı bezleri ile iyice sarılmasını istedikten sonra, elinden bir şey gelmediği için çaresiz bir ifadeyle Niyazi’ye çok üzgün olduğunu söyleyip, geçmiş olsun dilekleri ile yanından ayrıldı. Doktorlar son bir kontrol yaptıktan sonra ameliyat yerindeki dikişlerini aldılar. Yaranın üzerine kesinlikle bası yapmamasını, olabildiğince yüzüstü yatmasını tembih ederek cezaevinde bir süre

daha pansuman yapılması gerektiğini belirttiler. Doktorlar odadan çıktıktan sonra Niyazi, Astsubayın yüzüne sırtarak baktığını gördü. Onun nöbet tuttuğu her günü onlar için kâbusa çevrilmişti. Askerler, Niyazi'yi hastaneden çıkarmak için doktorun kesin talimatı üzerine bu kez tekerlekli sandalye yerine sedyeye yüzüstü yatırmak zorunda kalmışlardı. Niyazi ve askerler odadan tam çıkmak üzereyken eşi yanlarına geldi. Astsubaya, "Bize bütün yaşattıkların için seni Allah'a havale ediyorum. O ne yapacağını en iyi bilendir. Ama sakın bunları yalnızca içimi rahatlatmak için söylediğimi sanma. Eğer kocamın başına senin yüzünden bir şey gelecek olursa yemin ediyorum senden bunun hesabını sormak için her şeyi yaparım." diyerek üzerine yürüdü. Niyazi, Nadire'nin söylediklerine inanamıyordu. Astsubay'ın yüzündeki ifadeyi görünce, bıyık altından gülmeye başladı. Az önce karısı üzerinde üniforma olan bir Astsubay'ı tehdit etmişti ve Astsubay bu tehdidin karşısında ürkmüş sessiz kalmayı tercih etmişti. Nadire, Niyazi'nin yanına gelip sıkıca sarıldı Niyazi'ye. Sonra Niyazi'nin yüzünü avuçlarının arasına alıp, "Sakin endişelenme Niyazi." dedi. "Bunu da atlattık ya, bundan sonra kimse yıkamaz bizi." Niyazi, "Biliyorum Nadire" diye yanıt verdi. "Hele biraz önce yaptıklarına tanık olunca artık benim aksini düşünecek halim kalmadı." Nadire bu kez içten bir gülümsemeyle yolcu etti Niyazi'yi.

SÖZLÜKTEKİ YERİ

Niyazi'yi, hastaneden taburcu edildikten sonra cezaevi aracıyla tekrar Ümraniye Cezaevi'ne getirdiler. Belli başlı, uyumlu ve iyi olan mahkûmları onar kişilik düzenlenen koğuşlarda bir araya getirmişlerdi. Niyazi'yi de rahat edebilmesi için o koğuşlardan birine verdiler. Bu koğuşta ağa diye bir şey yoktu. Belirli bir düzen söz konusuydu tabi, ama her mahkûm başkalarını rahatsız etmemeye özen göstererek özgürce kendi kararlarını uygulayabiliyordu. Cezaevi koğu-

şundan içeri girdiği andan itibaren mahkûmlar onu çok iyi karşılamışlardı. Her geçen gün aralarındaki samimiyet daha da artıyordu. Hepsi ona çok iyi davranıyor, ihtiyaçları konusunda her biri ayrı ayrı destek oluyorlardı. Cezaevi koğuşları konusunda Niyazi de artık tecrübeli mahkûmlardan biri sayılırdı. Bu kez kendi durumuyla ilgili bazı önlemler almayı tecrübelerinden yararlanarak daha fazla başarabiliyordu. Örneğin, hastaneden taburcu olduğu gün cezaevine getirmek üzere Nadire'nin aldığı havalı yatağı almıştı yanına. Bir havalı yatağa sahip olsa da yaralarının tekrar açılmaması için sık sık yüzüstü yatıyor, kalçalarında ve sırtında, oluşabilecek morlukları önlemeye çalışıyordu. Mesanesini boşaltmak için kullandığı sondaları ise zefiranlı bir su içinde bırakarak, uzun süre steril olmalarını sağlamaya çalışıyordu. Böylece idrar yollarında oluşabilecek enfeksiyonu bir anlamda önleyebiliyordu. Eşi daha önce olduğu gibi haftada bir ziyarete geliyor, onun için ayrılmış özel odada banyosunu yaptırıyordu. Niyazi bu kez yaraları konusunda daha tedbirli davranıyordu. Yaralarının üzerinde bası oluşmaması için daha çok yüzüstü ve yan yatıyor ancak çok sıkıldığı zamanlarda çok fazla oturmamak şartı ile tekerlekli sandalyesine geçip, televizyonun olduğu bölümde televizyon izleyerek, sıkıntılarından bir nebze olsun kurtulmaya çalışıyordu.

Televizyon izlediği bir gün birkaç kanal arasında ilgisini çeken bir şeyler bulmaya çalışırken engellilerle ilgili konunun işlendiği bir program dikkatini çekti. Televizyon programında özürülülerin çeşitli sorunları hakkında tartışıyorlardı. Niyazi tüm dikkatini televizyondaki programa vermiş, merakla hiçbir detayı kaçırmamaya çalışıyordu. Onunla birlikte programı izleyen diğer mahkûmlar Niyazi gibi ilgiyle programı izleyip, konuşulanları anlamaya çalışıyorlardı. O sırada program sunucusunun anonsuyla görüntüye daha önce çekilmiş bir VTRL girdi. Görüntülerde tekerlekli sandalye kullanan kişilerin karşılaştıkları mimari engeller görünüyordu. Caddeler, kaldırımlar, kamu binaları, sosyal mekânlar her yer engellerle doluydu ve tekerlekli sandalyeyle bu engelleri

aşmanın imkânsız olduğunu anlamak hiç de zor değildi. Ayrıca yine tekerlekli sandalye kullanan kişilerin toplu taşıma araçlarını kullanamadıkları görüntüler ekrana geliyor, ulaşım konusunda da ciddi sorunlar yaşandığı anlaşılıyordu. Üstelik programda yüz binlerce insanın bu konuda yaşadıkları sorunlardan dolayı toplumdan soyutlanmış durumda evlerine zorunlu olarak kapanmış olduklarını da anlatıyorlardı. Niyazi daha önce fark edemediği bu gerçekle aniden karşı karşıya kalmıştı. Felç olmadan önceki durumunu düşündü bir an... Gerçekten de sokaklarda öyle tekerlekli sandalye kullanan insanlara rastlamamıştı. Bu insanların sayısının bu kadar fazla olup, zorunlu olarak evlerine kapatılmış durumda yaşadıkları da hiç aklına gelmemişti doğrusu. Felç olduğundan bu yana geçen bunca süre içinde düşünmediği çok önemli bir ayrıntının olduğunu da yeni fark ediyordu. Cezaevinden çıktıktan sonra bütün bu engellerle nasıl baş edecekti. Oysa bu felaket başına gelmeden önce çok rahat bir şekilde kimseye bağımlı olmadan hareket edebiliyordu. Niyazi düşündükçe birçok ayrıntıyı da fark etmeye başlıyordu. Cezaevinin koridorları da ve diğer mekânları da tıpkı dışarıda olduğu gibi mimari engellerle doluydu. Ama Niyazi bugüne kadar bütün bunları engel olarak görmemiş, başkalarının onu taşınması kendisine normal bir davranış gibi gelmişti. Peki, 2000’li yıllarda bu ilkelik neden aşılamamıştı? İnsanlar bu konularda haklarını talep etmemişler miydi? Milyonlarca insanı ilgilendiren bu önemli sorunlar nasıl olmuştu da görmezden gelinmişti? Diğer mahkûmlar Niyazi’nin ne şekilde etkilendiğini fark ediyor, bazıları Niyazi’yi bekleyen zorluklar konusunda hassas davranıp, yorum yapmamaya çalışıyor, bazıları ise meraklı bir şekilde bu sorunları nasıl aşacağı konusunda, Niyazi’ye sorular soruyor, ardından bunun sorumlusu olanlara küfürler yağdırıyorlardı. İzledikleri televizyon programında mimari engeller konusu bittikten sonra hemen ardından yeni bir tartışma daha açılmıştı. Sakat, özürlü, engelli gibi kelimelerle ilgili farklı fikirler öne sürülüyor, stüdyoda bulunan konukların her biri bu konuda farklı

bir açıklama getirmeye çalışıyordu. Biri bu konuda sorun yaşayan kişiyi ifade etmek için “sakat” kelimesinin kullanılmasının doğru olacağını diğeri, “özürlü” kelimesinin kullanılmasının doğru olacağını bir başkası ise, “engelli” kelimesinin kullanılmasının en doğru olacağını savunuyordu. Bu konu açıklığa kavuşmadan program bitmiş, Niyazi’nin kafası iyice karışmıştı. Cezaevinde bugüne kadar herkes ona adıyla hitap ettiğinden bu konuyu düşünmek hiç aklına gelmemişti. Metris Cezaevi’ndeki koğuş ağası Beşir’in, kendisini “yarım adam” diye aşağıladığında bile sakatlığı ile ilgili bu tür ayrımcılıklarla karşılaşabileceğini düşünmemişti. Şimdi ise dışarıda onu tanımayan kişilerin kendisini nasıl tanımlayacakları konusunda meraklı düşüncelere dalmıştı. Niyazi dalgınlığından Fehmi’nin endişeli sesiyle sıyrıldı.

”Yahu Niyazi biz seni tanıdığımız günden beri bir an önce buradan kurtulup, normal yaşamına dönmeni diliyorduk. Ama şu programı izledikten sonra senin yaşamının dışarıda da pek kolay olmayacağı anlaşılıyor. Ne diyeyim Allah yardımcın olsun”

“Doğru söylüyorsun Fehmi.” dedi Niyazi. “Ama gördüğün gibi hala nefes alıyorum. Ne demişler çıkmadık candan umut kesilmez. Buradan hayırlısıyla bir kurtulayım, dışarıda mücadele etmeyi de öğrenirim elbet.” Sonra Fehmi’nin yüzüne dikkatlice bakıp,

“Fehmi benim şu anda asıl merak ettiğim başka bir şey var.” dedi. Fehmi merakla,

“Hayrola Niyazi nedir?” diye sordu. “Fehmi sabah sen idareden bana bir sözlük isteyebilir misin?” dedi Niyazi. Fehmi’nin merakı daha da artmıştı.

”Hayırdır Niyazi ne araştıracaksın?” diye sordu. ”Yarına kadar sabret.” dedi Niyazi. ”Hem yarına kadar heyecan duyacağın bir şey olur. Yarın olsun ikimiz de merakımızı gideririz.”

Niyazi bu sözlerden sonra tekerlekli sandalye üzerinde fazla oturmamak için tekrar yatağına geri dönüp, yüzüstü uzandı. Gece olduğunda hemen uyku tutmamıştı Niyazi’yi.

Aklına bir sürü soru takılıyor, sorulara kendince yanıt bulmaya çalışıyordu. Uykuya daldığında kafasındaki düşünceler, sabaha kadar birçok rüya görmesine neden olmuştu. Gördüğü rüyaların içinde en net hatırlayabildiği; kendini sağlıklı biri olarak görüyor, önüne çıkan 10 cm yüksekliğinde bir kaldırım aşabilmek için ayağını kaldırdığında kaldırım aniden 50 cm'e yükseliyordu. Ertesi gün Niyazi Fehmi'nin sözlüğü getirmesini sabırsızlıkla beklemişti. Fehmi sözlükle birlikte yanına geldiğinde sabırsızca, "sakat, özürlü, engelli" kelimelerinin anlamını öğrenebilmek için sayfaları hızla çevirdi. Bu kelimelerin anlamlarını öğrendiklerinde Niyazi de, Fehmi de büyük bir şaşkınlığa uğramışlardı. Kelimelerin anlamları hemen hemen aynıydı, BOZUK-DEFOLU-İLLETLİ-KUSURLU-ŞAİBELİ-SAKINCA-AYAKBAĞI... Fehmi Niyazi'nin yüzüne baktığında şaşkınlığının yanı sıra üzgün olduğunu da hemen fark etmişti. Onun gönlünü almak için,

"Niyazi sen benim için hiçbir zaman kusurlu, bozuk ve defolu olmayacaksın. Her şeyden önce sen bir insansın. Bir gün buradan dışarı çıktığında birileri sana burada yazanlar gibi hitap edecek olursa o zaman benim söylediklerimi hatırla olur mu?" diye teselli etmeye çalıştı.

METAL PARLAMASI

Niyazi'nin Ümraniye Cezaevi'ne tekrar döndüğünün üzerinden on beş gün geçmişti. On beşinci gün Paşakapısı Cezaevi'nden gelen genç bir mahkûmu onların koğuşuna getirdiler. Boyu 1.75 civarında, 25-26 yaşlarındaydı. Tam bir serseri tipi vardı. Paşakapısı Cezaevi'nde çıkardığı kavga nedeniyle Ümraniye Cezaevi'ne gönderilmişti. Böyle birinin o koğuşa nasıl gönderildiği herkesi merakta bırakmıştı. Adının Kürşat olduğunu öğrendikleri gence, Niyazi'nin tam karşısındaki ranzanın üst katını verdiler. Kürşat, koğuşta yapılan sohbetlere pek katılmıyordu. Daha çok sinsi sinsi etrafı gözlüyor, sanki herkesle ilgili ayrıntılı bilgi edinmeye çalışı-

yordu. Diğer mahkûmlar tıpkı Niyazi'ye olduğu gibi Kürşat'a da aynı yakınlığı gösteriyorlardı. Kürşat ilerleyen zamanlarda yapılan sohbetlere ara sıra katılsa da daha çok sanki bir şeylerin hesabını yapıyor gibi çoğu zaman kendi kabuğuna çekilmeyi tercih ediyordu. Niyazi, en çok da bu sinsi gözlerin kendisi üzerinde kilitlendiğini hissediyordu. Bir gün, akşam yemeğinin ardından diğer mahkûmlar birçok konu ile ilgili sohbeti koyulaştırmış, kendi aralarında hararetle tartışıyorlardı. Niyazi ise birkaç gün önce okumaya başladığı kitabında, zamanın farklı boyutlarında yolculuk yapmak üzere yeni serüvenlere yelken açmayı tercih etmişti. Bir ara kitaptan başını kaldırdığında Kürşat'ın gözlerinin yine kendisinin üzerinde olduğunu fark etti. Üst kattaki ranzasından her zamankinden daha fazla bir ilgiyle seyrediyordu onu. Seyrediyor aynı anda ağzının içinde, dilinin üzerinde Niyazi'nin fark ettiği sanki metal parlamasını andıran bir şey çeviriyordu. Kısa bir süre bakışmanın ardından Niyazi, gözlerini tekrar kitabına çevirmişti. Onunla ilgilendiğini düşünmesini istemiyordu. Şu anki koşusunda her ne kadar rahat bir ortam buluyor olsa da şartlar bir anda değişebilir, bela her an yakasına yapışabilirdi. Ve Niyazi'nin cezaevinde istediği en son şey belaya bulaşmaktı.

Saat gece yarısına yaklaştığında koşuşun ışıkları tamamen kapanmış, mahkûmlar tek tek uykuya dalmışlardı. O gece nedense üzerinde tuhaf bir tedirginlik vardı Niyazi'nin. Sanki Kürşat'ın sinsi gözlerinin hala üzerinde olduğunu hissediyordu. Bu tedirginliği bir süre daha devam etmiş olsa da ağırlaşan gözlerine yenik düşüp uykuya dalmıştı. Niyazi uykusunda garip rüyalar görüyordu. Rüyasında çamur gibi bulanık bir suyun içinde debeleniyor, sudan çıkmaya çalıştıkça suyun daha çok derinlerine doğru sürükleniyordu. Bulanık suyun derinliklerinde soluksuz kaldığını hisseden Niyazi, kesik kesik soluyarak uykusundan uyandı. Gözlerini araladığında karanlığın içinde zorlukla seçilen bir silüet duruyordu. Niyazi'nin kendisini fark ettiğini anlayan silüet çevik bir hareketle Niyazi'nin üzerine abanıp eliyle ağzını kapattı.

Diğer elini havaya kaldırdığı sırada koğuşun demir kapısı büyük bir gürültüyle aniden açılmış, içeri girenler aynı anda koğuşun ışıklarını da yakmışlardı. Koğuşun içi aydınlandığında Niyazi, Kürşat'ın iğrenç yüz ifadesiyle karşılaşmıştı. Kürşat ise beklemediği ani gelişmeler karşısında şaşkınlığa uğramış neler olup bittiğini anlamaya çalışıyordu. Niyazi, Kürşat'ın şaşkınlığından yararlanıp ani bir hareketle Kürşat'ın parmaklarının arasında jilet tuttuğu kolunu havada yakalamıştı. Mahkûmların hepsi, gürültü ve aydınlığa uyanıp yataklarından fırlamışlardı. Gardiyanlar, Kürşat'ı karga tulumla yakalayıp, etkisiz hale getirdiler.

Cezaevi yönetimi savcı da dâhil yaklaşık yirmi kadar gardiyanla koğuşa ani baskın yapmışlardı. Cezaevi Müdürü,

”Arama yapacağız herkes söylenenleri aynen yerine getirsin.” dedi. Önce koğuşta arama yaptılar, daha sonra koğuşu Niyazi hariç tamamen boşalttılar. Sonra savcı Niyazi'nin yanına yaklaşp, ”Seninle özel görüşeceğiz” dedi. Savcının ilk sorusu Kürşat'la ilgili bir şey bilip bilmediği oldu.

”Onun hakkında fazla bir şey bilmiyorum.” dedi Niyazi. “Kendisini diğer mahkûmların tanıdığı kadar tanıyorum. Zaten koğuşta kimseyle fazla yakınlaşmazdı. Neden böyle bir şeye kalkıştığımı anlayamıyorum doğrusu?” Savcı,

”Bak Niyazi, bu adam Paşakapısı Cezaevi'nden hasımların tarafından sırf seni öldürmek için gönderilmiş. Çok şanslıymışsın yoksa şu anda ölmüş olabilirdin.” dedi. Savcının söyledikleri karşısında nerdeyse küçük dilini yutacaktı Niyazi. İşyerlerini basıp hayatlarını kâbusa çeviren eşkıyalar bununla da yetinmeyip hala onu öldürmek için kiralık katil tutup kaldığı cezaevine yolluyorlardı. Tam bu cezaevinde daha güvende olduğunu hissettiğini düşünürken hiç aklına gelmeyecek yeni felaketlerle karşılaşlıyordu.

”Peki, bu adamın hasımlarım tarafından beni öldürmek için gönderildiğini nereden anladınız savcı bey?” diye sordu. Savcı, ”Her şey Paşakapısı Cezaevi'nden buraya gelen bir mektup sayesinde anlaşıldı.” dedi. Niyazi'nin şaşkınlığı daha

da artmıştı. “Mektup mu? Peki, ne yazıyormuş o mektupta?” diye sordu. “Senin ismini ve kaldığın koğuşu yazmışlar. Ve hâlâ işini bitirmedin elini çabuk tut diyorlardı.” diye yanıt verdi Savcı. Hasımlarının mektup göndermeleri Niyazi’nin aklına takılmıştı. “İyi ama o adamlar cezaevinde o mektubun okunacağını bilmiyorlar mıydı?” diye sordu.

“Doğru söylüyorsun.” dedi Savcı. “Cezaevine gelen mektuplar okunuyor, mektubun okunmadan Kürşat’ın eline geçmesi için birileriyle temas kurmuş olabilirler. Bu konuda soruşturma yapıyoruz. Ancak soruşturma sonucunda bir şey çıkmasa bile anlaşılan o ki seni öldürmeyi kafalarına koymuşlar, o nedenle böyle bir riske girmeleri şaşkırtıcı olmamalı. Tabii Kürşat’a cep telefonuyla ulaşamamaları da senin için ayrı bir şans olmuş. Neyse, söylediğim gibi şansın varmış. Eğer o mektup gözden kaçmış olsaydı şimdi yaşamıyor olabilirdin.” Kürşat’ı götürürlerken Savcı tekrar Niyazi’ye dönerek,

“Şikâyetçi misin Niyazi.” dedi. “Eğer şikâyetçi isen bununla ilgili bazı işlemler yapmamız gerekecek. Tabii senin de ifaden gerekiyor.”

“Hayır, Savcı Bey, şikâyetçi değilim.” dedi Niyazi. Bu kez şaşırma sırası Savcıya gelmişti.

“İyi ama nasıl olur? O adam seni öldürmeye çalıştı.” Niyazi bıkkın bir ses tonuyla, “Bakın Savcı Bey, ben burada yaşam mücadelesi veriyorum, kimseyle uğraşacak durumda değilim. Tek dileğim buradan bir an önce çıkıp gitmek ve yeni bir hayata başlamak.” diye yanıt verdi Savcıya. Savcı elini Niyazi’nin omzuna koyarak,

“Peki Niyazi istediğin gibi olsun.” dedi. Ve hep birlikte geldikleri gibi çıkıp gittiler. Koğuştaki hiç kimse olayın şokunu üzerinden atamamıştı. Mahkûmlardan biri yanına yaklaşıp,

”İyi misin Niyazi?” diye sordu.

”İyiyim Mehmet endişelenme her şey geçti.” dedi Niyazi. Mehmet’in endişeli halinin yanı sıra kızgınlığı da her halinden belli oluyordu.

”Allah kahretsin, bu durumda bile seni rahat bırakmıyorlar. Ama merak etme sen, bundan sonra hepimiz sana daha dikkatli bakacağız.” diyerek güvende olduğunu hissetmesini istedi Niyazi’den.

Sabah olduğunda Niyazi’nin dün geceki yaşadığı korkulardan hiçbir eser kalmamıştı. Yeni bir güne huzur içinde başlamıştı. Bir kaç gün sonra, altıncı ayın otuzunda mahkemesi vardı. Mahkeme günüyle ilgili düşünceler beyninin içinde gittikçe yoğunlaşıyor, sanki bilmediği sürprizler yaşayacakmış gibi garip hislere kapılıyordu. İçinden mahkemeye gittiğinde kendisinden çalınan her şeyin hesabını asıl kendisinin sorması gerektiğini haykırmak geliyordu. Mahkeme günü gelmişti. Koğuştaki mahkûm arkadaşları iyi şanslar dileyerek uğurladılar Niyazi’yi.

ALTINCI AYIN OTUZU

Niyazi, cezaevi aracında mahkemeye giderken mahkeme sonunda bir umutsuzlukla daha karşılaşırsa içindeki umut yeniden yeşerene kadar geçireceği zamanda neler yapması gerektiğini kafasında kuruyor sonra birden fikir değiştirip kendi kendine umut aşılacak küçük mutluluk oyunları oynuyordu. Yolculuk sırasında zaman geçmek bilmiyordu. Cezaevi aracının tekerlekleri sanki geriye doğru dönüyor, sanki araç hareket ettikçe mahkeme salonundan daha da uzaklaşıyorlardı. Daha önce de mahkemeye gittiği günler olmuştu. Ama hiçbirinde böyle tarifi güç hisler yaşamamıştı. Sanki bitmeyecekmiş gibi görünen yolculuğun ardından nihayet adliyeye gelmiş, askerlerle birlikte bir süre koridorda bekledikten sonra mahkeme salonunun kapısından içeri girmişti. Her mahkeme gününde olduğu gibi o gün de akrabaları ve hasımları adliyenin etrafında yerlerini almışlar, hatta bazıları adliye koridorlarında dolaşıyorlardı. Ancak çok yakın aile fertlerinin dışında diğerleri yine güvenlik önlemleri nedeni ile mahkeme salonundan içeri alınmamıştı. Çok uzun sürmeyen fakat Niyazi’ye saatler sürmüş gibi gelen duruşma sı-

rasında iddialar tekrar değerlendirilmişti. Hâkim her iki tarafın avukatlarına mahkemeye sunacakları başka deliller olup olmadığını sordu. Avukatlardan mahkemeye sunacakları başka delil olmadığı yanıtını aldıktan sonra ise Niyazi ve diğer sanıklara, söylemek istediklerini dinlemek üzere söz hakkı tanıdı. Hasımları, her duruşmada olduğu gibi ardı ardına bir sürü yalan uydurarak, o gün olay yerine, daha önce kendilerinden borç alınan fakat ödenmediği halde çok geciktirilen alacaklarını tahsil etmeye gittiklerini ve bunun dışında iş görüşmesi yapma niyetinde olduklarını ancak ağır hakaret ve tacize maruz kaldıklarını söylediler. Söz sırası Niyazi'ye geldiğinde daha önceki duruşmalarda olduğundan çok daha farklı bir tavır sergileyerek söze başladı Niyazi. Önceki duruşmalarda kendisine söz verildiğinde içinde bulunduğu ruh halinden ve konuştuklarından zavallı bir çaresiz olduğu anlaşılıyordu ama bu kez farklı bir Niyazi vardı salonda. İnançlı ve kendinden emin bir ses tonuyla,

“Sayın Hakim, bugüne kadar katıldığım duruşmalarda olanları size bütün gerçeği ile anlattım, söylediklerimde en ufak bir yalan olmadığına dair bir kez daha yemin ederim. Ama suçsuz olduğum halde cezaevlerinde ve hastanelerde birçok kez ölümden döndüm, bir insanın yaşayacağı en utanç verici halleri yaşadım, bugüne kadar sağ kaldıysam bunu Allah'ın bir mucizesi olarak görüyorum ama biliyorum ki bugün suçsuz olduğum açıklanmazsa daha fazla dayanacak gücüm kalmadı. Ben suçsuzum Hâkim Bey, yaşadıklarımın bedelini bana hiç kimsenin hiçbir şekilde ödemesi mümkün değil ama en azından bugünden itibaren ne yaşayacaksam ailemle birlikte yaşamak istiyorum. Vereceğiniz kararın adalete inanarak beraatımı istiyorum.” dedi. Son söz her zaman olduğu gibi kararı açıklamak üzere Hâkime kalmıştı. Kısa bir süre sessiz kaldıktan sonra,

“Gereği düşünüldü.” diye söze başladı Hâkim ve “Sanık, suçsuzum beraatımı istiyorum diyor...” diye sözlerini sürdürerek gerekçeli kararı ayrıntıları ile yazdırdı. Mahkeme sonuçlandığında hâkimin ağzından dökülen sözlerin ardından

sanki cansız vücuduna hareket ve his gelmiş, kanatlanıp uçmaya başlamıştı Niyazi. Kanatlarının altında yavaş yavaş sandalyesine doğru inerken Hâkim'in sesi kulaklarında çınlamaya devam ediyordu; Beraat... Beraat... Beraat...

Nadire ve annesi sevinç gözyaşları içinde birbirlerine sarılmış, “Allah’ım, bize bu günleri de gösterdin ya sana şükürler olsun.” Diye dua ediyorlardı. Niyazi’nin o anda en çok istediği şey içindeki mutluluğu karısına ve annesine sarılarak yaşamaktı ama şu an için bu mümkün değildi. Niyazi için verilen beraat kararından sonra adliyenin etrafında alınan güvenlik önlemleri daha da arttırılmıştı. Onu cezaevinden adliyeye getiren jandarmalar, etrafına hiç kimseyi yaklaştırmıyorlardı. Adliyeye sabah saat 09.00 da gelmişti ve beraat kararından sonra adliyede yapılan işlemler akşam saat 17.00 ye kadar sürmüştü. Adliyeye sıradan bir iş için gelen herhangi biri için yaşanan bu zaman eziyetten başka bir şey olamazdı ama Niyazi orada bulunduğu her anın keyfini çıkarıyordu. Çünkü orada geçirdiği zaman içinde yapılanlar özgürlüğe kavuşması için gerekli olan son işlemlerdi. İçindeki tek sabırsızlık hissi biran önce ailesine kavuşabilme özlemiydi ve o da gün bitmeden sona erecekti. Adliyedeki bürokratik işler yerine getirildikten sonra cezaevi ring aracı ile son kez cezaevine dönmek üzere yola çıktıklarında Niyazi de her zamanki duygulardan çok farklı hisler yaşıyordu. Bu kez içinde ihtiyaç duyduğu umut ya da endişe yoktu. Düşüncelerinin her anında özgürlüğü yaşıyor, içine çektiği her nefeste mutluluğu tarif edilemez bir hal alıyordu. Cezaevi aracında yanında buludan askerler yolculuk boyunca onun mutluluğuna ortak olmuşlardı. Ve bu kez önde bulunan komutandan olumsuz hiçbir uyarı gelmemişti.

CEZAEVİNDE SON VEDA

Niyazi, cezaevine gelmeden tahliyesi ile ilgili karar cezaevi idaresine faks gönderilerek bildirilmişti. Koğuşa geldiğinde koğuştaki mahkûm arkadaşları, onun sevincine aynı

coşkuyla ortak olmuş, koğuşun içinde bir bayram havası yaşanmıştı. Mahkemenin onun lehine sonuçlandığı için adaletin en sonunda yerine geldiğini söylüyor, yeni yaşamında Niyazi'ye şans diliyorlardı.

Cezaevine geldiği ilk günden bu yana yaşadıkları sütratle aklından geçiyordu Niyazi'nin. Hayatının en sıra dışı anlarını dokuz buçuk ay cezaevleri koğuşlarında geçirmişti. Geriye dönüp izlerini yok edemeyeceği bir yaşam sunmuştu kaderi ona. Öyle bir yaşam ki sanki başkasına ait, farklı bir yaşammış gibi yaşanmış olsa da gerçek izleriyle yanında götürüyordu tüm yaşadıklarını. Kokusu, ondan öncekilerde olduğu gibi cezaevi duvarlarına sinmişti, bundan sonra aynı duvarların arasından geçen mahkûmlar, tıpkı Niyazi gibi farkında olmadan onun da kokusunu içlerine çekerek, "Acaba kimler ne yaşamıştı buralarda." Diye düşüneceklerdi. Eskisinden çok farklı bir Niyazi vardı artık, acının tadını ve rengini çok iyi bilen, çaresizliğin ve utancın en ağırını yaşamış ama her şeye rağmen mücadele ederek yaşamayı öğrenmiş, farklı bir Niyazi. Şu anda içinde bulunduğu kısıtlılığa rağmen, hayat yaşadığı kötü günlerdeki gibi korkutmuyordu artık Niyazi'yi. Bitiyordu artık, her şeyi geride bırakmak üzere, kokusu da dâhil cezaevine veda ediyordu.

Fazla olmayan birkaç parça eşyasını arkadaşları toplayıp yatağının üzerine koymuşlardı, Niyazi, işlerine yarayabilecek gibi olanları ayırıp kullanmaları için arkadaşlarına bıraktı. Vedalaşırken hepsiyle tek tek sarılıp kucaklaştı Niyazi. Bu duvarlar arasında geçirdiği zaman ona çok şey öğretmişti, bunlardan en önemlisi de kader mahkûmlarının beraberliği. Koğuştaki mahkûmların bazıları ailelerine mesaj iletmek, bazıları da dışarıdan sağlanabilecek küçük yardım taleplerinde bulunmuşlardı. Niyazi, hepsini yerine getireceğine dair söz verdi. Dışarıda görüşebilmek umuduyla birbirlerinin telefon numaralarını ve adreslerini aldılar. Niyazi, duygu seli içinde mahkûm arkadaşlarıyla helalleşip koğuştan ayrıldı.

ÖZGÜR GÖZYAŞI DAMLALARI

Niyazi, cezaevinden tahliyesiyle ilgili son işlemler yapıldıktan sonra cezaevi idaresi ve gardiyanlarla da vedalaştıktan sonra akşam saat 19.00 civarında cezaevi kapısından dışarı çıktı. Dışarıda üç araba onu bekliyordu. Eşi, ağabeyi ve diğer yakınlarının yanı sıra memleketten amcası da karşılamaya gelmişti onu. İlk olarak hasretle eşine sarıldı. Kokusunu içine çekmeye doyamıyordu, karısını kokladıkça ne kadar çok özlediğini daha iyi anlıyordu.

”Çocuklar nasıl, iyiler mi?” diye sordu merakla.

”İyiler, seni bekliyorlar.” dedi Nadire. “Bugün senin eve geleceğini biliyorlar, o kadar heyecanlılar ki anlatamam sana, bana sürekli, anne babamızı çabuk getir diye tembihte bulundular.” Niyazi, kendisini karşılamaya gelen yakınlarına sırayla sarılıp, kucaklaştı. Onu almaya gelen araçlardan biri minibüstü. Niyazi’yi sandalyeden kaldırıp, minibüsün ön koltuğuna oturtular. O sırada gözüne biraz ileride duran iki araba daha ilişti Niyazi’nin. Ağabeyine, “Kim bunlar ağabey, tanıyor muyuz?” diye sordu.

“Hasımlarımız” dedi ağabeyi. “Ama endişelenmene gerek yok. Etraftaki polis arabaları onun için burada. Güvenliğimizi sağlıyorlar.” Hareket ettikten sonra polisler otobana kadar kendilerine eşlik etmişler hasımları da bu süre içinde takipten vazgeçmişlerdi. Yeni evinin neresi olduğunu bilmiyordu Niyazi. Ağabeyi yolda onlar için kurduğu işyeriyle evinin çok yakın olduğunu anlatıyordu. Önce Sultançiftliği’nde işyerlerinin bulunduğu sokağa geldiler. Sokağın her yerine bütün akrabalar ve komşular dolmuş, çığlık çığlığa herkes Niyazi’yi selamlıyor, alkışlarla tezahürat yapıyorlardı. Sandalyesini arabanın ön koltuğunun yanına getirip, arabadan sandalyeye oturttuklarında kalabalığın önünde duran çocukları ona doğru koşmaya başladılar. Kollarını açıp üç çocuğuna sımsıkı sarıldığında onlar da yüzünü, boynunu, ensesini hiç durmadan hasretle öpüyorlardı babalarının. Yeniden doğmuş gibiydi Niyazi. Gözlerinden boşalan yaş dam-

laları birer yıldız oluyor gözlerinin önünde uçuşuyorlardı. Tam dokuz ay yirmi gün özgürlüğü elinden alınmış, kimliksiz kalmış, yok sayılmıştı. Söz hakkı olmamış, çoğu zaman istemese de peki demek zorunda kalmıştı. Acının neden olduğu gözyaşlarını sessizce içine akıtmak zorunda kalmıştı. Ama bu kez farklıydı, bu kez gözlerinden akan özgürlüğün gözyaşı damlalarıydı.

Dokuz ay yirmi gün sonra her şeye rağmen özgürlüğe yeniden kavuşmuştu Niyazi. O anda düşündüğü tek şey bundan sonra yaşam karşısına hangi zorlukları çıkarırsa çıkarsın hepisiyle baş edecek gücü kendinde hissediyor olmasıydı. Kalabalığı oluşturan bütün akrabaları, komşuları tek tek geçmiş olsun demeye geliyorlardı. Bir süre hasret giderdikten sonra artık yeni evini tanımak için bir an önce evine gitmek istiyordu. İşyerleriyle evlerinin arası çok yakındı. Yeni evleri bir apartmanın beşinci katındaydı. Ağabeyi ve diğer akrabaları onu kucaklarına alıp beşinci kata çıkardılar. Eşi ona evi tanıtmaya başladı. Düzenli olan iki yer vardı evde; yatak odaları... Ve bir de oturma odası... Nadire'nin ne kadar titiz bir insan olduğunu çok iyi biliyordu Niyazi. Mesajı çok iyi anlamıştı. Nadire, onun olmadığı günlerde mecburen yaşadıkları bu yere yalnızca eğreti yerleşmeyi istemişti. Çünkü ilk fırsatta her şeyi Niyazi'ye uygun hale getirmeyi istiyordu. Ağabeyinin eşi, yanına yaklaşıp "Nadire eşyaları özellikle yerleştirmede Niyazi." dedi. Burası beşinci kat, asansör de yok. Senin inip çıkman zor olacağından, şimdilik böyle idare edip, daha sonra rahat edebileceğiniz bir eve taşınırsınız diye düşündü." Niyazi çok heyecanlı bir gün geçirmişti ve yorgundu. Evdeki kalabalık dinlenmesi gerektiğini öne sürerek yavaş yavaş gitmeye başladılar. En son ağabeylerini de uğurladıktan sonra eşi ve çocuklarıyla yalnız kalmıştı.

SON KİRLERİN KOKUSU

Aylar sonra ilk kez huzurlu olmanın nasıl bir şey olduğunu tekrar yaşıyordu Niyazi. Nadire,

“Bugün çok yoruldu, hadi bir an önce banyo yap ve yat. Dinlenmeye çok ihtiyacın var.” dedi. Babalarına sımsıkı sarılmış olan çocuklar yanından ayrılmamak için hemen itiraz etmeye başladılar. Nadire şefkatli bir ses tonuyla,

“Huysuzluk yapmayın bakalım çocuklar, babanız şu anda çok yorgun dinlenmesi gerekiyor, hem artık babanız hep evde kalacak, onu istediğiniz zaman istediğiniz kadar görebilirsiniz.” dedi. Niyazi,

“Anneniz haklı çocuklar bundan sonra hiç ayrılmayacağız ama şimdi hepimizin dinlenmeye ihtiyacı var.” diyerek, çocuklarını öpüp okşadıktan sonra uyumaları için yataklarına yolladı. Niyazi, eşinin yardımıyla banyo yapıp, üzerinde cezaevinden kalan son kirleri de akıttıktan sonra mutlu bir şekilde yataklarına uzanmışlardı. Cezaevinde olduğu sürede hayatlarından çok şey gitmişti. Evdeki eşyaların eksikliğinden eşi ve çocuklarının ne büyük sıkıntılar yaşadığını bir kez daha anladı Niyazi. Buzdolabı, televizyon gibi eşyalar kalmamıştı evde. Bir an önce kaybettikleri eşyaları geri almışlardı. Doğrusu cezaevi dışındaki yaşama tekerlekli sandalyeyle nasıl başlayacağını tam olarak bilmiyordu. Ama ailesine tekrar kavuşmuştu ya, artık endişe ve korkuları geride kalmıştı. Bu kadar büyük zorlukları atlattıktan sonra nasıl olsa bir yolunu bulup başarılılardı. Cezaevinde birçok zamanlar oradan kurtulamayacağıyla ilgili umutsuzluğa kapıldığı olmuştu. Ama sonunda kurtulmuştu işte, ailesiyle birlikteydi, karısıyla tekrar aynı yatağı paylaşıyor, onun tenini kokluyordu.

“Nadire” diye usulca seslendi.

“Efendim Niyazi, sen daha uyumadın mı?” diye karşılık verdi Nadire.

“Hayır, uyuyamadım” dedi Niyazi,

“Sen de uyumamışsın, Nadire artık özgürüm, ama bu durumda nasıl yaşanır hiçbir şey bilmiyorum, sence...” Nadire, Niyazi’nin yüzünü avuçlarının içine alarak sözünü kesti, “Şşşşşt, düşünme artık bunları Niyazi, o lanet yerden kurtuldun ya, artık buradasın ya, biz birlikte her şeyin üstesin-

den geliriz sen hiç merak etme.” Sıkıca birbirlerine sarıldılar. Niyazi yine usulca, “İyi ki sen varsın Nadire.” dedi.

YİNE YENİ YENİDEN

Evde kaldığı üç gün boyunca zaman, akraba ve komşu ziyaretleriyle geçmişti. Niyazi zamanının çoğunu çocukları ile geçiriyordu, onlarla hasret gidermek en büyük mutluluğu olmuştu. Üçüncü günün sonunda eşine,

”Nadire” dedi. “Ben artık işe başlamak istiyorum.” Nadire, şaşkınlıkla yüzüne bakıp,

“Daha üç gün oldu Niyazi, dinlenseydin biraz daha.” dedi. “Yok, çalışmak bana iyi gelecek inan, sen ağabeyime haber ver gelsin” dedi Niyazi.

Ertesi sabah ağabeyi, oto tamirhanesi olan işyerlerindeki işçiyle birlikte gelerek, tekerlekli sandalyesiyle birlikte Niyazi’yi merdivenlerden aşağıya indirdiler. İşyerinden içeri girdiklerinde Niyazi, dört metre ileride tamir edilmek üzere gelen bir arabanın durduğunu gördü. Ağabeyi, oksijen kaynağını, çekiç ve diğer malzemeleri yanına getirip,

“Hadi bakalım kolay gelsin Niyazi usta, yardıma ihtiyacın olursa haber ver.” diyerek yanındaki işçiyle beraber onun yanından uzaklaştı. Oksijen kaynağını açtığında içinden çıkan alevle birlikte içinde artık hiçbir hüznün kalmadığını fark etti Niyazi. “Artık çalışmam lazım.” diye düşündü. “Çok çalışmam lazım ...”